

KRONIKA POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI 1989–2022

Bogumił Przeździak
Anna Przeździak-Stelmach

GDAŃSKI
UNIWERSYTET
MEDYCZNY

Polskie Towarzystwo Rehabilitacji
Polish Rehabilitation Society

GDAŃSKI
UNIwersYTET
MEDYCZNY

Bogumił Przeździak
Anna Przeździak-Stelmach

**KRONIKA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI
1989–2022**

*Kronika jest spisana historią Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji,
genezą jego powstania i działania w latach 1989-2022*

Wydawnictwo Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
Gdańsk 2024

Copyright © by Gdański Uniwersytet Medyczny, 2024

Licencja CC-BY-NC-ND

Recenzja:

dr med. Marek Krasuski

specjalista rehabilitacji medycznej i chirurgii urazowo-ortopedycznej
Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine

Autorami historii Oddziału Mazowieckiego są:

Piotr Tederko, Krystyna Gamecka-Stanisławek, Jerzy Kiwerski, Marek Krasuski,
Krystyna Księżopolska-Orłowska, Izabella Nyka

Korekta: Bartłomiej Siek

Projekt okładki: Małgorzata Omilian-Mucharska

Layout i skład: Mariusz R. Marszałkowski

Źródło grafiki na okładce Rodwell, GF: „Południe od wschodu: notatki
z podróży w Europie Południowej” (1877); openclipart.org

Publikacja pod patronatem Zarządu Głównego PTReh XI kadencji

<https://doi.org/10.60816/6t8r-zk64>

ISBN: 978-83-67147-49-1

Wydawca:
Gdański Uniwersytet Medyczny
ul. M. Skłodowskiej-Curie 3a
80-210 Gdańsk

Wydawnictwo GUMed, ul. Dębinki 1, 80-211 Gdańsk
redakcja@gumed.edu.pl
wydawnictwo.gumed.edu.pl
tel. +48 58 349 15 37

SPIS TREŚCI

Podziękowania	5

HISTORIA DZIAŁALNOŚCI PTReh

Rok 1989	
Powołanie Towarzystwa	9
Walne Zgromadzenie Wyborcze.	9
Rok 1990	
I Sympozjum Naukowe PTReh w Krakowie	16
Rok 1991	
II Sympozjum Naukowe PTReh w Lublinie	18
Rok 1992	
I Kongres PTReh w Warszawie.	19
Rok 1993	
III Sympozjum Naukowe PTReh w Bydgoszczy	22
Rok 1994	
IV Sympozjum Naukowe PTReh w Rzeszowie	24
Sympozjum „Rehabilitacja medyczna – Łódź 94”	27
Rok 1995	
II Kongres PTReh w Poznaniu	28
Rok 1996	
V Sympozjum Naukowe PTReh w Waplewie	31
Rok 1997	
VI Sympozjum Naukowe PTReh w Łodzi	34
Rok 1998	
III Kongres Naukowy PTReh w Ustroniu / Cieszyne	36
Rok 1999	
10-lecie Oddziału Rehabilitacji w Rzeszowie	38
50-lecie Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce.	40
50-lecie Centrum Rehabilitacji STOCER im. Prof. M. Weissa w Konstancinie.	41
VII Sympozjum Naukowe PTReh w Białymstoku	42
Rok 2000	
VIII Sympozjum Naukowe PTReh w Gdańsku	46
Rok 2001	
IV Międzynarodowy Kongres PTReh Konstancin – Bydgoszcz	53
Rok 2002	
Sesja Naukowa PTReh w Siedlcach	63
IX Sympozjum Naukowe PTReh we Wrocławiu	64
Rok 2003	
X Sympozjum Naukowe PTReh w Warszawie	71
Rok 2004	
V Międzynarodowy Kongres PTReh Rzeszowie	78
Rok 2005	
XV-lecie PTReh, Jubileuszowe Sympozjum Naukowe w Falentach.	92
III Światowy Kongres ISPRM w São Paulo	94
II Sesja PTReh w Siedlcach	96
XI Sympozjum Naukowe PTReh w Kazimierzu Dolnym	99

Rok 2006	
XII Sympozjum PTRCh w Krakowie	106
Rok 2007	
VI Międzynarodowy Kongres PTRCh w Łodzi	111
Rok 2008	
XIII Sympozjum PTRCh w Rynie	119
Rok 2009	
I Kongres „Rehabilitacja Polska” w Warszawie	128
Rok 2010	
VII Międzynarodowy Kongres PTRCh w Łodzi	142
Rok 2011	
XIV Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe PTRCh w Chorzowie	155
Rok 2012	
XV Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe PTRCh w Bydgoszczy	163
Rok 2013	
VIII Międzynarodowy Kongres PTRCh w Poznaniu	171
Rok 2014	
XVI Międzynarodowe Sympozjum Szkoleniowo-Naukowe PTRCh w Zamościu	187
Rok 2015	
XVII Sympozjum Szkoleniowo-Naukowe PTRCh w Poznaniu	197
Rok 2016	
II Kongres „Rehabilitacja Polska”.	205
IX Międzynarodowy Kongres PTRCh Katowice.	207
Rok 2017	
XVIII Sympozjum PTRCh w Rzeszowie.	216
Rok 2018	
XIX Sympozjum PTRCh w Kamieniu Pomorskim	222
Rok 2019	
X Międzynarodowy Kongres PTRCh w Gdańsku.	228
Rok 2020	
XII Międzynarodowe Dni Rehabilitacji w Rzeszowie	242
Rok 2021	
XX Sympozjum Naukowe PTRCh w Krakowie	267
Rok 2022	
XI Kongres PTRCh w Krakowie	273
Członkowie założyciele PTRCh	278
Oddziały terenowe PTRCh	279
Sekcje PTRCh	313
Członkowie Honorowi PTRCh.	320
Kadencje Zarządu Głównego PTRCh	359
Z żałobnej karty.	369
Piśmiennictwo.	370
Indeks nazwisk	373

PODZIĘKOWANIA

Materiał do *Kroniki* zacząłem zbierać od drugiej połowy lat 90., kiedy byłem już członkiem Zarządu Głównego PTRch, potem zostałem przewodniczącym sekcji historycznej, a dokumentacja Towarzystwa była jeszcze w STOCER w Konstancinie. Potem było mi łatwiej, bo uczestniczyłem we wszystkich kongresach i sympozjach oraz byłem zapraszany na wszystkie posiedzenia zarządu głównego z tytułu przewodniczenia sekcji oraz pełnienia funkcji w zarządzie. W tym pierwszym okresie wspomagał mnie życzliwie dr Marek Krasuski, a STOCER dysponowało bogatym zapleczem biurowym, z którego mogłem korzystać. W latach późniejszych też udzielał mi wielu wskazówek technicznych, uzupełniał braki w tekście, no i zaopatrywał w dokumentację fotograficzną oraz napisał piękną recenzję.

Wcześniej zacząłem gromadzić dokumentację fotograficzną, w czym wspomagał mnie dr Eugeniusz Rudczyk. W latach, kiedy zarządzanie Towarzystwem objęła prof. Jolanta Kujawa, przewodniczenie sekcji przekazałem dr Marii Staniszewskiej. Obie Panie dostarczały mi liczne zdjęcia z wydarzeń PTRch, a ponadto prof. J. Kujawa udzieliła cennych wskazówek dotyczących autorstwa zdjęć. Z Oddziału Mazowieckiego PTRch mogłem zawsze liczyć na wsparcie z Oddziału Mazowieckiego PTRch prof. Piotra Tederko. Podziękowania składam również prof. Andrzejowi Kwolkowi za liczne zdjęcia wraz z komentarzem nie tylko z wydarzeń organizowanych przez Oddział w Rzeszowie. Sprawa *Kroniki* rozwijała się bardzo pomyślnie dzięki zainteresowaniu osobistemu prof. Piotra Majchera – w 2020 roku zapewniał mnie o posiadaniu wystarczających funduszy z bieżącej działalności na pokrycie kosztów druku *Kroniki*. Dalsze losy *Kroniki* uległy zawieszeniu po niespodziewanej śmierci Prezesa w lutym 2022 roku. Nie widząc celowości dalszej pracy, bo wszystkie wskazane drogi nagle

zamknęły się, moje zainteresowanie *Kroniką* uległo zahamowaniu, nie wyłączyłem się jednak całkowicie, tylko poszukiwać zacząłem innych możliwości. Zacząłem od Gdańska.

Ówczesny prorektor (obecnie rektor) GUMed prof. Michał Markuszewski poparł moje starania, za co składam gorące podziękowania. Dalej zajęła się sprawą Pani mgr Małgorzata Omilian-Mucharska, redaktorka naczelna Gazety GUMed, która ma znaczący udział w przygotowaniu tej książki. W naturalny sposób od początku pomagały mi kierownik Kliniki Rehabilitacji GUMed prof. Dominika Szalewska oraz dr Joanna Jabłońska-Brudło. Podziękowania należą się również mgr Joannie Matuszewskiej, rehamenadżerce, dziennikarce Radia Gdańsk i dr Hannie Ciecholewskiej. Na podziękowanie zasługują także Panowie red. Bartłomiej Siek za bardzo staranną korektę oraz Mariusz Marszałkowski za layout i skład. Obu Panom jesteśmy bardzo wdzięczni.

Nawiązałem kontakt z Prezesem Zarządu Głównego XII kadencji dr. Rafałem Sapułą i 16 czerwca 2023 roku na posiedzeniu w Otwocku, w głosowaniu jawnym, przyjęto jednogłośnie wniosek o wydanie drukiem *Kroniki PTReh*. Prezesowi i członkom Zarządu Głównego bardzo dziękuję.

Bogumił Przeździak

Piszcie swoją historię, bo napiszą ją za was inni i zrobią to źle

Marszałek Józef Piłsudski

HISTORIA DZIAŁALNOŚCI PTReh

Rehabilitacja przebyła długą drogę przemian, zanim wypełniła się współcześnie uznawaną treścią. Korzenie jej sięgają wielu stuleci wstecz, ale obecna nazwa została użyta dopiero na początku XX wieku. Twórcą polskiej rehabilitacji jest prof. Wiktor Dega, a punktem zwrotnym intensywnego rozwoju placówek nowej specjalności była epidemia choroby Heinego-Medina w 1951 roku. Założone przez profesorów Wiktora Degę, Mariana Weissa i Aleksandra Hulka w 1960 roku Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem (TWK) pełniło w tym czasie ważną rolę zrzeszania osób różnych zawodów, reprezentantów wielu instytucji zainteresowanych problemami inwalidztwa, także osób z niesprawnością, a w jego działaniach, poza tematyką procesu usprawniania, dominowały zagadnienia społeczne i socjalne. Brakowało w nim jednak cech towarzystwa naukowo-badawczego dla licznej rzeszy osób zatrudnionych, prowadzących leczenie i rehabilitację na różnych etapach procesu chorobowego oraz w okresie zaostrzeń. Choć należy dostrzec, że TWK zorganizowało do roku 1990 dwa zjazdy naukowe, w trakcie których omówiono zagadnienia związane z osiągnięciami procesu usprawniania oraz dotyczące problematyki socjalnej i edukacyjnej osób z niepełnosprawnościami. Ponadto było potrzebne przekształcenie zakładów powołanych do opieki i leczenia następstw polio w specjalistyczne oddziały i poradnie rehabilitacyjne o szerokim profilu działania. Miało też znaczenie kształcenia naukowego i zawodowego coraz liczniejszego personelu, co w efekcie doprowadziło do powszechnego zrozumienia znaczenia rehabilitacji w procesie leczenia wielu schorzeń. Wyrazem było powołanie pierwszych klinik rehabilitacji w Akademii Medycznych w Poznaniu (w roku 1960) i w Warszawie (w roku 1961), a później wydziałów rehabilitacji ruchowej, jak je wówczas nazywano, w akademiach wychowania fizycznego. W 1984 roku z inicjatywy profesorów

Andrzeja Zembatego i Aleksandra Ronikiera powstał w AWF w Warszawie Wydział Rehabilitacji, jako pierwsza w Polsce samodzielna placówka dydaktyczno-naukowa kształcenia akademickiego, z prawem doktoryzowania, a jego pierwszym dziekanem został prof. Andrzej Seyfried. Profesor A. Ronikier uzyskał także fundusze i zgodę ówczesnego rektora AWF, prof. Tadeusza Ulatowskiego, na wydawanie kwartalnika naukowego, który został nazwany „Postępy Rehabilitacji”. Profesor opracował także, dobrze znane, logo tego pisma – sylwetkę osoby niepełnosprawnej zwróconą do słońca. Na uroczystościach 15-lecia Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji prof. A. Ronikier wspominał prozaiczną historię wydrukowania kwartalnika. Otóż papier „załatwił” (jest to określenie z tamtych czasów) jego kolega z Gdańska, a drukarnię znalazł w Katowicach prof. Janusz Nowotny. Należy jednak zauważyć, że kształcenie magistrów rehabilitacji ruchowej rozpoczęło na AWF w Warszawie już w 1975 roku dzięki inicjatywom prof. M. Weissa i ówczesnych władz AWF.

Te niespełnione nadzieje zainspirowały lekarzy do powołania odrębnego stowarzyszenia na wzór innych towarzystw działających w medycynie. Głównym pomysłodawcą tej myśli był prof. Jan Haftek, przewodniczący Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Rehabilitacji, będący w tym czasie także dyrektorem Centrum Rehabilitacji STOCER w Konstancinie, który wystąpił z wnioskiem powołania Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji. Miało to miejsce 31 marca 1989 roku, podczas posiedzenia organizacyjno-szkoleniowego członków nadzoru specjalistycznego, które odbywało się w Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. Uczestnicy posiedzenia gorąco poparli wniosek. Powołano Tymczasowy Zarząd Towarzystwa pod przewodnictwem prof. Jana Haftka oraz prof. Aleksandra Ronikiera i prof. Stanisława Rudnickiego.

Przygotowania programu Towarzystwa, jego statutu i rejestracji podjęli się profesorowie J. Haftek, A. Ronikier i S. Rudnicki. Pierwszą wersję statutu napisał dr Maciej Czarnecki, ówczesny radomski konsultant wojewódzki ds. rehabilitacji. Ogromną pracę przygotowawczą wykonał dr Mieczysław Kowalski ze STOCER. To był okres bardzo intensywnego administracyjnego działania – wspomina dr Marek Krasuski, wówczas zastępca ordynatora na Oddziale Urazów Kręgosłupa STOCER. Osobą koordynującą te prace był prof. A. Ronikier, redaktor naczelny „Postępów Rehabilitacji”, a samo pismo stało się po kilku latach oficjalnym organem PTReh. Kolejnym problemem było usytuowanie siedziby

towarzystwa. Naturalnym miejscem byłby STOCER w Konstancinie, ale miejscem bardziej praktycznym i prestiżowym była Warszawa. Ponadto Sąd Miasta Stołecznego Warszawy nie zgodził się na rejestrację organizacji w miejscowości poza jej granicami. Profesor A. Ronikier, ówczesny dziekan Wydziału Rehabilitacji AWF w Warszawie, uzyskał zgodę władz Akademii na umiejscowienie powstającego Towarzystwa w Akademii Wychowania Fizycznego. Ta przychylność władz uczelni przyspieszyła prace związane z rejestracją sądową i zatwierdzeniem statutu.

ROK 1989

W dniu 25 października 1989 roku w Sądzie Warszawskim pod dokumentem powołującym Polskie Towarzystwo Rehabilitacji z siedzibą w Warszawie złożyli swoje podpisy profesorowie J. Haftek, A. Ronikier i S. Rudnicki. Fakt ten umożliwił następny krok i 8 grudnia 1989 roku w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie na Pierwszym Walnym Zgromadzeniu Wyborczym 48 członków-założycieli dokonało wyboru władz Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji: prezesem został prof. Jan Haftek, wiceprezesem prof. Stanisław Rudnicki, sekretarzem dr Mieczysław Kowalski, zastępcą sekretarza doc. Henryk Knapik, skarbnikiem dr Henryk Kuś. Członkami Zarządu zostali: prof. Jerzy Kiwerski, prof. Aleksander Kabsch, doc. Janusz Wirski oraz prof. Adam Pąchalski. Do komisji rewizyjnej powołano dr. Janusza Cwanka jako przewodniczącego, mgr Marię Suwalską, prof. Jerzego Grossmana, dr Barbarę Wojewską-Wójcik oraz dr. Ryszarda Smolisa. W skład sądu koleżeńkiego weszli: dr Maciej Czarnecki – przewodniczący, dr Andrzej Kwolek, dr Tadeusz Myśliborski, dr Grażyna Cywińska-Wasilewska.

Na zebraniu tym uchwalono wysokość składki członkowskiej oraz odbyła się dyskusja nad wytycznymi pracy Zarządu Głównego. Wśród wielu poruszanych spraw za jedną z najważniejszych uznano konieczność załatwienia spraw związanych z uprawnieniami wykonywania zabiegów z zakresu fizjoterapii przez magistrów wychowania fizycznego, podkreślono wagę ścisłej współpracy z Krajowym Zespołem Specjalistycznym ds. Rehabilitacji. Obecny na zebraniu prof. Aleksander Hulek, prezes Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, wyraził zadowolenie z powołania PTReh oraz chęć ścisłej współpracy obu Towarzystw.

Sygn. akt. **VIII Ns Rej.St 602/89**

Postanowienie

Dnia **25 października** 198... r. 9

Sąd **Wojewódzki** w **Warszawie** Wydział **VIII Cywilny**
~~Rejonowy~~

w składzie następującym:

Przewodniczący

Sędziowie **SW J.Siwiek**
Ławnicy

Protokółant **T.Bluszcz**

po rozpoznaniu w dniu **25 października 89** r. w **Warszawie**
przy udziale *) (Wymienić prokuratora lub przedstawiciela organizacji społecznej jeśli brał udział)
na **posiedzeniu jawnym**

sprawy z ~~XXXXXXX~~ **Komitetu Założycielskiego Polskiego**
wniosku *) **Towarzystwa Rehabilitacji**

~~XXXXXXXX~~

o **rejestrację stowarzyszenia**

postanawia:

1. zarejestrować stowarzyszenie **Polskie Towarzystwo Rehabilitacji** z siedzibą w **Warszawie** przy ul. **Marymonckiej 34** , którego terenem działania jest obszar **Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej** a cele i sposoby realizacji określone są w załączonym do akt statucie .
2. po uprawnieniu postanowienia wpisać do rejestru stowarzyszeń treść pkt 1 oraz imiona i nazwiska członków **Komitetu Założycielskiego** zgodnie z załączoną do akt sprawy listą , , adres stowarzyszenia i dane dotyczące sposobu reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych - wynikające z § 40

*) Zbędne słowa skreślić

MS/C post. 2. Postanowienie sądu I instancji. VERTE!

MS/C post 2 Wyd. Akc. 1666/WA/86
248-LDD Z-d 3-5,96-300,000 szt.

Ilustracja 1. Postanowienie sądu z 1989 r.

Dr. Kowalski

P R O G R A M

Posiedzenia Krajowego Zespołu Specjalistycznego d/s Rehabilitacji
oraz
Walnego Zebrania Wyborczego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji.

7.XII.89r. Przyjazd delegatów i gości oraz zakwaterowanie
i rejestracja.
godz. 17⁰⁰ Zebranie Tymczasowego Zarządu Głównego P.T.R.

8.XII.89r. godz. 9⁰⁰ Konferencja naukowo - szkoleniowa:

1. A.Gieżyński - Amputacje kończyn dolnych.
2. R.Brzeziński - Zasady protezowania kończyn dolnych.
3. M.Kowalski - Wybrane problemy protezowania i rehabilitacji amputacji kończyn dolnych i wrodzonych ubytków kończyn dolnych u dzieci.
4. L.Fatyga - Dzisiaj i jutro przemysłu ortopedycznego w Polsce.

godz. 13⁰⁰ - 15⁰⁰ - przerwa obiadowa.

godz. 15⁰⁰ - Część organizacyjna - udział biorą:
Krajowy Zespół Specjalistyczny,
Specjaliści Wojewódzcy,
zaproszeni goście.

godz. 16⁰⁰ - Walne Zgromadzenie Wyborcze P.T.R.

godz. 19⁰⁰ - Wspólna kolacja.

*Wniosek - 4u 4 kserokopie
w 2. i 3. kserokopie
Apnot - Jurekko Lukon*

Porządek dzienny

Walnego Zebrania Wyborczego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji.

1. Sprawozdanie Tymczasowego Zarządu Głównego P.T.R.
2. Zatwierdzenie porządku dziennego Zebrania.
3. Wybór przewodniczącego Zebrania, oraz sekretarza, Komisji Wnioskowej i Komisji Skrutacyjnej.
4. Wybory Prezesa Honorowego, Prezesa i Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego.
5. Wytyczne dla Zarządu Głównego w sprawie działalności Towarzystwa.
6. Uchwalenie wysokości składek członkowskich.
7. Wolne wnioski.

Ilustracja 3. Wykład dr. A. Giełżyńskiego

Ilustracja 4. Wykład dr. T. Myśliborskiego

Ilustracja 5. Sala obrad – prof. J. Haftek, mgr L. Fatyga,
prof. K. Dobosiewicz, prof. K. Milanowska

Zgodnie z tradycją organizowania podczas spotkań nadzoru specjalistycznego części szkoleniowej pracownicy Centrum Rehabilitacji w Konstancinie przygotowali Sympozjum Naukowe. Referaty wygłosili: dr Andrzej Giełżyński (*Amputacje kończyn dolnych*), dr Mieczysław Kowalski (*Wybrane problemy protezowania i rehabilitacji po amputacji kończyn dolnych i wrodzonych ubytków kończyn dolnych u dzieci*), dr Romuald Brzeziński (*Zasady protezowania kończyn dolnych*), dyr. mgr Lucjan Fatyga (*Dziś i jutro przemysłu ortopedycznego w Polsce*).

Uczestnicy Pierwszego Walnego Zgromadzenia wysłali również telegram do prof. W. Degi. Jeszcze wcześniej, w październiku 1989 roku, Tymczasowy Zarząd PTReh zwrócił się do prof. W. Degi z prośbą o współpracę i przyjęcie funkcji Honorowego Przewodniczącego Towarzystwa. Jednak Profesor początkowo nie był przychylnie nastawiony, co wynika z treści listu skierowanego do prezesa prof. J. Haftka. Profesor W. Dega napisał: „Wielce Szanowny Panie Prezesie, Wiadomość o utworzeniu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji sprawiłaby mi

PROFESOR DR WIKTOR DEGA

61-545 POZNAN 1989-11-14.
UL. DZIERŻYŃSKIEGO 135
INSTYTUT ORTOPEDI I REHABILITACJI

1/89

Do Tęczy
P.T.R. - H

bn/618183

Prezes
Tymczasowego Zarządu Polskiego
Towarzystwa Rehabilitacji
Prof.dr hab.med. Jan Haftek
Stołeczny Zespół Rehabilitacji
ul. Wierzejewskiego 12
05-511 Konstancin

Wielce Szanowny Panie Prezesie,

Wiadomość o utworzeniu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji sprawiłaby mi radość kilka lat temu, gdy nie było Komitetu Rehabilitacji w Wydziale VI Nauk Medycznych PAN oraz gdy nie było Rady d/s Osób Niepełnosprawnych przy Prezesie Rady Ministrów. Obecnie Towarzystwo Rehabilitacji sądząc z statutu będzie dublowało Towarzystwo Walki z Kalectwem, nie mając jego baz działania.

Czuję się bardzo zaszczycony propozycją mianowania mnie prezesem honorowym. Sądzę, że to przedwczesne. Wpierw należałoby moim zdaniem, wybrać atrakcyjnego prezesa z prawdziwego zdarzenia, roboczego, znającego języki i obeznanego z całokształtem zagadnień rehabilitacji.

Na Walne Zgromadzenie wyborcze w dniu 8 grudnia 1989 r. niestety nie będę mógł przyjechać z przeszkód zdrowotnych.

Życzę pomyślnych obrad

i łączę wyrazy głębokiego szacunku

Prof. dr Wiktor Dega

radość kilka lat temu, gdy nie było Komitetu Rehabilitacji w wydziale VI Nauk Medycznych PAN oraz gdy nie było Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezesie Rady Ministrów. Obecnie Towarzystwo Rehabilitacji, sądząc ze statutu, będzie dublowało Towarzystwo Walki z Kalectwem, nie mając jego baz działania. Czuję się bardzo zaszczycony propozycją mianowania mnie prezesem honorowym. Sądzę, że to przedwczesne...”. Jednak późniejsze dokonania Towarzystwa wpłynęły na zmianę opinii prof. W. Degi. Ten wielki uczony, twórca polskiej szkoły rehabilitacji, uznał potrzebę utworzenia PTReh i docenił jego działalność. Jako pierwszy został też Profesor wybrany w 1994 roku honorowym członkiem Towarzystwa – wybór ten przyjął i potraktował jako szczególne wyróżnienie.

ROK 1990

Pierwsze miesiące pracy Zarządu poświęcono organizacji działania sekretariatu, przygotowania informacji o Towarzystwie do czasopism fachowych, towarzystw naukowych, Naczelnej Izby Lekarskiej i zainteresowanych instytucji. Opracowano zasady przyjmowania członków. W 1990 roku Zarząd odbył cztery posiedzenia. Spotkania te były połączone z naradami Krajowego Nadzoru Specjalistycznego ds. Rehabilitacji oraz z naradami z lekarzami wojewódzkimi odpowiedzialnymi za sprawy rehabilitacji. Podczas spotkania w Przełazach k. Poznania odbyło się równocześnie zebranie Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego „Postępów Rehabilitacji”. Uznano też za bardzo celowe organizowanie spotkań Zarządu PTReh z innymi gremiami zajmującymi się problemami rehabilitacji w Polsce, ponieważ pozwalało to na bieżącą wzajemną informację.

Zarząd nawiązał kontakt z Towarzystwem Walki z Kalectwem, Towarzystwem Balneologicznym, Komitetem Rehabilitacji PAN oraz Rehabilitation International, konsultując możliwość przystąpienia do tej znanej międzynarodowej organizacji, koordynującej działalność w zakresie rehabilitacji w świecie. Powołano Komisję Problemową PTReh, w tym komisję statutową do opracowania zmian w treści statutu zgodnie z nową sytuacją Towarzystwa w Polsce. Pierwszymi członkami tej Komisji zostali: dr Maciej Czarnecki, prof. Jan Haftek, prof. Aleksander Ronikier.

Ze składu Zarządu wyłoniono też komisję naukową, która zajęła się planowaniem spotkań naukowych Towarzystwa, badań naukowych w Polsce w dziedzinie rehabilitacji, analizą dotychczas realizowanych zamierzeń badawczych i problemów resortowych. Zarząd Główny przyjął program organizowania sympozjów naukowych jeden raz w roku w cyklu dwuletnim, a co trzy lata kongresów.

Uporządkowano finanse Towarzystwa, którego budżet opiera się jedynie na składkach członkowskich, należy zatem poszukiwać sponsorów.

Spośród różnych spraw zawodowych omawiano na posiedzeniach Zarządu problem uprawnień zawodowych i specjalistycznych. Skierowano do okręgowych izb lekarskich pisma z postulatem, aby w komisjach konkursowych prowadzących obsadzanie stanowisk kierowników i ordynatorów w placówkach rehabilitacyjnych zasiadali też przedstawiciele PTReh. Przedstawiciele PTReh powinni być też członkami komisji egzaminacyjnych specjalizacji na I i II stopień z zakresu rehabilitacji medycznej i ruchowej. Omawiano też problem uprawnień z zakresu fizjoterapii. Uznano, że PTReh jednomyślnie popiera starania uczelni wychowania fizycznego w tym zakresie.

Zarząd uważał, że należy uporządkować strukturę zawodów w dziedzinie rehabilitacji. Powinna być klarowna i kompetencyjnie spójna. Zapewnić to może przyjęcie stopni zawodowych: technik fizjoterapii, magister fizjoterapii (ewentualnie rehabilitacji ruchowej z pełnymi uprawnieniami z zakresu fizjoterapii) oraz lekarz specjalista rehabilitacji lub medycyny fizykalnej i balneologii.

PAŹDZIERNIK

Towarzystwo liczyło 557 członków i posiadało oddziały w Warszawie, Bydgoszczy, Krakowie, Lublinie i Rzeszowie. „Postępy Rehabilitacji” przyjęto jako oficjalne czasopismo PTReh, chociaż od początku finansowane były przez AWF w Warszawie.

27-28 PAŹDZIERNIKA

W Krakowie odbyło się I Sympozjum Naukowe PTReh. Organizację Sympozjum powierzono Oddziałowi Małopolskiemu przy współudziale Instytutu Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego im. B. Czecha w Krakowie. Obrady, prowadzone w pięciu sesjach, miały miejsce na terenie AWF.

I sesja poświęcona była „Problemom diagnostyki w uszkodzeniach mózgu”. Wygłoszono siedem referatów, w których zostały poruszone różne zagadnienia diagnostyki oraz oceny klinicznej chorych z następstwami uszkodzeń mózgu, w tym także porażeń dziecięcych. Wykład specjalny *Mózg a dusza* wygłosił ks. T. Wojciechowski.

W II sesji naukowej przedstawiono „Problemy rehabilitacji chorych z uszkodzeniami mózgu”. Omówiono przystosowanie społeczne chorych po uszkodzeniach mózgu (D. Mueller, Anglia), wczesne usprawnianie dzieci z porażeniem mózgowym metodą Vojty (zespół z Centrum Zdrowia Dziecka), skostnienia pozaszkieletowe jako powikłanie uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego (Konstancin) oraz doświadczenia rehabilitacji środowiskowej chorych z SM (Kraków, Olsztyn).

W III sesji omawiano problemy diagnostyki i rehabilitacji w afazji. Ogółem wygłoszono 13 referatów autorów polskich z Krakowa, Lublina i Warszawy oraz autorów z Węgier i Stanów Zjednoczonych.

IV sesja poświęcona była „Technikom niekonwencjonalnym w rehabilitacji chorych z uszkodzeniami mózgu” – H. Knapik (Kraków) wygłosił referat *Połączona psychomotoryczna stymulacja w rehabilitacji chorych z uszkodzeniami mózgu*, L. Solarz przedstawił *Refleksoterapię w rehabilitacji hemiplegii*, a J. Ulman omówił *Zastosowanie światłopunktu w rehabilitacji hemiplegików*.

V sesja naukowa zgromadziła referaty o różnej tematyce z zakresu rehabilitacji. Z. Lew-Starowicz mówił o *Współczesnych metodach rehabilitacji seksualnej* i wywołał duże zainteresowanie słuchaczy. Dwa referaty zespołu z Instytutu Kardiologii w Aninie dotyczyły rehabilitacji chorych po zawale mięśnia sercowego. W pozostałych referatach przedstawiono leczenie chorych z bólami kręgosłupa, usprawniania w hemofilii oraz samopomocy w terapii jąkania.

Symposium w Krakowie było pierwszą oficjalną imprezą naukową Towarzystwa, zgromadziło 200 uczestników i zostało życzliwie przyjęte.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 8 sierpnia zmarł członek-założyciel PTReh dr n. med. Tadeusz Myśliwski (ur. 20.09.1925). Urodzony w Warszawie, podczas wojny był harcerzem Szarych Szeregów. Od 1950 roku związany z Kliniką Ortopedyczną w Poznaniu, zajmował się ortotyką i protezowaniem, był uznanym specjalistą w tej dziedzinie, napisał długo używany podręcznik *Zaopatrzenie ortopedyczne*.

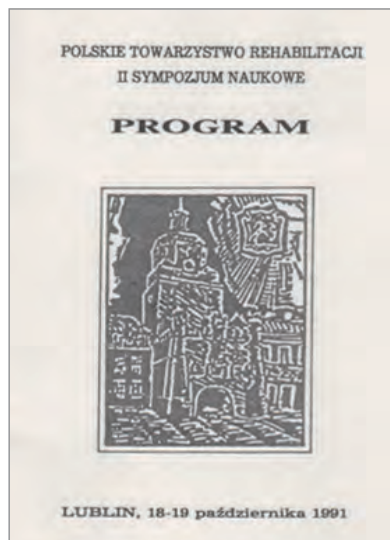
ROK 1991

W 1991 roku Oddział Małopolski zawiesił swoją działalność z powodu trudności organizacyjnych, co należy uznać za pierwszy poważny kłopot Towarzystwa.

18-19 PAŹDZIERNIKA

W Lublinie zorganizowano II Sympozjum Naukowe PTReh. Poświęcone było problemom leczenia zaburzeń statyki ciała u dzieci i młodzieży oraz chorobie Scheuermanna.

Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr hab. Andrzej Skwarcz, wiceprzewodniczącym dr Henryk Kuś, sekretarzami lek. Marek Relewski i lek. Piotr Majcher, skarbnikami lek. Andrzej Dzikuszek i lek. Małgorzata Szrejber. W pracach organizacyjnych brali udział lekarze, magistrowie wf, technicy i pielęgniarki – pracownicy Kliniki Rehabilitacji AM w Lublinie.

W skład komitetu naukowego wchodził: doc. dr hab. Andrzej Skwarcz jako przewodniczący oraz członkowie – prof. Jan Haftek, prof. Aleksander Kabsch,

dr Mieczysław Kowalski, prof. Janusz Nowotny, doc. Jerzy Przybylski, dr Włodzimierz Tabjan.

Obrady II Sympozjum odbywały się w Auli Collegium Novum Akademii Medycznej w Lublinie.

Pierwszego dnia Sympozjum rano nastąpiło uroczyste otwarcie, potem odbyły się obrady trzech sesji, gdzie omawiano biomechaniczne aspekty statyki ruchu, kryteria oceny postawy ciała, wady postawy ciała u dzieci, boczne skrzywienia kręgosłupa, metody terapii skrzywień kręgosłupa i postępowanie w wadach postawy. Wygłoszono tego dnia 25 referatów. W godzinach wieczornych odbyło się zebranie sprawozdawcze członków PTReh oraz kolacja towarzyska dla wszystkich uczestników Sympozjum.

Drugiego dnia obrad, na sesji IV, V i VI, omawiano różne problemy terapii choroby Scheuermanna (5 referatów) oraz tematy wolne podczas dwóch sesji (15 referatów). Dotyczyły one schorzeń i urazów rdzenia kręgowego, nerwów obwodowych, czynników zagrożenia w zawale serca, udarów mózgu. Na sesji plakatowej wystawiono dwie prace.

ROK 1992

Pierwsza kadencja Zarządu PTReh trwała do września 1992 roku. Towarzystwo liczyło wówczas 973 członków oraz obejmowało dwa nowe oddziały – Świętokrzyski i Śląski (powołany został w roku 1990, ale podjął działalność w roku 1992).

20-23 WRZEŚNIA

W Warszawie na terenie Akademii Wychowania Fizycznego Marszałka J. Piłsudskiego odbył się I Kongres PTReh. Organizatorami Kongresu były: Wydział Rehabilitacji AWF w Warszawie, Stołeczne Centrum Rehabilitacji w Konstancinie i Instytut Kardiologii w Aninie. Komitetowi organizacyjnemu przewodniczył prof. Aleksander Ronikier, sekretarzem był mgr Andrzej Magiera, a jego

członkami dr Wiktor Górski, dr Mieczysław Kowalski, dr Anna Mielniczuk, dr Hanna Popiel, dr Witold Rekowski, mgr Magdalena Sieradzka i dr Ryszard Smolis. Przewodniczącym komitetu naukowego był prof. Jan Haftek, a członkami profesorowie: Jerzy Grossman, Jerzy Kiwerski, Lech Markiewicz, Tadeusz Mika, Kazimiera Milanowska, Aleksander Ronikier, Stanisław Rudnicki, Andrzej Seyfried i dr Mieczysław Kowalski. Tematyka Kongresu poświęcona była zagadnieniom rehabilitacji w urazach narządu ruchu.

I Kongresowi nadano bardzo uroczystą oprawę, przybyło liczne grono naukowców z kraju i zagranicy. Na otwarciu Kongresu był obecny nestor polskiej rehabilitacji prof. W. Dega, rektor AWF prof. Zbigniew Krawczyk, prezes Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki, podsekretarz stanu Ministerstwa Zdrowia, prezes ZUS, przedstawiciele parlamentu.

Spotkanie powitalne uczestników Kongresu odbyło się 20 września 1992 roku wieczorem. Następnego dnia rano nastąpiło uroczyste otwarcie. Po przemówieniu powitalnym prezesa, prof. J. Haftka, oraz przemówieniach gości oficjalnych wykład inauguracyjny – *Urazy a kultura życia* wygłosiła prof. Elżbieta Promińska.

W sesji I odbyła się konferencja okrągłego stołu pt. „Problemy współczesnej rehabilitacji”. W konferencji wzięły udział 24 osoby, z Polski i zagranicy, reprezentujące różne środowiska. Byli to m.in. prof. T. Chruściel (prezes Naczelnej Izby Lekarskiej), prof. A. Hulek (prezes TWK), prof. J. Kiwerski, prof. K. Milanowska, prof. A. Ronikier, prof. S. Rudnicki, dr M. Gadowski z Monachium, prof. O. Hook ze Szwecji, dr H. Nadworna z Izraela, dr I. Kleinkort z USA.

Po zakończeniu sesji o godz. 15.00 odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze PTReh, a o godz. 20.00 uroczysta kolacja.

22 września 1992 roku, w drugim dniu obrad Kongresu, przedstawiano referaty dotyczące głównego tematu – rehabilitacji w urazach narządu ruchu. W ośmiu sesjach, odbywających się równolegle w 3 salach, wygłoszono 50 doniesień. W przerwach odbywały się sesje plakatowe.

Ilustracja 7. Zarząd II Kadencji

Trzeci dzień Kongresu, 23 września, poświęcony był prezentacji tematów wolnych – rehabilitacji w kardiologii, w uszkodzeniach ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, fizykoterapii, rehabilitacji różnych schorzeń u dzieci oraz problemom socjalnym. Łącznie przedstawiono w tym dniu 39 referatów w 5 sesjach. W sesji plakatowej zademonstrowano 33 prace.

Profesor Jan Haftek w dniu 23 września o godz. 13.00 dokonał podsumowania obrad i zamknięcia I Kongresu Naukowego PTReh.

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym PTReh na I Kongresie (20 września) wybrano Zarząd II kadencji w składzie: prezes prof. Jerzy Kiwerski, wiceprezes prof. Stanisław Rudnicki, sekretarz dr Mieczysław Kowalski, zastępca sekretarza dr Marek Krasuski, skarbnik dr Henryk Kuś, redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier.

Zarząd kontynuował przygotowany wcześniej program, współpracował z oddziałami terenowymi, innymi towarzystwami naukowymi i instytucjami.

ROK 1993

15-16 PAŹDZIERNIKA

III Sympozjum Naukowe PTReh zorganizowane przez Oddział w Bydgoszczy pod przewodnictwem lek. Dobrochny Śniegockiej, przy współudziale Zakładu Rehabilitacji Państwowego Szpitala Klinicznego i Zakładu Rehabilitacji Szpitala im. Bizuela. Miejscem obrad były sale wykładowe Akademii Medycznej w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej.

Tematem wiodącym Sympozjum były „Problemy rehabilitacji po amputacji w obrębie kończyny dolnej z powodu urazu, schorzeń naczyniowych, nowotworowych i wad wrodzonych”.

Otwarcie odbyło się 15 października rano i pierwszy dzień obrad poświęcono zagadnieniom amputacji. Wygłoszono na ten temat 17 referatów.

Ilustracja 8. Doktor D. Śniegocka na otwarciu III Sympozjum w Bydgoszczy

W godzinach poobiednich odbyło się walne zebranie członków Towarzystwa. Załatwiano bieżące sprawy organizacyjne, m.in. zatwierdzono decyzję o powołaniu Oddziału Gdańsko-Elbląskiego. Wieczorem 15 października uczestnicy spotkali się na kolacji towarzyskiej w hotelu Pod Orłem gdzie w pogodnej i miłej atmosferze zakończono ten dzień.

Ilustracja 9. W Hotelu Pod Orłem

Drugiego dnia obrad, 16 października, przedstawiano tematy wolne. Ciekawe referaty wygłosili przedstawiciele ze STOCER w Konstancinie o spondylozie szyjnej, przywróceniu czynności porażonej ręki chorego po urazie rdzenia oraz film o dziecku bez rąk. Przedstawiciele placówek warszawskich wygłosili referaty dotyczące terapii w obwodowym porażeniu nerwu twarzowego, operacyjnych metod plastycznych, leczenia nowotworów kości u dzieci i oceny funkcjonalnej stopy. Przedstawiciele Bydgoszczy zaprezentowali przypadek leczenia rozległego oparzenia zakończony sukcesem, rehabilitację po urazach czaszkowo-mózgowych, ocenę czynności układu oddechowego u chorych w zesztywniającym zapaleniu stawów kręgosłupa. Łącznie z innymi jeszcze ośrodkami przedstawiono tu 9 referatów.

ROK 1994

MARZEC

Na zebraniu Zarządu Głównego zostało zatwierdzone powołanie nowych oddziałów PTReh: Gdańsko-Elbląskiego, którego przewodniczącą została dr Barbara Wojewska-Wójcik, Łódzkiego – przewodniczący prof. Jan Czernicki oraz Wielkopolskiego – przewodnicząca dr Grażyna Cywińska-Wasilewska.

MAJ

Wydany został suplement do „Postępów Rehabilitacji” z materiałami I Kongresu, dzięki czemu możliwe było zapoznanie się przez szerokie kręgi osób z pracami wygłoszonymi na tym kongresie.

19 MAJA

Odbyło się walne zgromadzenie członków PTReh, które przyznało tytuły członka honorowego prof. Wiktorowi Dedze, prof. Kazimierzowi Szawłowskiemu oraz doc. Janinie Tomaszewskiej. Na zebraniu omawiano też bieżące sprawy organizacyjne, których liczba stale wzrastała.

21-22 MAJA

W Rzeszowie odbyło się IV Sympozjum Naukowe PTReh. Organizację powierzono Rzeszowskiemu Oddziałowi PTReh oraz Oddziałowi Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 1. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Janusz Cwanek, zastępcą przewodniczącego dr Andrzej Kwolek. Komitet naukowy stanowili: dr A. Kwolek (przewodniczący), dr J. Cwanek, prof. J. Haftek, prof. J. Kiwerski, dr M. Kowalski, prof. A. Skwarcz.

I sesja, której przewodniczyli prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski i dr B. Przeździecki, była poświęcona urazom kręgosłupa u dzieci i młodzieży. W siedmiu wygłoszonych referatach omówiono patomechanikę, diagnostykę i leczenie wraz z możliwościami zaopatrzenia ortotycznego.

W II sesji, pod przewodnictwem prof. T. Kasperczyka, dr G. Wasilewskiej i dr. J. Cwanka, w trzech referatach zajmowano się urazami miednicy i kończyn dolnych u dzieci i młodzieży.

W III sesji, której przewodniczyli w części pierwszej doc. W. Stryła, dr M. Kowalski i dr M. Prosnak, skoncentrowano się na leczeniu złamań kości ramiennej i kości przedramienia. Przedstawiono trzy referaty. W drugiej części tej sesji, pod przewodnictwem prof. T. Karskiego, dr B. Wojewskiej-Wójcik i lek. A. Zygmunt, omówiono w pięciu wystąpieniach epidemiologię, trudności diagnostyczne, leczenie oraz powikłania w przebiegu złamań nadkłykciowych kości ramiennej u dzieci.

Sesja IV – tematy wolne w pierwszej części była poświęcona możliwościom leczenia operacyjnego i zachowawczego schorzeń kręgosłupa, stawu biodrowego oraz ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Przewodniczyli prof. J. Haftek, prof. J. Wirski i dr A. Kwolek. Przedstawiono sześć referatów. W drugiej części, pod przewodnictwem prof. J. Grossmana, prof. S. Rudnickiego i dr L. Januszko, w czterech referatach omawiano czynniki determinujące rehabilitację dzieci z rozszczepem podniebienia, multimedia w fizjoterapii, przypadek rehabilitacji pacjenta po zatrzymaniu krążenia i związki korelacyjne pomiędzy fizjologicznymi krzywiznami kręgosłupa.

W pierwszym dniu Sympozjum zorganizowano zwiedzanie zespołu pałacowego w Łańcucie oraz spotkanie towarzyskie. Była to okazja do nawiązania kontaktów między uczestnikami Sympozjum oraz szerokiej wymiany poglądów.

CZERWIEC

Wręczono prof. W. Dedze, twórcy i nestorowi polskiej rehabilitacji, dyplom członka honorowego PTReh. Dyplom wręczył prof. J. Kiwerski w asyście prof. K. Milanowskiej, dr. M. Kowalskiego i dr G. Cywińskiej-Wasilewskiej. W uroczystości uczestniczyła żona Profesora Maria.

Ilustracja 10. Wręczenie dyplomu członka honorowego PTReh prof. W. Dedze – prof. J. Kiwerski, dr M. Kowalski, prof. K. Milanowska, dr G. Cywińska-Wasilewska

W Poznaniu prof. J. Kiwerski wręczył dyplom członka honorowego PTReh doc. Janinie Tomaszewskiej. W uroczystości wzięli udział dr D. Warzecha, dr G. Cywińska-Wasilewska oraz córka docent Tomaszewskiej.

Ilustracja 11. Wręczenie dyplomu członka honorowego PTReh doc. J. Tomaszewskiej – dr D. Warzecha, dr G. Cywińska-Wasilewska

PAŹDZIERNIK

Prezes Zarządu Głównego prof. J. Kiwerski wręczył na uroczystym zebraniu Oddziału Gdańsko-Elbląskiego dyplom członka honorowego PTReh prof. Kazimierzowi Szawłowskiemu.

Ilustracja 12. Wręczenie dyplomu członka honorowego PTReh prof. K. Szawłowskiemu przez prezesa prof. J. Kiwerskiego

18 LISTOPADA

Zarząd Targów Rehabilitacyjnych w Łodzi oraz Oddział Łódzki PTReh zorganizowali podczas II Targów Sprzętu Rehabilitacyjnego w Łodzi symposium „Rehabilitacja medyczna – Łódź 94”. Podczas dwóch sesji naukowych wygłoszono 13 referatów, w których omówiono stan rehabilitacji w województwie łódzkim (dr Grażyna Żurawska-Bergiel), kompleksową rehabilitację w chorobach kręgosłupa (prof. Jan Haftek i dr Izabela Haftek), możliwości kompensacyjne po operacjach ośrodkowego układu nerwowego (prof. Andrzej Radek), sprzęt w zaopatrzeniu osób z paraplegią (dr Józef Opara), wyniki leczenia pacjentów po wieloodłamowym złamaniu kości długich (dr Jerzy Kociuga, prof. Krystian Żołyński), wyniki leczenia usprawniającego pacjentów po amputacji kończyn dolnych (prof. Jan Czernicki, dr Elżbieta Łuczak), stosowanie aparatów RGO (Tadeusz Sierociński), próby wysiłkowe w chorobach krążenia (dr hab. Piotr

Dylewicz), problemy społeczne i socjalne w rehabilitacji. Sześciogodzinne obrady podsumował prof. J. Haftek, wskazując na zadania, jakie stoją przed nowoczesną rehabilitacją. Podkreślił konieczność zespolenia wysiłków różnych instytucji w celu realizacji tych zadań.

ROK 1995

25 STYCZNIA

Na zebraniu Zarządu Głównego stwierdzono właściwą aktywność Towarzystwa i zaplanowano dalszy jego rozwój. Towarzystwo liczyło wtedy 1 492 członków i 12 oddziałów terenowych.

18-20 MAJA

W Poznaniu odbył się II Kongres Naukowy PTReh, a tematem wiodącym było „Mózgowe porażenie dziecięce i jego dzisiejsze, współczesne problemy”. Było to już drugie, najwyższej rangi wydarzenie naukowe naszego Towarzystwa. Organizatorami Kongresu byli:

- Komitet Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej – Wydział VI PAN, przewodnicząca Komisji prof. dr hab. n. med. Kazimiera Milanowska
- Polskie Towarzystwo Rehabilitacji, prezes prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski
- Instytut Rehabilitacji AWF w Poznaniu, dyrektor Instytutu prof. dr hab. n. med. Aleksander Kabsch.

Obrady odbywały się w Ośrodku Nauki PAN. Na Kongres przybyło ponad 600 osób z Polski i zagranicy. Ta wysoka liczba uczestników zaskoczyła organizatorów i spowodowała nawet pewne kłopoty i trudności.

Uroczyste otwarcie odbyło się 18 maja 1995 roku wieczorem. Przemówienie powitalne wygłosiła prof. Kazimiera Milanowska, przewodnicząca komitetu organizacyjnego, a następnie w referacie wspólnym z prof. J. Stankowskim – Prezesem Oddziału PAN w Poznaniu, przypomniano działalność prof. W. Degi, twórcy i organizatora

rehabilitacji w Polsce. Kolejne przemówienia wygłosili: prof. J. Kiwerski – Prezes PTReh, prof. A. Kabsch – Dyrektor Instytutu Rehabilitacji, prof. W. Osiński – Przewodniczący Kolegium Rektorów Szkół Wyższych w Poznaniu. Na zakończenie wystąpił chór Poznańskie Słowiki pod dyrekcją prof. Stefana Stuligrosza. Zespół zaprezentował mistrzowskie wykonanie utworów dawnych kompozytorów polskich. Każdy utwór poprzedzony był bardzo ciekawą prelekcją dyrektora Poznańskich Słowików.

Następnego dnia, 19 maja, rozpoczęto od rana obrady w dwóch salach. Trzy sesje poświęcone były porażeniu mózgowemu. Omawiano zagadnienia szczegółowe tego problemu: diagnostykę, wczesną rehabilitację, metody usprawniania ruchowego, operacyjne leczenie ortopedyczne oraz integrację społeczną. Ogółem wygłoszono 27 referatów i doniesień uzupełnionych prezentacjami w sesji plakatowej.

W tematach dowolnych, przedstawianych tego dnia równolegle, zaprezentowano 18 referatów obejmujących szeroki wachlarz zagadnień, którymi zajmuje się w codziennej terapii oraz opracowaniach badawczych wiele osób z ośrodków rehabilitacyjnych w Polsce. W sesji plakatowej zaprezentowano 31 prac.

Drugim tematem, poruszonym na Kongresie 20 maja były „Zespoły bólowe szyjno-barkowe”. W dwóch sesjach omówiono patomechanikę i diagnostykę zmian występujących w tych zespołach, możliwości leczenia operacyjnego oraz leczenie fizykalne i usprawnianie, które odgrywają ważną i korzystną rolę w zespołach szyjno-barkowych. Przedstawiono 21 prac. W sobotę, 20 maja, referowane były równolegle prace dot. tematu głównego – mózgowych porażień dziecięcych.

Na II Kongresie zaprezentowano i przedyskutowano wiele istotnych problemów lecznictwa rehabilitacyjnego. Kongres dostarczył też dowodów na pomyślny rozwój naukowy Towarzystwa, jego pomoc dla licznej rzeszy pracowników rehabilitacji w wyborze skutecznych metod terapii oraz na spełnianie ważnej roli medycznej i społecznej w terapii naszych pacjentów.

Tradycyjnie, podobnie jak na innych sympozjach i poprzednim kongresie, odbyło się spotkanie towarzyskie uczestników, które przebiegało w miłej i serdecznej atmosferze. Spotkania te ułatwiają nawiązanie bezpośrednich kontaktów, a atmosfera zabawy nie hamuje wcale poważniejszych dyskusji.

Podczas II Kongresu PTReh odbyło się 19 maja przewidziane statutem Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze. Prezes prof. J. Kiwerski w podsumowaniu działalności Towarzystwa pozytywnie ocenił dynamiczny rozwój, osiągnięcia organizacyjne i naukowe. Pomimo konieczności przeprowadzenia weryfikacji w niektórych oddziałach PTReh gromadzi ponad półtoratysięczną rzeszę członków, stając się jednym z najliczniejszych krajowych towarzystw naukowych. Oddziałów jest obecnie 13. Wiele z nich pracuje wzorowo i wykazuje dużą aktywność.

Działalność naukowa Towarzystwa wyrażona jest organizacją kongresów i sympozjów. Zorganizowane w ostatnim okresie sympozja w Bydgoszczy i Rzeszowie cechowały się dobrą organizacją i wysokim poziomem naukowym. Dokonano w szerokim zakresie wymiany poglądów i doświadczeń. Nie mniejszą praktyczną wagę mają organizowane przez oddziały zebrania naukowe, które służą kształcaniu, wymianie doświadczeń, pozwalają na lepsze wzajemne poznanie się członków, mają też znaczenie propagandowe poprzez upowszechnianie rehabilitacji. Wspomnieć tu należy o inicjatywie Oddziału Rzeszowskiego, który od 1992 roku organizuje doroczne Wojewódzkie Sejmiki Rehabilitacji, które są nie tylko formą konferencji naukowo-dydaktycznej, ale stanowią także forum do dyskusji nad problemami organizacyjnymi w rehabilitacji. Prezes podziękował za współpracę członkom Zarządu Głównego, a zwłaszcza sekretarzowi dr. M. Kowalskiemu. Gorąco podziękował również przewodniczącym i zarządom oddziałów za ich zaangażowanie w tworzenie i sprawne funkcjonowanie placówek terenowych.

Powołano nowe władze Towarzystwa – Zarząd Główny III kadencji – w następującym składzie: prezes prof. Jerzy Kiwerski, wiceprezes prof. Aleksander Kabsch, sekretarz dr Marek Krasuski, zastępca sekretarza dr Bogumił Przeździak, skarbnik dr Jan Rzeźnicki, redaktor naczelny prof. Aleksander Ronikier.

Podjęto decyzję, że materiały naukowe II Kongresu PTReh zostaną opublikowane w II suplemencie do „Postępów Rehabilitacji”, który ukaze się w maju 1996 roku.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 16 lutego zmarł prof. dr hab. n. med. Wiktor Dega, światowej sławy uczony, twórca polskiej i współtwórca światowej rehabilitacji, człowiek o wielkiej wrażliwości społecznej i wyjątkowo bogatym życiorysie [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

† 17 kwietnia zmarł prof. dr hab. n. med. Stanisław Grochmal. Tytuł członka honorowego PTReh przyznano Profesorowi, na złożony wcześniej wniosek, w maju 1995 roku. Profesor był członkiem-założycielem Towarzystwa, uczonym dużego formatu, uzdolnionym humanistą, patriotą i żołnierzem odznaczonym Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 1996

23 MAJA

W przeddzień sympozjum w Waplewie odbyło się zebranie Zarządu Głównego oraz spotkanie towarzyskie przy ognisku.

24-25 MAJA

W Waplewie k. Olsztyna odbyło się V Sympozjum Naukowe PTReh. Organizatorami tego spotkania byli: Oddział Warmińsko-Mazurski PTReh, Sekcja Rehabilitacji Towarzystwa Internistów Polskich, Sekcja Rehabilitacji i Fizjologii Wysiłku Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego oraz Towarzystwo Walki z Kalectwem. Patronat nad Sympozjum objął minister zdrowia i opieki społecznej.

Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Leonard Januszko, wiceprzewodniczącym lek. Ireneusz M. Kowalski. Komitet naukowy pracował w składzie: prof. Stanisław Rudnicki, prof. Piotr Dylewicz, dr hab. Jan Tylka, dr Krzysztof Mazurek, dr Leonard Januszko.

Tematem Sympozjum była „Rehabilitacja w chorobach układu krążenia”. W Sympozjum wzięło udział 268 uczestników.

Oficjalne otwarcie Sympozjum miało miejsce 24 maja rano, po czym realizowano program naukowy. W 8 sesjach wygłoszono 22 referaty – 15 zgodnie z tematem wiodącym oraz 7 referatów na temat udarów mózgowych i rehabilitacji w schorzeniach kręgosłupa.

W drugim dniu, 25 maja, odbyły się dwie sesje. Wygłoszono 12 referatów na temat różnych problemów w rehabilitacji. Ponadto przedstawiono 3 doniesienia w formie plakatów.

Wygłoszone referaty były przeglądem teorii i praktyki rehabilitacji. W części wiodącej Sympozjum przedstawiono następujące zagadnienia:

- miejsce rehabilitacji w kardiologii
- strategia postępowania terapeutycznego u chorych po zawale mięśnia sercowego
- znaczenie zmian wysiłkowych a układ krążenia i fibrynolizy w chorobie niedokrwiennej serca
- fizjologiczne podstawy treningu u pacjentów kardiologicznych
- jakość życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego.

Sympozjum miało charakter międzynarodowy. Z Francji, z departamentu Indre, przybyło pięć osób. Doktor M. Pichot z Centrum Rehabilitacji w Issudan wygłosił referat *Stymulacja ręki hemiplegicznej*, natomiast prezes Fundacji Heart Friends Around the World dr Flavio Burqarella (Włochy) przedstawił jej działalność programową.

Wizyta lekarzy z Francji zapoczątkowała wymianę naukową w ramach współpracy miast partnerskich Olsztyna i Chateauroux. Co cztery lata, naprzemiennie w Polsce i we Francji, odbywają się sympozja naukowe pod hasłem „Nauka jednoczy narody”.

Z inicjatywy prof. S. Rudnickiego Fundacja Rehabilitacja Kardiologiczna ufundowała trzy nagrody dla autorów najlepszych prac prezentowanych na Sympozjum. Nagrody te wprowadzono po raz pierwszy, a zwyczaj nagradzania przyjęty został na stałe podczas wszystkich kongresów i sympozjów PTReh.

Uroczą sceneria jezior mazurskich, idealna czystość powietrza nasyconego leśnymi olejkami eterycznymi i piękna, słoneczna pogoda zapewniły uczestnikom także bardzo korzystne warunki do wypoczynku.

Ilustracja 13. Lekarze z Gdańska – B. Przeździak i G. Wesołowski

Na zakończenie informacji o Sympozjum pewna ciekawostka, już tylko historyczna. Uczestnicy mieszkali na terenie Wojskowego Domu Wypoczynkowego „Warmia” w Waplewie nad jeziorem Maróz, w skromnych, ale wygodnych pokojach budynku głównego ośrodka i w domkach letniskowych. Ceny noclegów wynosiły od 17,00 do 26,00 zł, a koszt całodniowego wyżywienia 20,00 zł. Rok 1996!!!

ROK 1997

13-14 LISTOPADA

W Łodzi odbyło się VI Sympozjum Naukowe PTReh. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. Jan Czernicki, przewodniczącym komitetu naukowego prof. Jerzy Kiwerski. Organizatorami Sympozjum były: Oddział Łódzki PTReh, Wojskowa Akademia Medyczna i Interservis. Zgłosiło się ponad 300 uczestników.

Tematyka Sympozjum obejmowała zagadnienia:

- diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji
- jakość życia osób niepełnosprawnych w aspekcie medycznym, psychologicznym i społecznym
- rehabilitacja środowiskowa
- tematy wolne.

Miejscem obrad był teren Targów Sprzętu Rehabilitacyjnego – Rehabilitacja 97. Ceremonia otwarcia miała miejsce w godzinach południowych, po czym rozpoczęto sesję naukową, w trakcie której wygłoszono 18 referatów, głównie z zakresu diagnostyki funkcjonalnej. Równolegle odbywała się sesja plakatowa. Wieczorem uczestnicy spotkali się na uroczystej kolacji.

W drugim dniu, 14 listopada, najpierw odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze członków PTReh, a potem dwie sesje naukowe. W pierwszej dominowała tematyka socjalna i społeczna oraz ocena jakości życia, w drugiej – schorzenia i urazy stawów.

Komitet naukowy wyróżnił autorów poniższych prac wygłaszanych oraz prezentowanych w formie plakatów:

- T. Tasiemski z AWF w Poznaniu *Testy samoobsługi w czynnościach dnia i techniki jazdy na wózku typu Activ*
- M. Woldańska-Okońska, J. Czernicki z Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego w Sieradzu i Zakładu Rehabilitacji WAM w Łodzi *Ocena wpływu zmiennego pola magnetycznego niskiej częstotliwości na wyniki rehabilitacji chorych po udarze mózgu*

- M. Bilińska i wsp. z Kliniki i Zakładu Rehabilitacji Kardiologicznej Instytutu Kardiologii w Warszawie *Retrospektywna ocena powtarzanych prób wysiłkowych u pacjentów po pomostowaniu tętnic wieńcowych*
- W. Broła, J. Czernicki, D. Zalewski z Oddziału Neurologicznego Szpitala Rejonowego w Końskich i Zakładu Rehabilitacji WAM w Łodzi *Ocena wpływu zmiennego pola magnetycznego niskiej częstotliwości na wyniki rehabilitacji chorych po udarze mózgu*
- K. Jagodzińska, W. Mikuła z Centrum Rehabilitacji w Konstancinie *Postępowanie leczniczo-usprawniające w zwłknięciach stawu łokciowego.*

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 25 czerwca zmarł doc. dr hab. n. med. Janusz Wirski (ur. 27.07.1931). Był kierownikiem Kliniki Rehabilitacji CMKP, wieloletnim konsultantem wojewódzkim ds. rehabilitacji w woj. siedleckim, docentem Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie. W STOCER był kierownikiem pracowni EMG. Jego głównym zainteresowaniem było praktyczne znaczenie i wykorzystanie elektrodiagnostyki w diagnostyce zaburzeń neurologicznych i diagnostyce chorób i urazów kręgosłupa. Jego publikacje dotyczyły znaczenia diagnostycznego odruchu Hoffmana, zachowania się tego odruchu u osób po urazie rdzenia kręgowego w okresie wczesnym (szoku rdzenia) i w okresie późnym, oceny napięcia mięśniowego u osób starszych i po leczeniu operacyjnym w tym transpozycjach mięśni.

† 11 października w następstwie urazów po napadzie rabunkowym zmarła nagle lek. Grażyna Radecka (ur. 13.08.1946), ordynator Oddziału Rehabilitacji Dzieci w Gdańsku, członek zarządu Oddziału Pomorskiego PTReh, aktywny działacz i dobry organizator.

ROK 1998

18-20 WRZEŚNIA

W Ustroniu / Cieszyńnie odbył się III Kongres Naukowy PTReh. Podczas Kongresu, 18 września, na posiedzeniu plenarnym Sekretarz Zarządu Głównego dr Marek Krasuski poinformował zebranych, że władze Towarzystwa od swego wyboru w 1995 roku działały w pełnym składzie. Podczas II Kadencji odbyło się 10 zebrań, przy frekwencji 70%, którą można ocenić jako wysoką. Głównymi tematami zebrań Zarządu Głównego były sprawy organizacyjne Towarzystwa, organizacja sympozjów naukowych i prace przygotowawcze do obecnego, III Kongresu. Zarząd ma poważne problemy ze sprawnym działaniem administracyjno-biurowym. Liczba spraw znacznie wzrosła, a załatwiane są przez jedną osobę. Towarzystwo nasze liczy obecnie 2 080 członków zgromadzonych w 14 oddziałach. Dominują osoby z wykształceniem wyższym (prawie 79%). Zrzeszamy 850 lekarzy, 730 magistrów rehabilitacji, 17 psychologów; są też fizjoterapeuci, pielęgniarki, masażyści, pedagodzy oraz reprezentanci innych zawodów. Polskie Towarzystwo Rehabilitacji skupia licznych pracowników nauki – jest 28 profesorów, 4 doktorów habilitowanych i ponad 120 doktorów nauk.

W minionym roku opracowano i wydano materiały naukowe II Kongresu, który odbył się w Poznaniu w maju 1995 roku. Materiały te zostały wydane jako kolejny suplement „Postępów Rehabilitacji”.

Przed PTReh stoją nowe wyzwania. Rozpoczęła się reforma służby zdrowia, zmieniają się formy działania i aby sprostać tym zadaniom konieczne jest zwiększenie aktywności wszystkich członków, wywieranie wpływu na decyzje Ministerstwa Zdrowia oraz wojewódzkich wydziałów zdrowia w sprawach dotyczących rehabilitacji. Zwrócić należy większą uwagę na szkolenie nowych kadr oraz uzyskiwanie specjalizacji. Towarzystwo powinno aktywnie uczestniczyć w kreowaniu właściwych postaw naszych członków w codziennych kontaktach z pacjentami oraz osobami z niepełnosprawnością. Zarząd Główny wystąpił z inicjatywą utworzenia grupy ekspertów wydających opinie dotyczące sprzętu rehabilitacyjnego, nowoczesnych metod leczenia oraz ukazujących się publikacji. Jak najszybsze

wcielenie w życie tych zamierzeń ma duże znaczenie praktyczne. Dużego wysiłku wymaga stworzenie własnego wydawnictwa naukowego. „Postępy Rehabilitacji” są kwartalnikiem AWF w Warszawie i uczelni należą się z tego powodu słowa uznania i podziękowania. Pismo takie jest bardzo potrzebne naszemu środowisku i wspólnie musimy dbać o podnoszenie jego jakości. Niemniej musimy dążyć, aby PTReh miało pismo z naszym znakiem i zaznaczeniem w tytule.

Towarzystwo powinno zaistnieć w Internecie. Internet umożliwia tworzenie nowych koncepcji w zakresie szeroko rozumianej informacji. Elektroniczna forma publikacji przyjęła się już powszechnie w wielu krajach świata. Internet, poza możliwością prezentowania własnych poglądów i osiągnięć, umożliwia realizowanie aktywnej dyskusji w grupach specjalistycznych.

Sekretarz z przykrością zawiadomił, że od ostatniego zebrania odeszli z naszego grona: prof. Elżbieta Promińska, dr Bogdan Nejman, Alicja Gajewska, Teresa Radoszewska-Zielińska, Joanna Kodym-Będziak, mgr Małgorzata Wójtowicz, dr Cezary Rejzner. Pamięć ich uczczono chwilą milczenia.

Walne zgromadzenie dokonało wyboru nowego Zarządu Głównego IV kadencji w składzie: prezes prof. Andrzej Kwolek, wiceprezes prof. Stanisław Rudnicki, sekretarz dr Marek Krasuski, skarbnik dr Jan Rzeźnicki, redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier.

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego III Kongresu PTReh był dr hab. Józef Opara. Przewodniczącym Komitetu Naukowego – prof. Jerzy Kiwerski, a członkami – prof. Jan Czernicki, prof. Jan Haftek, prof. Aleksander Kabsch, prof. Andrzej Kwolek, prof. Kazimiera Milanowska, prof. Aleksander Ronikier, prof. Aleksander Skwarcz, doc. Ryszard Kinałski. Patronat honorowy nad Kongresem objął Minister Zdrowia prof. dr hab. n. med. Wojciech Maksymowicz.

Uroczystość otwarcia III Kongresu Naukowego PTReh odbyła się 17 września 1998 roku rano na terenie Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Przedmiotem obrad były aktualne możliwości przywrócenia funkcji u chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu oraz możliwości kompensacji uszkodzeń po urazach czaszkowo-mózgowych. Przewidziano również tematy wolne. Na Kongres przyjechało około 700 uczestników z 10 krajów. Byli m.in. prof. Michael P. Barnes, prof. Milan R. Dimitrijević, prof. Jan Van Gijn, prof. Johansson,

prof. Henrik S. Jorgensen, prof. Eline Lindeman, prof. Karl-Heinz Mauritz. W obradach zjazdu uczestniczyło również liczne grono naukowców polskich.

Podczas trzech dni obrad zajęcia odbywały się w czterech salach równolegle, łącznie 22 sesje naukowe, w trakcie których wygłoszono 30 wykładów przez zaproszonych gości, przedstawiono 70 referatów oraz 40 plakatów. Przeprowadzono także konferencję okrągłego stołu na temat polskiego systemu rehabilitacji chorych po udarach. Odbyły się także 3 sesje satelitarne i warsztaty szkoleniowe. Dwie dodatkowe konferencje naukowe zorganizował ZUS.

Tematyka Kongresu była zgodna z Narodowym Programem Profilaktyki i Zwalczania Skutków Udaru, a ze względu na skutki społeczno-ekonomiczne stanowi jeden z głównych nurtów zainteresowania współczesnej rehabilitacji. III Kongres przypadał na koniec Dekady Mózgu i – jak zwrócił uwagę prof. J. Kiwerski – jest ostatnim kongresem PTReh w XX wieku, poziom obrad powinien nas zatem wprowadzić w wiek XXI.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 26 października zmarła doc. dr hab. n. med. Janina Tomaszewska (ur. 9.09.1911), członek honorowy PTReh, wieloletnia współpracownica prof. W. Degi, kierownik Kliniki Rehabilitacji AM w Poznaniu, wieloletni kierownik ośrodka szkoleniowego dla kadr rehabilitacji [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 1999

15 STYCZNIA

Zgodnie z propozycją prezesa Zarządu Głównego, aby niektóre posiedzenia odbywały się w oddziałach wojewódzkich, posiedzenie odbyło się w Rzeszowie. Dodatkowym powodem do zaproszenia elity polskiej rehabilitacji było 10-lecie Klinicznego Oddziału Rehabilitacji i zorganizowanej z tej okazji sesji naukowej poświęconej historii i rozwojowi rehabilitacji na Podkarpaciu oraz dorobkowi

naukowemu Oddziału – jest to ponad 200 publikacji, głównie z zakresu neurorehabilitacji. Zebranie odbyło się w wielkiej jadalni Muzeum Zamku w Łańcucie. Poza częścią naukową wielką atrakcją było nocne zwiedzanie Zamku. Na zakończenie podjęto gości kolacją.

Ilustracja 14. Posiedzenie Zarządu Głównego, Łańcut 15.01.1999 r.

Ilustracja 15. Sympozjum „Bioinżynieria” – prof. A. Kwolek z prof. J. Ślężyńskim z AWF Katowice

Ilustracja 16. Sympozjum „Rehabilitacja kardiologiczna” w Krakowie – prof. A. Kwolek z dawnymi współpracownikami GCRLiZ „REPTY”, z lewej dr J. Rybicki

KWIECIEŃ

Profesor Kazimiera Milanowska obchodziła 50-lecie pracy zawodowej. Pani Profesor jest członkiem-założycielem PTReh, jednym z najbliższych współpracowników prof. W. Degi, pracownikiem nauki o dużym dorobku, wychowawcą licznych kadr rehabilitacji. Prezes Zarządu Głównego PTReh prof. A. Kwolek przesłał Jubilatce list z gratulacjami.

28 MAJA

Z okazji jubileuszu 50-lecia Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Naukowe. Patronat honorowy objął marszałek Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, głównymi organizatorami byli PTReh i dyrekcja Szpitala przy współudziale innych jeszcze towarzystw naukowych. Przewodniczącym dwudniowych obrad został

dr Ireneusz M. Kowalski. W obradach uczestniczyli wybitni naukowcy z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie, Akademii Medycznej w Lublinie, Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie, Centrum Rehabilitacji w Konstancinie i Ośrodka Rehabilitacyjnego w Rzeszowie oraz z zagranicy – z Grecji, Niemiec i Francji. W obradach uczestniczyło 260 osób.

Pierwszy dzień obrad poświęcony był problemom leczenia schorzeń kręgosłupa, rdzenia kręgowego oraz rehabilitacji w chorobach układu oddechowego. Duże zainteresowanie wzbudziły wystąpienia prof. Andrzeja Kwolka i prof. Daniela Zarzyckiego.

Drugi dzień obrad zdominowały doniesienia na temat leczenia zachowawczego i operacyjnego chorych z mózgowym porażeniem dziecięcym. Zespół naukowców z Heidelbergu przygotował pięć referatów. Doktor G. Monolikas, kierownik Uniwersyteckiej Kliniki Ortopedycznej w Rummelsbergu, w trzech referatach przedstawił leczenie operacyjne deformacji kostnych kończyn dolnych i górnych. Ciekawe były także doniesienia lekarzy z ośrodków w Polsce.

Organizacja tego przedstawiającego wysoki poziom naukowy Sympozjum to wynik trzyletnich działań nowego zespołu lekarskiego w szpitalu w Ameryce i jego promocja w Polsce i zagranicą. Pozytywnym efektem tego wydarzenia było także rozszerzenie współpracy w zakresie zawodowym i naukowym z uznanymi klinikami oraz ośrodkami leczniczymi.

19 CZERWCA

Oddziały warszawskie PTReh i Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego oraz dyrekcja Centrum Rehabilitacji w Konstancinie zorganizowały Spotkanie Jubileuszowe z Posiedzeniem Naukowym z okazji 50-lecia Centrum Rehabilitacji im. prof. Mariana Weissa. Posiedzenie było okazją do podsumowania działalności tej wielce zasłużonej i znanej w świecie placówki, wspomnień oraz przedstawienia nowych kierunków leczenia.

21-22 PAŹDZIERNIKA

W Białymstoku odbyło się VII Sympozjum Naukowe PTReh. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr Irena Rutkowska. Komitet naukowy stanowili: prof. Andrzej Kwolek (przewodniczący), prof. Kazimiera Milanowska, dr hab. Wojciech Sobaniec, dr Janina Michałowska-Mrożek, doc. Janusz Popko, dr Irena Rutkowska, dr Jerzy Samusik. Tematem wiodącym Sympozjum były współczesne aspekty rehabilitacji wieku rozwojowego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rehabilitację dzieci w schorzeniach rdzenia kręgowego i obwodowego układu nerwowego oraz na rolę neurofizjologii klinicznej w diagnostyce i terapii, rehabilitację dzieci i młodzieży w schorzeniach wrodzonych i nabytych układu kostno-stawowego.

Ilustracja 17. Doktor I. Rutkowska podczas otwarcia VII Sympozjum w Białymstoku

W Sympozjum wzięło udział 340 osób z całej Polski. Czynny udział naukowców i specjalistów z wielu ośrodków w kraju pozwolił na wymianę doświadczeń, podsumowanie aktualnego stanu wiedzy z zakresu rehabilitacji wieku rozwojowego oraz umożliwił określenie najbardziej efektywnych sposobów postępowania rehabilitacyjnego.

W pierwszym dniu Sympozjum, 21 października, inauguracja i obrady odbywały się w Dziecięcym Szpitalu Klinicznym im dr. Ludwika Zamenhofa. Przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr I. Rutkowska dokonała otwarcia Sympozjum, powitała zaproszonych gości i uczestników, po czym odbyła się plenarna sesja inauguracyjna, której przewodniczyli profesorowie A. Kwolek i J. Kiwerski.

W sesji plenarnej ogłoszono cztery referaty:

- prof. Kazimiera Milanowska (Klinika Ortopedii i Rehabilitacji w Poznaniu) *Kierunki i zasady kompleksowej rehabilitacji dzieci w chorobach rdzenia kręgowego i obwodowego układu nerwowego*

- prof. Jerzy Kotowicz (Klinika Neurologii WAM w Warszawie) *Rola neurofizjologii klinicznej w diagnostyce chorób i urazów układu nerwowego*
- prof. Daniel Zarzycki (Klinika Ortopedii i Rehabilitacji w Zakopanem, Collegium Medicum) *Wrodzone deformacje kręgosłupa*
- prof. Krystyna Dobosiewicz (Katedra i Oddział Rehabilitacji Klinicznej ŚAM w Tarnowskich Górach) *Współczesne poglądy na leczenie bocznych idiopatycznych skrzywień kręgosłupa.*

W drugim dniu Sympozjum, 22 października, obrady odbywały się w salach konferencyjnych Hotelu Gołębiowski. Przed rozpoczęciem sesji referatowej odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze członków PTReh, a następnie realizowano program naukowy w trzech sesjach referatowych i sesji plakatowej.

Pierwszej sesji referatowej nt. „Rehabilitacja dzieci w schorzeniach rdzenia kręgowego i obwodowego układu nerwowego. Rola neurofizjologii klinicznej w diagnostyce i terapii” przewodniczyli prof. Mirosław Janiszewski i dr hab. Ryszard Kinałski. Wygłoszono 10 referatów. Druga sesja poświęcona była tematowi „Rehabilitacji dzieci w schorzeniach wrodzonych i nabytych układu kostno-stawowego”. Przewodniczyli jej profesorowie Jan Talar i Daniel Zarzycki. Wygłoszono 15 referatów. Trzecia sesja obejmowała tematy wolne z zakresu rehabilitacji wieku rozwojowego. Przewodniczącymi byli profesorowie Jerzy Grossman i Andrzej Skwarcz. Wygłoszono 15 referatów. W sesji plakatowej, której przewodniczyli profesorowie Krystyna Dobosiewicz i Jan Czernicki, przedstawiono 18 prac.

Komitety naukowy Sympozjum i przewodniczący poszczególnych sesji przyznali nagrodę w wysokości 1000 zł za najlepszą pracę zaprezentowaną na VII Sympozjum PTReh zespołowi z Kliniki Neurologii w Białymstoku, Zakładu Rehabilitacji i Kliniki Ortopedii Dziecięcego Szpitala Klinicznego: L. Boćkowski, E. Sołowiej, E. Król, I. Rutkowska, J. Popko, W. Sobaniec *Zastosowanie badań elektrofizjologicznych w ustaleniu leczenia rehabilitacyjno-ortopedycznego niedowładów wiotkich u dzieci z przepukliną oponowo-rdzeniową*. Wyróżniono również pracę zespołu z Kliniki Rehabilitacji Ogólnej Instytutu Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie pt. *Wstępna ocena zastosowania pamidronianu u dzieci ze skrajnymi deformacjami kostnymi w przebiegu wrodzonej łamliwości kości* oraz zespołu z Kliniki Ortopedii i Rehabilitacji w Poznaniu pt. *Profilaktyka zniekształceń kończyn i tułowia u dzieci z przepukliną oponowo-rdzeniową w zależności od*

neurosegmentarnego poziomu uszkodzeń. W sesji plakatowej wyróżniono pracę zespołu z Oddziału Rehabilitacji Leczniczej Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. J. Śniadeckiego w Białymstoku pt. Rzadka przyczyna uszkodzenia rdzenia kręgowego w następstwie rozwarstwienia aorty piersiowo-brzusznej.

Obrady zakończono 22 października o godz. 17.00, ale jeszcze następnego dnia odbyła się bardzo ciekawa wycieczka do Hajnówki i Białowieży.

Na zebraniu Zarządu Głównego PTReh, które odbyło się w drugim dniu Sympozjum, 22 października, przyjęto wniosek o nadaniu prof. Kazimierze Milanowskiej członkostwa honorowego PTReh. Omawiano też wiele istotnych dla Towarzystwa spraw. Głównymi tematami zebrania były sprawy organizacyjne, w tym rozliczenie organizatorów III Kongresu zarówno finansowe, jak i naukowe, dyskusja na reformami – administracyjną, zdrowia i ubezpieczeń, rozpoczęcie prac przygotowujących IV Kongres Naukowy PTReh w 2001 roku. Zarząd Główny podjął się przygotowania Narodowego Programu Profilaktyki i Kompleksowego Leczenia Urazów Kręgosłupa i Rdzenia Kręgowego, odpowiedni wniosek złożono w Ministerstwie Zdrowia. Głównym koordynatorem tego programu został wybrany prof. J. Kiwerski. Zarząd Główny podpisał też deklarację o przystąpieniu Towarzystwa do Narodowego Programu Profilaktyki i Leczenia Udarów Mózgu. Doktor Leonard Januszko został mianowany przez Zarząd Główny koordynatorem ds. współpracy z zagranicą. Miało to uaktywnić współpracę z zagranicznymi towarzystwami naukowymi, które interesują się problemami rehabilitacji. Zarząd podjął działania w celu tworzenia standardów w zakresie rehabilitacji.

Zarząd podał do wiadomości, że Towarzystwo na dzień 22 października 1999 roku liczy 2 252 członków zgromadzonych w 15 oddziałach. W listopadzie 1998 roku powstał Oddział Zachodniopomorski, a na jego pierwszym zebraniu na przewodniczącą wybrano lek. Urszulę Knitter-Aleksiejew. Sprawą negatywną, która martwi Zarząd, jest mała aktywność i brak kontaktu z Oddziałami Małopolskim i Świętokrzyskim.

3 LISTOPADA

Profesor Jan Haftek otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi.

Ilustracja 18. Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. J. Haftkowi

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

- † 31 maja zmarł prof. zw. dr hab. n. med. Kazimierz Szawłowski (ur. 8.01.1924), członek-założyciel PTReh, członek honorowy PTReh, emerytowany kierownik Katedry Rehabilitacji AM w Gdańsku, twórca gdańskiej szkoły rehabilitacji, bardzo aktywnie udzielający się w pracach Towarzystwa do ostatnich dni życia [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2000

Zarząd Główny na przełomie lat 1999-2000 zajmował się nadzorem nad przygotowaniem do VIII Sympozjum w Gdańsku i IV Kongresem w Bydgoszczy. Przedmiotem telekonferencji była też reaktywacja Oddziału Małopolskiego. Odbyły się długie dyskusje nad funkcjonowaniem kas chorych. Przewodniczący oddziałów zwracali się często z różnymi problemami dotyczącymi realizacji ofert narzucanych przez kasy chorych. Omawiano też sprawy procedur w zakresie rehabilitacji, szkolenia personelu fachowego i współpracy całego środowiska zajmującego się leczeniem usprawniającym.

MAJ

Profesor Jan Haftek obchodził jubileusz 50-lecia pracy lekarskiej. Z tej okazji prezes PTRh prof. A. Kwolek złożył Jubilatowi gratulacje i życzenia.

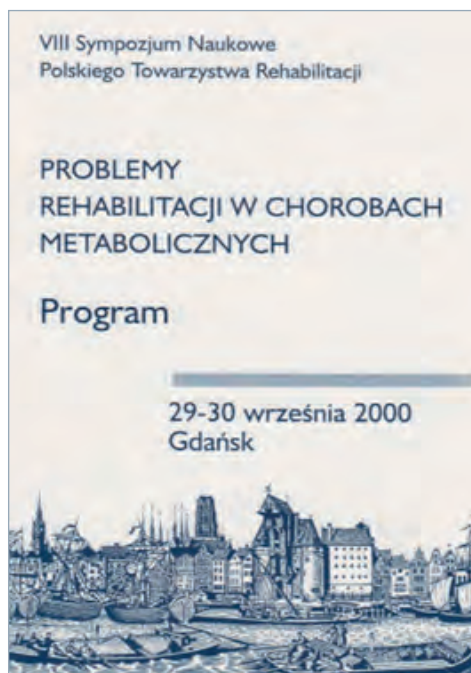
Ilustracja 19. Jubileusz pracy lekarskiej prof. J. Haftka, Rzeszów 12.05.2000 r.

29-30 WRZEŚNIA

W Gdańsku odbyło się VIII Sympozjum Naukowe PTReh. Patronat honorowy objął Rektor AM w Gdańsku prof. dr hab. n. med. Wiesław Makarewicz. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Bogumił Przeździecki. Komitet naukowy Sympozjum stanowili: prof. Andrzej Kwolek, prof. Barbara Krupa-Wojciechowska, dr hab. Stanisław Bakula, dr Wiesława Nyka, dr Barbara Wojewska-Wójcik, dr Anna Mołczanow-Drzewiecka. Tematem wiodącym były problemy rehabilitacji w chorobach metabolicznych, w szczególności dotyczące cukrzycy, osteoporozy i zabu-

rzeń lipidowych oraz powikłań tych schorzeń. Miejszem obrad było Collegium Biomedicum Akademii Medycznej w Gdańsku. W obradach wzięło udział ponad 200 lekarzy i magistrów rehabilitacji z całej Polski oraz kilku gości z zagranicy. Ponadto licznie reprezentowani byli pracownicy naukowcy Akademii Medycznej w Gdańsku i Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku. Wygłoszono 41 referatów oraz przedstawiono 22 prace w sesji plakatowej.

Choroby metaboliczne stwarzają, poza terapią, liczne problemy o wymiarze społecznym. Z tego powodu zwrócono uwagę w przedstawianych referatach na sprawy profilaktyki, terapii farmakologicznej i rehabilitacji.

Ilustracja 20. Goście oficjalni na VIII Sympozjum w Gdańsku

Uroczyste otwarcie, na które przybyli przedstawiciele władz województwa, Trójmiasta, prorektor Akademii Medycznej, kierownicy klinik i przewodniczący towarzystw naukowych, nastąpiło w godzinach poobiednich. Po oficjalnych przemówieniach odbyła się sesja plenarna, przewodniczyli jej prezes Towarzystwa prof. A. Kwolek i dr B. Przeździak. Omawiano kolejno schorzenia metaboliczne wymagające interdyscyplinarnego, wielokierunkowego postępowania leczniczego. Profesor Czesław Wójcikowski z Gdańska zaprezentował najnowsze poglądy na cukrzycę jako problem leczniczy

Ilustracja 21. Doktor B. Przeździak na otwarciu VIII Sympozjum w Gdańsku

i społeczny XXI wieku. Kompleksowej rehabilitacji w leczeniu pacjentów z cukrzycą poświęcone było wystąpienie prof. A. Kwolka z Rzeszowa. O strategii postępowania w osteoporozie mówiła dr Krystyna Księżopolska-Pietrzak z Warszawy. Złożone problemy nadciśnienia tętniczego omówił dr Tomasz Zdrojewski z Gdańska. Referat dr hab. Anny Wilmowskiej-Pietruszyńskiej z Warszawy – *Rehabilitacja lecznicza w programie prewencji rentowej ZUS* – wygłosiła dr Grażyna Wawrzyńczyk-Kaplińska.

Drugiego dnia, 30 września, realizowano program Sympozjum w czterech sesjach tematycznych – choroby metaboliczne, schorzenia narządu ruchu o innej etiologii, znaczenie rehabilitacji leczniczej dla prewencji rentowej oraz sesja plakatowa. Podiatra z Londynu pani Ali Foster przedstawiła leczenie zachowawcze stopy cukrzycowej, a dr Grzegorz Michalski z Gdańska postępowanie chirurgiczne w zespole stopy cukrzycowej. Po tych programowych referatach omawiano kolejno możliwości rehabilitacji w profilaktyce i usprawnianiu chorych z cukrzycą i osteoporozą. Przedstawiono również niektóre metody amputacji kończyn dolnych w angiopatii towarzyszącej cukrzycy i miażdżycy.

W referatach dotyczących innych schorzeń narządu ruchu poświęcono uwagę różnym dysfunkcjom kręgosłupa w okresie rozwojowym i u dorosłych, możliwościom nowoczesnego zaopatrzenia protetycznego i ortotycznego. Przedstawiono także kilka ciekawych prac kazuistycznych dotyczących zespołów chorobowych kończyn dolnych.

W sesji ZUS podsumowano ponad 3-letni okres działania orzecznictwa lekarskiego po zmianie ustawy ubezpieczeniowej. Zaprezentowano także możliwości i ocenę skuteczności wyników rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS. Doświadczeniami w tym zakresie podzielili się ordynatorzy oddziałów z kilku największych uzdrowisk. Autorzy z Gdańska omówili natomiast znaczenie chorób metabolicznych w problematyce orzekania o niezdolności do pracy.

W sesji plakatowej prezentowano szczególną różnorodność tematów związanych z chorobami metabolicznymi oraz innymi problemami rehabilitacji.

Komitety naukowe Sympozjum, pod przewodnictwem prof. A. Kwolka, przyznał nagrodę za najlepszą wygłoszoną pracę dr Izabeli Przywarskiej z Poznania – *Insulinooporność – „nowy” czynnik ryzyka choroby niedokrwiennej – możliwość korekty przy pomocy ćwiczeń rehabilitacyjnych*. Nagrodę za najlepszą pracę w sesji

plakatowej przyznano dr Hannie Tomczak z Gdańska za pracę *Ocena sylwetki dorosłych chorych z bocznym idiopatycznym skrzywieniem kręgosłupa leczonych i nie leczonych operacyjnie*.

Poza sesjami naukowymi, wymagającymi skupienia i wysiłku intelektualnego, organizatorzy zapewnili przeżycia artystyczne. Odbył się koncert utworów Mozarta oraz uroczyste spotkanie towarzyskie, któremu towarzyszył znany zespół DetkoBand. Także pogoda, ciepła i słoneczna, sprzyjała odpoczynkowi w przerwach oraz zwiedzaniu obchodzącego swoje 1000-lecie Gdańska.

Ilustracja 22. Komisja egzaminacyjna, Poznań, od lewej profesorowie J. Kiwerski, K. Dobosiewicz, W. Stryła, A. Kwolek, K. Milanowska, A. Skwarcz

12 GRUDNIA

Oddział Rzeszowski zorganizował w Łańcucie posiedzenie Zarządu Głównego poświęcone głównie przygotowaniom do IV Międzynarodowego Kongresu PTRCh w Bydgoszczy i Konstancinie. Zebranie połączono z tradycyjnym opłatkami.

Ilustracja 23. Trzech Prezesów, Łańcut

Ilustracja 24. Zarząd Główny PTReh, 15.12.2000 r.

Ilustracja 25. Prezes prof. A. Kwolek, wiceprezes prof. S. Rudnicki, sekretarz mgr A. Bejer

ROK 2001

Od roku 2001 „Postępy Rehabilitacji” są pismem naukowym PTReh. Ma to istotne znaczenie dla samego kwartalnika ze względu na kryteria ocen KBN oraz dla Towarzystwa, o co Zarząd od dawna zabiegał.

Towarzystwo uruchomiło w 2001 roku swoją stronę internetową i ambicją naszą jest, aby była często aktualizowana, a w swojej treści zawierała informacje potrzebne w codziennej pracy. Stronę odwiedziło już wielu naszych członków, a także innych gości. Zarząd zaprasza do współredagowania strony.

Doktor Krystyna Książopolska-Pietrzak rozpoczęła prowadzenie kroniki naszego Towarzystwa i dzięki temu w materiałach IV Kongresu znalazły się materiały historyczne. Została powołana komisja statutowa do przygotowania propozycji zmian w statucie Towarzystwa. Przewodniczącym komisji został dr Maciej Czarnecki. Na prośbę sekretarza KBN mgr. Gutmana prezes przygotował propozycje punktowej oceny pism medycznych w dziedzinie rehabilitacji. Propozycje

zostały częściowo przyjęte i nie w pełni odzwierciedlają zgłoszone propozycje. Zarząd wytypował dwóch swoich członków – profesorów J. Kiwerskiego i S. Rudnickiego do stałej współpracy z Ministerstwem Zdrowia w okresie reorganizacji służby zdrowia i reform państwa. Od 1999 roku Zarząd podejmuje próby opracowania standardów dla potrzeb rehabilitacji, jednak dopiero w 2001 roku utworzono zespół dla tych opracowań pod kierunkiem prof. Grażyny Cywińskiej-Wasilewskiej. Zarząd wystąpił do ministra zdrowia o włączenie do Krajowej Rady Specjalizacji Lekarskich przedstawiciela naszego Towarzystwa ze względu na interdyscyplinarny charakter rehabilitacji. Ministerstwo poinformowało, że nie przewiduje rozszerzenia składu członków rady. Zarząd zamierza przedstawić na walnym zgromadzeniu propozycję powołania sekcji historycznej PTReh. Na zaproszenie Centrum Monitorowania Jakości w Służbie Zdrowia z Krakowa do reprezentowania naszego Towarzystwa wytypowano dr Martę Woldańską-Okońską.

PTReh liczy obecnie 2 600 członków zgromadzonych w 15 oddziałach. Członków zwyczajnych jest około 78%, pozostali to członkowie nadzwyczajni. Dominują osoby z wyższym wykształceniem, jest ich ponad 80%. W Towarzystwie jest 33 profesorów, 140 doktorów nauk, 937 lekarzy, 891 magistrów rehabilitacji oraz przedstawiciele innych zawodów. Towarzystwo w swej historii uhonorowało 5 osób tytułem członka honorowego.

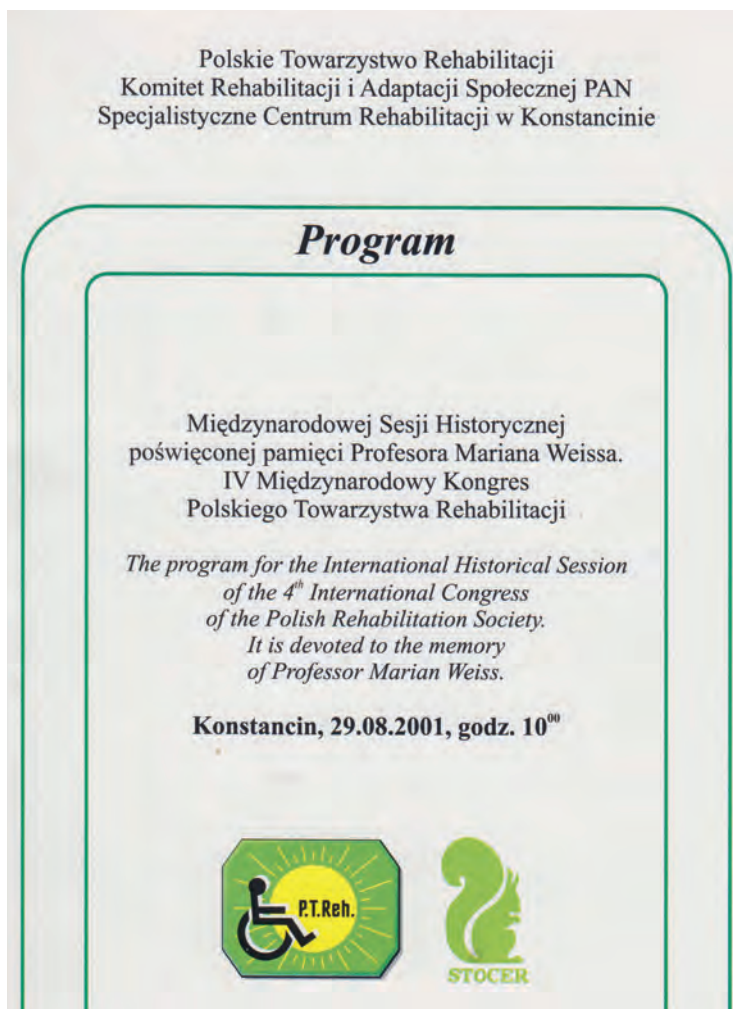
28 SIERPANIA – 1 WRZEŚNIA

IV Międzynarodowy Kongres PTReh odbywał się pod patronatem Ministra Zdrowia prof. Grzegorza Opali i był nietypowy, ponieważ obrady prowadzono w dwóch miejscowościach – w Konstancinie i w Bydgoszczy. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. Jan Talar. Komitet naukowy stanowili: przewodniczący prof. Andrzej Kwolek, członkowie – prof. Jan Czernicki, prof. Jerzy Grossman, prof. Jan Haftek, prof. Aleksander Kabsch, prof. Jerzy Kiwerski, dr Marek Krasuski, prof. Aleksander Ronikier, prof. Stanisław Rudnicki,

prof. Andrzej Seyfried, prof. Andrzej Skwarcz, prof. Jan Talar, prof. Anna Wilmowska-Pietruszyńska.

Obrady w pierwszym dniu Kongresu, 29 sierpnia 2001 roku, odbywały się w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie, gdzie zorganizowano sesję historyczną poświęconą pamięci prof. Mariana Weissa, współtwórcy polskiej szkoły rehabilitacji, organizatora STOCER, nauczyciela wielu pokoleń lekarzy i magistrów rehabilitacji. W roku 2001 minęła 20 rocznica bolesnej śmierci Profesora.

Ilustracja 26. Program Sesji Historycznej IV Kongresu

Ilustracja 27.
Doktor I. Mładzka przy
pamiątkowej tablicy
prof. M. Weissa
w Konstancinie

Ilustracja 28.
Profesorowie K. Dobosiewicz
i J. Czernicki

Ilustracja 29.
Profesor J. Kiwerski,
dr M. Czarnecki
i prof. A. Skwarcz

Sesja rozpoczęła się o godz. 10.00 przy pamiątkowym kamieniu poświęconym pamięci Profesora. Gości powitali: Dyrektor Centrum dr med. Janusz Garlicki i Przewodniczący Oddziału Warszawskiego PTReh dr Marek Krasuski. Władze Gminy Miasta Konstancin-Jeziorna w osobach Burmistrza Ignacego Gołębiowskiego, Przewodniczącego Rady Miejskiej Stanisława Szena i przedstawiciela Rady Miasta Stefana Dunina poinformowali, że Rada Miasta nadała pośmiertnie prof. Marianowi Weissowi tytuł Honorowego Obywatela Miasta Konstancin-Jeziorna. Akt nadania wręczono żonie Profesora Marii i Jego synowi Bartkowi. Następnie odbyła się ceremonia wręczenia kwiatów przy kamieniu pamiątkowym.

Osoba Profesora Weissa została przypomniana przez proboszcza parafii Ewangelicko-Augsburskiej pw. Wniebowstąpienia Pańskiego ks. Adama Pilcha. Ksiądz proboszcz odczytał fragment Biblii.

Po tej części uroczystości kontynuowano sesję w sali obrad. Otwarcia Sesji Historycznej IV Kongresu dokonał prof. A. Kwolek – Prezes PTReh. Za stołem prezydialnym zasiedli: prof. A. Kwolek, Kierownik Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie prof. J. Kiwerski, Dyrektor Centrum Rehabilitacji dr J. Garlicki, Przewodniczący Oddziału Warszawskiego PTReh dr M. Krasuski.

Na wstępie zaproszeni goście wygłosili krótkie, okolicznościowe przemówienia, następnie referat opracowany przez prof. J. Haftka, prof. J. Kiwerskiego, dr. M. Krasuskiego i prof. A. Kwolka *Profesor Marian Weiss – twórca kompleksowej, nowoczesnej rehabilitacji* wygłosił prof. J. Kiwerski. Następny referat *Myśl prof. M. Weissa, a chwila obecna i dalszy rozwój Specjalistycznego Centrum Rehabilitacji w Konstancinie* wygłosił dr J. Garlicki, dyrektor Centrum. W dalszej części sesji występowali zaproszeni goście. W swoich wystąpieniach przypominali różne chwile współpracy z Profesorem, Jego sylwetkę, dokonania naukowe, lekarskie i organizacyjne. Wśród tych gości przemawiali m.in.: prof. Stefan Malawski – nestor polskiej ortopedii, b. Kierownik Kliniki Ortopedii CMPK, prof. Kazimiera Milanowska – b. Kierownik Kliniki Rehabilitacji w Poznaniu, b. Krajowy Specjalista ds. Rehabilitacji, prof. Mieczysław Szostek – Prorektor ds. Klinicznych AM w Warszawie, prof. Kazimierz Rąpała – Prezes Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego, dr Mieczysław Kowalski – wieloletni ordynator Oddziału Dziecięcego STOCER, współpracownik prof. Weissa, dr Roman Fiutko – asystent prof. M. Weissa. Na zakończenie wystąpili Pani Maria Weiss i Bartek Weiss z podziękowaniem za zorganizowanie Sesji Historycznej poświęconej pamięci Profesora. Łącznie w Obradach Sesji uczestniczyło ponad 150 zaproszonych gości oraz pracownicy Centrum.

Ilustracja 30. Od lewej profesorowie J. Talar, A. Kwolek, A. Pąchalski, J. Kiwerski

Ilustracja 31. Doktor P. Majcher
i prof. A. Kabsch

Ilustracja 32. Profesor K. Milanowska,
dr G. Sokoll, w głębi prof. J. Kiwerski,
dr J. Garlicki

Ilustracja 33. Profesorowie
K. Milanowska, R. Kinalski,
G. Wasilewska, S. Rudnicki

Ilustracja 34. Profesor A. Kwolek z przedstawicielami ZUS

Ilustracja 35. Profesor P. Dylewicz

Ilustracja 36. Profesor J. Czernicki,
dr M. Woldańska-Okońska

Głównym tematem obrad Kongresu w części odbywającej się w Bydgoszczy była rehabilitacja w chorobach kręgosłupa. Oprócz sesji związanych tematycznie ze schorzeniami urazowymi oraz nieurazowymi kręgosłupa znalazły się wszystkie aktualne dla rehabilitacji problemy:

- jakość życia pacjentów po urazach rdzenia kręgowego
- rehabilitacja w ramach prewencji rentowej
- inżynieria i technologia w rehabilitacji
- aktywna rehabilitacja
- neurofizjologia oraz neuropsychologia.

Ponadto wygłoszono wiele ciekawych referatów w sesji tematów wolnych. Odrębną sesję poświęcono rehabilitacji pacjentów dializowanych. Obradom towarzyszyły warsztaty cieszące się dużym zainteresowaniem uczestników:

- ćwiczenia terapeutyczne według koncepcji Terapii Master
- badanie manualne i terapia dysfunkcji odcinka szyjnego kręgosłupa
- biomechaniczna diagnostyka funkcjonalna metodą McKenziego
- usprawnianie pacjentów po urazach rdzenia kręgowego za pomocą parapodium dynamicznego
- terapia sztuką dla pacjentów po urazach rdzenia kręgowego i mózgu.

Uczestnicy Kongresu mogli zapoznać się z najnowszymi kierunkami badawczymi w rehabilitacji oraz poznać nowe metody terapii. Kongres stał na wysokim poziomie naukowym. Łącznie wygłoszono 140 referatów, a w sesji plakatowej przedstawiono 28 prac.

Komitet naukowy przyznał nagrodę za najlepszą wygłoszoną pracę zespołowi z Gdańska: S. Bakula, J. Jabłońska-Brudło, J. Zajt-Kwiatkowska *Rehabilitacja pacjentów przewlekle dializowanych – problemy i satysfakcje*. Dwie równorzędne nagrody za plakaty przyznano następującym pracom:

- M. Łukowicz, J. Talar, H. Krakowiak, W. Bożilow (Bydgoszcz) *Ocena rozwoju somatycznego dzieci i młodzieży Bydgoszczy na podstawie badań z lat 1988-1998*
- H. Tomczak (Gdańsk) *Częstotliwość występowania zespołów bólowych kręgosłupa u dorosłych ze skoliozą leczonych i nieleczonych operacyjnie oraz Społeczne skutki bólu kręgosłupa ze skoliozą leczonych i nieleczonych operacyjnie*.

W Kongresie uczestniczyło około 500 osób reprezentujących wszystkie ośrodki rehabilitacyjne w kraju oraz goście z USA, Kanady, Niemiec, Norwegii, Finlandii, Czech. Z pośród innych specjalistów obecni byli neurochirurdzy, ortopedzi, logopedzi, psychologowie. Kongres cieszył się również zainteresowaniem studentów Wydziału Fizjoterapii AM w Bydgoszczy.

Zgodnie ze statutem 29 sierpnia 2001 roku odbyło się w Bydgoszczy Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze PTReh. W swoich sprawozdaniach prezes i sekretarz poinformowali, że Zarząd IV Kadencji w trakcie minionego okresu działalności obradował czternastokrotnie. Głównymi tematami zebrań były sprawy organizacyjne Towarzystwa. Podano do wiadomości, że dokonano rozliczenia organizatorów III Kongresu PTReh. Sprawą dla Zarządu kłopotliwą była choroba skarbnika dr. J. Rzeźnickiego i ostatecznie, przed kilkoma miesiącami, jego obowiązki przejął sekretarz dr M. Krasuski.

Walne zgromadzenie wybrało Zarząd Główny V kadencji w następującym składzie: prezes prof. Andrzej Kwolek, wiceprezes prof. Stanisław Rudnicki, sekretarz mgr Agnieszka Bejer, zastępca sekretarza dr Małgorzata Łukowicz, skarbnik dr Teresa Pop, redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier.

Podczas pierwszego posiedzenia ZG 29 sierpnia 2001 roku w Bydgoszczy powołano Sekcję Historyczną, a obowiązki przewodniczącego powierzono dr. Bogumiłowi Przeździakowi. Sekcja ma się zajmować gromadzeniem materiałów oraz publikacjami dotyczącymi osób, które znacząco zapisały się w polskiej rehabilitacji, ważnych wydarzeń w życiu Towarzystwa oraz historii placówek rehabilitacyjnych.

LISTOPAD

Na II posiedzeniu Zarządu Głównego w Konstancinie prof. J. Talar przedstawił rozliczenie IV Kongresu i zostało ono przyjęte bez zastrzeżeń. Prezes prof. A. Kwolek raz jeszcze podziękował organizatorom Kongresu, na czele z prof. J. Talarem i dr. M. Krasuskim, za dobrą organizację i wysoki poziom naukowy.

GRUDZIEŃ

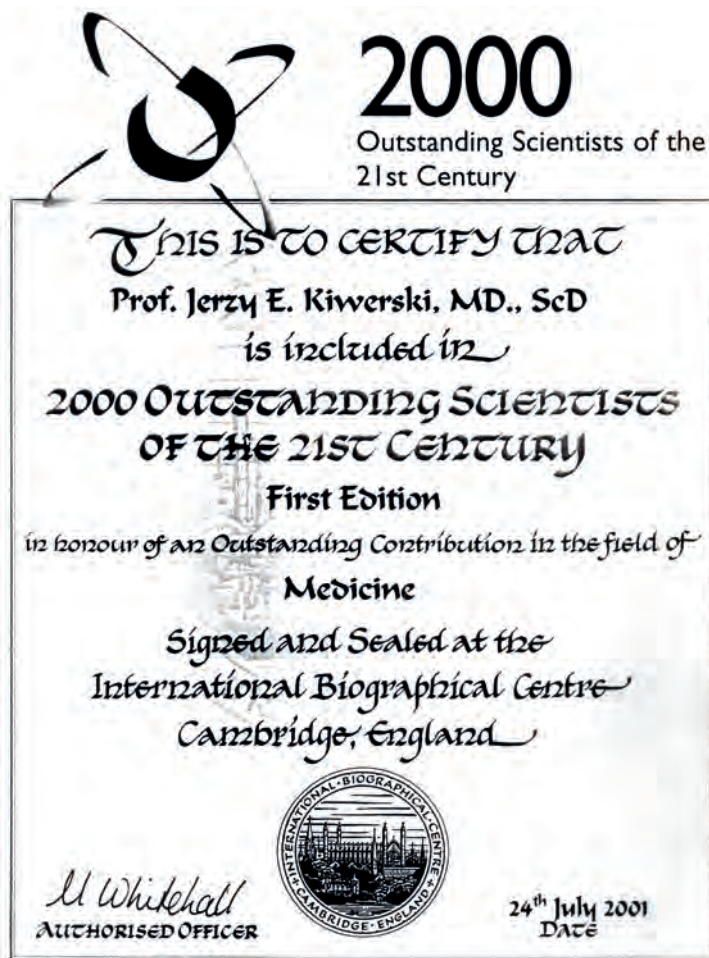
Jedenaste posiedzenie Zarządu odbyło się w Łańcucie. Było ono wspólne ze spotkaniem konsultantów wojewódzkich.

Zgodnie ze statutem PTReh w skład ZG wchodzi przewodniczący oddziałów wojewódzkich. Ze względu na miejsce pracy prezesa, w Rzeszowie, Zarząd miał pewne trudności w swoim działaniu. Zgodnie z propozycją przedstawioną na poprzednim zgromadzeniu walnym na posiedzenia Zarządu zapraszane są osoby reprezentujące różne towarzystwa i środowiska naukowe, którym bliskie są sprawy rozwoju polskiej rehabilitacji, a ich obecność korzystnie wpływa na naszą działalność.

Praca Towarzystwa realizowana jest głównie przez oddziały i z wielką satysfakcją można stwierdzić, że dobrze wywiązują się one z zadań statutowych. Optymistyczną informacją jest też przeprowadzenie reorganizacji i nowe wybory w Oddziale Małopolskim, który od kilku miesięcy podjął pracę. Zarząd zatwierdził zmianę nazwy Oddziału Gdańsko-Elbląskiego – w związku z reformą administracyjną państwa oddział uległ reorganizacji i zmienił nazwę na Pomorski.

Zarząd i prezes włączali się w opracowanie programów specjalizacji lekarzy i magistrów rehabilitacji oraz opracowanie standardów dla Kas Chorych. Zarząd współpracował z Naczelną Radą Lekarską w formie dość epizodycznej, ponieważ prezes tylko jeden raz był poproszony na spotkanie prezesów towarzystw,

jednak o istotnych naszych problemach NRL informowana była na bieżąco. Pod koniec kadencji Zarząd poprzez prezesa i wiceprezesa włączył się na zlecenie Ministerstwa Zdrowia w szczegółowe opracowanie programu studiów dla kierunku fizjoterapia oraz przedstawił Sejmowej Komisji Zdrowia i ministrowi zdrowia propozycje dotyczące ustawy o zawodzie fizjoterapeuty.

Ilustracja 37. Dyplom prof. J. Kiwerskiego

ROK 2002

Polskie Towarzystwo Rehabilitacji od 2002 roku posiada swoją stronę internetową i zaprasza wszystkich członków i sympatyków do jej współredagowania.

28 LUTEGO – 2 MARCA

PTReh było współorganizatorem VI Sympozjum Naukowo-Szkoleniowego Sekcji Rehabilitacji i Fizjologii Wysiłku Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, które odbyło się w Ustroniu.

MARZEC

W marcu 2002 roku Zarząd Główny powołał zespół w składzie: dr Janusz Bromboszcz, dr Wiesława Nyka i dr Irena Rutkowska celem opracowania zasad punktacji posiedzeń naukowych organizowanych przez PTReh. Zespół ten na posiedzeniu w czerwcu 2002 roku przemianowano na Komisję ds. Kształcenia Specjalistycznego i Ustawicznego PTReh, rozszerzając jego skład przez włączenie prof. Jerzego Kiwerskiego, dr. Marka Krasuskiego, dr Teresy Pop i prof. Stanisława Rudnickiego.

Na tym samym posiedzeniu Zarząd Główny powołał do rady redakcyjnej „Postępów Rehabilitacji” prof. Aleksandra Sieronia ze Śląskiej Akademii Medycznej oraz prof. Annę Wilmowską z ZUS. Czasopismo to ukazywać się będzie jako dwujęzyczne, polsko-angielskie.

Zarząd Główny powołał zespół pod kierunkiem prof. Grażyny Cywińskiej-Wasilewskiej do opracowania standardów dla rehabilitacji medycznej.

6-7 CZERWCA

PTReh było współorganizatorem Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Niepełnosprawność i rehabilitacja osób dorosłych jako problem medyczny i społeczny w Polsce” w Puławach.

6-9 CZERWCA

Wspólnie z AWF w Warszawie PTReh było współorganizatorem Międzynarodowego Kongresu Naukowego „Współczesny Sport Olimpijski i Sport dla Wszystkich”.

15 CZERWCA

W Oddziale Rzeszowskim nastąpiła zmiana na stanowisku przewodniczącego. Doktor Janusz Cwanek złożył pismo z prośbą o zwolnienie go z funkcji przewodniczącego i Zarząd Główny na posiedzeniu w dniu 15 czerwca 2002 roku rezynację przyjął. Zwołane we wrześniu 2002 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Oddziału dokonało wyboru na przewodniczącą lek. Elżbiety Wieliczko.

Także na posiedzeniu w czerwcu 2002 roku Zarząd Główny powołał Sekcję Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży i zatwierdził zarząd tymczasowy tej sekcji w składzie: prof. Jerzy Grossman, dr Ireneusz Kowalski, dr Irena Rutkowska, prof. Ludwika Sadowska, prof. Anna Wilmowska.

Na posiedzeniu powołano zespół roboczy, który opracuje projekt regulaminu sympozjów i kongresów PTReh. Zostanie on rozesłany do przewodniczących Oddziałów, aby kolejne imprezy naukowe organizować według przyjętych zasad.

W okresie sprawozdawczym 2001-2002 frekwencja członków Zarządu wynosiła około 70%. Zarząd pozytywnie ocenia aktywność naukowo-szkoleniową Oddziałów. Organizowano liczne sesje naukowe i seminaria, o charakterze często ponadregionalnym, które cieszyły się dużym zainteresowaniem i liczną frekwencją. Sesje te organizowane są wspólnie z innymi towarzystwami naukowymi.

Oddział Warszawski PTReh oraz ordynator Oddziału Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Siedlcach lek. Jerzy Gładysz byli organizatorami Sesji Naukowej 15 czerwca 2002 roku w Siedlcach pt. „Leczenie usprawniające osób po endoprotezoplastyce stawu biodrowego w chorobie zwyrodnieniowej i stanach pourazowych”. Po części naukowej odbyła się impreza plenerowa w Domu Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach.

26 LIPCA

W związku ze zmianą przepisów rejestrowych złożono wnioski do Sądu Rejonowego w Warszawie o rejestrację PTReh w Krajowym Rejestrze Sądowym. Towarzystwo zostało zarejestrowane w dniu 26 lipca 2005 roku pod numerem KRS 0000113374

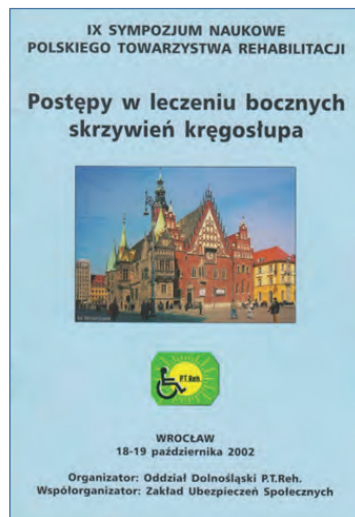
WRZESIEŃ

Profesor Adam Pąchalski obchodził jubileusz 50-lecia pracy lekarskiej. List gratulacyjny przesłał prezes PTReh prof. Andrzej Kwolek.

18-19 PAŹDZIERNIKA

IX Sympozjum Naukowe PTReh zorganizowano we Wrocławiu. Uroczyste otwarcie Sympozjum odbyło się w pięknej, barokowej Auli Leopoldyńskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, który w tym roku obchodził święto 300-lecia istnienia. W uroczystości otwarcia wzięli udział rektorzy wyższych uczelni Wrocławia, władze województwa oraz miasta. W części artystycznej wystąpił Chór Kameralny Akademii Medycznej we Wrocławiu.

Temat wiodący Sympozjum dotyczył postępów w leczeniu bocznych skrzywień kręgosłupa. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr Irena Pasternak-Mładzka, przewodniczącym komitetu naukowego – prof. Andrzej Kwolek. Gościem honorowym Sympozjum był prof. Jacques Cheneau z Francji. W obradach udział wzięło ponad 500 osób. Po raz pierwszy w ramach organizowanego zjazdu naukowego PTReh możliwość czynnego udziału mieli studenci z różnych ośrodków akademickich z całego kraju. Swój dorobek naukowy przedstawili w specjalnej dwugodzinnej sesji.

Ilustracja 38. Prezes prof. A. Kwolek i dr I. Pasternak-Mlądzka
na otwarciu IX Sympozjum we Wrocławiu

Ilustracja 39. Sala obrad IX Sympozjum we Wrocławiu

Ilustracja 40. Posiedzenie Zarządu Głównego PTRh, Wrocław 17.10.2002 r.

Po uroczystym otwarciu w Auli Leopoldyńskiej odbyła się sesja plenarna. Wystąpili w niej zaproszeni profesorowie zajmujący się leczeniem bocznych skrzywień kręgosłupa. Wprowadzenia do tematu dokonał prof. Jerzy Przybylski w wystąpieniu pt. *Postępy w leczeniu bocznych skrzywień kręgosłupa*. Potem wygłosili swoje referaty: prof. Romuald Będziński – *Patomechanizm przeciążenia struktur kręgosłupa*, prof. Tadeusz Skolimowski – *Przydatność znajomości kształtowania się parametrów czynnościowych narządu ruchu przy różnicowaniu i doborze zabiegów kinezyterapeutycznych w skoliozach*, prof. Daniel Zarzycki – *Współczesne metody operacyjnego leczenia bocznych idiopatycznych skrzywień kręgosłupa*.

Pierwszy dzień Sympozjum zakończył się kolacją towarzyską w równie pięknej sali Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego.

Następnego dnia, 19 października, sesje naukowe odbywały się równolegle w trzech salach Hotelu Mercure Panorama. Sesja główna, odbywająca się w trzech częściach, była poświęcona problemom profilaktyki i leczenia bocznych skrzywień kręgosłupa. W jej ramach zaprezentowano 33 prace, rozpoczynając od

asymetrycznych zaburzeń motoryki u niemowląt, poprzez zaburzenia postawy i boczne skrzywienia kręgosłupa u noworodków i niemowląt. Potem przedstawiono metody diagnostyczne, fizjoterapeutyczne i leczenia ortotyczne w bocznych skrzywieniach kręgosłupa. Zaprezentowany dorobek naukowy i doświadczenie praktyczne z różnych ośrodków rehabilitacyjnych w Polsce pozwoliły na ocenę poziomu wiedzy w stosowanych metodach profilaktycznych i terapeutycznych oraz wytyczenia dalszego rozwoju działań w tym zakresie. Po każdej części miała miejsce burzliwa dyskusja, ograniczona niestety czasowo.

W sesji studenckiej zaprezentowano 10 prac z zakresu rehabilitacji oraz dostępności i możliwości kształcenia osób z niepełnosprawnością w wyższych uczelniach na terenie Polski. Studenci reprezentowali ośrodki akademickie z Lublina, Warszawy, Rzeszowa i Wrocławia.

W sesji tematów wolnych przedstawiono 20 prac, w których poruszono wiele problemów z zakresu rehabilitacji schorzeń narządu ruchu, metod leczenia fizykalnego oraz wykorzystania nowoczesnych metod diagnostycznych w procesie usprawniania chorych.

Niezwykle bogata była sesja plakatowa, w której przedstawiono 40 prac, w większości o tematyce dotyczącej skrzywień kręgosłupa.

Odbywająca się równolegle sesja ZUS poświęcona była prewencji rentowej. Przystawiono wyniki programu rehabilitacji leczniczej prowadzonej w ramach prewencji rentowej.

Wszystkie przedstawione prace były wcześniej recenzowane przez komitet naukowy, a streszczenia ich wydano w suplemencie „Postępów Rehabilitacji”. Komitet naukowy wyróżnił prace, których autorzy otrzymali nagrody pieniężne oraz książkę prof. Ryszarda Kinalskiego *Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii* z dedykacją autora. Wyróżnieni to: Tomasz Kotwicki z Poznania za opracowanie pt. *Deformacja kręgosłupa w płaszczyźnie strzałkowej i poprzecznej w idiopatycznej skoliozie piersiowej*, Teresa Pop, Jacek Gwizdak, Dorota Korab, Katarzyna Zajkiewicz z Rzeszowa za pracę *Ocena sprawności funkcjonalnej kończyny górnej u chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu*, Andrzej Kwolek, Anita Pacześniak-Jost, Anna Samojedna-Kobosz z Rzeszowa – *Kompleksowa*

rehabilitacja pacjentów po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym kręgosłupa – metoda i wyniki.

W sesji studenckiej nagrodzono trzy prace: K. Rzucidło, D. Sołek, Ł. Jachym, K. Bieganowski, M. Hadała – *Wady postawy i boczne skrzywienia kręgosłupa w populacji dzieci kończących szkołę podstawową na terenie miasta Rzeszowa*, A. Krasuska, J. Dobrzańska, R. Wasilewski – *Bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnością ruchową na Uniwersytecie Warszawskim*, M. Skawińska, K. Żybura – *Bariery dostępności do studiów dla osób z niepełnosprawnością w wyższych uczelniach Rzeszowa*.

W czasie trwania Sympozjum odbywały się też pokazy ćwiczeń, zajęć ruchowych oraz pływania i gimnastyki korekcyjnej w wodzie w nowo otwartym obiekcie Akademii Wychowania Fizycznego przy ul. Paderewskiego, zorganizowane przez Miejski Wydział Zdrowia i Polityki Zdrowotnej Wrocławia.

Organizację IX Sympozjum PTReh należy uznać za niewątpliwy sukces Oddziału Dolnośląskiego, który mimo wielu trudności z uzyskaniem środków finansowych oraz konieczności wykonania licznych działań organizacyjnych wywiązał się dobrze z powierzonego mu zadania.

Walne Zebranie Członków PTReh odbyło się w drugim dniu Sympozjum, 19 października. Prezes i członkowie Zarządu złożyli sprawozdania z działalności w minionym okresie. Sprawą doniosłej wagi było nadanie tytułu członka honorowego trzem wybitnie zasłużonym profesorom – J. Haftkowi, J. Kiwerskiemu i S. Rudnickiemu.

Przed rozpoczęciem obrad Sympozjum odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego. Zatwierdzony został regulamin imprez naukowych PTReh. Przewodniczący Komisji Kształcenia dr Janusz Bromboszcz przedstawił system punktacji kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego przeznaczony do stosowania dla wszystkich pracowników rehabilitacji medycznej i fizjoterapii. Program ten został zatwierdzony przez Zarząd Główny i przesłany do ministra zdrowia, ministra edukacji narodowej i sportu, prezesa Naczelnej Izby Lekarskiej, konsultanta krajowego ds. rehabilitacji i prezesa Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii. Program umieszczono też na stronie internetowej PTReh oraz w czasopiśmie „Rehabilitacja Medyczna”.

W październiku 2002 roku PTReh liczyło 3 031 osób, w tym 43 profesorów i doktorów habilitowanych, 153 doktorów nauk, 1 097 lekarzy, 1 014 magistrów fizjoterapii (rehabilitacji), 636 techników fizjoterapii, a także magistrów psychologii, wychowania fizycznego, masażyistów, pielęgniarki oraz przedstawicieli innych zawodów.

21 LISTOPADA

Podczas III posiedzenia Zarządu Głównego V kadencji 21 listopada 2001 roku na wniosek lek. Ireny Sosińskiej-Małyszko i 22 członków Towarzystwa przyjęto uchwałę o utworzeniu Oddziału Lubuskiego PTReh. Przewodniczącą Oddziału została lek. I. Sosińska-Małyszko. Siedziba Oddziału mieści się w Gorzowie Wielkopolskim.

GRUDZIEŃ

Na posiedzeniu Zarządu Głównego na Zamku w Łańcucie, w uroczystej scenerii Gabinetu Ordynata, wręczono dyplomy członka honorowego PTReh profesorom J. Haftkowi, J. Kiwerskiemu i S. Rudnickiemu.

Ilustracja 41. Posiedzenie Zarządu Głównego PTReh, Łańcut 13.12.2002 r. – dr I. Sosińska-Małyszko, dr L. Januszko, NN, prof. A. Skwarcz, prof. J. Kiwerski, w drugim rzędzie: dr T. Pop, dr J. Hojdys, dr P. Majcher, dr I. Rutkowska, dr J. Bromboszcz

Ilustracja 42. Wręczenie dyplomów członka honorowego PTReh profesorom J. Kiwerskiemu i S. Rudnickiemu

ROK 2003

Oddziały terenowe Towarzystwa w latach 2002-2003 prowadziły bardzo aktywną działalność naukowo-szkoleniową we współpracy z Zarządem Głównym, między oddziałami oraz z innymi towarzystwami naukowymi, a Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży była w październiku współorganizatorem IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej nt. zaburzeń rozwojowych i terapii pourazowej dzieci w Olsztynie.

Prezes w imieniu Zarządu Głównego występował do Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zasad kontraktowania świadczeń zdrowotnych oraz do Ministra Zdrowia przedstawiając stanowisko PTReh w związku z opracowywaniem programów specjalizacji i zasad przyznawania certyfikatów. Wszystkie te pisma zostały wydrukowane w „Rehabilitacji Medycznej” (2003, nr 1).

Fundacja Rehabilitacja Kardiologiczna ustanowiła nagrodę przyznaną jeden raz w roku za prace naukowe lub wdrożenia z zakresu rehabilitacji. Nagroda będzie nosiła nazwę: Nagroda Fundacji Rehabilitacja Kardiologiczna prof. Stanisława Rudnickiego.

W obradach „Okrągłego Stołu w Służbie Zdrowia” PTReh reprezentowali prof. Stanisław Rudnicki i prof. Anna Wilmowska.

MARZEC

Na posiedzeniu Zarządu Głównego w Arłamowie zatwierdzono regulaminy Sekcji – Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży oraz Historycznej, przygotowane pod kierownictwem dr Macieja Czarneckiego.

KWIECIEŃ

Oplacono składkę członkowską w International Society of Physical and Rehabilitation Medicine (ISPRM) zgodnie z decyzją Zarządu podjętą w grudniu 2002 roku w Łąncucie. Towarzystwo stało się aktywnym członkiem tego międzynarodowego towarzystwa i na Kongresie w Pradze w maju 2003 roku PTReh reprezentowali prof. Andrzej Kwolek i prof. S. Rudnicki. Na Kongres ten wyjechało 18 członków PTReh, wygłoszono 10 prac naukowych.

5-7 CZERWCA

W Warszawie odbyło się Jubileuszowe X Sympozjum Naukowe PTReh. Organizatorem był Oddział Warszawski PTReh, a współorganizatorami: Klinika i Katedra Rehabilitacji AM w Warszawie, Komitet Rehabilitacji, Adaptacji Społecznej i Nauk o Kulturze Fizycznej PAN, Specjalistyczne Centrum Rehabilitacji i Leczenia Schorzeń Narządu Ruchu im. Prof. Mariana Weissa w Konstancinie oraz Sekcja Rehabilitacji Kardiologicznej i Fizjologii Wysiłku Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Marek Krasuski, przewodniczącym komitetu naukowego prof. A. Kwolek.

W dniu poprzedzającym Sympozjum, 4 czerwca, w Centrum Prasowym Polskiej Agencji Informacyjnej odbyła się konferencja prasowa. Zaprezentowano cele i zadania, jakie spełnia PTReh, oraz przedstawiono tematykę X Sympozjum.

Ilustracja 43. Profesorowie J. Grossmann, A. Kwolek, S. Rudnicki

Ilustracja 44. Doktor M. Krasuski, prof. J. Kiwerski

Ilustracja 45. Doktor R. Kwolek, dr E. Wieliczko, dr T. Pop

Ilustracja 46. Profesorowie S. Rudnicki i K. Milanowska oraz dr T. Pop

Ilustracja 47. Doktor E. Woźniak, prof. J. Haftek, prof. R. Kinalski

Ilustracja 48. Doktor M. Krasuski, profesorowie K. Milanowska, A. Kwolek, S. Rudnicki

Ilustracja 49. Doktor L. Januszko, profesorowie K. Milanowska i P. Dylewicz

Ilustracja 50. Doktor W. Nyka, dr U. Aleksiejew, mgr M. Suwalska, dr B. Przeździak

Ilustracja 51. Doktor M. Krasuski, profesorowie A. Skwarcz i W. Kuliński

Ilustracja 52. Zakończenie Sympozjum

Uroczyste otwarcie X Sympozjum oraz sesja plenarna odbyły się w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Po powitaniu gości przez Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego dr. M. Krasuskiego uroczystego otwarcia dokonał Prezes PTReh prof. A. Kwolek. W uroczystości wzięli udział – wojewoda mazowiecki, marszałek województwa mazowieckiego, prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, rektor Akademii Medycznej, rektor Akademii Wychowania Fizycznego, dziekani z obu uczelni, kierownicy klinik, prezes Naczelnej Izby Lekarskiej, konsultanci wojewódzcy, przedstawiciele rządu, PFRON, firm farmaceutycznych i liczni zaproszeni goście.

W przemówieniu inauguracyjnym podkreślono, że ośrodek warszawski jest po raz drugi gospodarzem Sympozjum PTReh. Położono nacisk na doniosłość spotkania naukowego w kontekście Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych oraz przemian politycznych i gospodarczych dokonujących się obecnie w Polsce i Europie. Przedstawiono znaczenie tematów wiodących Sympozjum, którymi są aspekty rehabilitacji w leczeniu schorzeń i urazów kręgosłupa w odcinku szyjnym oraz problemy rehabilitacji osób w chorobie niedokrwiennej serca.

W sesji plenarnej odbyły się trzy wykłady zaproszonych gości. Profesor Romuald Będziński wygłosił referat *Biomechanika odcinka szyjnego kręgosłupa*, prof. Jerzy Kiwerski przybliżył *Zagadnienia patologii i leczenia schorzeń i urazów w odcinku szyjnym*, zaś prof. S. Rudnicki przedstawił *Perspektywy rehabilitacji kardiologicznej w XXI wieku*.

Dalsze obrady Sympozjum w dniach 6 i 7 czerwca odbywały się w Centrum Hotelowo-Konferencyjnym „Gromada” w Warszawie. Wygłoszono 63 referaty podczas 9 sesji podzielonych na bloki tematyczne: schorzenia i urazy szyjnego odcinka kręgosłupa, rehabilitacja kardiologiczna, tematy wolne, sesja studencka.

Zespoły z ośrodków akademickich i szpitalnych z całego kraju zaprezentowały 56 prac, a na sesji studenckiej przedstawiono 7 doniesień. W Sympozjum wzięło udział 280 uczestników z ośrodków rehabilitacyjnych w Polsce i z zagranicy.

Najciekawsze prace przedstawione na Sympozjum zostały nagrodzone. Wyróżniono referaty:

- I miejsce: J. Huber, D. Warzecha, G. Cywińska-Wasilewska, W. Stryła, A. Wilusz, M. Wojtysiak *Możliwości korelacji wyników badań neurofizjologii kli-*

nicznej z wynikami badań tomografii komputerowej i rezonansu magnetycznego do diagnozowania i prognozowania leczenia pacjentów z częściowym lub całkowitym uszkodzeniem odcinka szyjnego kręgosłupa

oraz

- B. Kazimierska, E. Smolis-Bąk, I. Kowalik, B. Malczewska, S. Rudnicki *Szpitalna rehabilitacja chorych po wszczępieniu pomostów aortalno-wieńcowych w 7-dniowym modelu usprawniania* i W. Krupski, P. Majcher, M. Paślawski, M. Fatyga, M. Krupski, J. Złomaniec *Wykorzystanie rekonstrukcji przestrzennych 3d (tk) w ocenie zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa szyjnego*.

Spośród prezentacji studentów nagrodzono:

- I miejsce: E. Czajkowska, A. Falandysz, S. Snela *Uciążliwości i trudności leczenia wad, skrócenia kończyn i deformacji narządu ruchu stabilizatorami zewnętrznymi w opinii pacjentów*

oraz

- P. Kocur, W. Kuczma *Ocena efektywności krótkoterminowej rehabilitacji chorych z zawałem mięśnia sercowego powikłanym niewydolnością serca za pomocą 6-minutowej próby marszowej*

oraz

- A. Krasuska, M. Gabrysiak, M. Grudzińska *Porównanie jakości życia pacjentów z chorobą psychiatryczną i przewlekłą chorobą somatyczną*.

W dniu 6 czerwca odbyło się Walne Zgromadzenie Członków PTReh. Prezes i członkowie prezydium Zarządu przedstawili sprawozdania i informacje z wydarzeń ostatniego roku. Aktualnie Towarzystwo liczy 2 963 członków, zachowując charakter interdyscyplinarny. Dobrze układa się współpraca z innymi towarzystwami naukowymi. Redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier zapoznał obecnych z aktualnymi warunkami kwalifikacji i druku publikacji. W „Postęпах Rehabilitacji” wprowadzono trzy nowe działy – rehabilitacja medyczna, rehabilitacja psychospołeczna, sport osób z niepełnosprawnością. Profesor A. Ronikier wyjaśnił konieczność uzupełnienia rady redakcyjnej o członków z zagranicy, ponieważ powinno być ich ponad 50%. Ze względu na dwujęzyczne publikacje Index Copernicus wzrasta z 3 do 5 punktów. Dyskutowano też nad sprawami proceduralnymi.

W pierwszym dniu obrad, 6 czerwca wieczorem, wszystkich uczestników i gości zaproszono na kolację towarzyską.

Podczas Sympozjum zorganizowano prezentacje firm farmaceutycznych oraz producentów sprzętu rehabilitacyjnego.

3-4 PAŹDZIERNIKA

Oddział Warmińsko-Mazurski PTReh wspólnie z sekcją Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży oraz Wojewódzkim Szpitalem Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Ameryce, Polskim Towarzystwem Walki z Kalectwem i Instytutem Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zorganizowali w Olsztynie IV Międzynarodową Konferencję Naukową dotyczącą rehabilitacji dzieci i młodzieży. Konferencji przewodniczyli prof. Jerzy Kiwerski i dr Ireneusz M. Kowalski. Patronem Konferencji był Zakon Kawalerów Maltańskich. Uczestniczyli licznie znani polscy naukowcy, a także przedstawiciele Holandii, Niemiec, Rosji i Białorusi. Łącznie w dwudniowych obradach wzięło udział 400 osób. Tematyka obejmowała bardzo szeroki zakres zagadnień rehabilitacji dzieci, a materiały opublikowano w monografii *Rehabilitacja pediatria*.

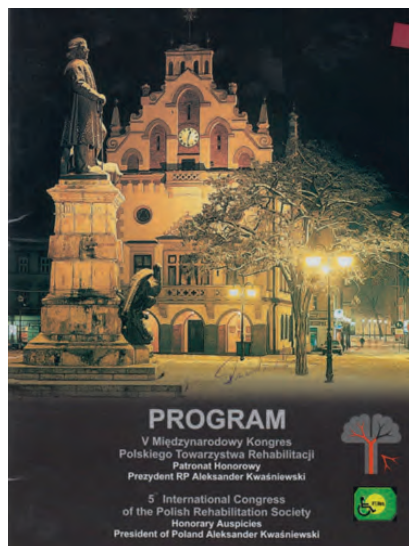
ROK 2004

13 SIERPNIA

O odbyło się zebranie wyborcze w Oddziale Świętokrzyskim i nową przewodniczącą została dr Grażyna Ściegienna-Zdeb.

1-4 WRZEŚNIA

W Rzeszowie odbył się V Międzynarodowy Kongres PTReh. Organizatora Kongresu – Oddział Rzeszowski PTReh wspomagali: Komisja Rehabilitacji Medycznej PAN,

Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Oddział Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie oraz ZUS. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była lek. Elżbieta Wieliczko. Komitetowi naukowemu przewodniczył prof. Andrzej Kwolek.

W pierwszym dniu Kongresu, 1 września, w godzinach przedpołudniowych odbyło się w ratuszu posiedzenie Zarządu Głównego. Zebranie miało charakter uroczysty, wziął w nim udział Prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc. Omawiano sprawy proceduralne i organizacyjne Kongresu. Zatwierdzony został termin XI Sympozjum PTReh w Kazimierzu Dolnym (8-10 września 2005 roku) oraz tematyka: rehabilitacja w protezoplastyce stawów oraz rehabilitacja w kręgosłupach. Zebranych poinformowano, że 20 sierpnia 2005 roku PTReh zostało przekształcone w towarzystwo o charakterze organizacji pożytku publicznego, co ułatwia uzyskiwanie środków finansowych z podatku dochodowego. Organizatorzy Kongresu poinformowali, że zgłosiło się ponad 700 uczestników.

W dniach organizacji Kongresu odbywały się też ważne imprezy towarzyszące: zebranie ekspertów dot. organizacji leczenia toksyną botulinową w Polsce, zebranie Komisji Rehabilitacji Medycznej Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN oraz zebranie konsultantów wojewódzkich z konsultantem krajowym rehabilitacji prof. J. Kiwerskim.

Uroczyste otwarcie Kongresu miało miejsce 1 września w godzinach popołudniowych w Filharmonii Rzeszowskiej im. Artura Malawskiego. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego dr E. Wieliczko powitała oficjalnych gości kongresu i wszystkich uczestników, a prezes PTReh dokonał oficjalnego otwarcia. Miłym akcentem był występ studenckiego zespołu artystycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego Resovia Saltans.

Ilustracja 53. Moderatorzy profesorowie A. Kwolek, A. Pąchalski, J. Kiwerski

Ilustracja 54. Sala obrad

Ilustracja 55. Doktor E. Rudczyk, profesorowie J. Czernicki i J. Grossman

Ilustracja 56. Profesor A. Skwarcz, dr M. Czarnecki

Ilustracja 57. Od lewej: U. Knitter-Aleksiejew, T. Pop, I. Rutkowska, NN

Ilustracja 58. Od lewej: dr I. Kowalski, dr I. Rutkowska, dr K. Księżopolska-Orłowska, dr L. Januszko, prof. J. Czernicki, w głębi: prof. A. Ronikier, dr P. Majcher, dr I. Sosińska-Małyszko

Ilustracja 59. Profesor A. Kwolek, dr I. Mładzka

Ilustracja 6. Doktorzy E. Rudczyk, G. Wasilewska, B. Przeździak, M. Krasuski

Ilustracja 61. Dyskusja prof. A. Ronikiera z uczestniczkami Kongresu

Ilustracja 62. Profesor A. Kwolek podejmuje gości

Ilustracja 63. Od lewej: NN, profesorowie A. Seyfried, K. Dobosiewicz, G. Wasilewska, T. Pop

Tematem wiodącym Kongresu była rehabilitacja w schorzeniach naczyniowych ośrodkowego układu nerwowego, głównie w udarach mózgu. Stąd w sesji plenarnej, po uroczystościach otwarcia Kongresu, zostały przedstawione wykłady dotyczące organizacji, diagnostyki i leczenia świeżego udaru mózgu, roli pododdziału udarowego, profilaktyki wtórnych udarów niedokrwiennych zgodnie z zasadami EUSI. Wykłady te wygłosili: prof. Grzegorz Opala ze Śląskiej AM w Katowicach, prof. Anna Członkowska z II Kliniki Neurologicznej Instytutu Psychiatrii i Neurologii AM w Warszawie, prof. Hubert Kwieciński z Kliniki Neurologii AM w Warszawie, prof. Stanisław Woś z II Kliniki Kardiochirurgii Śląskiej AM w Katowicach, prof. Zbigniew Wszolek z Mayo Clinic, prof. Andrzej Kwolek z Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego i dr Marek Sacharuk, Lekarz Naczelny Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie. Sympatyczne spotkanie i poczęstunek w holu Filharmonii zakończył pierwszy dzień Kongresu.

W kolejnych trzech dniach Kongresu wygłoszono oraz przedstawiono w formie plakatu 280 prac, a udział wzięło ponad 700 uczestników. W sesji sponsorowanej

przez firmę Allergan omawiano nowoczesne możliwości leczenia spastyczności z wykorzystaniem iniekcji toksyny botulinowej, pompy baklofenowej i urządzeń pomocniczych. W sesji „Wykorzystanie toksyny botulinowej w rehabilitacji” wygłoszono 9 referatów, a moderatorzy wyróżnili pracę: J. Otwinowski, B. Jasiak-Tyrkalska, M. Kulesa (Klinika Rehabilitacji WOZ Collegium Medicum UJ) *Przydatność toksyny botulinowej typu A w rehabilitacji spastycznej ręki po udarze mózgu.*

W sesji „Rehabilitacja w chorobach wewnętrznych” przedstawiono 9 referatów. Moderatorzy wytypowali do nagrody pracę: M. Węgrzyn-Bąk, D. Długosz, K. Mataczyński, K. Marczewski (Katedra Fizjoterapii WSZiA w Zamościu i Oddział Nefrologiczno-Endokrynologicznego w Zamościu) *Możliwości zastosowania synchronicznej i asynchronicznej transmisji danych przez Internet w rehabilitacji domowej.* Komitet naukowy przyznał autorom tej pracy II nagrodę. Moderatorzy wyróżnili też pracę P. Miki (Katedra Rehabilitacji Klinicznej AWF w Krakowie) *Efekty treningu marszowego pacjentów z chromaniem przestankowym.*

Pięć sesji poświęconych rehabilitacji w udarach mózgu przyniosło wiele cennych informacji z różnych ośrodków, a ciekawe dyskusje dostarczyły uczestnikom znaczącą ilość wiedzy. Przewodniczący tych sesji wyróżnili następujące prace:

- G. Przysada, A. Kwolek (Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego i Oddział Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie) *Czynniki wpływające na końcowe efekty rehabilitacji szpitalnej chorych po udarze mózgu*
- A. Kwolek, M. Szydełko, E. Domka (Instytut Fizjoterapii i Oddział Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie) *Granice przeciwwskazań do rehabilitacji po udarze mózgu*
- M. Krawczyk, M. Sideway (II Klinika Neurologii Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie i Katedra Rehabilitacji Narządu Ruchu AWF w Warszawie) *Intensywna terapia ruchem chorych po udarze mózgu w oparciu o wyniki badania pilotażowego*
- M. Woldańska-Okońska, J. Czernicki, A. Ostrzyżek (Katedra Rehabilitacji Akademii Świętokrzyskiej filia w Piotrkowie Trybunalskim i Klinika Rehabilitacji Wydziału Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) *Wpływ pól magnetycznych niskiej częstotliwości stosowanych w magnetoterapii i magnetostymulacji na wyniki rehabilitacji pacjentów po udarach mózgu.*

Ilustracja 64. W Pałacu w Łańcucie

Ilustracja 65. Uczestnicy Kongresu

Sesja „Rehabilitacja w zaburzeniach wyższych czynności psychicznych” stanowiła ważne uzupełnienie tematyki udarowej. W tej grupie tematycznej wyróżniono pracę J. Seniów (Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie) *Rehabilitacja neuropsychologiczna chorych z behawioralnymi konsekwencjami uszkodzenia mózgu*.

Sesja „Neurofizjologia i rehabilitacja” była bardzo ciekawa, z żywą dyskusją, wskazywała na aktualne kierunki badań w rehabilitacji, a szczególnie w problematyce neurologicznej. Moderatorzy wyróżnili pracę: J. Huber, P. Lisiński, M. Kaczmarek, A. Łakomy, D. Warzecha, M. Wojtysiak, A. Wiertel-Krawczuk (Zakład Patofizjologii Narządu Ruchu AM w Poznaniu) *Elektroterapia nadkręgosłupowa i obwodowa u chorych po uszkodzeniu układu nerwowego*.

W sesji „Rehabilitacja pourazowa” za najlepszą uznano pracę: M. Michalak, K. Gamecka-Stanisławek, E. Łasińska, W. Wojtyra-Michalak (Szpital Specjalistyczny w Radomiu) *Zwapienia heterotopowe w następstwie urazów rdzenia w obrazie spiralnej tomografii*.

W sesji „Postęp techniczny w rehabilitacji” do nagrody wytypowano doniesienie zespołu Politechniki Rzeszowskiej i Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego: W. Bieniasz, R. Śliwa, A. Kwolek, A. Lesiak *Wykorzystanie nowej metody i urządzenia do diagnostyki dysfunkcji ręki*. Komitet naukowy przyznał autorom tej pracy I nagrodę.

Na sesji „Rehabilitacja w onkologii” przedstawiano ciekawe prace z kilku ośrodków w kraju. Zwrócono uwagę na ciągle zaniedbywany problem postępowania usprawniającego u chorych po leczeniu z powodu nowotworów. Moderatorzy wyróżnili pracę: K. Rożek-Mróż, K. Pawłowska, M. Woźniewski (Wydział Fizjoterapii AWF we Wrocławiu) *Sprawność fizyczna a tolerancja wysiłkowa kobiet po leczeniu raka piersi*.

Po raz pierwszy odbyła się sesja podkreślająca rolę aktywnej rehabilitacji i jej znaczenie społeczne u osób po urazie rdzenia kręgowego. Uznano, że aktywny system jest niezbędny w usprawnianiu pacjentów z takim urazem i powinno udzielać się daleko idącego wsparcia tej grupie chorych. Przyjmując takie kryteria, wyróżniono pracę: B. Kosman, B. Pyrcz, M. Majka (Podkarpackie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji) *Rola aktywnej rehabilitacji w rehabilitacji społecznej ludzi po urazie rdzenia kręgowego*.

W sesji „Rehabilitacja w skoliozach” wyróżniono dwie prace:

- M. Fatyga, P. Majcher, W. Krupski (Klinika Ortopedii i Rehabilitacji oraz Zakład Radiologii Lekarskiej AM w Lublinie) *Przyczyny trudności diagnostycznych w wadach postawy i zniekształceniach kręgosłupa u dzieci i młodzieży*
- J. Huber, A. Szulc, M. Głowacki, M. Kaczmarek (Zakład Patofizjologii Narządu Ruchu AM w Poznaniu) *Ruchowe potencjały wywołane (MEP) w diagnostyce przed i śródoperacyjnej skolioz.*

W sesji przedstawiającej tematy wolne moderatorzy uznali za najciekawszą pracę: W. Kuliński, W. Haładyna, P. Leśniewski, R. Koczorowski (Zakład Rehabilitacji WIM w Warszawie) *Zespół Guillaina-Barrégo. Analiza postępowania fizykalno-usprawniającego*, ze względu na znakomite wyniki – bardzo wysoki odsetek wybitnej poprawy po wielomiesięcznym kompleksowym i ciągłym postępowaniu rehabilitacyjnym.

Spośród 10 referatów przedstawianych na sesji „Ból” wyróżniono pracę z małego ośrodka w Janowicach Wielkich, Zespołu Profilaktyki i Rehabilitacji. Uznano ją za ciekawą, wymagającą dużego nakładu pracy, chociaż prowadzona była w skromnych warunkach. Autorką jest Natalia Czyż, a tytuł doniesienia brzmi *Występowanie zespołów bólowych kręgosłupa wśród osób zatrudnionych w rolnictwie oraz znajomość zasad profilaktyki.*

Sekcje PTReh miały podczas Kongresu specjalne sesje. W sesji Sekcji Historycznej przedstawiono członków honorowych Towarzystwa, historię placówek oraz doniesienia o historii metod terapeutycznych i stosowanego zaopatrzenia protetyczno-ortotycznego. Z przedstawionych opracowań wyróżniono pracę: A. Kwolek (Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego) *Terapia w zamku Potockich w Łańcucie*. Ciekawy temat, aktualnie również obecnie, ukazujący dorobek naszych przodków oraz troskę o zdrowie i wysoką jakość fizjoterapii w odległych latach.

W sesji „Rehabilitacja dzieci” przedstawiono doniesienia dotyczące diagnostyki, terapii i systemów nauczania. Spośród 9 przedstawionych doniesień wyróżniono pracę: L. Sadowska, B. Mazurek (Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego i NZOZ MAZ-MED Rzeszów) *Stosowanie wolnozmiennych pól magnetycznych u małych dzieci z zaburzeniami rozwoju psychomotorycznego.*

Sesję „Rehabilitacja w Onkologii” prowadzili profesorowie J. Grossman, W. Stryła i M. Woźniewski. Wyróżniono pracę z Wydziału Fizjoterapii AWF we Wrocławiu – K. Rożek-Mróż, K. Pawłowska, M. Woźniewski *Sprawność fizyczna a tolerancja wysiłkowa kobiet po leczeniu raka piersi* ze względu na oryginalną metodę badania i postęp w rehabilitacji tej licznej grupy chorych. Przedstawiono też inne ciekawe prace, a sesja zwróciła uwagę na nadal zaniedbywany problem rehabilitacji w onkologii.

Obszerną część Kongresu stanowiły sesje plakatowe, w tym jedna poświęcona specjalnie standardom – wytycznym postępowania w rehabilitacji. Plakaty wywołały bardzo żywą dyskusję. Po uwzględnieniu wszystkich uwag postanowiono wydrukować materiały w „Postępach Rehabilitacji” jako wytyczne PTReh. Moderatorzy wyróżnili dwa plakaty: A. Kwolek, M. Drużbicki, G. Przysada (Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego i I Oddział Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie) *Zasady rehabilitacji chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu* oraz zespołu J. Jabłońska-Brudło, A. Markowicz, W. Nyka, A. Biernacka, S. Bakuła (Katedra Rehabilitacji oraz Katedra i Klinika Ortopedii AM w Gdańsku) *Funkcja ręki pacjentów leczonych operacyjnie z powodu zespołu rowka nerwu łokciowego*.

Sesje studenckie odbywały się po raz trzeci, ze stale powiększającą się liczbą uczestników i zgłaszanych prac. I nagrodę przyznano A. Markowskiemu ze Studenckiego Koła Naukowego AWF w Krakowie za pracę *Ocena postawy ciała młodzieży gimnazjalnej – korelacja pomiędzy czynnościami dnia codziennego a rozwojem prawidłowej postawy ciała*. Ponadto wyróżniono prace: E. Czajkowska, A. Falandysz (Instytut Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego) *Trudności w rehabilitacji środowiskowej chorych po udarze mózgu* oraz A. Karkosz, K. Sołoducha (Studenckie Koło Naukowe Fizjoterapii WSZiA w Zamościu) *Ocena skuteczności rehabilitacji u pacjentów po udarze mózgu*.

Moderatorzy prowadzący poszczególne sesje podkreślali zgodnie aktualność problemów w przedstawianych pracach, wspaniałe przygotowanie prezentacji pod względem treści i formy oraz dużą frekwencję w czasie obrad.

Kongresowi już tradycyjnie towarzyszyły liczne imprezy towarzyszące. Oprócz wieczoru otwarcia w Filharmonii Rzeszowskiej, w drugim dniu Kongresu odbyło się plenerowe spotkanie w staropolskim Dworze Ostoja, gdzie przedstawiono

regionalny program artystyczny „Biesiada weselna” w wykonaniu zespołu Perfekt. Wesoła, porywająca do tańca muzyka i smaczny posiłek zapewniły uczestnikom niezapomniany wieczór. Zrealizowany też został drugi cel Kongresu – nawiązanie kontaktów w społeczności rehabilitacyjnej. Piękna, jeszcze letnia pogoda sprzyjała spotkaniu. Ponadto organizowane były wyjazdy do Muzeum Zamku w Łańcucie, zwiedzanie podziemi Rzeszowa, Rynku i malowniczych uliczek.

W trzecim dniu Kongresu, 3 września, miało miejsce Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze PTReh – na przewodniczącego wybrano dr. B. Przeździaka, a na sekretarza mgr A. Śmigiel. Zebranie otworzył prezes ustępującego Zarządu prof. A. Kwolek. Członkowie Zarządu złożyli sprawozdania, które zostały przyjęte, a Zarząd otrzymał absolutorium.

Na wniosek Zarządów Oddziałów Lubelskiego i Pomorskiego Zarząd Główny PTReh wystąpił z wnioskiem o przyznanie tytułu członka honorowego PTReh prof. A. Skwarczowi i dr. B. Przeździakowi. Zebrani w głosowaniu jawnym jednogłośnie opowiedzieli się za przyznaniem tego tytułu.

Walne Zgromadzenie dokonało wyboru Zarządu Głównego PTReh VI kadencji w następującym składzie: prezes dr Marek Krasuski, wiceprezes prof. Jan Czernicki, sekretarz lek. Anna Dubielis, zastępca sekretarza dr hab. Marek Józwiak, skarbnik dr Izabella Nyka, redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier.

4 września w godzinach południowych przy wypełnionej szczelnie sali odbyło się zamknięcie V Międzynarodowego Kongresu PTReh. Ogłoszono wyniki wyborów do władz Towarzystwa, wręczono nagrody, były gratulacje i podziękowania dla organizatorów, uczestników, sponsorów i przyjaciół. I jeszcze przy drzwiach wyjściowych uczestnicy i goście żegnani byli przez miłe dziewczyny w strojach ludowych, które wręczały ostatnie upominki.

W „Postęпах Rehabilitacji” (2004, t. XVIII, z. 3) opublikowano niektóre standardy – wytyczne przedstawione na V Kongresie PTReh. We wprowadzeniu prof. A. Kwolek uzasadnia potrzebę takich opracowań i szerszego stosowania zasad postępowania rehabilitacyjnego we wszystkich specjalnościach medycznych. Wyraża też nadzieję, że najbliższe sympozjum w Kazimierzu Dolnym oraz następne kongresy i sympozja będą okazją do weryfikowania, dyskusowania przedstawiania i przygotowywania nowych opracowań standardów.

ROK 2005

21 STYCZNIA

Z okazji 15-lecia działalności PTReh Zarząd Główny i Zarząd Oddziału Warszawskiego zorganizowały Jubileuszowe Sympozjum Naukowe PTReh w Centrum Falenty z interesującym programem.

Prezes dr Marek Krasuski dokonał otwarcia Sympozjum oraz przedstawił historię powstania Towarzystwa i dalszego działania na rzecz polskiej szkoły rehabilitacji. W kolejnych referatach omawiano organizację i finansowanie rehabilitacji w Polsce, sposoby monitorowania procesu leczniczego oraz procedury rehabilitacyjne zgodne z zasadami EBM. Sympozjum zakończyła kolacja dla wszystkich uczestników.

Ilustracja 66. Doktor M. Krasuski otwiera obrady

Ilustracja 67. Sala obrad

Ilustracja 68. Dyskusja po wykładzie

10-15 KWIETNIA

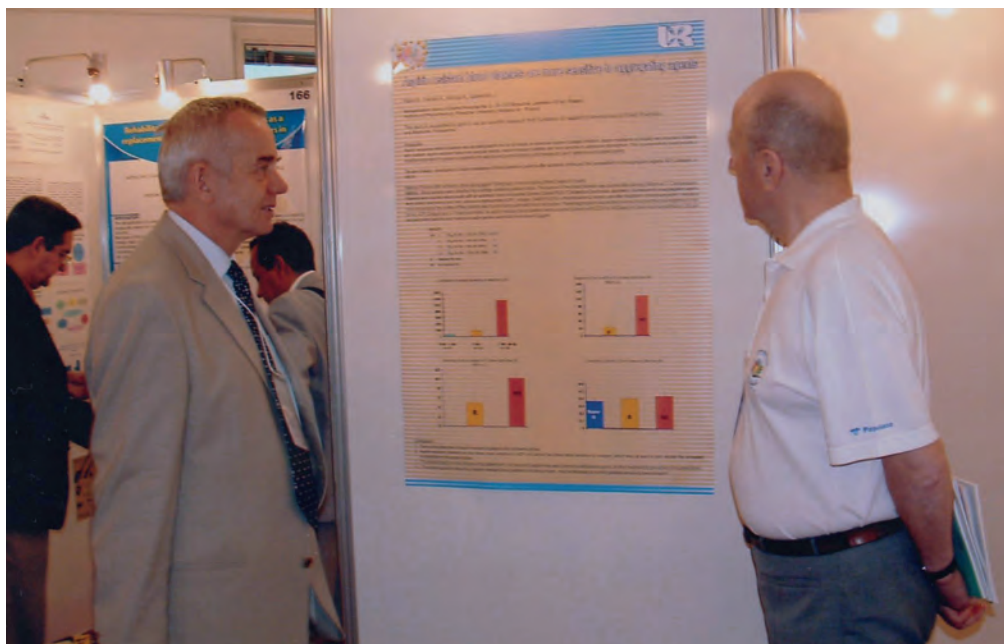
Kolejny, III Światowy Kongres ISPRM odbył się w Sao Paulo. PTReh reprezentowali profesorowie Andrzej Kwolek, Jerzy Grossman, Krzysztof Spodaryk, Ireneusz Kowalski, którzy przedstawili kilkanaście prac.

Ilustracja 69. Profesor A. Kwolek na posiedzeniu zarządu

Ilustracja 70. Zarząd ISPRM

Ilustracja 71. Profesorowie A. Kwolek i J. Grossman przy plakacie Uniwersytetu Rzeszowskiego

Ilustracja 72. Zwiedzanie szpitala

Ilustracja 73. Zwiedzanie szpitala

10 CZERWCA

Oddział Warszawski PTReh oraz ordynator Oddziału Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Siedlcach lek. Jerzy Gładysz zorganizowali II Ogólnopolską Sesję Naukową – „Krioterapia”. Po sesji w Domu Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach odbyła się impreza plenerowa.

11 CZERWCA

Spotkał się Zarząd Główny. Omawiano przygotowania do XI Sympozjum w Kazimierzu Dolnym, VI Kongresu w Łodzi oraz inne sprawy organizacyjne.

Ilustracja 74. Dworek w Chlewiskach

Ilustracja 75. Sala obrad

Ilustracja 76. Moderatorzy: prof. J. Kiwerski i dr M. Krasuski

Ilustracja 77. Po obradach

8-10 WRZEŚNIA

XI Sympozjum Naukowe PTReh w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą zorganizował Oddział Lubelski. Patronat nad Sympozjum objął JM Rektor Akademii Medycznej im. Prof. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie prof. dr hab. n. med. Andrzej Książek. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Piotr Majcher, przewodniczącym komitetu naukowego – prof. Jerzy Kiwerski. Jako temat wiodący przyjęto problemy rehabilitacji chorych po protezoplastyce stawów i w kręgoszmykach.

Uroczyste otwarcie XI Sympozjum odbyło się w „Zajeździe Piastowskim” w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Gości powitał Przewodniczący Oddziału Lubelskiego dr P. Majcher. Otwarcia obrad dokonał prezes Zarządu Głównego dr M. Krasuski. Następnie głos zabrali: konsultant krajowy prof. J. Kiwerski, Naczelnny Lekarz ZUS dr Marek Sacharuk oraz nestor rehabilitacji polskiej prof. Andrzej Seyfried. W uroczystym otwarciu uczestniczyli zaproszeni goście – prorektor AM w Lublinie prof. Andrzej Drop, dziekan Wydziału Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu prof. Teresa Kulik. W trakcie ceremonii otwarcia Sympozjum minutą ciszy uczczono pamięć zmarłego prof. Andrzeja Skwarcza, emerytowanego kierownika Kliniki Rehabilitacji AM w Lublinie, członka założyciela PTReh, wieloletniego prezesa Oddziału Lubelskiego PTReh.

W przemówieniach inauguracyjnych przedstawiono znaczenie tematów Sympozjum, którymi były aspekty rehabilitacji w protezoplastyce stawów i kręgoszmykach, problemów trudnych i rzadko poruszanych w dyskusjach.

W sesji plenarnej zaproszeni goście wygłosili trzy wykłady: dr M. Krasuski *Kompleksowe leczenie chorych z objawami kręgoszmyku*, prof. A. Seyfried *Ochrona endoprotez biodra*, prof. J. Kiwerski *Rehabilitacja pacjentów po endoprotezoplastyce stawu biodrowego*.

Podczas dalszych 7 sesji w dniach 9 i 10 września wygłoszono 58 referatów podzielonych na bloki tematyczne: rehabilitacja w protezoplastyce biodra

(20 referatów), rehabilitacja w protezoplastyce kolana (9 referatów), rehabilitacja w kręgoszybkach (8 referatów), sesja Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży (18 referatów), sesja studencka (3 referaty), sesja plakatowa (12 prac).

Ilustracja 78. Otwarcie obrad – prezes dr M. Krasuski i organizator Sympozjum dr P. Majcher

Ilustracja 79. Uczestnicy Sympozjum

Ilustracja 8o. Sala obrad

Ilustracja 8i. Sala obrad

Ilustracja 82. Profesor A. Seyfried

Prezentowane prace przedstawiały wysoki poziom naukowy i charakteryzowały się dużymi walorami praktycznymi. Komitet naukowy przyznał trzy równorzędne nagrody pieniężne w kwocie 500 PLN autorom:

- M. Szczygielska-Majewska, T. Stawińska, P. Majcher, C. Łuckiewicz, J. Czekaj (Lublin) *Zapotrzebowanie osób zakwalifikowanych do protezoplastyki stawu biodrowego na edukację w zakresie przygotowania do zabiegu operacyjnego i postępowania po zabiegu*
- M. Woldańska-Okońska, J. Czernicki, A. Miecznik, H. Pawlak (Łódź) *Ocena skuteczności magnetoforesy z Ketoprofenu w podwójnej ślepej próbie u chorych ze zmianami zwyrodnieniowymi stawów kolanowych*
- K. Dudziński, A. Seyfried (Warszawa) *Wpływ stopy płasko-koślawej na obluzowanie endoprotez stawu kolanowego w reumatoidalnym zapaleniu stawów.*

Przyznano też dwa wyróżnienia (pierwsze w wysokości 500 PLN, drugie 400 PLN) pracom:

- M. Józwiak, M. Idzior, F. Urban, M. Walczak (Poznań) *Wartość celowo dobranej rehabilitacji pooperacyjnej w uzyskiwaniu efektów funkcjonalnych jednoetapowej wielopoziomowej korekcji deformacji kucznej chodu u dzieci z diplegią spastyczną*
- M. Szypuła (Zamość) *Rehabilitacja pacjentów po urazie wielonarządowym.*

W pierwszym dniu Sympozjum, 8 września, odbyła się konferencja prasowa, w której udział wzięli dr M. Krasuski – Prezes PTReh, dr P. Majcher – Przewodniczący Oddziału Lubelskiego PTReh i organizator Sympozjum, prof. J. Kiwerski – Konsultant Krajowy ds. Rehabilitacji. Przedstawiono cele i zadania, jakie spełnia PTReh, omówiono tematy wiodące Sympozjum oraz przedstawiono je na tle innych krajów.

Także w pierwszym dniu obrad odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTReh oraz zebranie Komitetu Rehabilitacji i Integracji Społecznej PAN.

Pierwszy dzień zakończono ogniskiem, na które zaproszono wszystkich uczestników Sympozjum.

W drugim dniu obradowało Walne Zgromadzenie Członków PTReh. Wieczorem uczestnicy spotkali się na kolacji towarzyskiej. Osoby towarzyszące skorzystały z wycieczki po Kazimierzu Dolnym, którą prowadził przewodnik.

W Sympozjum wzięło udział 305 uczestników reprezentujących ośrodki z całej Polski. W podsumowaniu Sympozjum prezes PTReh dr M. Krasuski uznał je za udane i owocne. Zwrócił jednak uwagę na braki w obiektywnej, opartej na dowodach naukowych ocenie wyników leczenia, które cechowały część wystąpień. Przewodniczący poszczególnych sesji naukowych podziękowali uczestnikom za przedstawione referaty oraz wręczyli nagrody i wyróżnienia. Prezes PTReh zamknął obrady XI Sympozjum.

21 PAŹDZIERNIKA

Na VII zebraniu Zarządu Głównego w Łodzi prezes dr M. Krasuski wręczył dyplom członka honorowego PTReh dr. B. Przeździakowi, przyznany podczas V Kongresu PTReh w Rzeszowie. Na posiedzeniu dyskutowano o umiejętnościach w specjalności, trybie zastępowania nieobecnych członków Zarządu, recenzowaniu prac na sympozja i przygotowaniach do XII Sympozjum w Krakowie. Zarząd Główny jednogłośnie przyjął też sprawozdanie naukowo-organizacyjne z XI Sympozjum PTReh w Kazimierzu Dolnym, a sprawozdanie finansowe zostało skierowane do komisji rewizyjnej.

Ilustracja 83. Doktor B. Przeździak otrzymuje od prezesa PTReh dyplom członka honorowego...

Ilustracja 84. ...i kwiaty od dr I. Nyki

Przewodniczącą nowego zarządu Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży została dr Jolanta Taczała.

Profesor Wojciech Hagner wystąpił w imieniu Oddziału Bydgoskiego o nadanie tytułu członka honorowego PTReh dr Dobrochnie Śniegockiej. Wniosek zaakceptowano.

9 GRUDNIA

Podczas VIII posiedzenia Zarządu Głównego przyjęto sprawozdanie finansowe Oddziału Lubelskiego, rozliczające Sympozjum w Kazimierzu Dolnym. Dyskutowano nad powołaniem komitetu naukowego zajmującego się sprawami rozwoju naukowego, rozporządzenia o umiejętnościach, podjęto dalsze ustalenia dotyczące Medalu im. Profesora Wiktora Degi.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 25 marca zmarł prof. dr hab. n. med. Andrzej Skwarcz, członek założyciel PTReh, członek honorowy PTReh, członek Zarządu Głównego PTReh kilku kadencji, założyciel i pierwszy przewodniczący Oddziału Lubelskiego PTReh, kierownik Kliniki Rehabilitacji AM w Lublinie, ceniony i wielce zasłużony lekarz, naukowiec i działacz społeczny [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2006

24 LUTEGO

Ze względu na zmianę przepisów dotyczących księgowości oraz ich obligatoryjnego i restrykcyjnego stosowania prezes dr Marek Krasuski zaprosił na posiedzenie Zarządu księgową zatrudnioną przez PTReh, która przedstawiła zasady rachunkowości. Informacje te mogą być pomocne dla zarządów wielu oddziałów, które mają poważne kłopoty w swoich działaniach finansowych. Nadal dyskutowane było też rozporządzenie o umiejętnościach.

Doktor Jan Dudek przedstawił wniosek o nadanie tytułu członka honorowego PTReh dr. Maciejowi Czarneckiemu. Jednogłośnie wniosek przyjęto.

Na kolejnych posiedzeniach zajmowano się interwencją do NFZ wobec pominięcia oddziałów rehabilitacyjnych w zarządzeniu dotyczącym płatności za dodatkowe procedury oraz przedłożono informację o warunkach udzielania świadczeń rehabilitacyjnych i zapewnienia lekarzom – specjalistom rehabilitacji medycznej możliwości zlecania badań diagnostycznych.

PTReh zostało uznane za stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej, co pozwala na dobrowolne deklarowanie 1% podatku dochodowego na cele statutowe Towarzystwa.

13 MAJA

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży zorganizowała I Konferencję Naukowo-Szkoleniową w Lublinie nt. „Możliwości diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi i porażeniem mózgowym”.

22-24 WRZEŚNIA

W Krakowie odbyło się XII Sympozjum PTReh. Zajęto się problemem „Oceny skuteczności rehabilitacji medycznej opartej na dowodach naukowych”. Głównym organizatorem było PTReh, a współorganizatorami: Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, Kwartalnik „Rehabilitacja Medyczna”, Polski Instytut Evidence Based Medicine i Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Janusz Bromboszcz, przewodniczącym komitetu naukowego prof. Krzysztof Spodaryk. Obrady odbywały się na terenie Akademii Wychowania Fizycznego, uczestniczyło w nich 435 osób.

Na Sympozjum zaprezentowano 106 prac naukowych, w tym 7 przedstawionych przez autorów zagranicznych, podczas 3 sesji plenarnych, 4 równoległych sesji tematycznych, 3 sesji plakatowych oraz dyskusji panelowej.

Uroczystość otwarcia odbyła się w auli Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie 22 września w godzinach popołudniowych, następnie w ramach

sesji plenarnej inauguracyjnej wygłoszono cztery referaty, a na jej zakończenie uczestnicy byli podejmowani koktajlem powitalnym.

W sobotę 23 września już o godz. 7.50 odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze członków PTReh. Na zebraniu tym tytuły członka honorowego Towarzystwa otrzymali: prof. Andrzej Seyfried, prof. Andrzej Kwolek, lek. Dobrochna Śniegocka i dr Maciej Czarnecki.

Doktor Irena Rutkowska w imieniu Oddziału Podlaskiego złożyła wniosek o nadanie tytułu członka honorowego PTReh prof. Ryszardowi Kinałskiemu. Wniosek został przyjęty.

Do południa odbyły się dwie sesje plenarne, po południu trzy sesje plakatowe oraz trzy równoległe sesje referatowe: „Miary wyników w fizjoterapii i rehabilitacji” oraz tematy różne. Na zakończenie odbyła się dyskusja panelowa – „Udział pacjentów w ocenie skuteczności rehabilitacji”. W godzinach wieczornych w Kopalni Soli w Wieliczce zorganizowano spotkanie towarzyskie połączone ze zwiedzaniem kopalni.

Ilustracja 85. Wycieczka do Wieliczki podczas XII Sympozjum

W niedzielę 24 września zorganizowano warsztaty naukowe. Polski Instytut EBM przeprowadził szkolenie „Analizowanie wiarygodności prac naukowych i planowanie badań naukowych”, natomiast firma Technomex zorganizowała zajęcia nt. „Nowoczesna analiza ruchu (w tym lokomocji) – systemy do 3-płaszczyznowej

oceny ruchu i ich zastosowanie” oraz „Izokinetyka jako obiektywne narzędzie pomiaru i treningu w rehabilitacji i sporcie”.

Komitet naukowy Sympozjum nagrodził pracę: M. Karolewski, S. Borowicz-Bieńkowska, P. Dylewicz, J. Marcinkowska *Wpływ treningu oporowego na wyrównanie glikemii oraz gospodarkę lipidową u pacjentów z cukrzycą*.

Wyróżnienia przyznano następującym pracom:

- M. Drużbicki, T. Pop, A. Kwolek, T. Tęcza, M. Dobko *Skala równowagi Berga, test chodu Up&Go i wskaźnik symetryczności w ocenie równowagi i lokomocji chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu*
- H. Kaszyński *Znaczenie pracy w procesie rehabilitacji psychiatrycznej w świetle wyników badań*
- M. Mraz, A. Skrzek, B. Zubińska *Ocena koordynacji ruchowej w utrzymaniu równowagi ciała w pozycji stojącej osób zdrowych i chorych z uszkodzeniem układu nerwowego testami stabilograficznymi*
- J. Rybicki, T. Malina, W. Grochulska, K. Hasa, K. Leszczyk *Porównanie metod wyznaczania intensywności treningu u pacjentów z chorobą wieńcową. Czy zasada „wyższa intensywność treningu dla bardziej wydolnych chorych” jest słuszna?*
- J. Oborzyński, A. Majos, A. Gajos, L. Stefańczyk, J. Kujawa, A. Bogucki *Fizjoterapia z okresowym unieruchomieniem jako metoda leczenia zadaniowo-specyficznej dystonii ogniskowej ręki – weryfikacja skuteczności na podstawie badania klinicznego i MRI*.

25-27 WRZEŚNIA

W Lublinie odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego”. Organizatorem był Zakład Genetyki AM w Lublinie, a współorganizatorem Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży.

20-21 PAŹDZIERNIKA

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży zorganizowała II Konferencję Naukowo-Szkoleniową nt. „Możliwości diagnostyki i terapii dzieci z wczesnym uszkodzeniem mózgu w 1 r.ż. oraz wsparcia ich rodzin”.

23 PAŹDZIERNIKA

Przewodnicząca Oddziału Łódzkiego dr hab. Jolanta Kujawa, członek Zarządu Głównego PTReh, kierownik Kliniki Rehabilitacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi została profesorem nadzwyczajnym.

1-2 GRUDNIA

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży pełniła nadzór merytoryczny i uczestniczyła w Konferencji Naukowo-Szkoleniowej zorganizowanej przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za Krokiem” w Zamościu pt. „Możliwości terapii dzieci z wczesnym uszkodzeniem mózgu w wieku od 1 do 6 r.ż. i wsparcia ich rodzin”.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 24 września, w trakcie trwania XII Sympozjum PTReh zmarł prof. dr hab. n. med. Krzysztof Spodaryk (ur. 10.12.1953) członek Zarządu Głównego PTReh, specjalista rehabilitacji medycznej i chorób wewnętrznych, pracownik naukowy Collegium Medicum i AWF w Krakowie.

Studiował równolegle na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej i na AWF w Krakowie. Jako lekarz i magister rehabilitacji podjął pracę na AWF w Krakowie. Doktoryzował się w 1983 roku na Wydziale Wychowania Fizycznego AWF w Krakowie. Habilitował w zakresie nauk medycznych na Wydziale Lekarskim AM w Białymstoku w 1994 r., tytuł profesora zwyczajnego w zakresie nauk o kulturze fizycznej otrzymał w 2003 roku. Był specjalistą II stopnia. Od 1995 r. dyrektor Instytutu Rehabilitacji Ruchowej (po prof. A. Pąchalskim), prorektor ds. nauki AWF w Krakowie w latach 1996-2002. Od 1 października 2002 roku dziekan na powołanym do istnienia Wydziale Rehabilitacji Ruchowej.

Osiągnął wysoką pozycję naukową, był cenionym dydaktykiem i organizatorem, współpracował z wieloma placówkami naukowymi w Polsce i zagranicą (w USA, Francji, Chinach, Japonii, Chile, we Włoszech i na Węgrzech). Autor 115 prac naukowych, dwóch podręczników. Był promotorem sześciu prac doktorskich, współzałożycielem kwartalnika „Rehabilitacja Medyczna” (wydawca: AWF w Krakowie). Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

ROK 2007

STYCZEŃ

Sekcja Dzieci i Młodzieży opracowała i wydała materiały Konferencji „Co? Jak? Kiedy? I dlaczego?” dotyczące diagnostyki i terapii dzieci z wczesnym uszkodzeniem mózgu.

25 MAJA

W Akademii Wychowania Fizycznego Marszałka J. Piłsudskiego w Warszawie odbyło się Sympozjum Naukowe z okazji 20-lecia czasopisma „Postępy Rehabilitacji”. Gości powitał rektor AWF, przypomniał, że pierwszą siedzibą PTReh był właśnie AWF w Warszawie i tu odbył się pierwszy kongres Towarzystwa. Redaktor naczelny prof. Aleksander Ronikier przedstawił dokonania czasopisma, w ostatnich latach: ukazuje się wersja angielska kwartalnika w postaci elektronicznej, zwiększył się format do 14 arkuszy, do 5,25 zwiększył się Index Copernicus, kwartalnik uzyskał patronat Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN. Od 2007 r. „Postępy Rehabilitacji” drukują teksty edukacyjne PTReh. Dotychczas ukazało się 80 zeszytów kwartalnika, czasopismo ma około 1000 prenumeratorów.

Podczas Sympozjum w godzinach rannych odbyło się uroczyste posiedzenie Zarządu Głównego PTReh, Rady Wydawniczej i Komitetu Redakcyjnego „Postępów Rehabilitacji”.

W południe nastąpiło uroczyste otwarcie Sympozjum, a następnie o roli i znaczeniu czasopisma dla rehabilitacji mówili: Rektor AWF w Warszawie prof. Henryk Sozański, redaktor naczelny „Postępów Rehabilitacji” prof. A. Ronikier, dyr. Krzysztof Szubski z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Prezes PTReh dr Marek Krasuski oraz Przewodniczący Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN prof. Jerzy Kiwerski. Następnie odbyło się Seminarium Okrągłego Stołu „Ocena parametryczna publikacji naukowych z dziedziny nauk przyrodniczych”. W dyskusji panelowej wzięli udział redaktorzy naczelni czasopism z dziedziny rehabilitacji, ortopedii i fizjoterapii.

27-29 WRZEŚNIA

Ważnym wydarzeniem w historii Towarzystwa był VI Międzynarodowy Kongres w Łodzi. Kongres odbywał się pod honorowym patronatem Ministra Zdrowia prof. Zbigniewa Religi, tematem wiodącym była „Rehabilitacja medyczna – profilaktyka pierwotna i wtórna niepełnosprawności”.

Organizator Główny – Zarząd Główny PTReh, współorganizatorzy: Oddział Łódzki PTReh, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Klinika Rehabilitacji Medycznej UM w Łodzi, Wojewódzkie Centrum Ortopedii i Rehabilitacji Narządu Ruchu im. dr Z. Radlińskiego w Łodzi, Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN oraz Interservice Biuro Targów. Miejscem obrad był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łodzi. Przewodniczącym komitetu naukowego był prof. J. Kiwerski, przewodniczącą komitetu organizacyjnego dr hab. Jolanta Kujawa, prof. nadzw.

W przeddzień Kongresu, 26 września o godz. 17.00 odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego w budynku Muzeum Kinematografii.

Zebranych powitała przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego VI Kongresu prof. J. Kujawa oraz dyrektor firmy Interservis Paweł Babij. Profesor J. Kujawa przedstawiła program ramowy Kongresu, przebieg spraw organizacyjnych oraz podziękowała redakcji „Postępów Rehabilitacji” za przygotowanie do druku numeru specjalnego ze streszczeniami prac. Ponadto podczas posiedzenia przyjęto sprawozdanie z XII Sympozjum w Krakowie.

Teatr Wielki w Łodzi był miejscem uroczystej inauguracji. Przewodnicząca komitetu organizacyjnego przywitała zebranych gości oraz odczytała listy skierowane do uczestników Kongresu między innymi przez Ministra Zdrowia prof. Zbigniewa Religę. Po przemówieniach przedstawicieli władz miasta Łodzi Prezes PTReh

dr M. Krasuski dokonał oficjalnego otwarcia Kongresu. Zaproszeni prelegenci wygłosili następujące wykłady inauguracyjne:

- J. E. Kiwerski *Czynniki wpływające na wzrost niepełnosprawności i możliwości działań profilaktycznych*
- G. Bodini, A. M. Croce *Carpal tunnel syndrome: HILT therapy treatment*
- J. Czernicki, W. Broła, Ł. Kmiecik *Niepełnosprawność w następstwie schorzeń układu nerwowego*
- M. Krasuski *Niepełnosprawność wynikająca ze schorzeń narządu ruchu*
- A. Kwolek *Plastyczność mózgu – nadzieja rehabilitacji medycznej.*

Uroczystość otwarcia Kongresu uatrakcyjnił występ Maryli Rodowicz z zespołem.

Tematyka tegorocznego Kongresu była bardzo szeroka i obejmowała następujące zagadnienia:

- Rehabilitacja medyczna jako zespół działań ograniczających niepełnosprawność narządu ruchu
- Metody specjalne w rehabilitacji medycznej
- Nowoczesne metody rehabilitacji kardiologicznej i monitorowania przebiegu rehabilitacji medycznej
- Problemy rehabilitacji dzieci i młodzieży
- Rehabilitacja medyczna w chorobach narządu ruchu o etiologii zapalnej i niezapalnej
- Sport osób niepełnosprawnych – jedna z dróg rehabilitacji
- Rehabilitacja narządów zmysłów
- Diagnostyka medyczna i fizjoterapeutyczna w rehabilitacji leczniczej
- Uwarunkowania socjopsychomedyczne i prawne rehabilitacji osób niepełnosprawnych
- Rehabilitacja medyczna w chorobach wewnętrznych
- Tematy wolne.

Zamierzeniem Kongresu było wypracowanie i propagowanie nowoczesnych metod rehabilitacji w ramach działań na rzecz eliminacji powikłań i wtórnych zmian w chorobach i po urazach narządów ruchu. Kongres był także okazją do wymiany doświadczeń specjalistów z różnych ośrodków polskich i zagranicznych, zajmujących się rehabilitacją narządu ruchu, przyczyniając się, dzięki temu, do popularyzacji nowoczesnych metod rehabilitacji w środowisku medycznym.

Kongres stanowił forum dla realizacji zadań skupionych wokół wypracowania skutecznych metod ograniczenia niepełnosprawności i analizy czynników warunkujących poprawę stanu zdrowia i jakości życia, rzutujących na aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społeczno-gospodarczym i kulturalnym kraju oraz Wspólnoty Europejskiej.

Celem Kongresu było także zapoznanie z osiągnięciami światowej medycyny w zakresie diagnostyki fizjoterapeutycznej, rehabilitacji kardiologicznej i rehabilitacji narządów zmysłów. Program spotkania zawierał specjalistyczne kursy, sesje specjalne i naukowe prezentacje będące podstawą do zapoznania się z nowymi metodami leczenia i rehabilitacji oraz uzyskania wiedzy wykorzystywanej w codziennej praktyce w trosce o dobro pacjentów.

Na VI Międzynarodowym Kongresie PTReh w 12 sesjach tematycznych wygłoszono 140 referatów, a w 2 sesjach plakatowych zaprezentowano 68 plakatów. Obrady odbywały się w sesjach równoległych.

W sesji pierwszej plenarnej poświęconej rehabilitacji medycznej jako zespołowi działań ograniczających niepełnosprawność narządu ruchu wygłoszono 11 referatów. Językiem wykładowym były język polski i angielski, a tłumaczenie odbywało się symultanicznie.

Komitet Naukowy VI Międzynarodowego Kongresu PTR wyróżnił prezentacje ustne oraz plakatowe.

Nagrodę przyznano autorom następujących prac:

- J. W. Raczkowski *Poziom testosteronu i estradiolu u dziewcząt z młodzieńczą skoliozą idiopatyczną*
- D. Warzecha, J. Huber, A. Zagłoba, A. Witkowska, M. Wytrążek *Przewodnictwo eferentne z kory ruchowej do ośrodków rdzeniowych oraz obwodowe do mięśni kończyn górnych i dolnych u rehabilitowanych chorych po udarach niedokrwiennych.*

Wyróżniono następujące prezentacje ustne:

- J.-M. Gracies *Pathophysiology of spastic paresis adding immobilization and disuse to the neural insult*
- J. Grotowska-Leder *Niepełnosprawni w społeczeństwie – perspektywa socjologiczna*

- P. Tederko, M. Krasuski, J. Czech, A. Dargiel, I. Garwacka-Jodzis, A. Wojciechowska, J. Kiwerski *Wiarygodność klinicznej oceny spastyczności u osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym*
- M. Drużbicki, A. Kwolek, T. Pop, G. Przysada *Prędkości chodu chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu*
- M. Mielczarek, W. Konopka, J. Olszewski *Porównawcza ocena wyników leczenia szumów usznych za pomocą kinezyterapii i/lub hydrotransmisyjnej elektrostymulacji narządu słuchu*
- M. Domagalska, K. Czupryna, A. Szopa, J. Nowotny *Tzw. „gipsy hamujące” i toksyna botulinowa jako środki prewencji wtórnej u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.*

Wyróżniono prace w sesjach plakatowych:

- K. Kołodziej, A. Kwolek, G. Przysada, P. Szpunar *Wpływ fizjoterapii na symetryczność obciążenia kończyn dolnych i postawę ciała u osób z chorobą dyskową w odcinku lędźwiowym kręgosłupa leczonych operacyjnie lub zachowawczo*
- G. Banaszek, I. Norska-Borówka *Matematyczna ocena efektów usprawniania metodą Vojty niemowląt przedwcześnie urodzonych.*

Podczas trwania Kongresu swoje osiągnięcia mogli prezentować także studenci medycyny i fizjoterapii. Nagrodzone prace w sesji studenckiej to:

- M. Fronczek, K. Szulkowska *Rola aktywności ruchowej i nawyków ruchowych wyniesionych z okresu dzieciństwa i dojrzewania w występowaniu i przebiegu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa u osób dorosłych*
- K. Szulkowska, M. Fronczek *Porównawcza ocena skuteczności przeciwbólowej prądów interferencyjnych i ultradźwięków u chorych z przewlekłym zespołem bólowym kręgosłupa w przebiegu choroby zwyrodnieniowej – badanie pilotażowe*
- M. Nowak *Subiektywna ocena wpływu ćwiczeń według metody Pilates na sprawność narządu ruchu*
- D. Jarosławska *Wpływ odczuwania zespołu fantomowego po amputacji kończyny dolnej na jakość życia pacjentów*
- K. Wójtowicz *Analiza częstości stosowania zabiegów fizjoterapeutycznych u pacjentów z chorobą zwyrodnieniową stawów obwodowych i kręgosłupa oraz ocena skuteczności postępowania terapeutycznego – na podstawie przeglądu dokumentacji lekarskiej*

- M. Tarpiłowska *Ocena skuteczności przeciwbólowej niskoenergetycznego promieniowania laserowego w chorobie zwyrodnieniowej stawu kolanowego w zależności od parametrów naświetlania.*

W Kongresie uczestniczyły 822 osoby. Byli to specjaliści z różnych dziedzin medycyny, przede wszystkim specjaliści rehabilitacji medycznej i medycyny sportowej, ortopedzi, neurologi, reumatolodzy, fizjoterapeuci. Do udziału w Kongresie zaproszono wykładowców z kraju i z zagranicy, uznane autorytety w dziedzinie rehabilitacji medycznej.

Gościem Kongresu był między innymi prof. Jean-Michel Gracies, kierownik Oddziału Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji w CHU Henri Mondor w Créteil we Francji. Specjalista rehabilitacji neurologicznej, zajmuje się najnowocześniejszymi projektami badawczymi skierowanymi na usprawnienie funkcji motorycznych w niedowładach spastycznych, drżeniach i chorobie Parkinsona. Wygłosił wykłady na temat patofizjologii niedowładu spastycznego, roli ogniskowych form terapii w niedowładzie spastycznym oraz miar hipertonii i spastyczności (skala Tardieu).

Do grona wykładowców dołączyła również dr Maria Lebiedowska, specjalistka biomechaniki oraz autorka wielu nowych metod pomiarowych i protokołów badawczych narządu ruchu dziecka stosowanych zarówno u dzieci zdrowych, jak i pacjentów z różnego rodzaju schorzeniami neurologicznymi, głównie związanymi ze spastycznością. Od roku 2005 prowadzi prace badawcze w Disability Branch, Department of Rehabilitation, NIH, Bethesda, MD, USA. Wygłosiła referat na temat enigmy spastyczności. Z Niemiec przybył Andreas Mack, terapeuta zatrudniony w Medica Medizintechnik GmbH specjalista z zakresu THERA-Trainer i BALANCE-Trainer z wykładem *Dynamiczne parapodium dla dorosłych w rehabilitacji neurologicznej – teoria i praktyka*. Tematykę Kongresu rozszerzył prof. Ilya B. Zavodnik z Białorusi wykładem pt. *Pozytywne działanie melatoniny w cukrzycy*.

Tradycyjnie już Kongres został wzbogacony licznymi imprezami towarzyszącymi. Obok uroczystego otwarcia Kongresu w Teatrze Wielkim w pierwszym dniu Kongresu uczestnicy mieli możliwość spotkania się w słynnych łódzkich pubach. Dało to możliwość poznania reprezentacyjnych miejsc Łodzi, a zwłaszcza słynnej ulicy Piotrkowskiej z jej wspaniałe odrestaurowanymi kamienicami.

W drugim dniu Kongresu organizatorzy zaprosili uczestników na uroczysty bankiet w Pałacu Poznańskich w Łodzi. Przepiękne wnętrza pałacu nadały przyjęciu niepowtarzalną atmosferę i pozwoliły poczuć bogatą historię Łodzi fabrykanczej. Impreza ta spełniała także rolę wieczoru integracyjnego mającego na celu skonsolidowanie środowiska rehabilitacyjnego, nawiązanie nowych kontaktów, podtrzymanie starych przyjaźni.

Podczas trwania Kongresu zorganizowano także dla zainteresowanych i osób towarzyszących wycieczkę po Łodzi. Uczestnicy podziwiali najciekawsze zakątki Łodzi świadczące o jej bogatej „włókienniczej” przeszłości, między innymi Willę Scheiblera, Księżę Młyn, Pałac Poznańskich, ulicę Piotrkowską. Mieli okazję także dostrzec w Łodzi współgranie teraźniejszości z przeszłością, którego przykładem jest nowoczesne, a zarazem stylowe centrum handlu i rozrywki Manufaktura.

W ostatnim dniu Kongresu, w sobotę 29 września, odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze PTReh. Na przewodniczącego Zebrania wybrano dr. Andrzeja Żytkowskiego, a na sekretarza mgr Annę Głowacką. Odczytane zostały sprawozdania z działalności prezesa i członków zarządu, które w głosowaniu jawnym zostały przyjęte i Zarządowi udzielono absolutorium.

Podczas obrad Kongresu nadano tytuł członka honorowego PTReh prof. Ryszardowi Kinałskiemu.

Uczestnicy Walnego Zgromadzenia PTReh w głosowaniu tajnym wybrali Zarząd Główny VII kadencji w następującym składzie: prezes dr Marek Krasuski, sekretarz lek. Izabella Nyka, skarbnik dr Teresa Pop, redaktor naukowy „Postępów Rehabilitacji” prof. Aleksander Ronikier.

W dyskusji nad sprawami bieżącymi przyjęto wnioski, po gorącej dyskusji, o rezygnacji Towarzystwa ze statusu organizacji pożytku publicznego oraz o obejmowaniu stanowiska ordynatora oddziału rehabilitacji kardiologicznej bądź neurologicznej tylko przez lekarzy specjalistów rehabilitacji medycznej.

Na I posiedzeniu, w czasie trwania Kongresu, Zarząd ukonstytuował się i wyniki podano uczestnikom – prezes dr M. Krasuski przedstawił skład Zarządu Głównego. Zastępcą prezesa została prof. Grażyna Cywińska-Wasilewska, zastępcą sekretarza

prof. Marek Jóźwiak. Prezes poinformował, że do Zarządu wybrani zostali także fizjoterapeuci: prof. A. Ronikier, dr T. Pop i dr Małgorzata Łazorczyk.

W ostatnim dniu Kongresu, 29 września, odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży. Na przewodniczącą Sekcji wybrano ponownie dr Jolantę Taczała, a na wiceprzewodniczącą dr Ireneusza Kowalskiego.

Zamknięcie VI Międzynarodowego Kongresu PTRCh obfitowało w gratulacje dla wyróżnionych prelegentów, podziękowania dla organizatorów i uczestników, sponsorów i przyjaciół. Po owocnych obradach, uzyskaniu zamierzonych celów, bogatsi o nowe doświadczenia naukowe, kulturalne i towarzyskie zarówno uczestnicy, jak i organizatorzy Kongresu z żalem się rozstawali.

22 PAŹDZIERNIKA

Na II posiedzeniu Zarządu Głównego PTRCh prezes przedstawił plan pracy Zarządu Głównego, a księgowa p. Iwona Hodyra przekazała bieżące informacje w sprawie aktualizacji KRS. Jednym z istotnych punktów posiedzenia była dyskusja nad organizacją Kongresu Rehabilitacji w 2009 roku wspólnie z Polskim Towarzystwem Fizjoterapii. Kongres odbywałby się w roku jubileuszu 20-lecia PTRCh i 60-lecia Centrum Rehabilitacji w Konstancinie.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

- † 22 lipca zmarła prof. dr hab. n. med. Krystyna Dobosiewicz, emerytowany profesor zwyczajny, były kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji Wydziału Opieki Zdrowotnej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, lekarz ortopeda, traumatolog, doktor nauk wychowania fizycznego. Opracowała własną metodę leczenia zachowawczego skolioz. Pełniła funkcję konsultanta w zakresie rehabilitacji narządu ruchu, była członkiem Zarządu Głównego PTRCh, członkiem rady redakcyjnej „Postępów Rehabilitacji”; zasłużony organizator placówek rehabilitacyjnych na terenie Śląska, ceniony naukowiec i społecznik.

ROK 2008

18 STYCZNIA

Na kolejnym, III posiedzeniu Zarządu Głównego w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie przyjęto sprawozdanie merytoryczne z VI Kongresu w Łodzi. Prezes podał, że przyjęcie sprawozdania finansowego może nastąpić po jego analizie przez księgową i komisję rewizyjną. Odbyła się też dalsza dyskusja nad organizacją Kongresu „Rehabilitacja Polska”. Profesor Ireneusz Kowalski przedstawił nowe informacje organizacyjne dotyczące XIII Sympozjum PTReh w Rynie.

17 KWIETNIA

IV posiedzenie Zarządu Głównego PTReh odbyło się w Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym Szpitalu Klinicznym im. W. Degi w Poznaniu podczas Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pt. „Nowoczesne metody usprawniania narządu ruchu, neurofizjologia kliniczna a terapia manualna”. Prezes poinformował o akceptacji sprawozdania finansowego VI Kongresu w Łodzi przez księgową ZG i komisję rewizyjną wobec czego Zarząd przyjął wniosek o jego zatwierdzeniu. Przewodnicząca komisji rewizyjnej przedstawiła sprawozdanie dotyczące wyborów w oddziałach terenowych i wniosek o ich zatwierdzeniu został przyjęty. Kolejnymi omawianymi sprawami była organizacja Kongresu „Rehabilitacja Polska”, przedstawienie kandydatur do funkcji konsultanta krajowego w rehabilitacji, informacja NFZ określająca warunki i realizację umów w placówkach.

27 CZERWCA

W programie V posiedzenia Zarządu Głównego PTReh ujęto omówienie zarys przygotowań do Kongresu „Rehabilitacja Polska” – tematykę obrad, skład komitetu naukowego. Ustalono też termin kongresu na 10-13 września 2009 roku. W zebraniu uczestniczyli: prof. K. Klukowski z KRKiIS PAN oraz dr M. Kiljański i prof. Z. Śliwiński z Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii jako przedstawiciele instytucji uczestniczących w organizacji Kongresu.

4-7 WRZEŚNIA

Zamek w Rynie był miejscem obrad XIII Sympozjum PTReh organizowanym przez Oddział Warmińsko-Mazurski PTReh pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jacka Protasa. Współorganizatorami byli: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Wydział Nauk Medycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Wydział Fizjoterapii Olsztyńskiej Szkoły Wyższej, Okręgowa Warmińsko-Mazurska Izba Lekarska w Olsztynie, Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce, Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej, Integracji Społecznej PAN oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Przewodniczącym komitetu naukowego był prof. Jerzy Kiwerski, przewodniczącym komitetu organizacyjnego dr hab. I. M. Kowalski, prof. nadzw. Temat wiodący Sympozjum – Deformacje i zespoły bólowe kręgosłupa.

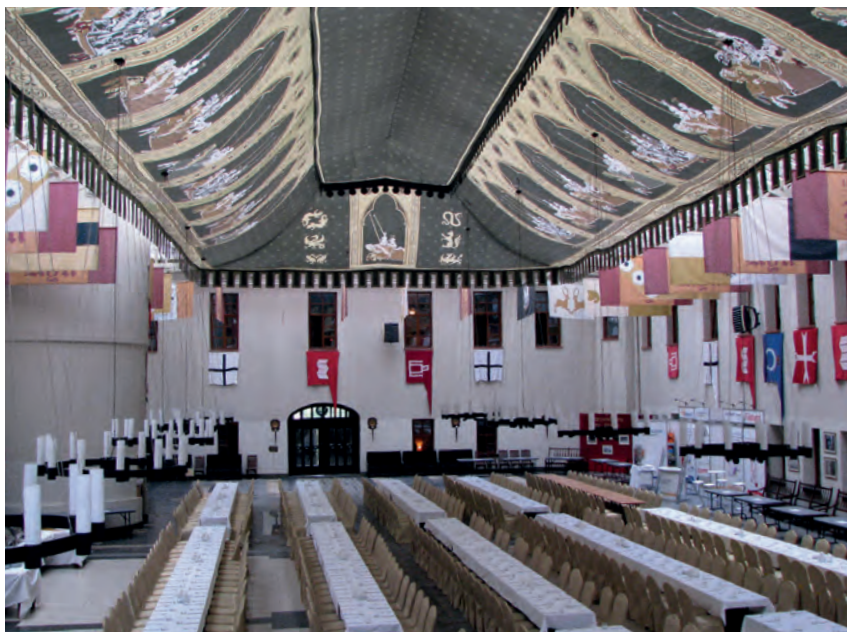
W czwartek 4 września o godz. 17.00 w Wielkim Kapitularku odbyło się VI posiedzenie Zarządu Głównego. Organizator Sympozjum prof. I. Kowalski powitał członków zarządu i zaproszonych gości, wręczył pamiątkowe certyfikaty uczestnictwa w XIII Sympozjum oraz przedstawił program obrad i imprez towarzyszących. Omawiano stan przygotowań do Kongresu „Rehabilitacja Polska”. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii z jego przewodniczącym dr. M. Kiljańskim.

W uroczystym otwarciu na zamkowym dziedzińcu wzięli udział przedstawiciele samorządu województwa, uczelni olsztyńskich – Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i Olsztyńskiej Szkoły Wyższej – oraz samorządu lekarskiego i przewodniczący towarzystw naukowych. Organizatorzy Sympozjum przekazali ufundowany przez Oddział Warmińsko-Mazurski sztandar PTReh na ręce prezesa Zarządu Głównego dr. Marka Krasuskiego.

W sesji plenarnej omówiono diagnostykę oraz metody leczenia bólów i schorzeń kręgosłupa. Profesor J. Kiwerski zaprezentował patofizjologię bólów krzyża. Diagnostykę różnicową tych dolegliwości przedstawili profesorowie W. Kloc i H. Kasprzak. Profesor K. Rąpała zwrócił uwagę na przydatność badania rezonansu magnetycznego w patologii krążka międzykręgowego u młodzieży. Różnorodność operacyjnych metod leczenia zespołów bólowych kręgosłupa

przedstawili profesorowie W. Maksymowicz i D. Zarzycki. Sesję plenarną zakończył wykład prof. H. Kostyry na temat żywności funkcjonalnej.

Szczególnie interesująca była dyskusja w czasie konferencji okrągłego stołu, w której udział wzięli profesorowie: J. Kiwerski, W. Kloc, H. Kasprzak, K. Rapała, D. Zarzycki oraz H. Kostyra. Funkcję moderatorów pełnili: dr hab. M. Józwiak, dr hab. I. M. Kowalski, dr M. Krasuski. Dyskutowano na temat zasadności poszczególnych badań diagnostycznych i dodatkowych w bólach kręgosłupa. Ustalono, że powinny być one ściśle powiązane z badaniem klinicznym pacjenta. Natomiast postępowanie lecznicze powinno rozpoczynać się od wczesnej, kompleksowej rehabilitacji. Ustalono, iż w przypadku jej niepowodzenia można pacjenta kwalifikować do ewentualnego leczenia operacyjnego. Wybór metody leczenia specjalistycznego dobierany jest indywidualnie.

Ilustracja 86. Zamek, sala główna

Ilustracja 87. Otwarcie Sympozjum przez prezesa dr. M. Krasuskiego

Ilustracja 88. Sesja naukowa – profesorowie J. Kiwerski i D. Zarzycki

Ilustracja 89. Gospodarz Sympozjum prof. I. Kowalski

Ilustracja 90. Sala biesiadna

Drugiego dnia Sympozjum realizowano program naukowy w pięciu sesjach tematycznych: leczenie operacyjne kręgosłupa, deformacje kręgosłupa, zespoły

bólowe kręgosłupa, mózgowe porażenie dziecięce, sesja studencka oraz w szóstej sesji plakatowej. W sumie zaprezentowano 109 prac naukowych.

Sesja międzynarodowa z udziałem naukowców z Japonii, USA, Rosji, Meksyku, Izraela i Niemiec spełniła oczekiwania organizatorów. Na szczególną uwagę zasługuje wykład prof. Juna Kimury z Japonii i USA, który dotyczył oryginalnych badań eksperymentalnych układu nerwowego i nerwowo-mięśniowego oraz jego możliwości regeneracji poprzez kierunkową rehabilitację. Naukowcy z Izraela przedstawili dwa ciekawe wykłady dotyczące zastosowania najnowszych i zaawansowanych technik elektronicznych w rehabilitacji oraz wskazówek w usprawnianiu geriatrycznym.

W referatach dotyczących zagadnień leczenia operacyjnego kręgosłupa przedstawiono zastosowanie technik mikrochirurgicznych w operacjach kręgosłupa lędźwiowego. Techniki małoinwazyjne w chirurgii kręgosłupa znajdują coraz szersze zastosowanie i przyczyniają się do zmniejszenia liczby powikłań śród- i pooperacyjnych, skracają czas pobytu w szpitalu, przyspieszają rehabilitację oraz powrót pacjentów do aktywności społecznej i zawodowej. W sesji poświęconej deformacjom kręgosłupa zaprezentowano sposoby rozwiązań terapeutycznych u dzieci i młodzieży przy użyciu nowoczesnych systemów chirurgicznych. W referatach dotyczących skrzywień kręgosłupa przedstawiono wyniki leczenia różnymi metodami zachowawczymi: metodą Dobosiewicza, metodą EMG-biofeedback, gorsetem dynamicznym SpineCor i innymi.

Prezentacja skuteczności wielorakich metod fizjoterapeutycznych w walce z bólem była przedmiotem sesji poświęconej leczeniu zespołów bólowych kręgosłupa. Przedstawiono skuteczność metody McKenziego, krioterapii ogólnoustrojowej, pola magnetycznego, pasty borowinowej.

W sesji poświęconej zagadnieniom mózgowego porażenia dziecięcego wieloosrodzkowy zespół lekarzy (Warszawa, Zamość, Łódź, Lublin) przedstawił propozycje wytycznych postępowania dla dzieci z wczesnym uszkodzeniem mózgu i ich rodzin, z rozbiciem na poszczególne grupy wiekowe (0-18 m-cy, 18 m-cy – 3 lata, 3-7 lat, 7-18 lat). W każdej grupie dzieci, wymagane jest stosowanie kompleksowej rehabilitacji dostosowanej do stopnia niepełnosprawności pacjenta, zapewniając łączne zaspokojenie potrzeb medycznych, edukacyjnych i społecznych.

W sesji studenckiej poruszono problemy dotyczące zaburzeń akinytycznych i zagadnienia prozdrowotne młodzieży.

W sesji plakatowej zaprezentowano 38 opracowań dotyczących kompleksowej rehabilitacji w różnych aspektach: leczniczych, organizacyjnych, technik usprawniających i skuteczności terapii. Najwięcej, sześć plakatów, zaprezentowali naukowcy z Mińska na Białorusi.

Na zakończenie Sympozjum wręczono nagrody za prace w poszczególnych sesjach:

- I miejsce uzyskała praca: M. Krasuski i P. Tederko (Konstancin) *Wpływ pozycji ciała na parametry spirometryczne u osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym*
- II miejsce praca: P. Tederko i M. Krasuski (Konstancin) *Parametry oddechowe u osób po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym bez klinicznych cech niewydolności oddechowej*
- wyróżnienie otrzymał zespół: M. Król, A. Wnuk, B. Sińczuk, J. Taczała, J. Kryszczyńska za pracę *Propozycja wytycznych dla dzieci z wczesnym uszkodzeniem mózgu i ich rodzin w wieku 3-6(7) lat.*

W sesji studenckiej I miejsce uzyskała praca K. Wieczorek i A. Załęskiej (Olsztyn) *Zaburzenia gospodarki wapniowej w akinezji*, natomiast wyróżnienie otrzymała praca A. Jagiełło i K. Woś (Olsztyn) *Postawy prozdrowotne studentów Wydziału Fizjoterapii OSW na podstawie zależności od nikotyny.*

W sesji plakatowej I nagrodę otrzymali G. Magoń, A. Bejer, J. Grzegorzczak (Rzeszów) za pracę *Wykorzystanie pięciu kwestionariuszy służących do oceny stanu funkcjonalnego pacjentów z bólami krzyża celem monitorowania postępów rehabilitacji*, wyróżnienie otrzymały A. Cabak i A. Zdrodowska za pracę *Ocena przekonań na temat kontroli bólu z przewlekłym zespołem bólowym kręgosłupa oraz P. Szpunar, K. Kołodziej, A. Kwolek, G. Przysada (Rzeszów) za pracę *Urządzenie ze sprzężeniem zwrotnym do ćwiczeń równowagi i koordynacji ruchów w rehabilitacji pacjentów po urazie rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym – doniesienie wstępne.**

Organizatorzy przygotowali dwa periodyki poświęcone w całości tematyce XIII Sympozjum PTRh. W pierwszym z nich: *Ogólnopolskim Informatorze Osoby Niepełnosprawnej* zawarto kompletny program Sympozjum, a także list otwarty

Prezesa Zarządu Głównego PTReh dr. M. Krasuskiego skierowany do NFZ z krytycznym stanowiskiem środowiska rehabilitacji. W czasopiśmie tym wyeksponowano także instytucje wspierające, patronów medialnych, a także sponsora Sympozjum oraz sponsorów głównych. W drugim z nich – „Postępach Rehabilitacji” – wydano program i zamieszczono wszystkie streszczenia wystąpień i posterów prezentowanych w czasie Sympozjum.

Poza częścią naukową uczestnicy Sympozjum zasiedli do biesiady rycerskiej i uczestniczyli w spotkaniu z księżną Anną, brali udział w dwóch wycieczkach turystycznych szlakiem Wielkich Jezior Mazurskich oraz w wycieczce autokarowej do Świętej Lipki, Wilczego Szańca i zamku w Reszlu. Zorganizowano również uroczyste zakończenie Sympozjum w formie bankietu, na którym zapowiedziano najbliższe spotkanie na kongresie w Warszawie w 2009 roku.

W pierwszym dniu Sympozjum, 4 września, odbyło się VI posiedzenie Zarządu Głównego PTReh – omawiano organizację XIII Sympozjum, Kongresu „Rehabilitacja Polska”, a dr J. Taczała przedstawiła algorytm postępowania diagnostyczno-rehabilitacyjnego dla dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.

20 PAŹDZIERNIKA

Na VII posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie przyjęto sprawozdanie merytoryczne z XIII Sympozjum w Rynie, głosowanie nad sprawozdaniem finansowym odroczone odłożono do zakończenia prac kontrolnych; przyjęto informację o powierzeniu organizacji kongresu firmie MedSportPress; przyjęto informację ministra zdrowia o powołaniu na stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji dr. M. Krasuskiego; omawiano kwestie tzw. „krótkiej ścieżki” dla specjalizujących się w zakresie rehabilitacji medycznej dla specjalistów z neurologii, rehabilitacji i pediatrii. Doktor Piotr Majcher przedstawił informacje o powstałym forum rehabilitacji onkologicznej – nieformalnej grupie specjalistów zajmujących się tym zagadnieniem.

Prezes dr M. Krasuski pogratulował dr. hab. I. Kowalskiemu uzyskania tytułu profesora nadzwyczajnego. Profesor I. Kowalski w październiku 2007 roku wybrany został prodziekanem Wydziału Medycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

ROK 2009

22 STYCZNIA

VIII posiedzenie Zarządu Głównego PTRCh odbyło się w Rzeszowie. Minutą ciszy oddano hołd pamięci prof. Andrzeja Seyfrieda, nestora polskiej szkoły rehabilitacji, członka honorowego PTRCh.

Powodem wybrania miejsca zebrania było 20-lecie Klinicznego Oddziału Rehabilitacji Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie. Profesor Andrzej Kwolek przedstawił zebrany historię Oddziału, wręczone zostały okolicznościowe pamiątki. Prezes Zarządu Głównego PTRCh pogratulował prof. A. Kwoleki stworzenia podstaw i prężnego rozwoju rehabilitacji na Podkarpaciu.

Ilustracja 91. Posiedzenie Zarządu Głównego. Przemawia prof. Andrzej Kwolek.
Od lewej: dr M. Krasuski, prof. A. Kwolek, prof. A. Ronikier, prof. M. Jóźwiak, dr E. Rudczyk,
dr G. Mąkosa, dr J. Taczała

Ilustracja 92. Posiedzenie ZG PTReh w Rzeszowie styczeń 2009.
Od prawej: prof. K. Książkowska-Orłowska, dr S. Sosnowski, prof. J. Kiwerski

Ilustracja 93. Posiedzenie ZG PTReh w Rzeszowie styczeń 2009.
Od lewej: prof. A. Ronikier, prof. M. Jóźwiak, dr E. Rudczyk, dr J. Taczała

Ponownie omawiano kwestię rozliczenia XIII Sympozjum PTReh w Rynie, sprawy nie zakończono pomimo przedstawienia przez prof. Ireneusza Kowalskiego uzyskania zysku i wpłaty na konto Zarządu Głównego. Podczas zebrania przekazane

zostały najnowsze informacje dotyczące organizacji Kongresu „Rehabilitacja Polska” oraz publikacji historycznej z tej okazji. Postanowiono odbyć wspólne zebranie zarządów PTReh i PTF. Ponownie omawiano wytyczne leczenia dzieci z MPD oraz forum rehabilitacji onkologicznej. Prezes pogratulował dr Marcie Woldańskiej obrony pracy habilitacyjnej.

19-21 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Cambridge.

MAJ

Rocznik, na którym odbywał studia w Akademii Medycznej w Gdańsku dr Bogumił Przeździak, obchodził 50-lecie otrzymania dyplomu lekarza. Rocznicą ta miała szczególnie uroczysty charakter, ponieważ uczelnia zmieniała nazwę na Gdański Uniwersytet Medyczny. Do nadzwyczajnego charakteru obchodów oficjalnych dostosowali się też absolwenci – na uroczystej kolacji w Hotelu Prawdzic organizatorzy wystąpili w strojach staropolskich.

8 MAJA

IX Posiedzenie Zarządu Głównego PTReh odbyło się w Poznaniu. Doktor Jan Dudek przedstawił ostatni etap przygotowań do Kongresu „Rehabilitacja Polska” i poinformował o objęciu kongresu patronatem przez Prezydenta RP. Omawiano inne wydarzenia i sprawy organizacyjne.

3-5 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Wilnie.

10-13 WRZEŚNIA

W Warszawie odbywał się I Międzynarodowy Kongres „Rehabilitacja Polska”.

X zebranie Zarządu Głównego PTReh miało miejsce w Warszawie w dniu inauguracji Kongresu, przed uroczystością prof. Jolancie Kujawie powierzono organizację VII Kongresu PTReh w roku 2010. Zatwierdzono wniosek o powołaniu

Sekcji Rehabilitacji Onkologicznej, na przewodniczącego wybrano dr Piotra Majchera. Prezes powołał komisję ekspercką pracującą nad nowym programem specjalizacji w rehabilitacji medycznej w składzie: profesorowie J. Kujawa, J. Kiwerski, I. Kowalski, K. Księżopolska-Orłowska i A. Kwolek.

Ilustracja 94. Miejsce obrad Kongresu

Uroczyste otwarcie I Międzynarodowego Kongresu „Rehabilitacja Polska” w Warszawie nastąpiło 10 września o godz. 17.00 w Filharmonii Narodowej, pod patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

Komitety honorowy stanowili: Ewa Kopacz – Minister Zdrowia, Barbara Kudrycka – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Elżbieta Chojna-Duch – Wiceminister Finansów, Jacek Kozłowski – Wojewoda Mazowiecki, Adam Struzik – Marszałek Sejmiku Województwa Mazowieckiego, Hanna Gronkiewicz-Waltz – Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, Wojciech Skiba – Prezes Zarządu PFRON, Arif Erkol – właściciel i Kanclerz Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informatycznej w Warszawie.

Do prezydium komitetu naukowego zaproszono profesorów J. Kiwerskiego, A. Kwołka, Zbigniewa Śliwińskiego i Marka Woźniewskiego oraz członków komitetu – 19 profesorów z obu Towarzystw.

Organizatorami Kongresu byli: Agencja Wydawnicza „Medsportpres”, Fundacja Edukacji Medycznej, Promocji Zdrowia, Sztuki i Kultury „Ars Medica” i Stołeczne Centrum Rehabilitacji „STOCER”.

Podczas uroczystej inauguracji w Filharmonii Narodowej wystąpili oficjalnie prezesi PAN, PTReh i PTF, głos zabierali także zaproszeni goście. Wykład inauguracyjny wygłosił Ron Hruska, twórca Postural Restoration Institute z USA. Na zakończenie program artystyczny uświetnili Grzegorz Markowski i Mikołaj Kozakiewicz (gitara) z zespołu „Perfect” oraz dziecięcy zespół taneczny „Grawitacja”.

Ilustracja 95. Prezydium Kongresu

Ilustracja 96. Przemawia Prezes PTReh dr M. Krasuski

Ilustracja 97. Przemawia prof. S. Rudnicki

Ilustracja 98. Sala Filharmonii Warszawskiej

Ilustracja 99. Sala obrad

Obrady Kongresu odbywały się od 11 do 13 września na terenie Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informatycznej w Warszawie w 18 sesjach tematycznych:

1. Rehabilitacja i fizjoterapia w dysfunkcjach narządu ruchu I – moderatorzy: J. Kiwerski, T. Skolimowski, Z. Śliwiński
2. Rehabilitacja i fizjoterapia w chorobach wieku rozwojowego – moderatorzy: M. Jóźwiak, K. Milanowska, J. Nowotny
3. Rehabilitacja i fizjoterapia w neurologii I – moderatorzy: J. Haftek, M. Krasuski, A. Kwolek
4. Rehabilitacja i fizjoterapia w chorobach wewnętrznych – moderatorzy: J. Iiyama, P. Dylewicz, S. Rudnicki
5. Rehabilitacja w schorzeniach psychicznych – moderatorzy: Z. Lew-Starowicz, K. Księżopolska-Orłowska, J. Tylka
6. Rehabilitacja i fizjoterapia w geriatricii – moderatorzy: A. Kabsch, W. Hagner, G. Cywińska-Wasilewska, J. Opara
7. Kształcenie w rehabilitacji i fizjoterapii – moderatorzy: J. Kiwerski, J. Nowotny, A. Ronikier, Z. Śliwiński
8. Sesja studencka – moderatorzy: J. Domaniecki, T. Kasperczyk, A. Kwolek, M. Woźniewski
9. Rehabilitacja i fizjoterapia w neurologii II – moderatorzy: J. Czernicki, I. Lauge Johannesen, M. Kiljański
10. Rehabilitacja i fizjoterapia w chorobach wewnętrznych – moderatorzy: K. Klukowski, K. Kuliński, A. Sieroń, J. Szczegielniak
11. Rehabilitacja i fizjoterapia w dysfunkcjach narządu ruchu – moderatorzy: B. Frańczuk, R. Cardelli, M. Kiljański, K. Księżopolska-Orłowska
12. Rehabilitacja i fizjoterapia w onkologii – moderatorzy: W. Hagner, A. Kwolek, M. Woźniewski
13. Diagnostyka w rehabilitacji i fizjoterapii – moderatorzy: J. Kujawa, A. Ronikier, A. Sieroń
14. Rehabilitacja i fizjoterapia w chorobach wieku rozwojowego – moderatorzy: J. Durmała, I. Kowalski, T. Skolimowski
15. Badania podstawowe w rehabilitacji i fizjoterapii – moderatorzy: R. Kinalski, J. Kujawa, A. Ronikier
16. Rehabilitacja i fizjoterapia w chorobach wieku rozwojowego – moderatorzy: M. Jóźwiak, T. Kasperczyk, J. Nowotny

17. Rehabilitacja i fizjoterapia w dysfunkcjach narządu ruchu III – moderatorzy:

M. Krasuski, W. Kuliński, Z. Wrzosek

18. Sesja plakatu – moderatorzy:

- Narządu ruchu – W. Hagner, J. Kiwerski, T. Skolimowski
- Neurologia – A. Kwolek, J. Opara, M. Jóźwiak
- Choroby wewnętrzne – P. Dylewicz, J. Szczegielniak, M. Woźniewski
- Pediatria – I. Kowalski, Z. Śliwiński
- Inne – G. Cywińska-Wasilewska, J. Kujawa.

W drugim dniu Kongresu, 11 września, odbyła się sesja panelowa na temat: „Problemy współczesnej rehabilitacji w Polsce – oczekiwania i rzeczywistość”, moderatorem był prof. J. Kiwerski, a w dyskusji brało udział 9 naukowców z obu Towarzystw.

Z okazji I Kongresu została wydana przez Wydawnictwo Ossolineum książka pt. *Rehabilitacja polska 1945-2009* pod redakcją J. Kiwerskiego, A. Kwolka, Z. Śliwińskiego i M. Woźniewskiego, poświęcona osiągnięciom i dorobkowi naukowemu, dydaktycznemu i organizacyjnemu naszego środowiska po II wojnie światowej.

Odbyły się też spotkania koleżeńskie. W Restauracji Portowej River Cafe na przystani Żeglugi Stołecznej, z widokiem na Stare Miasto, z oryginalnymi „pirackimi” daniami, piwem od bosmana oraz z Warszawską Kapelą z Chmielnej. Drugie spotkanie – w restauracji Blue Cactus, z wieloma dobrymi daniami i występem artystycznym Jana Pietrzaka.

2 PAŹDZIERNIKA

XI posiedzenie Zarządu Głównego PTRCh odbyło się w Łodzi. Profesor M. Woldańska przedstawiła sprawozdanie roczne komisji rewizyjnej, zostało ono przyjęte, a dr J. Dudek odczytał sprawozdanie merytoryczne z Kongresu „Rehabilitacja Polska” – przyjęte w głosowaniu jawnym. Prezes poinformował zebranych o przedstawieniu organom państwowym ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego o złożeniu stanowiska I Kongresu w sprawie Narodowego Programu Rehabilitacji. Profesor J. Kujawa omówiła ogólny zarys działań związanych z organizacją VII Kongresu PTRCh w roku 2010. Na przewodniczącego komitetu naukowego

wybrano prof. J. Kiwerskiego, ustalono tytuł Kongresu „Cywilizacyjne uwarunkowania kierunków rozwoju rehabilitacji medycznej”. Doktor B. Przeździecki odczytał zebrany uchwałę Walnego Zgromadzenia Członków PTReh z 12 września 2009 roku w sprawie dyskryminowania przez NFZ usług z zakresu rehabilitacji. Uchwałę przekazano do ministra zdrowia oraz 10 instytucji zajmujących się tymi zagadnieniami.

Ilustracja 100. Prezes dr M. Krasuski

Ilustracja 101. Doktor M. Krasuski, dr I. Nyka

Ilustracja 102. Sala obrad

Ilustracja 103. Profesor J. Kiwerski

Ilustracja 104. Profesor A. Kwolek, dr D. Warzecha, dr I. Małyszko

Ilustracja 105. Profesor W. Hagner, dr B. Przeździek

Ilustracja 106. Profesor J. Czernicki

Ilustracja 107. Doktor S. Sosnowski

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 5 stycznia zmarł prof. dr hab. n. med. Andrzej Seyfried, członek honorowy PTReh, kierownik Zakładu Rehabilitacji w Instytucie Reumatologii, wybitny specjalista w dziedzinie ortopedii i rehabilitacji [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2010

11 LUTEGO

Na XII posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh w Rzeszowie odbyła się dalsza dyskusja nad organizacją VII Kongresu PTReh. Przekazano do dalszego rozpatrzenia sprawozdanie finansowe z I Kongresu „Rehabilitacja Polska”. Odbyła się dyskusja nad nowym programem specjalizacji z rehabilitacji medycznej i ustaleniem nowego zbioru podręczników. Omawiano nowe rozporządzenie o świadczeniach gwarantowanych z powodu nieujęcia w nim specjalistów rehabilitacji medycznej. Prezes poinformował o udzieleniu patronatu nad Kongresem Rehabilitacji Onkologicznej oraz II Sympozjum Ustrońskie Spotkania Rehabilitacji Onkologicznej.

4-6 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Marsylii.

13 KWIETNIA

Kolejne, XIII posiedzenie Zarządu Głównego PTReh odbyło się w Konstancinie – przyjęte zostały sprawozdania finansowe XIII Sympozjum w Rynie oraz Kongresu „Rehabilitacja Polska”. Dyskutowano nad współpracą Towarzystwa z Rzecznikiem Praw Pacjenta wobec zdarzających się wypadków w terapii. Omawiano kwestię organizacji kursów z zakresu rehabilitacji onkologicznej i rehabilitacji

pulmonologicznej dzieci. Datę Sympozjum w Katowicach – 15-17 września 2011 roku – zaproponował dr hab. Jacek Durmała.

18 CZERWCA

W Warszawie odbyło się XIV posiedzenie Zarządu Głównego PTReh wspólnie z Nadzorem Krajowym w dziedzinie rehabilitacji medycznej w Ministerstwie Zdrowia. Z okazji 45-lecia pracy zawodowej prof. Andrzeja Kwołka odczytany został list gratulacyjny i wręczono kwiaty. Omawiano wyniki egzaminu specjalizacyjnego z rehabilitacji medycznej w sesji wiosennej roku 2010. Prezes poprosił dr Irenę Dynier-Jamę o pomoc we współtworzeniu programu kompleksowego leczenia chorych z obrzękiem limfatycznym w ośrodku w Ustroniu wobec wzrostu skierowań za granicę. Prezes poinformował o uczestnictwie, wspólnie z prof. Jerzym Kiwerskim, w obradach Sejmowej Komisji Zdrowia, gdzie omawiano dotychczasowe działania w ramach Narodowego Programu Zdrowia. Głos mógł zabrać tylko prof. Jerzy Kiwerski, dlatego dr Marek Krasuski wystosował pismo informujące do przewodniczącego Komisji Zdrowia, posła Bolesława Piechy, odpowiedzi dotychczas nie otrzymał. Na zebraniu omawiano też kwestie dotyczące terapii zajęciowej, zaopatrzenia ortopedycznego, pracy psychologa i logopedy w oddziale rehabilitacji. Obecny na zebraniu zastępca dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego Piotr Dąbrowski poinformował, że Ministerstwo Zdrowia przygotowało standardy w rehabilitacji medycznej, które będą podstawą do rozmów z NFZ. Profesor Jolanta Kujawa przedstawiła stan przygotowań do VII Kongresu PTReh. Prezes przypomniał, iż tradycją jest przedstawienie przez Zarząd kończącej kadencję kandydatur władz nowej kadencji i podał nazwiska kandydatów: prof. J. Kujawy na stanowisko prezesa, dr Kamili Gworys – sekretarza, dr Teresy Pop – skarbnika, dr Ireny Rutkowskiej – przewodniczącej komisji rewizyjnej, prof. Jana Czernickiego – przewodniczącego sądu koleżeńkiego.

Doktor Jan Dudek złożył wniosek o przyznanie tytułu członka honorowego dr. M. Krasuskiemu. Wniosek ten był omawiany na zebraniu Oddziału Warszawskiego, zaakceptowany i przez obecny Zarząd Główny jednomyślnie przyjęty.

Prezes podjął kwestię przystąpienia PTReh do Sekcji i Rady Rehabilitacji Medycznej Europejskiej Unii Specjalności Medycznych (EUMSPRM) oraz poprosił

zebranych, aby zastanowili się do czasu następnego zebrania. Omawiano również sprawy kształcenia specjalistycznego.

9-11 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Goeteborgu.

22 WRZEŚNIA

W Łodzi odbyło się XV posiedzenie Zarządu Głównego PTReh w przeddzień VII Kongresu PTReh. Profesor J. Kujawa przedstawiła bieżący stan organizacji. Omawiano sprawy formalne, które będą przedstawione na Walnym Zgromadzeniu Członków podczas Kongresu. Zarząd Główny udzielił patronatu PTReh sześciu wydarzeniom naukowo-szkoleniowym odbywającym się w Polsce.

Z rekomendacji PTReh dr Piotr Tederko bierze udział w pracach Komisji ds. Wyrobów Medycznych przy prezesie Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz jest delegatem Polski do UEMS-PRM, Sekcji Rehabilitacji i Medycyny Fizykalnej. Profesor Andrzej Kwolek jest przewodniczącym Komisji Rehabilitacji Medycznej Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN. Doktor Grzegorz Przysada otrzymał rekomendację do zespołu ekspertów opiniujących wnioski o wpis na listę jednostek uprawnionych do prowadzenia specjalizacji i staży kierunkowych.

Prezes poinformował o wysłaniu pism do 30 instytucji zajmujących się problemami rehabilitacji medycznej. Podał też do wiadomości, że w odpowiedzi na nasze pismo Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy wydał decyzję o wykreśleniu PTReh z listy organizacji pożytku publicznego.

Stałym punktem programu zebrań są informacje konsultanta krajowego, funkcję tę pełni od 2008 r. dr M. Krasuski.

23-25 WRZEŚNIA

W Łodzi odbył się VII Międzynarodowy Kongres PTReh na temat „Cywilizacyjne uwarunkowania kierunków rozwoju rehabilitacji medycznej”. Tematyka obrad obejmowała zarówno zagrożenia, jakie niesie współczesna cywilizacja, jak i możliwości, jakie stwarza jej szybki rozwój.

Organizatorem Kongresu był Zarząd Główny PTReh, a współorganizatorami Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, Uniwersytet Medyczny w Łodzi i Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kongres został objęty patronatem honorowym przez Minister Zdrowia Ewę Kopacz. Do komitetu honorowego zaproszenie przyjęli: Wojewoda Łódzki – Jolanta Chełmińska, Marszałek Województwa Łódzkiego – Włodzimierz Fisiak, JE Metropolita Łódzki ks. abp Władysław Ziółek, Prezes Polskiej Akademii Nauk – prof. Michał Kleiber, JM Rektor Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – prof. dr hab. n. med. Paweł Górski, Dziekan Wydziału Wojskowo-Lekarskiego z Oddziałem Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – prof. dr hab. n. med. Zbigniew Baj, Prodziekan Wydziału Wojskowo-Lekarskiego, Kierownik Oddziału Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – dr hab. n. med. Zbigniew Dudkiewicz, prof. nadzw., Członek Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Elżbieta Łopacińska, Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Wojciech Skiba.

W czasie uroczystej inauguracji Kongresu, 23 września w Teatrze Wielkim, odczytano przesłanie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego skierowane do organizatorów i uczestników Kongresu. Życzenia owocnych obrad i twórczych dyskusji oraz słowa uznania dla organizatorów tego przedsięwzięcia naukowego przekazał osobiście Podsekretarz Stanu w Ministerstwie

Zdrowia – Adam Fronczak. JM Rektor Uniwersytetu Medycznego prof. Paweł Górski przywitał uczestników kongresu ciepłymi słowami, w których domino wało podkreślenie humanizmu działań skierowanych do potrzebujących rehabilitacji medycznej, przewlekle chorych i niepełnosprawnych pacjentów.

Na ręce Przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego VII Międzynarodowego Kongresu PTReh wpłynęły adresy od Minister Zdrowia Ewy Kopacz, Minister Pracy i Polityki Społecznej Jolanty Fedak, Sekretarza Stanu Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych Jarosława Dudy, Posła na Sejm RP Sylwestra Pawłowskiego, Dyrektora Departamentu Polityki Zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia Anny Kamińskiej, oraz JE Metropolity Łódzkiego ks. abp Władysława Ziółka, Prezesa Polskiej Akademii Nauk – prof. Michała Kleibera, Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dr. Wojciecha Skiby, Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej dr. n. med. Macieja Hamankiewicza, Członka Zarządu ZUS Elżbiety Łopacińskiej i inne.

Ilustracja 108. Przemówienie Prezesa PTReh dr. M. Krasuskiego

Ilustracja 109. Doktor M. Krasuski, prezes P. Babij, dr I. Nyka, prof. J. Kujawa

Ilustracja 110. Profesor J. Haftek otrzymuje monografię *Rehabilitacja polska*

Ilustracja 111. Profesor J. Kiwerski otrzymuje monografię *Rehabilitacja polska*

Ilustracja 112. Wykład inauguracyjny prezesa dr. M. Krasuskiego

Ilustracja 113. Profesor K. Klukowski

Ilustracja 114. Moderatorzy dr M. Krasuski, dr I. Nyka

Ilustracja 115. Sala obrad

Ilustracja 116. Profesor T. Tasiemski

Ilustracja 117. Profesor M. Woźniewski

Gośćmi zaproszonymi z wykładami inauguracyjnymi byli:

- M. Krasuski *Leczenie usprawniające chorych po urazie kręgosłupa powikłanym zaburzeniami neurologicznymi*
- J. J. Wyndaele *Zaburzenia funkcji dolnych dróg moczowych u osób po urazach rdzenia kręgowego: od patofizjologii do współczesnego leczenia*
- T. Tasiemski *Zaburzenia seksualno-prokreacyjne u mężczyzn po urazach rdzenia kręgowego.*

Uroczystość otwarcia Kongresu uatrakcyjnił występ zespołu „Golec uOrkiestra”.

Obrady Kongresu odbywały się w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Łodzi przy ul. Ks. Skorupki 21. Uczestnicy Kongresu mieli także możliwość odbycia kursów zarówno o charakterze informacyjnym, jak i praktycznym. Językami wykładowymi były polski i angielski. Sesje naukowe poświęcone były analizie skuteczności metod diagnostyki i rehabilitacji chorych z zespołami bólowymi

kregoślupa, dzieci z porażeniem mózgowym i innymi zespołami neurologicznymi oraz omówieniu kierunków zmian i wytycznych w rehabilitacji medycznej dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Ważną część obrad stanowiły także prezentacje osiągnięć rehabilitacji w onkologii oraz postępów rehabilitacji w alloplastykach stawów. Osobne sesje poświęcone były leczeniu spastyczności, rehabilitacji w chorobach neurologicznych, nowym wyzwaniom w rehabilitacji kardiologicznej, metodom biostymulacyjnym oraz ergonomii w rehabilitacji medycznej i wspomaganiu narządów zmysłów. Istotną część obrad stanowiła analiza możliwości włączenia się w kreowanie zachowań prozdrowotnych sprzyjających pozytywnemu i pomyślnemu starzeniu się organizmu oraz wytyczenie kierunków rozwoju rehabilitacji geriatrycznej.

Posiedzenie Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży PTReh poprzedzał panel dyskusyjny „Potrzeba akredytacji ośrodków zajmujących się diagnostyką i rehabilitacją dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym”. Odbędzie się także posiedzenie Sekcji Rehabilitacji Onkologicznej PTReh, na którym omówiono kierunki rozwoju tej dziedziny rehabilitacji medycznej.

Komitet Naukowy VII Międzynarodowego Kongresu PTReh wyróżnił prezentacje ustne oraz plakatowe:

- M. Mrowicka, E. Miller, P. Garncarek, J. Kędziora, K. Malinowska, J. Mrowicki, I. Majsterek *Wpływ melatoniny na aktywność dysmutazy nadtlenkowej (CuZn-SOD) w krwinkach czerwonych u chorych w stanie hipokinezy krótko- i długoterminowej*
- A. Dyszkiewicz *Skojarzony system symetrii pomiarowych narzędziem EBM do standaryzacji diagnostyki i nadzoru terapii narządu ruchu*
- J. Kostka, J. Czernicki *Znaczenie siły i mocy mięśniowej oraz prędkości skręcania się mięśni dla zdolności utrzymania równowagi u chorych zakwalifikowanych do rehabilitacji*
- J. Sobiecka *Wybrane aspekty z przygotowań polskich zawodników na Zimowe Igrzyska Paraolimpijskie Vancouver 2010 (w opinii badanych)*

Nagrodę przyznano autorom następujących prac:

- R. Pluszyński, G. Cywińska-Wasilewska *Wpływ poizometrycznej relaksacji mięśni na wczesny proces usprawniania po endoprotezoplastyce stawu kolanowego*

- A. Czamara, Ł. Szuba, A. Krzemińska *Ocena siły mięśni rotatorów stawu kolanowego podczas czteroetapowego procesu rehabilitacji u mężczyzn po rekonstrukcji ACL*
- T. Tasiemski *Osobowość sportowa i adaptacja psychologiczna osób po urazach rdzenia kręgowego*
- T. Pop, J. Pasierb *Rehabilitacja chorych po endoprotezoplastyce stawu ramiennego. Zalecenia dotyczące rehabilitacji w okresie pooperacyjnym*
- A. Mika, P. Mika, Ł. Oleksy, A. Konik, A. Marchewka *Analiza zmian w aktywności bioelektrycznej mięśni kończyn dolnych podczas 12-tygodniowego treningu marszowego na bieżni u pacjentów z chromaniem przestankowym.*

Podczas trwania Kongresu swoje osiągnięcia mogli prezentować także studenci medycyny i fizjoterapii. Nagrodzone i wyróżnione prace w sesji studenckiej to:

- P. Moneta *Analiza jakości życia i poziomu aktywności pacjentów z migreną (nagroda)*
- A. Sikora *Skuteczność i wpływ treningu mięśni dna miednicy na poziom jakości życia kobiet z problemem nietrzymania moczu*
- J. Jaczewska *Ocena skuteczności rehabilitacji w leczeniu pacjentów z zawrotami głowy i zaburzeniami równowagi pochodzenia otolaryngologicznego. Doniesienie wstępne*
- M. Kosim *Urazy i uszkodzenia mięśni w sporcie.*

W 16 sesjach naukowych i multimedialnej sesji plakatowej zaprezentowano 200 prac. W Kongresie udział wzięło ok. 900 uczestników, zaproszonych gości i wykładowców z kraju oraz m.in. z Belgii, Stanów Zjednoczonych, Włoch, Białorusi, Słowacji i Ukrainy.

W tym samym czasie na terenie MOSiR w Łodzi, gdzie trwały obrady Kongresu, odbyły się organizowane przez firmę „Interservis” Sp. z o.o. XVIII Międzynarodowe Targi Sprzętu Rehabilitacyjnego REHABILITACJA, w czasie których swoją ofertę z zakresu profilaktyki, rehabilitacji i fizjoterapii, protetyki przedstawiły firmy z kraju i zagranicy, dając możliwość wyboru nowatorskich rozwiązań i twórczych dyskusji z producentami. To połączenie obydwu wydarzeń stworzyło okazję do spotkania nauki i biznesu oraz nawiązania wielokierunkowej współpracy.

Tradycyjnie już kongres został wzbogacony licznymi imprezami towarzyszącymi. W drugim dniu Kongresu organizatorzy zaprosili uczestników na uroczysty bankiet w hotelu Andels w Łodzi. Surowa atmosfera pofabrycznych wnętrz nadała przyjęciu niepowtarzalny charakter. Impreza ta spełniała także rolę wieczoru integracyjnego mającego na celu skonsolidowanie środowiska rehabilitacyjnego, nawiązanie nowych kontaktów, podtrzymanie starych przyjaźni. Podczas trwania Kongresu zorganizowano także dla zainteresowanych wycieczkę po Łodzi.

Zamknięcie VII Międzynarodowego Kongresu PTReh obfitowało w gratulacje dla wyróżnionych prelegentów, podziękowania dla organizatorów i uczestników, sponsorów i przyjaciół. Po owocnych obradach, uzyskaniu zamierzonych celów, bogatsi o nowe doświadczenia naukowe, kulturalne i towarzyskie zarówno uczestnicy, jak i organizatorzy Kongresu z żalem się rozstawali.

Kongres stworzył warunki do interdyscyplinarnej dyskusji nad sposobem wykorzystania wszystkich możliwości rehabilitacji medycznej, tak aby sprostać problemom, jakie stają przed nami w związku z rosnącymi wyzwaniami cywilizacyjnymi i społecznymi. Wraz z rozwojem cywilizacji rosną bowiem potrzeby rehabilitacyjne chorych i osób z niepełnosprawnościami. Coraz większe są oczekiwania pacjentów i zadaniem interdyscyplinarnych zespołów specjalistów biorących udział w procesie diagnostyczno-leczniczym jest wypracowanie nowoczesnych metod rehabilitacji i podjęcie działań na rzecz profilaktyki postępujących dysfunkcji oraz eliminacji powikłań w chorobach stanowiących problemy współczesnej cywilizacji.

Wraz z zachwytem nad dynamicznym rozwojem metod staramy się czerpać z tradycji uznanej w świecie polskiej szkoły rehabilitacji, aby mieć, pomimo obecnych trudności, wkład w utrzymanie wysokiej jakości udzielanych świadczeń i przyspieszenie wdrażania najnowocześniejszych metod leczenia. Byli z nami na Kongresie nasi Mistrzowie, tj. wszyscy prezesi PTReh i wielu członków założycieli, którzy do dziś aktywnie uczestniczą w życiu Towarzystwa. Zaproszenie przyjął pierwszy prezes prof. J. Haftek. Wszyscy następni prezesi byli w swoim czasie konsultantami krajowymi ds. rehabilitacji medycznej – prof. J. Kiwerski, prof. A. Kwolek, dr M. Krasuski.

Niebywałe dotąd tempo zwiększania się liczby doniesień z zakresu rehabilitacji medycznej stanowi także o konieczności tworzenia forum do wymiany najnowszych informacji oraz kształtowania opinii na podstawie badań zgodnych z zasadami EBM (Evidence Based Medicine). Kongres przyczynił się do upowszechnienia sprawdzonych, zweryfikowanych metod rehabilitacji medycznej i fizjoterapii.

W drugim dniu Kongresu, 24 września, odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze PTRCh, na którym wybrano nowe władze VIII kadencji. Prezesem PTRCh została wybrana dr hab. Jolanta Kujawa, prof. nadzw., Kierownik II Katedry Rehabilitacji i Kliniki Rehabilitacji Medycznej Wydziału Wojskowo-Lekarskiego z Oddziałem Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Ilustracja 118. Profesor J. Kujawa przyjmuje gratulacje od dr. M. Krasuskiego

Ilustracja 119. Profesor J. Kujawa przyjmuje gratulacje od dr. J. Bromboszcza

Zarząd Główny PTRCh ukonstytuował się dnia 24 września w składzie: prezes dr hab. Jolanta Kujawa, wiceprezes dr Marek Krasuski, sekretarz dr Kamila Gworys, zastępca sekretarza dr hab. Anna Marchewka, skarbnik lek. Elżbieta Kowalewska, redaktor naukowy prof. Aleksander Ronikier.

Zarząd powołał zespoły eksperckie:

- komisję ds. regulaminu i oceny prac naukowych na kongresach i sympozjach w składzie: prof. M. Józwiak, prof. A. Marchewka, dr J. Bromboszcz, dr I. Maciąg-Tymecka
- zespół ekspertów do pomocy konsultanta krajowego ds. rehabilitacji medycznej w składzie: prof. K. Księżopolska-Orłowska, prof. A. Kwolek, prof. J. Czernicki, dr T. Pop, dr W. Nyka, dr I. Pasternak-Mlądzka, dr hab. P. Majcher
- zespół ds. weryfikacji wykazu procedur medycznych i jednostek chorobowych w składzie: dr S. Sosnowski, prof. W. Hagner, dr J. Taczała.

Podjęto działania organizacyjne związane z przygotowaniem Sympozjum w Katowicach we wrześniu 2011 roku.

2 LISTOPADA

Na II posiedzeniu Zarządu Głównego wybrano dodatkowych delegatów do UEMS-PRM Section & Board – prof. J. Kujawę i prof. W. Hagnera. Wcześniej wybranym delegatem jest dr P. Tederko.

ROK 2011

12 STYCZNIA

Na III posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh podjęto uchwały:

- o zatrudnieniu księgowej do prowadzenia rachunkowości ZG PTReh
- o zatrudnieniu radcy prawnego do obsługi prawnej PTReh.

W związku z otrzymanym pismem z Ministerstwa Zdrowia 21 lutego 2011 roku w sprawie podjęcia prac nad przygotowaniem standardów w rehabilitacji medycznej Zarząd Główny zgłosił akces prof. Jolanty Kujawy. Równocześnie prof. J. Kujawa zwróciła się z prośbą do pani minister o przyjęcie do komisji opracowujących ustawy o zawodzie lekarza oraz projektu wzorcowych efektów kształcenia na kierunku fizjoterapia dwóch członków ZG PTReh. Zarząd przygotował dla Ministerstwa Zdrowia projekt rozwiązań specjalizacji w rehabilitacji medycznej w module 5-letnim oraz w module 3-letnim.

3-5 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Stambule.

14 KWIETNIA

Na IV posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh omawiano współpracę z Konferencją Prezesów Towarzystw Lekarskich. Na posiedzeniu obecni byli przedstawiciele Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii oraz konsultant krajowy ds. fizjoterapii. Przedstawiono propozycje powołania zespołu z obu towarzystw w sprawie działań dotyczących poprawy jakości świadczeń terapeutycznych,

kształcenia i badań naukowych. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele Wydawnictwa Elsevier Urban & Partner – ustalono podjęcie współpracy w zakresie podniesienia jakości „Postępów Rehabilitacji”.

8 CZERWCA

W V posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh uczestniczyli członkowie Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, omawiano sprawy specjalizacji, uzyskiwania umiejętności oraz określonych świadczeń zdrowotnych, powołano zespół ds. rehabilitacji kardiologicznej.

Minister zdrowia powołał na stanowisko konsultanta krajowego ds. rehabilitacji medycznej prof. Krystynę Księżopolską-Orłowską po wcześniejszym przedstawieniu kandydatów przez ZG PTReh.

12-15 CZERWCA

Członkowie PTReh brali udział w VI Kongresie Międzynarodowego Towarzystwa Fizykoterapii i Medycyny Rehabilitacyjnej, który odbył się w San Juan, Portoryko.

1-3 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Belgradzie.

16-17 WRZEŚNIA

W Chorzowie (Hotel Arsenal Palace) odbyło się XIV Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe PTReh pt. „Rehabilitacja kardiologiczna i prewencyjna chorób układu krążenia. Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji”.

W trakcie sympozjum odbył się również panel dyskusyjny na temat: „Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji narządu ruchu”. W programie zaplanowane zostały

warsztaty szkoleniowe (11 warsztatów). W drugim dniu odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze Członków PTReh.

W pierwszym dniu dominowały tematy z zakresu rehabilitacji kardiologicznej oraz prewencji chorób układu krążenia, a drugiego dnia Sympozjum w trakcie sesji równoległych dominowały tematy z zakresu diagnostyki funkcjonalnej oraz tematy wolne.

Odbyły się następujące sesje naukowe:

- Rehabilitacja kardiologiczna: możliwości, potrzeby, wyzwania
- Prewencja chorób układu krążenia
- Rehabilitacja kardiologiczna w szczególnych stanach klinicznych
- Adaptowana aktywność fizyczna
- Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji dzieci i młodzieży
- Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji osób w wieku podeszłym
- Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji narządu ruchu
- Diagnostyka funkcjonalna w rehabilitacji: aktualne potrzeby i możliwości (panel dyskusyjny)
- Tematy wolne
- Sesja plakatowa: plakaty multimedialne.

Ogółem w Sympozjum wzięło udział 371 uczestników. W warsztatach szkoleniowych uczestniczyło ponad 200 osób.

Komitet Naukowy XIV Sympozjum przyznał nagrody i wyróżnienia:

Nagroda pierwsza:

- K. Węgrzynowska-Teodorczyk, M. Łazorczyk, E. Rudzińska, K. Nowakowska, M. Kowalska-Superla, W. Banasiak, E. A. Jankowska, P. Ponikowski, M. Woźniewski *Wartość prognostyczna testu korytarzowego 6-minutowego w obserwacji 12- i 36-miesięcznej*

Równorzędne nagrody drugie:

- J. Sobiecka *Ogólny stan zdrowia i samodzielność życiowa zawodników z uszkodzeniem narządu ruchu*
- A. Nadolska, M. Wilski *Rodzinne uwarunkowania podejmowania aktywności sportowej przez dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym*

- J. Bauerfeind, J. Gabryelski *Wpływ treningu rugby na wózkach na kształtowanie wybranych parametrów sprawności fizycznej*
- M. Walusiak, J. Durmała *Wpływ kompleksowego, stacjonarnego usprawniania kobiet z osteoporozą na równowagę ciała*
- P. Tederko, J. Kujawa *Znaczenie ośrodków certyfikowanych przez Radę UEMS-PRM dla edukacji specjalistycznej w rehabilitacji medycznej*

Prezentacje plakatowe

Nagroda pierwsza:

- I. Młynarczyk, A. Molenda, A. Bauer, L. Poloński, Z. Kalarus *Inne serce kobiety*

Wyróżnienia:

- J. Foik, B. Blicharska-Drobny *Częstość występowania objawów zespołu bezdechu sennego a wskaźnik masy ciała u osób z chorobą niedokrwienną serca*
- M. Kluszczyński, J. Czernicki, J. Kubacki *Ocena zmian asymetrii grzbietu w teście Adamsa i w badaniu plurimetrem Rippsteina, u dzieci i młodzieży w dziesięcioletniej obserwacji*
- E. Godula *Rehabilitacja pacjenta podczas terapii z użyciem oksygenacji zewnętrznej: opis przypadku*
- A. Puzder, S. Durka, K. Gworys, A. Grabowska, P. Gworys, J. Kujawa *Charakterystyka i częstość występowania zaburzeń statyki kończyn dolnych w grupie dzieci 9–10-letnich w środowisku miejskim i wiejskim – badania pilotażowe.*

17 WRZEŚNIA

Na VI posiedzeniu Zarządu Głównego PTReh, które odbyło się w Katowicach, Zarząd podjął uchwałę o zmianie radcy prawnego – do obsługi prawnej zatrudniono pana Mirosława Narolskiego. Powołano komisję ds. rozpatrywania wniosków o przyznanie patronatu naukowego PTReh – przewodniczącą Komisji została dr Wiesława Nyka. Członkowie ZG PTReh weszli w skład zespołu powołanego przez konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej, przygotowującego nowy program specjalizacji z zakresu rehabilitacji medycznej. Powołano koordynatora ds. opiniowania wniosków złożonych w konkursie ogłaszanym przez PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym. Obowiązki te pełnić będzie dr Beata Rechcińska-Roślak, kronikarz Oddziału Łódzkiego PTReh.

Zarząd PTRCh kontynuował współpracę Wydawnictwem Elsevier Urban & Partner – ale wobec rozbieżnych stanowisk władz AWF i PTRCh w sprawie przyjęcia oferty wydawniczej podpisanie umowy pomimo ponad półtorarocznych starań Prezesa nie doszło do skutku.

Przygotowano i przedstawiono opinie dla Ministerstwa Zdrowia:

- w sprawie modułowej specjalizacji z rehabilitacji wyrażające sprzeciw wobec wprowadzenia modelu: 3 lata modułu podstawowego z chorób wewnętrznych i 2 lata modułu specjalistycznego z rehabilitacji medycznej, oraz wyrażającej poparcie dla 5-letniego czasu trwania modułu z rehabilitacji medycznej jako specjalizacji podstawowej
- w sprawie poparcia pisma konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej uzasadniające wyłączenie specjalistów w zakresie balneologii i medycyny fizykalnej z personelu wymaganego do realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (z zachowaniem okresu przejściowego).

Członkowie PTRCh powołani przez Minister Zdrowia Ewę Kopacz wzięli udział w pracach zespołu ds. opracowania standardów w rehabilitacji medycznej. Zespół został zobowiązany przez Panią Minister do wprowadzenia zmian w Rozporządzeniu MZ z dn. 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej, jak również nowych świadczeń odrębnie kontraktowanych: rehabilitacji osób z poudarowym niedowładem spastycznym kończyny górnej z miejscowym podaniem botuliny oraz rehabilitacji osób z obrzękami limfatycznymi.

Przygotowano także opinie:

- dla Agencji Oceny Technologii Medycznych (AOTM) dotyczące projektów programów zdrowotnych z zakresu rehabilitacji oraz w sprawie zasadności finansowania z budżetu samorządów terytorialnych programów zdrowotnych dotyczących rehabilitacji
- dla Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych dotyczące opiniowania wniosków na zadania zlecane przez PFRON
- dla Polskiego Komitetu Normalizacyjnego informujące, że ZG PTRCh jest przeciwny wprowadzania odrębnych przepisów regulujących wykonywanie świadczeń z zakresu osteopatii

- dla konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej informujące o udziale członków PTReh w uaktualnianiu programu specjalizacji z rehabilitacji.

Zarząd podjął działania organizacyjne związane z przygotowaniem XV Sympozjum PTReh w Bydgoszczy.

6-8 PAŹDZIERNIKA

Członkowie PTReh brali udział w XIX Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego REHABILITACJA w Łodzi.

ROK 2012

Zarząd Główny PTReh kontynuował współpracę z Konferencją Prezesów Towarzystw Lekarskich:

- wzięto udział w dyskusji i sformułowaniu stanowiska KPTL w sprawie Apelu Prezesów Towarzystw Lekarskich z dnia 11 stycznia 2012 roku w sprawie nowelizacji ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych
- wzięto udział w dyskusji i sformułowaniu stanowiska KPTL w sprawie zjawiska konfliktu interesów oraz omówieniu obowiązujących zasad postępowania osób, które działają w sytuacji konfliktu interesów, szczególnie w zakresie kształcenia lekarzy
- poparto uchwałę nr 1/12/VI Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 10 lutego 2012 roku w sprawie rekomendacji związanych z wystawianiem recept refundowanych
- poparto stanowisko KPTL wobec listu otwartego Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce z dnia 21 marca 2012 roku w sprawie podstawy ordynacji i refundacji leków.

Wzięto udział w głosowaniach stanowisk KPTL:

- stanowisko Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich z dnia 31 lipca 2012 roku w sprawie modułowego systemu kształcenia specjalizacyjnego

- lekarzy i lekarzy dentyistów: głosowano przeciw z powodu propozycji 3-letniego modułu internistycznego i 2-letniego specjalizacyjnego z rehabilitacji medycznej
- apel Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich z dnia 31 lipca 2012 roku w sprawie stosowania deklaracji konfliktu interesów w edukacji medycznej: głosowano za poparciem apelu i zarekomendowano, aby przestrzegać zasady składania deklaracji konfliktu lub braku konfliktu interesów w edukacji medycznej podczas konferencji i innych publicznych wystąpień członków PTReh
 - stanowisko Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich z dnia 31 lipca 2012 roku w sprawie standardów i wytycznych postępowania w medycynie: głosowano za poparciem stanowiska KPTL, uznając m.in., iż standardy, wytyczne i zalecenia w zakresie postępowania w praktyce lekarskiej i lekarsko-dentystycznej powinny być ustalane przez fachowe organizacje i instytucje medyczne i stanowić wskazówkę co do najwłaściwszego postępowania lekarza / lekarza dentyisty w określonej sytuacji klinicznej. W większości przypadków lekarze i lekarze dentyści powinni postępować zgodnie z tymi wskazówkami. Jeżeli wskazuje na to ocena sytuacji pacjenta, lekarz / lekarz dentysta powinien podjąć decyzję o postępowaniu odbiegającym od standardowego i szczegółowo uzasadnić powód zastosowania odmiennej metody postępowania.
 - PTReh nie poparło projektu Normy Europejskiej prPN-prEN 16372E „Chirurgiczne i niechirurgiczne usługi medyczne”, uznając, iż normalizacja świadczeń w zakresie medycyny estetycznej (wymogów technicznych, zasad etycznych, procedur udzielania świadczeń oraz zapewniania jakości) jest co do zasady niewłaściwa oraz wadliwa zarówno z przyczyn merytorycznych, jak również z punktu widzenia prawnego.

Prowadzono działalność naukowo-szkoleniową. Zorganizowano dwa szkolenia z zakresu miejscowego podawania toksyny botulinowej we wskazaniu: spastyczność poudarowa kończyny górnej (w sumie dla 21 osób); dwa szkolenia z metodologii pisanie i publikowania prac naukowych we współpracy z Elsevier Urban & Partner Sp. z o.o. (w sumie dla 100 osób); szkolenie z terapii manualnej i medycznego treningu terapeutycznego (dla 20 osób).

W ramach współpracy z instytucjami Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich – Wydawnictwo Lekarskie PZWL objęło patronatem merytorycznym

czasopismo „Polish Journal of Rehabilitation Research”. Uzyskano ofertę specjalną na prenumeratę czasopisma PJRR dla członków Towarzystwa. Podjęto działania zmierzające do organizacji III Konferencji ZG PTReh w listopadzie 2013 roku i kontynuacji konferencji cyklicznie. Nawiązano współpracę z firmą Meden-Inmed w celu wydania *White Book on Physical Medicine and Rehabilitation*. Zadeklarowano współpracę w sprawie opiniowania form wsparcia dla ośrodków rehabilitacyjno-wychowawczych w Polsce.

16-17 LUTEGO

W Rzeszowie odbyły się IV Międzynarodowe Dni Rehabilitacji „Potrzeby i standardy rehabilitacji w chorobach i po urazach ośrodkowego układu nerwowego”.

Ilustracja 120. Od lewej dr M. Druzbicki, prof. A. Marchewka, prof. A. Kwolek

9-10 MARCA

W Ośrodku Columna Medica w Łasku Kolumnie miała miejsce I Konferencja Zarządu Głównego PTReh pt. „Wybrane zagadnienia leczenia zaburzeń funkcjonalnych obręczy barkowej i kończyny górnej”. Uczestniczyło 100 osób.

Ilustracja 121. Konferencja ZG PTReh

Ilustracja 122. Członkowie honorowi z pamiątkowymi plakietkami

15-17 MARCA

Profesor Jolanta Kujawa, dr Piotr Tederko i prof. Wojciech Hagner uczestniczyli w zgromadzeniach ogólnych UEMS-PRM Section & Board oraz obradach Sekcji, które odbyły się w Coimbrze (Portugalia).

21 KWIETNIA

Członkowie PTReh brali udział w VIII Olsztyńskich Dniach Fizjoterapii „Posturologia wieku rozwojowego”.

29-30 CZERWCA

W Olsztyńskiej Szkole Wyższej zorganizowano II Konferencję Zarządu Głównego PTReh pt. „Wybrane problemy rehabilitacji osób z zespołami bólowymi kręgosłupa”. Uczestniczyło 60 osób.

13-15 WRZEŚNIA

W Bydgoszczy odbyło się XV Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe PTReh pt. „Rozwój metod diagnostyki i terapii funkcjonalnej wymogiem współczesnej rehabilitacji”.

Obrady odbywały się w dwóch aulach Bydgoskiej Szkoły Wyższej, zaś wystawa sprzętu rehabilitacyjnego w holu głównym uczelni. Współorganizatorami Sympozjum byli: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Grupa Medica s.c. oraz Bydgoska Szkoła Wyższa. Organizatorem bezpośrednim była Katedra i Klinika Rehabilitacji Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która powołała komitet organizacyjny, a przewodniczącym został prof. W. Hagner.

Komitet organizacyjny powołał komitet honorowy w składzie: prof. Michał Kleiber (Prezes PAN), prof. Andrzej Tretyn (Rektor Uniwersytetu Mikołaja

Kopernika w Toruniu), ks. bp dr Jan Tyrawa (Biskup Diecezji Bydgoskiej), Ewa Mes (Wojewoda Kujawsko-Pomorski), Rafał Bruski (Prezydent Miasta Bydgoszczy), Zbigniew Derdziuk (Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

Ilustracja 123. Obrady otwiera prof. J. Kujawa

Ilustracja 124. Sala obrad

Ilustracja 125. Członkowie honorowi

Ilustracja 126. Posiedzenie ZG PTReh

Ilustracja 127. Prezesi – prof. J. Haftek, prof. J. Kiwerski, prof. J. Kujawa, prof. A. Kwolek, dr M. Krasuski

Pierwszego dnia Sympozjum odbyły się warsztaty szkoleniowe o tematyce:

- Wybrane techniki terapeutyczne tkanek miękkich w leczeniu dysfunkcji ruchu
- Nordic Walking (10 kroków nauki techniki)
- Analiza chodu w systemie ZEBRIS.

Tego samego dnia o godzinie 17.00 odbyło się również posiedzenie Zarządu Głównego PTReh w sali szkoleniowej Hotelu Maraton w Bydgoszczy. Podjęto m.in. decyzję o powołaniu komitetu naukowego Towarzystwa, jego przewodniczącym został prof. J. Kiwerski.

W dniu 14 września odbyła się uroczysta inauguracja Sympozjum, w której udział wzięli rektor i prorektorzy Bydgoskiej Szkoły Wyższej, oraz pięć sesji tematycznych, odbywających się równolegle na dwóch salach wykładowych:

Sesja I – Nowoczesne metody rehabilitacji po urazach czaszkowo-mózgowych

Sesja II – Zastosowanie systemów biomechanicznych 3D do oceny lokomocji u pacjentów poddanych rehabilitacji

Sesja III – Tematy wolne

Sesja IV – Sesja studencka

Sesja V – Adaptowana aktywność fizyczna.

O godzinie 17.30 została przeprowadzona dyskusja, po czym o godzinie 19.30 rozpoczęła się uroczysta kolacja.

W dniu 15 września o godzinie 9:00 odbyło się Walne Zgromadzenie Członków PTReh, prowadzono dyskusję na tematy bieżące, podjęto następujące uchwały:

- w głosowaniu jawnym przyjęto jednogłośnie, zaproponowane przez prof. J. Kujawę i dr. M. Krasuskiego, opracowanie strony prawnej i organizacyjnej tłumaczenia „Białej Księgi”
- dokonano wyboru prof. J. Kujawy na członka Międzynarodowego Stowarzyszenia Specjalistów Rehabilitacji z ramienia PTReh.

Po walnym zgromadzeniu odbyły się jeszcze dwie równoległe sesje:

Sesja VI – Rehabilitacja onkologiczna w nowotworach narządu ruchu

Sesja VII – Sesja plakatowa.

Obrady zakończyła dyskusja, po której nastąpiło uroczyste podsumowanie obrad oraz ogłoszenie laureatów prac wyróżnionych, którzy otrzymali nagrody pieniężne ufundowane przez Zarząd Główny PTReh, a następnie przewodnicząca Zarządu prof. J. Kujawa oraz przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. W. Hagner dokonali zamknięcia Sympozjum.

13-15 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Rotterdamie.

20-22 WRZEŚNIA

Członkowie PTReh brali udział w XX Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego REHABILITACJA w Łodzi.

21-25 PAŹDZIERNIKA

W ramach kontynuowania współpracy z Italian Society of Physical and Rehabilitation Medicine (SIMFER), na zaproszenie prof. Vincenzo Maria Saraceni, prezesa SIMFER, oraz prof. Raffaele Gimigliano, Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Kongresu, prof. J. Kujawa uczestniczyła w 40th SIMFER National Congress / 9th Mediterranean Congress of PRM w Sorrento.

9-10 LISTOPADA

Członkowie PTReh brali udział w II Konferencji naukowej PZWL „Rehabilitacja w chorobach dzieci i młodzieży – cele i efekty, uwarunkowania doboru metod terapeutycznych” w Warszawie.

14-18 LISTOPADA

Profesor J. Kujawa uczestniczyła w wyborach do EC ISPRM podczas Kongresu AAPR&M w Atlancie w ramach rozszerzania współpracy z International Society of Physical and Rehabilitation Medicine.

16-17 LISTOPADA

W Zielonej Górze odbyła się Konferencja Oddziału Lubuskiego PTReh oraz Oddziału Rehabilitacji Szpitala MSWiA „Stwardnienie rozsiane – diagnostyka, kompleksowa rehabilitacja, rokowania”.

20 LISTOPADA

Członkowie PTReh brali udział w Gali Prix Galien – ceremonii rozdania nagród i polskiej edycji Prix Galien w Hotelu Intercontinental w Warszawie.

21-23 LISTOPADA

Członkowie PTReh brali udział w kursach terapii MPD fundacji Wandafonds: kurs podstawowy „Interdyscyplinarne leczenie dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym” oraz kurs dla zaawansowanych „Kompleksowa rehabilitacja z użyciem Toksyny Botulinowej, funkcjonalnego treningu wytrzymałości i techniki ortopedycznej”, które zorganizowano w Józefowie pod Warszawą.

30 LISTOPADA – 2 GRUDNIA

Członkowie PTReh brali udział w zorganizowanym w Sobieszewie XII Sympozjum Naukowym „Możliwości wspomagania rozwoju osób z zespołami uwarunkowanymi genetycznie – Choroba Duchenne’a i inne dystrofie mięśniowe”.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 5 stycznia zmarł prof. dr hab. n. med. Jerzy Grossman (ur. 13.06.1936). Ukończył Akademię Medyczną w Warszawie, pracę doktorską obronił w 1968, habilitację uzyskał w 1978 roku, posiadał specjalizację z rehabilitacji narządu ruchu. Zajmował się problemami rehabilitacji dzieci, zwłaszcza z rozszczepem podniebienia, świetnie znał się na statystyce i chętnie wspierał kolegów swoją wiedzą. Mówiono wówczas żartem, że Grossman jest najlepszym matematykiem wśród lekarzy i najlepszym lekarzem wśród matematyków. Autor ponad 100 publikacji, w tym 6 książek. Pracownik naukowy AWF w Warszawie, pełnił funkcję prodziekana ds. nauki przez dwie kadencje i dziekana Wydziału Rehabilitacji, kierownik Zakładu Patofizjologii. Był członkiem Zarządu Głównego PTReh, ekspertem ministra edukacji narodowej, członkiem Komisji Zdrowia Publicznego i Kultury Fizycznej KBN.

ROK 2013

19 STYCZNIA

Członkowie PTReh brali udział w Sesji Rehabilitacyjnej podczas 15 Gdańskich Spotkań Kardiochirurgicznych.

7-8 LUTEGO

Członkowie PTReh brali udział w V Międzynarodowych Dniach Rehabilitacji – Potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji w Rzeszowie.

7-9 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Rzymie. Doktor Piotr Tederko został członkiem Komisji Rewizyjnej Sekcji i Rady UEMS PRM.

13 KWIETNIA

Członkowie PTReh brali udział w XIII Konferencji oddziału Lubuskiego PTReh zorganizowanej przy współudziale Oddziału Rehabilitacji Nowy Szpital w Kostrzynie nad Odrą „Postępowanie rehabilitacyjne po endoprotezoplastykach stawów” w Kostrzynie nad Odrą.

7-9 CZERWCA

Członkowie PTReh brali udział w IV Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodych Fizjoterapeutów oraz Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych w Warszawie.

16-20 CZERWCA

Członkowie PTReh brali udział w 7th World Congress of International Society of Physical and Rehabilitation Medicine w Pekinie.

5-7 WRZEŚNIA

W Poznaniu odbył się VIII Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji PTReh na temat:

„Współczesne kierunki rehabilitacji po urazach wielonarządowych”. Tematyka obejmowała zarówno rodzaje

urazów związanych z wypadkami komunikacyjnymi w pracy i w sporcie, jak i sposoby ich leczenia oraz zasady wczesnej i późnej rehabilitacji.

W pierwszym dniu Kongresu, 5 września, na terenie Centrum Kongresowego odbyły się warsztaty naukowe i praktyczne:

- Szkolenie pierwszej pomocy przedmedycznej przeprowadzone i zorganizowane przez zespół szkoleniowy Rejonowej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu; przedstawiono zasady postępowania podczas zaimprovizowanego wypadku komunikacyjnego z udziałem rowerzysty i samochodu osobowego.
- Warsztaty kinesiotapingu zorganizowane przez firmę Medical Sport, które poprowadził jeden z liderów tej metody, certyfikowany instruktor kinesiotapingu mgr Paweł Pogorzelec.
- Warsztaty stosowania tworzyw termoplastycznych Ortif w rehabilitacji zorganizowane przez firmę Stanley (dystrybutora sprzętu medycznego), które poprowadził doświadczony technik ortopedyczny mgr Jakub Słabolepszy.

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży zorganizowała bardzo ciekawe warsztaty z wykładami:

- J. Taczała, M. Król *Implementacja ICF w zakresie rehabilitacji dzieci z MPD*
- I. Maciąg-Tymecka *Skale oceny funkcjonalnej zalecane u dzieci z MPD zgodnie z koncepcją ICF*

- O. Wolińska, J. Taczała *Europejskie zalecenia dotyczące leczenia spastyczności u dzieci z MPD*
- I. Maciąg-Tymecka *Wytyczne leczenia dzieci z MPD rekomendowane przez ZG PTReh – podsumowanie pracy Sekcji 2005-2013.*

Na uroczystej inauguracji Kongresu 5 września w Centrum Kongresowym odczytano listy od Prezydenta Miasta Poznania Ryszarda Grobelnego oraz od Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Mateusza Klemenckiego skierowane do organizatorów i uczestników Kongresu. W imieniu JM Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu prof. Jacka Wysockiego życzenia owocnych obrad przekazał prorektor prof. Grzegorz Oszkinis. Po powitaniu wszystkich uczestników wykład inauguracyjny wygłosiła Prezes Zarządu Głównego PTReh prof. Jolanta Kujawa pt. *Starzenie się społeczeństwa – nowe wyzwania dla rehabilitacji?* Na zaproszenie organizatorów drugi wykład wygłosiła światowej sławy transplantolog prof. Maria Siemionow pracująca od lat w Cleveland, USA, która wraz ze swoim zespołem dokonała w 2009 roku jednego z pierwszych na świecie i pierwszego w USA przeszczepu twarzy. Wykład pt. *Aspekty etyczne transplantacji twarzy* odnosił się do tego wielkiego wydarzenia.

Następnym punktem inauguracji VIII Kongresu PTReh była uroczystość związana z 60-leciem pracy w ochronie zdrowia i 50-leciem pracy zawodowej nestora polskiej rehabilitacji, jednego z członków założycieli PTReh, członka honorowego tego Towarzystwa prof. Jerzego Kiwerskiego, którą poprowadził dr Marek Krasuski.

Uroczystość otwarcia uatrakcyjnił koncert wybitnego akordeonisty i bandeonisty Wiesława Prządki wraz z zespołem.

Podczas drugiego i trzeciego dnia Kongresu, 6 i 7 września, obrady odbywały się w ośmiu sesjach tematycznych poświęconych zasadom postępowania wczesnego i późnego z pacjentami po urazach wielonarządowych:

1. Rehabilitacja wczesna po urazach wielonarządowych
2. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z urazem klatki piersiowej i jamy brzusznej
3. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z urazem rdzenia kręgowego
4. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z urazem kończyn górnych

5. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z uszkodzeniem nerwów obwodowych
6. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z urazem kończyn dolnych
7. Rehabilitacja po urazach wielonarządowych z urazem czaszkowo-mózgowym
8. Rehabilitacja późna po urazach wielonarządowych

Sesja 9 pt. „Polski model rehabilitacji: fakty i mity” przeprowadzona była w formie panelu dyskusyjnego i poświęcona aktualnemu miejscu rehabilitacji. Panelowi temu przewodniczyła prof. Krystyna Księżopolska-Orłowska, krajowy konsultant w dziedzinie rehabilitacji medycznej.

Udział w dyskusji wzięli moderatorzy: dr hab. Jolanta Kujawa, prof. Jerzy Kiwerski, prof. Andrzej Kwolek, prof. Aleksander Ronikier, prof. Aleksander Kabsch, dr M. Krasuski, dr hab. Tomasz Tasiemski, dr hab. Przemysław Lisiński.

Ilustracja 128. Zarząd PTReh

Ilustracja 129. Jubileusz prof. J. Kiwerskiego

Ilustracja 130. Sala obrad

Ilustracja 131. Profesor J. Kujawa z gośćmi

W czasie dyskusji podejmowano trudne tematy dotyczące polskich realiów leczenia usprawniającego oraz wyzwań na przyszłość w ciągle zmieniającej się rzeczywistości. Podkreślono, że polski model rehabilitacji w koncepcji prof. Wiktora Degi został wprowadzony i doskonale sprawdza się w wielu krajach zachodniej Europy, a w Polsce wymaga odnowienia. Na uwagę zasłużyło ciekawe wystąpienie dr. Wiesława Rycerskiego na temat dochodowości rehabilitacji na przykładzie zarządzania ośrodkiem „Repty” w Tarnowskich Górach.

W czasie panelu dyskusyjnego znaczą część czasu poświęcono na dyskusję o współpracy wewnątrz zespołu terapeutycznego, a szczególnie roli szefa i osoby nadzorującej pracę zespołu w osobie specjalisty rehabilitacji medycznej. Zwrócono uwagę na wkład zarówno prof. J. Kujawy oraz prof. K. Księżopolskiej-Orłowskiej, jak i wszystkich osób związanych z tłumaczeniem i wprowadzeniem do realiów polskich tzw. *Białej Księgi*.

Sesja 10 obejmowała tematy wolne, w ramach których przedstawiano metody leczenia usprawniającego i ich skuteczność w różnych jednostkach chorobowych, m.in. w chorobie Parkinsona, zespołach bólowych kręgosłupa, zapaleniu rdzenia kręgowego, osteoporozie, po udarach mózgu, urazach sportowych narządu ruchu.

Równolegle odbywała się sesja plakatowa, w ramach której wystawiono 23 prace, a moderatorami w tej sesji byli: dr hab. Ireneusz Kowalski, dr Janusz Bromboszcz, dr Jolanta Taczała, dr Teresa Pop.

Podczas VIII Międzynarodowego Kongresu PTReh przedstawiono 21 wykładów, które wygłosili zaproszeni naukowcy z kraju i zagranicy, oraz wygłoszono 40 referatów zgłoszonych. Językiem wykładowym był język polski i angielski.

Drugiego dnia Kongresu, 6 września, odbył się panel dyskusyjny Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży PTReh, podczas którego przedstawiono 5 wystąpień obejmujących tematykę rehabilitacji dzieci z MPD.

Następnie odbyły się zebrania sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży oraz Sekcji Rehabilitacji Onkologicznej.

Komitet Naukowy VIII Międzynarodowego Kongresu PTReh przyznał nagrody: w sesji ustnej:

- M. Mackiewicz-Milewska, I. Szymkuć-Bukowska, M. Cisowska-Adamiak, S. Jung, Z. Serafin, W. Hagner *Ultrasonograficzna ocena układu żylnego kończyn dolnych u pacjentów po urazie kręgosłupa poddanych rehabilitacji*
- T. Pop, M. Pitak, M. Tymczak, B. Kaczmarek-Borowska *Wykorzystanie zastępczego sprzężenia zwrotnego do przywrócenia prawidłowego schematu chodu u chorych po endoprotezoplastyce stawu kolanowego*
- A. Słupik, M. Kowalski, A. Mosiołek, D. Białoszewski *Ocena propriocepcji i oceny sensomotorycznej stawu kolanowego przed i po zabiegu endoprotezoplastyki całkowitej*
- P. Tederko, M. Krasuski, J. Kiwerski *Uszkodzenia rdzenia kręgowego. Systematyczna analiza polskich doniesień naukowych z lat 1979-2012 część 1: Ocena metodyki*
- P. Tederko, M. Krasuski, J. Kiwerski *Uszkodzenia rdzenia kręgowego. Systematyczna analiza polskich doniesień naukowych z lat 1979-2012 część 2: odniesienie do Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia*

w sesji plakatowej:

- A. Puzder, M. Staniszevska, K. Gworys, E. Kowalewska, A. Wrona, J. Kujawa *Analiza porównawcza skuteczności przeciwbólowej wybranych zabiegów*

fizjoterapeutycznych u pacjentów z przewlekłym zespołem bólowym kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego

- M. Staniszevska, A. Puzder, K. Gworys, B. Rechcińska-Roślak, I. Bąkowska, J. Kujawa *Ocena wpływu wybranych metod fizjoterapii: biostymulacji laserowej i krioterapii miejscowej w połączeniu z kinezyterapią w zespołach bólowych kręgosłupa szyjnego.*

W Kongresie brało udział około 450 uczestników. Byli to specjaliści z różnych dziedzin medycyny, przede wszystkim specjaliści rehabilitacji medycznej, ortopedzi, neurologi, chirurdzy, anestezjolodzy, pulmonolodzy, torako- i neurochirurdzy. A także fizjoterapeuci, studenci oraz inni członkowie zespołu rehabilitacyjnego.

Kongres rehabilitacyjny wzbogacono występem Polskiego Teatru Tańca Ewy Wycichowskiej z Poznania, znanego i podziwianego w kraju i za granicą. Występ nawiązywał do tematyki medycznej i w intrygujący sposób przedstawił schorzenia narządu ruchu.

W drugim dniu Kongresu, 6 września, odbyło się w miejscu obrad Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze PTReh, na którym dokonano wyboru władz Towarzystwa. Skład Zarządu Głównego PTReh IX Kadencji: prezes dr hab. Jolanta Kujawa, wiceprezes dr hab. Piotr Majcher, sekretarz dr Kamila Gworys, zastępca sekretarza dr hab. Anna Marchewka, skarbnik lek. Elżbieta Kowalewska, redaktor naukowy dr hab. Bartosz Molik.

Podczas tego spotkania odbyła się również miła uroczystość przyznania tytułu członka honorowego PTReh prof. Aleksandrowi Kabschowi, członkowi założycielowi PTReh, wieloletniemu członkowi Zarządu PTReh. Tytuł honorowego członka PTReh otrzymał także prof. Jules Becher – holenderski specjalista rehabilitacji i ortopedii, działający w dziedzinie rehabilitacji dzieci, głównie z mózgowym porażeniem dziecięcym.

Drugiego dnia Kongresu, po Walnym Zgromadzeniu Członków PTReh, odbyło się spotkanie na wspólnej kolacji w hotelu Mercure. Bankiet ten spełnił również rolę integracyjną mającą na celu konsolidację środowiska rehabilitacyjnego, nawiązanie nowych kontaktów, podtrzymanie starych przyjaźni.

Zamknięcie Kongresu nastąpiło 7 września o godz. 16.00, wręczono wtedy nagrody wyróżnionym prelegentom. Podziękowano uczestnikom, sponsorom i organizatorom tego spotkania.

Kongres stworzył dogodne warunki do dyskusji w szerokim gronie specjalistów nad rozwiązywaniem problemów, głównie w zakresie rehabilitacji, jakie występują po urazach wielonarządowych. Wraz z rozwojem cywilizacyjnym wzrasta liczba ciężkich urazów wielonarządowych spowodowanych wypadkami komunikacyjnymi, w pracy oraz w sporcie. Stanowi ona wyzwanie dla współczesnej medycyny dysponującej nowymi zdobyczami techniki, lecz równocześnie borykającej się z problemami finansowymi w dobie światowego kryzysu. Pomimo tych utrudnień środowisko związane z rehabilitacją stara się wzmocnić jej znaczenie, czerpiąc siłę z tradycji, ciągle aktualnej i rozpowszechnionej w świecie polskiej szkoły rehabilitacji. Działania te dotyczą nie tylko utrzymania wysokiej jakości świadczeń medycznych, ale również wypracowywania nowych metod rehabilitacji, ich wdrażania oraz badań naukowych zgodnie z wymogami Evidence Based Medicine. VIII Międzynarodowy Kongres PTReh zaszczylicili obecnością wszyscy prezesi PTReh oraz wielu członków założycieli, którzy do dziś dnia aktywnie uczestniczą w życiu Towarzystwa. Byli z nami prof. J. Haftek, pierwszy prezes PTReh. Byli również obecni jego następcy, będący równocześnie w tym czasie konsultantami krajowymi w dziedzinie rehabilitacji medycznej: prof. J. Kiwerski, prof. A. Kwolek, dr M. Krasuski oraz obecny konsultant krajowy prof. K. Księżopolska-Orłowska, a także obecna prezes PTReh prof. J. Kujawa. Udział gości zagranicznych, w tym światowej sławy transplantolog prof. M. Siemionow, która pracowała jako specjalista rehabilitacji medycznej w Klinice Rehabilitacji w Poznaniu, a obecnie jest cenionym lekarzem i naukowcem w USA, a także prof. Areerat Suputtitady bardzo wzbogacił to spotkanie i posłużył rozwojowi rehabilitacji oraz zwiększył szanse współpracy międzynarodowej.

W pierwszym dniu Kongresu, 5 września, w Hotelu Mercure odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego IX kadencji PTReh.

Przygotowano i przedstawiono opinie:

- dla Ministerstwa Zdrowia opinię dotyczącą Projektu z dnia 10 lipca 2013 roku Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej, obejmującą wykaz szczegółowych

proponowanych zmian zgłoszonych przez środowisko specjalistów zajmujących się rehabilitacją medyczną, odnoszącą się także m.in. do działań i protestu przedstawicieli Stowarzyszenia Fizjoterapia Polska

- dla prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej opinię dotyczącą zagrożeń związanych z ograniczeniem roli lekarzy specjalistów rehabilitacji medycznej w systemie udzielania świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej
- dla Zarządu Głównego PTReh (na zlecenie Prezesa) opinię prawną, czy wypowiedzi Pana Aleksandra Lizaka zawarte w wywiadzie przeprowadzonym przez Martę Pawłowską, zamieszczonym w dniu 29 czerwca 2013 roku pod adresem internetowym <http://natemat.pl/66221,rehabilitacja-grozy-czeka-na-autoryzacje-w-polsce-prace-fizjoterapeutow-ogranicza-polityka-to-paradoks> odnoszące się do lekarzy rehabilitacji medycznej mogą być traktowane jako naruszenie prawa, w szczególności jako naruszenie dóbr osobistych w rozumieniu przepisów prawa cywilnego lub zniesławienie w rozumieniu przepisów prawa karnego.

Podjęto także następujące działania:

- zrealizowano uchwałę Walnego Zgromadzenia Członków PTReh z 15 września 2012 roku dotyczącą tłumaczenia I części *Białej księgi medycyny fizykanej i rehabilitacji w Europie*
- przeprowadzono działania organizacyjne związane z przygotowaniem i realizacją VIII Kongresu PTReh w Poznaniu: powołano współorganizatorów, powołano komitet naukowy, podpisano umowę z Biurem Organizacji Konferencji i Zjazdów BOKiZ na organizację Kongresu, zatwierdzono program ramowy Kongresu
- przeprowadzono działania organizacyjne związane z przygotowaniem i realizacją XVI Sympozjum PTReh w Zamościu w dniach 11-13 września 2014 roku, w tym działania mające na celu połączenie Sympozjum PTReh ze zgromadzeniem ogólnym UEMS PRM Section & Board (ok. 80 przedstawicieli specjalistów rehabilitacji medycznej z całej Europy).

W 2013 roku kontynuowano współpracę PTReh z UEMS-PRM Section & Board. Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniach ogólnych UEMS-PRM. W związku z upływem kadencji delegatów z Polski wyłoniono kandydatów do UEMS PRM Section & Board: dr hab. J. Kujawę oraz dr. P. Tederko. Uzyskano

rekomendacje Rady UEMS PRM do organizacji w Polsce zgromadzenia ogólnego UEMS PRM Section & Board, które odbędzie się równolegle z Sympozjum PTReh w Zamościu w dniach 11-13 września 2014 roku.

W ramach kontynuowania współpracy z Wydawnictwem Lekarskim PZWL utrzymano ofertę specjalną na prenumeratę czasopisma „Polish Journal of Rehabilitation Research” dla członków Towarzystwa oraz podjęto współpracę przy organizacji IV Konferencji ZG PTReh w maju 2014 roku.

Redaktor naukowy w kadencji 2010-2013 prof. A. Ronikier w swoim sprawozdaniu poinformował, że do najważniejszych zadań związanych z działalnością wydawniczą PTReh należało uzgodnienie zasad współpracy pomiędzy PTReh i AWF w sprawie wydawania pisma. Obie instytucje będą miały takie same prawa w ustalaniu składu rady naukowej oraz wydawniczej kwartalnika. PTReh będzie finansowo i organizacyjnie odpowiadało za stronę internetową pisma oraz poczyni starania o pozyskanie sponsorów wydawnictwa.

Do terminu kongresu PTReh w Poznaniu udało się uzupełnić wszystkie zaległości wydawnicze i kwartalnik jest na bieżąco przekazywany prenumeratom. W chwili obecnej uzyskano 4 pkt MNiSzW oraz 3,89 pkt Index Copernicus. Obecnie pismo istnieje i jest upowszechniane w 17 bazach referencyjnych (do głównych można zaliczyć EMBASE-Excerta Medica, Sport Discus, IC, Polskich Bibliotekach Naukowych) oraz dostępne w 20 zagranicznych bibliotekach w takich krajach jak USA, Wlk. Brytania, Australia, Nowa Zelandia, Chiny, Hong Kong, Belgia, Szwajcaria i in. Od 2012 roku „Postępy Rehabilitacji” decyzją kolegium rektorskiego AWF zostały przekazane do Wydziału Rehabilitacji tej Uczelni z pełną odpowiedzialnością organizacyjną i finansową. W chwili obecnej pismo wydawane jest w ilości około 300 egzemplarzy. Na Kongresie PTReh w Poznaniu dokonano zmiany na stanowisku redaktora naukowego Towarzystwa. Funkcję tę objął dr hab. B. Molik, prof. AWF, prodziekan Wydziału Rehabilitacji AWF w Warszawie.

12-13 WRZEŚNIA

Członkowie PTReh brali udział w I Sympozjum „Rehabilitacja w schorzeniach nerek i układu moczowego” w Krakowie zorganizowanym przez Wydział

Rehabilitacji Ruchowej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, Fundację Amicus Renis, Grupę Roboczą ds. Rehabilitacji przy Polskim Towarzystwie Nefrologicznym oraz Fresenius Medical Care.

18-20 WRZEŚNIA

Członkowie PTReh brali udział w XXI Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego REHABILITACJA w Łodzi.

12 PAŹDZIERNIKA

Członkowie PTReh brali udział w konferencji „Podologia w rehabilitacji i leczeniu chorób narządu ruchu” w Szczecinie.

28-30 LISTOPADA

Członkowie PTReh brali udział w Konferencji Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży „Interdyscyplinarne leczenie dzieci z dziecięcym porażeniem mózgowym” w Józefowie pod Warszawą. Organizatorem była Fundacja Wandafonds. Podczas Konferencji prezes prof. J. Kujawa wręczyła dyplom honorowego członka PTReh prof. J. Becherowi. W Konferencji uczestniczyła też prezes Fundacji dr Eva Kooyman-Piskorz.

Ilustracja 132. Profesorowie J. Kujawa i J. Becher po wręczeniu dyplomu członka honorowego PTReh

Ilustracja 133. Profesorowie J. Kujawa i J. Becher

Ilustracja 134. Profesorowie J. Kiwerski, J. Kujawa, J. Becher

Ilustracja 135. Doktorzy J. Taczała, I. Rutkowska, I. Maciąg-Tymecka, E. Kooyman-Piskorz

Ilustracja 136. Doktor E. Kooyman-Piskorz, Prezes Fundacji Wandafonds

Ilustracja 137. Profesor M. Jóźwiak

29-30 LISTOPADA

III Konferencja Zarządu Głównego PTReh „Zespoły bólowe kręgosłupa. Diagnostyka obrazowa i funkcjonalna oraz postępy i nowe możliwości leczenia” w Łasku (Łask Kolumna). Pierwszego dnia odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego.

5-6 GRUDNIA

Członkowie PTReh brali udział w zorganizowanym w Warszawie pod patronatem czasopisma „Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja” II Interdyscyplinarnym Kongresie Naukowym Postępy 2013 „Prewencja wybranych wad rozwojowych, chorób i obrażeń narządu ruchu w XXI wieku”.

ROK 2014

Na posiedzeniach Zarządu Głównego podejmowano uchwały o przyznaniu patronatu, udzieleniu rekomendacji, listów intencyjnych oraz delegowaniu przedstawicieli Towarzystwa na zagraniczne konferencje. Udzielono akredytacji ośmiu konferencjom i kursom dotyczącym rehabilitacji leczniczej. Przeprowadzono działania organizacyjne związane z przygotowaniem i realizacją XVI Sympozjum PTReh w Zamościu – powołano współorganizatorów, powołano komitet naukowy podpisano umowę z Wydawnictwem Lekarskim PZWL na organizację Sympozjum oraz zatwierdzono program ramowy Kongresu. Kontynuowano współpracę z: Konferencją Prezesów Towarzystw Lekarskich, z firmą Meden-Inmed (m.in. w celu kolejnego wydania *White Book on Physical Medicine and Rehabilitation*), z UEMS-PRM Section & Board, z Polskim Instytutem Evidence Based Medicine (podpisano list intencyjny o podjęciu działań na rzecz kształtowania praktyki stosowania rehabilitacji opartej na badaniach naukowych).

Utworzono anglojęzyczną wersję strony internetowej PTReh <http://www.ptreh.com/>.

Przygotowano i przedstawiono opinie:

- dla Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych (PFRON): zadeklarowano współpracę PTReh w sprawie projektu wczesnej kompleksowej rehabilitacji pourazowej ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji zawodowej
- dla konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej: o uaktualnieniu programu specjalizacji z rehabilitacji medycznej oraz opracowaniu uwag do projektu JGP w rehabilitacji ogólnoustrojowej w oddziałach stacjonarnych.

Redaktor naukowy „Postępów Rehabilitacji” („Advances in Rehabilitation”) poinformował, że pismo wydawane jest w wersji papierowej, która jest wersją pierwotną (referencyjną). Autorzy składają prace w języku polskim lub angielskim. Poinformował też o zmianie w składzie zespołu redakcyjnego. W skład zespołu wchodzi: Aleksander Ronikier (przewodniczący), Agnieszka Niemierzycka (sekretarz), Bartosz Molik (redaktor naukowy), Marcin Zajdziński (redaktor statystyczny), Krystyna Grabowska (redaktor językowy), Tomasz Adamczewski, Marek Krasuski, Anna Ogonowska-Słodownik, Rafał Sapuła, Agnieszka Zdrodowska, Małgorzata Butkiewicz-Ostrowska (sekretarz administracyjny). Zweryfikowano

skład rady redakcyjnej zgodnie z kryteriami określonymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, skupiono się na umiędzynarodowieniu rady. Aktualnie w jej skład wchodzi 36 członków – 18 z Polski oraz 18 z zagranicy, reprezentujących 15 krajów. Powołano również radę tematyczną, której przewodniczącym jest prof. Andrzej Kosmol (dziekan Wydziału Rehabilitacji AWF w Warszawie). Dzięki wyraźnemu wsparciu PTReh wydawana jest wersja elektroniczna czasopisma – „Advances in Rehabilitation”. Ze strony PTReh za projekt wersji elektronicznej odpowiedzialni są R. Sapała oraz T. Adamczewski. Głównymi zadaniami na najbliższy okres są: regularne wydawanie kolejnych numerów czasopisma, zwiększenie liczby prac naukowych, poprawa cytowań. Realizacja tych zadań powinna umożliwić uzyskanie możliwie wysokiej punktacji MNiSW w 2015 roku (do oceny ministerialnej w grupie nauk ścisłych, technicznych, medycznych i przyrodniczych przygotowywane są oba kwartalniki).

6 LUTEGO

W Łodzi odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

27-28 LUTEGO

Członkowie PTReh brali udział w VI Międzynarodowych Dniach Rehabilitacji „Potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji” w Rzeszowie.

26-29 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Bled (Słowenia).

8 KWIETNIA

W Warszawie odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

9-10 MAJA

IV Konferencja Zarządu Głównego PTReh „Kompleksowa rehabilitacja wymogiem czasu. Trendy w rehabilitacji – terapia na dużym minusie” we Wrocławiu. Pierwszego dnia odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego.

1-5 CZERWCA

Członkowie PTReh brali udział w 8th World Congress of International Society of Physical and Rehabilitation Medicine w Cancun (Meksyk).

16 LIPCA

W Łodzi odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

11 WRZEŚNIA

Polskie Towarzystwo Rehabilitacji zostało członkiem European Society of Physical Rehabilitation Medicine.

11-13 WRZEŚNIA

W Zamościu odbyło się XVI Międzynarodowe Sympozjum Szkoleniowo-Naukowe PTReh. Sympozjum połączone było z obradami Zgromadzenia Ogólnego Sekcji i Zarządu Medycyny

Fizycznej Rehabilitacji Europejskiej Unii Lekarzy Specjalistów (UEMS-PRM Section & Board – Physical and Rehabilitation Medicine Section & Board of the European Union of Medical Specialists). Temat wiodący Sympozjum brzmiał „Rehabilitacja wg modelu biopsychospołecznego”.

W trakcie Sympozjum odbyło się zebranie Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, któremu przewodniczył prof. Marek Woźniowski. Drugiego dnia Sympozjum odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

W Sympozjum uczestniczyło 610 osób, w tym 81 osób z zagranicy. W 11 sesjach tematycznych przedstawiono 101 prac, odbyło się 8 spotkań warsztatowych (w tym 2 stoły ekspertów). Sympozjum rozpoczęło się 11 września częścią praktyczną – wykładem, warsztatami szkoleniowymi oraz tematycznymi spotkaniami z ekspertami.

Wykład wygłosił Tomasz Madej przedstawiając temat *Diagnostyka ultrasonograficzna barku*.

W ramach Stołów Ekspertów przedstawiono następujące wystąpienia:

- P. Majcher, J. Filipowska, R. Sapała *Aktualne bariery rehabilitacji onkologicznej*
- J. Głodzik, K. Księżopolska-Orłowska, J. Kujawa, I. Rutkowska *Fizjoterapia u osób z padaczką*.

Podczas warsztatów omawiano:

- T. Maicki *Usprawnianie kończyny górnej u pacjentów po udarze mózgu wg koncepcji PNF*
- I. Hałas *Kinesiology Taping w pediatrii. Plastrowanie dynamiczne u dzieci z obniżonym napięciem mięśniowym oraz z okołoporodowym uszkodzeniem splotu ramiennego*
- T. Maicki, S. Mętel *Metoda NAP w przywracaniu dynamicznej stabilności stopy*
- I. Hałas *Terapia tkanek miękkich w zespole bolesnego barku. Analiza dysbalansu mięśniowego i strategia terapii*.

Inauguracja Sympozjum miała miejsce 11 września o godz. 18.00 w Centrum Kultury Filmowej „Stylowy” przy ulicy Odrodzenia 9 w Zamościu. Uroczystego rozpoczęcia dokonali prof. Jolanta Kujawa oraz dr R. Sapała. W prezentacji powitalnej prof. J. Kujawa przedstawiła osiągnięcia PTReh, przywitano także przybyłych gości. Odczytane zostały listy gratulacyjne od Marszałek Sejmu Ewy Kopacz, Pani Prezydentowej Anny Komorowskiej oraz Posła na Sejm RP Sławomira Zawislaka. Następnie osoby zasłużone otrzymały Odznakę Jubileuszową 25-lecia Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji w uznaniu zasług za długoletnią i aktywną pracę na rzecz rozwoju Towarzystwa, działalność naukowo-dydaktyczną i organizacyjną.

Wykłady inauguracyjne wygłosili:

- J. Haftek *Początki – ortopedia, neurochirurgia, neuroortopedia, rehabilitacja*
- R. Frischknecht *The European Board of Physical and Rehabilitation Medicine: the Past, the Present and the Future.*

Otwarcie Sympozjum uświetnił koncert Orkiestry Symfonicznej im. K. Namyśłowskiego w Zamościu.

Podczas drugiego i trzeciego dnia Sympozjum, 12 i 13 września, obrady odbywały się w sesjach tematycznych:

Piątek 12 września:

1. Osteoporoza, skoliozy. Rehabilitacja dzieci i dorosłych
2. Wybrane problemy rehabilitacji osób starszych
3. Rehabilitacja w chorobach wewnętrznych

Sesja poświęcona pamięci prof. Stanisława Rudnickiego

4. Zastosowanie nowoczesnych metod w rehabilitacji
5. Interdyscyplinarny model rehabilitacji dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym
6. Aktualne problemy rehabilitacji w onkologii
7. Sesja specjalna: Współczesna rehabilitacja – Interdyscyplinarne forum dyskusyjne

Sesja studencka

Sobota 13 września:

Egzoszkielec – przyszłość w rehabilitacji (grant firmy TECHNOMEX)

8-9. Wyzwania dla rehabilitacji wynikające z ICF i konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (części I-II)

10-11. Tematy różne. Sesja plakatowa i multimedialna (części I-II).

Ilustracja 138. Profesor J. Kujawa i dr R. Sapuła

Ilustracja 139. Sala obrad podczas Sympozjum

Ilustracja 140. Zarząd PTReh

Ilustracja 141. Profesor J. Haftek z gośćmi

18-20 WRZEŚNIA

Członkowie PTReh brali udział w XXII Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego
REHABILITACJA w Łodzi.

24-25 PAŹDZIERNIKA

Członkowie PTReh brali udział w obchodach 30-lecia Wydziału Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, w tym w zorganizowanej w ramach obchodów IV Międzynarodowej Konferencji Myśl Rehabilitacyjna Prof. Andrzeja Seyfrieda „Adaptowana aktywność fizyczna w rehabilitacji i edukacji” w Warszawie.

22 LISTOPADA

Członkowie PTReh brali udział w konferencji „Rehabilitacja w Chorobie Parkinsona” w Łodzi.

5-6 GRUDNIA

V Konferencja Zarządu Głównego PTReh „Zespoły bólowe kręgosłupa. Rozwój kompleksowej rehabilitacji warunkiem poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych” we Wrocławiu. Pierwszego dnia odbyło się posiedzenie Zarządu.

Ilustracja 142. Otwarcie Konferencji

Ilustracja 143. Profesorowie J. Kujawa i P. Majcher

Ilustracja 144. Sala obrad

Ilustracja 145. Wyróżnienie odznaką XXV-lecia PTReh

Ilustracja 146. Dyrektor T. Kabata z firmy Creator wyróżniony odznaką XXV-lecia PTReh

12-14 GRUDNIA

Członkowie PTReh brali udział w Interdyscyplinarnych Zimowych Spotkaniach Rehabilitacji Kompleksowej w Katowicach.

19 GRUDNIA

Profesor Ireneusz M. Kowalski otrzymał od Prezydenta RP tytuł profesora nauk medycznych.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 5 stycznia zmarł prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki (ur. 8.05.1927). Członek założyciel PTReh, członek honorowy PTReh, wiceprezes I Kadencji i członek Zarządu Głównego w kolejnych kadencjach, twórca programów i modeli kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej, pełnił stanowiska kierownicze w Instytucie Kardiologii, Akademii Medycznej w Warszawie i innych placówkach, członek rad naukowych, członek honorowy zagranicznych towarzystw naukowych. Pochowany na cmentarzu ewangelicko-reformowanym w Warszawie [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2015

Zarząd Główny PTReh w 2015 roku pracował w składzie: prezes prof. Jolanta Kujawa, wiceprezesi dr hab. Piotr Majcher i dr Wiesław Rycerski, sekretarz dr Kamila Gworys, zastępca sekretarza dr hab. Anna Marchewka, skarbnik dr Elżbieta Kowalewska, redaktor naukowy dr hab. Bartosz Molik, członkowie ZG: prof. Jerzy Kiwerski, prof. Andrzej Kwolek, dr hab. Krystyna Księżopolska-Orłowska, dr Janusz Bromboszcz, dr Iwona Maciąg-Tymecka.

Zarząd Główny kontynuował współpracę z European Union of Medical Specialists UEMS-PRM Section & Board – delegatami z Polski są prof. J. Kujawa (delegat Naczelnej Rady Lekarskiej do Sekcji i Rady UEMS-PRM) i dr Piotr Tederko (delegat Naczelnej Rady Lekarskiej do Rady UEMS-PRM, krajowy menedżer).

Przygotowano opinie i dokumenty dla Ministerstwa Zdrowia, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Pacjenta, Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej, PFRON, Przewodniczącej Rady ds. ICF, konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej.

Przeprowadzono działania organizacyjne związane z przygotowaniem i realizacją XVII Sympozjum PTReh w Poznaniu w 2015 roku (powołano współorganizatorów oraz komitet naukowy, zatwierdzono program ramowy Sympozjum).

Podjęto uchwały:

- o przyznaniu patronatu konferencjom i kursom
- o wystąpieniu z wnioskiem o nadanie Srebrnego Krzyża Zasługi dr. Markowi Krasuskiemu
- o wystąpieniu z wnioskiem o nadanie Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski prof. Annie Wilmowskiej-Pietruszyńskiej
- o nadaniu Odznaki Jubileuszowej 25-lecia PTReh osobom zasłużonym za długoletnią i aktywną pracę na rzecz rozwoju Towarzystwa, działalność naukowo-dydaktyczną i organizacyjną
- o wydaniu na prośbę Firmy Creator sp. z o.o. rekomendacji dla metody DBC w leczeniu osób z zespołami bólowymi kręgosłupa w okresie przewlekłym i podostrym objawów choroby
- o umorzeniu zaległych składek członkowskich z lat wcześniejszych bez względu na liczbę lat bezskładkowych z zachowaniem praw przysługujących członkom Towarzystwa wszystkim, którzy w terminie do 31 października 2015 roku opłacą składkę członkowską za rok 2014 w wysokości 100 zł i za rok 2015 w wysokości 100 zł
- o wsparciu ZG PTReh przez Oddział Mazowiecki i Łódzki PTReh poprzez sfinansowanie udziału naszych delegatów do UEMS PRM Section & Board.

Polskie Towarzystwo Rehabilitacji w 2015 roku kontynuowało patronowanie kwartalnikowi „Postępy Rehabilitacji” („Advances in Rehabilitation”). Nie udało się kontynuować wydawania drugiego kwartalnika – „Polish Journal Rehabilitation Research”. Kwartalnik wydawany był w wersji elektronicznej (wiodącej) i papierowej. Wszystkie prace publikowane były w języku angielskim i polskim. Od czerwca 2012 roku ukazało się 6 numerów kwartalnika PJRR.

12-13 LUTEGO

W Rzeszowie odbyły się VI Międzynarodowe Dni Rehabilitacji „Potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji”. Odbyło się także 12 lutego posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

5-7 MARCA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Madrycie.

24 MARCA

Członkowie PTReh brali udział w obchodach 15-lecia Kliniki Rehabilitacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Odbyło się także posiedzenie Zarządu Głównego.

17-18 KWIETNIA

Członkowie PTReh brali udział w konferencji „Fizjoterapia XXI wieku w leczeniu i profilaktyce urazów i schorzeń narządów ruchu” w Jarnołtówku.

9-10 MAJA

Członkowie PTReh brali udział w obchodach 30-lecia Oddziału Rehabilitacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego. Odbyło się także 10 maja posiedzenie Zarządu Głównego.

17-20 CZERWCA

W Poznaniu
odbyło się
XVII Sympozjum
Naukowo-

-Szkoleniowe PTReh „Neurorehabilitacja” pod honorowym patronatem marszałka Wielkopolski, prezydenta Miasta Poznania oraz rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.

W spotkaniu wzięło udział 150 osób zarejestrowanych oraz 32 zaproszonych gości zagranicznych i krajowych. Wśród zaproszonych ze strony PTReh znaleźli się: konsultant krajowy w rehabilitacji medycznej prof. K. Księżopolska, Prezes ZG PTReh prof. J. Kujawa, zastępcy prezesa ZG PTReh, członkowie honorowi PTReh, sekretarz i skarbnik PTReh. Gośćmi honorowymi Sympozjum byli profesorowie J. Haftek, J. Kiwerski i A. Kwolek. Równocześnie odbywała się VII Konferencja East European and Mediteranean Meeting on Cerebral Palsy and Developmental Medicine. Główna tematyka Sympozjum obejmowała zagadnienia neurorehabilitacji.

Uroczystość otwarcia w sali Kina Apollo poprzedzona była wykładem otwartym prof. Rosalyn Boyd z Uniwersytetu Brisbane w Australii na temat neuroobrazowania czynnościowego mózgu wygłoszonym w Sali Wagi Miejskiej na Starym Rynku w Poznaniu.

Otwarcie Sympozjum obejmowało wystąpienia prezes PTReh prof. J. Kujawy oraz wykłady dr Michaela Sussmana – Prezydenta Amerykańskiej Akademii Medycyny Rozwojowej i Mózgowego Porażenia Dziecięcego i dr Po Jung Chen z Tajwanu.

Podczas ceremonii otwarcia wręczone zostały odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski prof. J. Kiwerskiemu oraz Złoty Krzyż Zasługi dr. M. Krasuskiemu.

Ilustracja 147. Odznaczeni prof. J. Kiwerski i dr M. Krasuski

Ilustracja 148. Odznaczeni prof. J. Kiwerski i dr M. Krasuski w towarzystwie profesorów A. Kwolka, J. Haftka i J. Kujawy

Ilustracja 149. Profesorowie J. Haftek, P. Majcher i J. Kiwerski

Sesje naukowe odbywały się w salach Kompleksu Centrum Kongresowego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Sesje plenarne prowadzili wykładowcy krajowi oraz zagraniczni. Główna tematyka Sympozjum obejmowała:

- Diagnostykę i leczenie zaburzeń funkcjonalnych wynikających z uszkodzenia CUN
- Neurorehabilitację
- Komplikacje i powikłania towarzyszące niedowładom w przebiegu uszkodzenia CUN
- Mózgowe porażenie dziecięce
- Spastyczność, jakość życia i bólu
- Rehabilitację urologiczną.

W kolejnych sesjach przedstawiali te problemy:

- A. Wilmowska *Struktura, funkcja, uczestnictwo: cele rehabilitacji społecznej i zawodowej po udarze mózgu*
- A. Kwolek *Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób po udarze mózgu*
- R. Kaźmierski, M. Łukasik *Epidemiologia i patomorfologia udarów mózgu: lokalizacja a stopień uszkodzenia*
- D. Boruczkowski *Kompensacja, plastyczność mózgu, komórki macierzyste u chorych po udarach mózgu. Wykorzystanie komórek macierzystych u chorych po udarach mózgu*
- M. Szmurło *Plastyczność kompensacyjna w ogniskowych uszkodzeniach mózgu*
- W. Kułak *Spastyczność i inne zaburzenia napięcia mięśniowego u dorosłych: od patomorfologii po leczenie*
- W. Kułak *Symptomatologia i diagnostyka pozapiramidowych zaburzeń napięcia mięśniowego*
- J. Huber *Wyniki badań neurofizjologii klinicznej u chorych z objawami spastyczności po udarach mózgu*
- J. Kiwerski *Pęcherz neurogenny: diagnostyka, leczenie, rehabilitacja*
- P. Radziszewski *Pęcherz neurogenny: diagnostyka, leczenie, rehabilitacja*
- J. Opara *Wartość terapeutyczna metod rehabilitacji u chorych po udarze mózgu. 50 lat indeksu Barthel: czy jest on wciąż przydatny w rehabilitacji?*
- R. van Lubbe *Wartość terapeutyczna metod rehabilitacji u chorych po udarze mózgu. Wyobrażenie ruchu a proces nabywania umiejętności funkcjonalnych*

- Ch. Tommelier *Egzoszkielety i robotyka w medycynie. Elektroniczne wspomaganie komunikacji*
- F. Biering-Sorensen *Nowoczesne technologie w rehabilitacji*.

Podczas każdego dnia Sympozjum odbywały się trzy sesje łączone obu konferencji, których wykładowcy byli uznanymi światowymi autorytetami w zakresie medycyny rozwojowej: Michael Aiona (USA), Jules Becher (Holandia), Hans Forsberg (Szwecja), Uri Givon (Izrael), Vladimir Kenis (Rosja), Freeman Miller (USA), Tom Novacheck (USA), Unni Narayananan (Kanada), Robert Palisano (USA), Eugene Remecker (Holandia), Sebastian Schroeder (Niemcy).

W sesjach równoległych wykłady prowadzili pozostali zaproszeni wykładowcy krajowi i zagraniczni. W trakcie obrad istniała możliwość kontynuowania dyskusji naukowych oraz nawiązywania relacji towarzyskich podczas dwóch imprez wieczornych: wieczoru w Muzeum Rolnictwa w Szreniawie oraz wycieczki turystycznej pt. „Starym tramwajem po Poznaniu”.

Sympozjum zakończyło się sesją podsumowującą temat przewodni wydarzenia prowadzoną przez: Jules Bechera, Uri Givona, Eugene Remeckersa oraz Marka Józwiaka.

W pierwszym dniu Sympozjum, 17 czerwca, odbyło się Walne Zgromadzenie Członków PTReh. Po sprawach proceduralnych przedstawiono protokół Zarządu Głównego obejmujący okres od 13 września 2014 roku do 17 czerwca 2015 roku. Protokół prezesa, protokoły komisji oraz redaktora naukowego zostały przyjęte. Sprawy bieżące omówiła prezes prof. J. Kujawa.

W 2015 roku działania Zarządu obejmowały głównie poniższe sprawy:

- kontynuację współpracy z firmą Meden-Inmed m.in. w celu kolejnego wydania *White Book on Physical Medicine and Rehabilitation*
- prowadzenie w Komitecie praktyki profesjonalnej prac nad opisem standardów praktyki PRM w Europie, nad kolejnymi Papers of Field of Competence of PRM, w których opracowaniu biorą udział nasi delegaci
- kontynuację współpracy z Firmą Creator Sp. z o.o. w zakresie organizowania przedsięwzięć naukowo-szkoleniowych
- podjęcie współpracy z Fundacją Aktywnej Rehabilitacji w zakresie organizacji szkoleń z zastosowania ICF.

Przygotowano i przedstawiono opinie dla:

Ministerstwa Zdrowia

- uwagi do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 roku w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej z wykazem szczegółowych proponowanych zmian zgłoszonych przez środowisko specjalistów zajmujących się rehabilitacją medyczną
- wniosek o przywrócenie przez ministra zdrowia rehabilitacji medycznej jako priorytetowej dziedziny medycyny
- uwagi do projektu ustawy o zawodzie fizjoterapeuty

Rzecznika Praw Obywatelskich

- uwagi do „Sprawozdania Rzecznika Praw Obywatelskich z realizacji przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych”
- stanowisko w sprawie standardów postępowania w rehabilitacji medycznej
- stanowisko w sprawie standardów w rehabilitacji pulmonologicznej, przed- i pooperacyjnej, osób w podeszłym wieku oraz rehabilitacji osób po urazach (w tym po złamaniach)

Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej

- uwagi do projektu ustawy o zawodzie fizjoterapeuty (złożone w MZ przez konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji oraz przesłane do przewodniczącego Sejmowej Komisji Zdrowia)
- kopie dokumentów PTReh i informacje dotyczące działań podejmowanych w sprawie uregulowań prawnych zawodu fizjoterapeuty.

W ramach współpracy z Państwowym Funduszem Osób Niepełnosprawnych (PFRON) zadeklarowano współdziałanie PTReh w sprawie projektu wczesnej kompleksowej rehabilitacji pourazowej ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji zawodowej.

W ramach współpracy z Radą ds. ICF wykonano korektę tłumaczenia ICF i ICF-CY oraz współdziałano przy planowaniu implementacji ICF w Polsce.

Konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej powiadomiono, że członkowie PTReh biorą udział:

- w opracowaniu nowego programu specjalizacji z rehabilitacji medycznej
- w opracowaniu uwag do projektu JGP w rehabilitacji ogólnoustrojowej w oddziałach stacjonarnych
- w opracowaniu standardów postępowania medycznego w dziedzinie rehabilitacji medycznej dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą (prace w zespole zajmującym się wypracowaniem standardów w rehabilitacji medycznej opartej na dowodach naukowych, powołanym przez konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej prof. K. Księżopolską-Orłowską w odpowiedzi na pismo z dnia 2 czerwca 2014 roku nr MZ-ZG-50-34388-2/ES/14 dotyczące tworzenia standardów w rehabilitacji medycznej)
- w opracowaniu programu poprawy organizacji udzielania świadczeń z zakresu rehabilitacji w Polsce (prace w zespole konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej).

Udzielono patronatu siedmiu sympozjom i konferencjom poświęconym problemom rehabilitacji medycznej. Podsumowano działania naukowe, organizacyjne i szkoleniowe dotyczące:

- XVI Międzynarodowego Sympozjum PTR „Rehabilitacja wg modelu biopsychospołecznego ICF” w Zamościu (11-13.09.2014)
- Zgromadzenia Ogólnego UEMS PRM Section & Board w Zamościu (11-13.09.2014)
- V Konferencji Zarządu Głównego PTReh „Zespoły bólowe kręgosłupa. Rozwój kompleksowej rehabilitacji warunkiem poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych” we Wrocławiu (5-6.12.2014)
- Konferencji MEDICA, ul. Wakacyjna 8, Łask.

18-23 CZERWCA

Profesor J. Kujawa uczestniczyła w zgromadzeniu ogólnym delegatów ISPRM i WHO-Liaison Committee, Publication Committee, które odbyło w Berlinie podczas 9th World Congress of the International Society of Physical and Rehabilitation Medicine.

3-5 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym UEMS-PRM w Petersburgu.

18-19 WRZEŚNIA

Członkowie PTReh brali udział w II Sympozjum „Rehabilitacja w chorobach nerek i układu moczowego” w Krakowie zorganizowanym przez Wydział Rehabilitacji Ruchowej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, Fundację Amicus Renis, Grupę Roboczą ds. Rehabilitacji przy Polskim Towarzystwie Nefrologicznym.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 8 kwietnia zmarł dr n. med. Mieczysław Kowalski (ur. 23.09.1928), członek honorowy PTReh, specjalista ortopedii, traumatologii i rehabilitacji medycznej, pediatra. W latach 1992-1999 dyrektor medyczny Centrum Rehabilitacji STOCER [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

† 12 kwietnia zmarła lek. Dobrochna Śniegocka (ur. 27.05.1927), członek honorowy PTReh, wieloletnia przewodnicząca Oddziału Bydgoskiego PTReh, organizatorka leczenia rehabilitacyjnego w Bydgoszczy [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

† 24 maja zmarł dr n. kult. fiz. Ryszard Smolis (ur. 24.05.1939), członek założyciel PTReh, absolwent Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego, długoletni pracownik Wydziału Rehabilitacji tej uczelni, od 1975 roku związany ze szpitalem Rehabilitacji Kardiologicznej w Konstancinie, od 1976 roku z Instytutem Kardiologii w Aninie (do 2014 roku kierownik działu fizjoterapii w Katedrze Rehabilitacji). Bliski współpracownik prof. Stanisława Rudnickiego, zaangażowany w tworzenie modelu rehabilitacji kardiologicznej w Polsce.

† 9 grudnia zmarł prof. dr hab. n. med. Jan Haftek (ur. 8.11.1928), członek honorowy PTReh, członek założyciel PTReh i pierwszy prezes, członek Zarządu Głównego wielu kadencji, kierownik Kliniki Neurochirurgii WAM, ordynator i dyrektor STOCER, konsultant krajowy ds. rehabilitacji, członek Komisji Nauk Neurologicznych PAN, doktor *honoris causa* WAM w Łodzi [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2016**14-16 KWIETNIA**

W Warszawie odbył się II Kongres „Rehabilitacja Polska” i był jednym z najważniejszych od siedmiu lat wydarzeń naukowo-dydaktycznych oraz organizacyjnych wspólnym dla środowiska specjalistów fizjoterapii i rehabilitacji.

Patronat honorowy nad Kongresem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, patronat naukowy – Prezes Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Jerzy Duszyński. W składzie komitetu honorowego znaleźli się: dr n. med. Maciej Hamankiewicz – Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej, prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr hab. n. med. Jacek Kruczyński – polski koordynator Dekady Kości i Stawów Światowej Organizacji Zdrowia. Przewodniczącym komitetu naukowego był prof. dr hab. Marek Woźniewski, a w prezydium znajdowali się przedstawiciele naukowców Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji i Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii.

W Kongresie wzięło udział 623 uczestników, wykładowców i zaproszonych gości. Wśród uczestników oczywiście przeważali specjaliści fizjoterapii i rehabilitacji, ale licznie uczestniczyli także przedstawiciele innych specjalności, którzy na co dzień w swojej pracy zawodowej spotykają się z zagadnieniami rehabilitacji, jak również studenci z różnych uczelni, praktycznie z całej Polski.

Wygłoszono 172 referaty, a obrady prowadzono w dwóch równoległych sesjach naukowych w ciągu trzech dni obrad. Równolegle odbywały się warsztaty terapeutyczne, które cieszyły się równie dużym zainteresowaniem wśród uczestników Kongresu. Odbyło się 11 warsztatów tematycznych. W Kongresie uczestniczyło pięciu zaproszonych gości z zagranicy. Kongresowi towarzyszyła wystawa firm medycznych, farmaceutycznych oraz wydawnictw medycznych – wzięło w niej udział 30 wystawców.

Temat wiodący kongresu brzmiał „Kompleksowa rehabilitacja osób w wieku rozwojowym, dorosłym i senioralnym”, a program ramowy obejmował następujące sesje:

- Aktywizacja osób z niepełnosprawnością: aspekty psychofizyczne, adaptowana aktywność fizyczna i sport niepełnosprawnych
- Aktywność fizyczna osób ze specjalnymi potrzebami
- Badania eksperymentalne w rehabilitacji
- Historia fizjoterapii i rehabilitacji
- Kompleksowa rehabilitacja osób z chorobami demielinizacyjnymi
- Kompleksowa rehabilitacja osób z chorobami układu pozapiramidowego
- Nowe podejście w rehabilitacji osób z chorobami nowotworowymi
- Postępy rehabilitacji dzieci i młodzieży
- Postępy rehabilitacji osób z chorobami i zaburzeniami psychicznymi
- Postępy rehabilitacji pourazowej, osób z chorobami i zaburzeniami narządu ruchu
- Rehabilitacja i fizjoterapia w sporcie
- Rehabilitacja w chorobach narządów wewnętrznych
- Roboty i nowe technologie w rehabilitacji
- Sesja studencka
- Telerehabilitacja
- Tematy wolne
- Współczesna medycyna fizykalna i balneoklimatologia.

Uroczyste otwarcie Kongresu odbyło się w sali wykładowej Centrum Dydaktycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Część oficjalna zawierała wykłady merytoryczne prelegentów z Polski i z zagranicy, a także wystąpienia zaproszonych gości, które podsumowały stan polskiej rehabilitacji i fizjoterapii, dotychczasowe dokonania i nakreśliły plany na przyszłość. Poczęstunek i oryginalny koncert Zespołu „Dixie Warsaw Jazzmen” zakończyły oficjalne otwarcie Kongresu. Drugi dzień Kongresu zakończyło spotkanie integracyjno-towarzyskie w LEGIA RACING CLUB C.H. Blue City.

13-15 PAŹDZIERNIKA

W Katowicach, na terenie Międzynarodowego Centrum Kongresowego, odbył się IX Międzynarodowy Kongres PTReh.

Patronat honorowy nad Kongresem objęli: Marszałek Województwa Śląskiego Wojciech Saługa, Prezydent Miasta Katowice Marcin Krupa, Rektor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. Przemysław Jałowiecki, Prezes Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach Jacek Kozakiewicz, Dyrektor SPSK nr 7 Górnośląskiego Centrum Medycznego im. prof. L. Gieca Klaudia Rogowska oraz Rektor AWF w Katowicach prof. dr hab. Adam Zając.

Przewodniczącym komitetu naukowego była prof. Jolanta Kujawa. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był Kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach dr hab. Jacek Durmała.

Program kongresu składał się z sesji wykładowych, paneli dyskusyjnych oraz warsztatów. Jeden z warsztatów zorganizowany był jako poprzedzający kongres pięciodniowy kurs szkoleniowy w zakresie leczenia zachowawczego skolioz idiopatycznych metodą DoboMed. Największym powodzeniem cieszył się warsztat pt. „Fala uderzeniowa w leczeniu dysfunkcji układu narządów ruchu”.

W uroczystym otwarciu kongresu udział wzięli przedstawiciele Europejskiego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji. Wśród zaproszonych gości zagranicznych znaleźli się:

- Carlotte Kiekens, Secretary General of European Society of Physical and Rehabilitation Medicine, Coordinator of Cochrane Rehabilitation

- Stefano Negrini, Chair of Evidence Based Medicine Committee of European Society of Physical and Rehabilitation Medicine, Director of Cochrane Rehabilitation
- Enrique Varela Donoso, Chair of Professional Practice Committee of Physical and Rehabilitation Medicine Section of European Union of Medical Specialists (UEMS PRM Section)
- Angelo Gabriele Aulisa, Children Hospital Bambino Gesù Rome
- Nachiappan Chockalingam, MIPeM, PFHEA, Professor of Clinical Biomechanics, Faculty of Health Sciences Staffordshire University
- Nikola Jevtic, Regional Schroth Instructor
- Giovanni Barassi, Technical Coordinator of the Rehabilitation Sector CUMFeR, Department of Physical Medicine and Rehabilitation, University of Chieti-Pescara.

W panelu dyskusyjnym dotyczącym kompleksowej i skoordynowanej opieki na przykładzie projektów opieki nad chorymi po zawale serca i endoprotezoplastyce udział wziął Podsekretarz Stanu Ministerstwa Zdrowia Krzysztof Łąda.

W trakcie kongresu odbyła się również sesja studencka oraz sesja prezentująca najlepsze zgłoszone prace. Pozostałe prace oryginalne zostały przedstawione w postaci elektronicznej ciągłej sesji posterowej.

Odbyły się następujące sesje tematyczne:

- Rehabilitacja przed i po endoprotezoplastyce
- Rehabilitacja osób z chorobami układu sercowo-naczyniowego
- Rehabilitacja osób z chorobami neurologicznymi
- Rehabilitacja osób z chorobami nowotworowymi
- Rehabilitacja osób z chorobami w wieku starszym
- Rehabilitacja osób z chorobami z chorobami płuc
- Sesja Varia.

Ilustracja 150. Otwarcie IX Kongresu – prof. J. Kujawa i dr hab. J. Durmała

Ilustracja 151. Profesor J. Kujawa i dr M. Krasuski

Ilustracja 152. W oczekiwaniu na otwarcie – dr M. Krasuski, prof. J. Kiwerski, prof. G. Wasilewska, dr B. Przeździecki

Ilustracja 153. Zarząd Główny IX Kadencji

W Kongresie udział wzięło 398 osób, w tym 45 prezentujących referaty, pochodzących z 28 różnych jednostek naukowych; 11 prezentacji zostało przedstawionych przez przedstawicieli zagranicznych jednostek naukowych, co stanowi 24,4% wszystkich referatów.

Do kongresu zgłoszono ponad 90 streszczeń, zakwalifikowanych zostało 88 prac.

Kongres w liczbach: 2 języki wykładowe, 400 uczestników, 27 wystawców, ponad 90 zgłoszonych streszczeń, 8 sesji tematycznych.

Komunikacja medialna opierała się na stronach internetowych Kongresu, a także na zapowiedziach na stronach internetowych patronów medialnych.

W dniu 14 października 2016 roku odbyło się I posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji. Zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: prezes dr hab. Jacek Durmała, wiceprezesi dr hab. Piotr Majcher i dr Rafał Sapuła, sekretarz dr Jacek Głodzik, zastępca sekretarza dr Iwona Maciąg-Tymecka, skarbnik lek. Jolanta Janowska-Fabianowicz, redaktor naukowy dr hab. Małgorzata Łukowicz.

Ilustracja 154. Teatr Śląski

21 GRUDNIA

III posiedzenie Zarządu X Kadencji miało miejsce w Katowicach, w Teatrze Śląskim. Otworzył je prezes dr hab. J. Durmała. Na zebraniu:

- omawiano sprawy organizacji XVII Sympozjum w Poznaniu
- dr hab. Marta Woldańska-Okońska złożyła relację z posiedzenia Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich w dniu 12 grudnia 2016 roku
- dr I. Maciąg-Tymecka przedstawiła informację na temat zarządzenia prezesa NFZ dotyczącego opieki nad kobietą w ciąży i dzieckiem z wadami, wynikającego z przepisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin
- prof. J. Kujawa i dr Piotr Tederko przedstawili informację na temat aktywności delegatów PTReh w działaniach podejmowanych przez ESPRM i UEMS PRMiISPR
- dr hab. Krystyna Książopolska-Orłowska przedstawiła informację konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej
- omawiano sprawy członkowskie.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 10 lutego zmarł prof. dr hab. n. kult. fiz. Janusz Nowotny (ur. 29.08.1940), członek założyciel PTReh. Absolwent Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie i Wydziału Lekarskiego Śląskiej Akademii Medycznej, pracownik naukowy Śląskiej Akademii Medycznej, rektor AWF w Katowicach, kierownik Katedry i Zakładu Rehabilitacji AWF w Katowicach, kierownik Katedry i Zakładu Fizjoterapii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego.

Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w roku 1975 na ŚAM, doktora habilitowanego nauk o kulturze fizycznej na AWF w Krakowie w roku 1989, a tytuł profesora w roku 1995.

W latach 1978-1980 uczestniczył w pracach międzyuczelnianego zespołu opracowującego program studiów dla kierunku rehabilitacja ruchowa. W 1996 roku pracował w zespole ekspertów opracowujących dla Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego minima programowe dla kierunku fizjoterapia. W latach 2000-2004 współuczestniczył w międzyuczelnianym zespole ekspertów opracowujących standardy kształcenia dla kierunku fizjoterapia. W 2005 roku został powołany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu do opracowania standardu nauczania dla kierunku fizjoterapia. W latach 2008-2009 członek zespołu ekspertów Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa

Edukacji Narodowej do opracowania wytycznych w sprawie profilaktyki wad postawy ciała u dzieci i młodzieży. Od roku 1963 zajmował się rehabilitacją dzieci i młodzieży. Autor i współautor ponad 300 publikacji, w tym wielu podręczników akademickich z zakresu fizjoterapii. Członek komitetów naukowych siedmiu wydawnictw. W latach 60. wiceprzewodniczący Sekcji Magistrów Wychowania Fizycznego TWK, w latach 90. wiceprzewodniczący ZG PTE. Członek Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji PAN. Konsultant wojewódzki w dziedzinie fizjoterapii w województwie śląskim w latach 2003-2010.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i odznaczeniami towarzystw naukowych i społecznych.

† 26 marca zmarła lek. Maria Irena Ussowska (ur. 18.06.1941), członek założyciel PTReh, członek ZG PTReh, organizator Oddziału Świętokrzyskiego PTReh, ordynator Oddziału Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach, konsultant wojewódzki ds. rehabilitacji.

ROK 2017

23 MARCA

W Narodowym Instytucie Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie odbyło się III posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji, w trakcie którego:

- prezes dr hab. Jacek Durmała poinformował, że w dniu 20 marca uzyskano aktualizację wpisu PTReh w Krajowym Rejestrze Sądowym
- przyjęto wniosek Prezesa o zawarcie umowy z nowym biurem prawnym
- Prezes przedstawił relację z Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich z 13 marca 2017 roku z udziałem Ministra Zdrowia Konstantego Radziwiłła
- prof. Piotr Majcher przedstawił sprawozdanie z prac związanych z leczeniem uzdrowiskowym i roli lekarzy specjalistów rehabilitacji medycznej
- dyskutowano o współpracy PTReh z Naczelną Izbą Lekarską i o wyborze przedstawicieli PTReh do Ośrodka ds. Wytycznych Postępowania w Praktyce Medycznej NIL; wybrano prof. Małgorzatę Łukowicz oraz prof. Jolantę Kujawę

- przyjęto sprawozdanie Skarbnika PTReh lek. Jolanty Janowskiej-Fabianowicz
- na wniosek prof. P. Majchera przyjęto uchwałę dot. wytycznych rehabilitacji i żywienia w onkologii; prof. P. Majcher zdał też relację z udziału w otwarciu kampanii „Żywienie medyczne – Twoje posiłki w walce z chorobą” oraz na temat finansowania dodatkowego żywienia na oddziałach rehabilitacji
- dr Rafał Sapała przedstawił aktualne działania na rzecz rehabilitacji w Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej
- omawiano kolejne sprawy organizacyjne XVIII Sympozjum PTReh w Rzeszowie w roku 2017, a jako temat wiodący przyjęto „Rehabilitacja od narodzin do starości” i zaakceptowano kandydatów do komitetu naukowego
- przyjęto propozycję przejęcia księgowości przez firmę Salidex, która oferuje podobne koszty obsługi
- dr hab. Dominika Szalewska przedstawiła informację na temat kampanii „Choosing Wisely Poland” (kampania ta dotyczy rozpowszechniania wiedzy i wytycznych wśród lekarzy; wybrano kandydatury do zespołu roboczego: dr hab. D. Szalewską jako przewodniczącą zespołu oraz dr hab. Dariusza Jastrzębskiego, dr hab. Małgorzatę Łukowicz, dr Joannę Jabłońską-Brudło i dr. Piotra Tederko)
- lek. Jacek Bućko, przewodniczący Sekcji Historycznej, podał informacje o planach działalności Sekcji
- przyjęto informację redaktora naukowego kwartalnika „Postępy Rehabilitacji”
- dr P. Tederko przedstawił sprawozdanie z GA of ESPRM i UEMS PRM w Monachium w lutym 2017 roku
- przyjęto kandydatów do UEMS PRM Section and Board: zostali nimi prof. J. Kujawa, dr P. Tederko i prof. J. Durmała.

30 KWIETNIA – 4 MAJA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym ESPRM i UEMS PRM w Buenos Aires.

6-9 WRZEŚNIA

Delegaci z Polski uczestniczyli w zgromadzeniu ogólnym ESPRM i UEMS PRM w Bratysławie.

21 WRZEŚNIA

W Hali Expo-Łódź odbyło się IV posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji. Zebranie otworzył i prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. J. Durmała, w zastępstwie rolę sekretarza pełniła dr hab. D. Szalewska. W trakcie zebrania:

- omawiano m.in. sprawę świadczeń gwarantowanych z rehabilitacji medycznej (informacja o nowym systemie funkcjonowania rehabilitacji w Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji dotyczącej rehabilitacji neurologicznej)
- prezes dr hab. J. Durmała zwrócił uwagę na konieczność opracowania standardów w rehabilitacji, które będą sformalizowane przez AOTMiT
- omawiano sprawy dotyczące XVIII Sympozjum PTReh w Rzeszowie (m.in. podjęto decyzję o skróceniu Sympozjum z 3 do 2 dni: piątek i sobota)
- Prezes zdał relację z Forum Ekonomicznego 2017 w Krynicy
- prof. P. Majcher zdał relację ze spotkania z Ministrem Zdrowia Konstantym Radziwiłłem, który uznał, że rehabilitację, w tym poradnie rehabilitacyjne, należy umieścić w ramach sieci szpitali
- Prezes zwrócił uwagę na dyskutowany w ostatnich miesiącach temat kompetencji zawodowych fizjoterapeutów
- dr R. Sapuła przedstawił aktualne działania na rzecz rehabilitacji w Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej
- prof. J. Kujawa i dr P. Tederko zdali sprawozdanie z tegorocznych zgromadzeń ogólnych ESPRM i UEMS PRM; oboje referenci zwrócili uwagę na zaangażowanie polskich przedstawicieli, którzy biorą czynny udział w działalności ESPRM i UEMS PRM, a prof. J. Kujawa na włączenie także Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w prace Cochrane Rehabilitation Team; uznano za ważne opracowywanie nowej edycji *Białej księgi medycyny fizykalnej i rehabilitacji*; kolejny kongres ESPRM odbędzie się w dniach 1-6 maja 2018 roku w Wilnie.

13-14 PAŹDZIERNIKA

W Rzeszowie odbyło się XVIII Sympozjum PTReh, a jego przewodnim tematem była „Rehabilitacja od narodzin do starości”. Sympozjum zostało objęte honorowym patronatem rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, marszałka Województwa Podkarpackiego oraz prezydenta miasta Rzeszowa.

Celem Sympozjum było przedstawienie i rozpowszechnienie wiedzy na temat zasad kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych grupach wiekowych, popularyzowanie biopsychospołecznego modelu rehabilitacji oraz zwrócenie uwagi na konieczność interdyscyplinarnej współpracy w zespołach rehabilitacyjnych.

Wybitne gremium komitetu naukowego zapewniło wysoki poziom merytoryczny Sympozjum. Przewodniczącym komitetu naukowego był dr hab. J. Durmała, przewodniczącą komitetu organizacyjnego dr Lidia Perenc.

W Sympozjum brały udział 172 osoby. Prezentację wykładów monograficznych oraz wyników badań naukowych poprowadzono podczas 1 sesji plenarnej oraz 10 sesji panelowych. Łącznie wygłoszono 47 wystąpień. Podczas multimedialnej ekspozycji plakatów zaprezentowano 13 prac.

Tematami sesji były następujące zagadnienia:

- Rehabilitacja pacjentów z wielochorobowością
- Choroby układu ruchu a rehabilitacja (dwie sesje)
- Choroby układu nerwowego a rehabilitacja (dwie sesje)
- Problemy współczesnej rehabilitacji
- Choroby nowotworowe a rehabilitacja
- Choroby układu krążenia a rehabilitacja
- Choroby układu oddechowego a rehabilitacja
- Wady wrodzone, uwarunkowane genetycznie, choroby rzadkie a rehabilitacja
- Wcześnieństwo, mózgowe porażenie dziecięce a rehabilitacja.

Komitet naukowy Sympozjum wyróżnił 2 spośród 13 prac z sesji plakatowej:

- J. Frasuńska, B. Tarnacka, K. Wasiak: *Różnice w barierach społeczno-środowiskowych pacjentów z urazem rdzenia kręgowego odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa*
- E. Lenart-Domka, E. Domka-Jopek, J. Zwolińska: *Terapia wymuszona koniecznością u dzieci z postacią połowiczną mózgowego porażenia dziecięcego.*

Pierwszego dnia, 13 października, we wczesnych godzinach rannych, jeszcze przed inauguracją XVIII Sympozjum odbyło się V posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji, które prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. J. Durmała. Obrady dotyczyły następujących kwestii:

- w sprawach bieżących omawiano zagadnienia finansowe Towarzystwa, w tym sprawozdanie skarbnika lek. J. Janowskiej-Fabianowicz
- prof. P. Majcher złożył sprawozdanie ze spotkania z przedstawicielami lekarzy specjalistów balneologii i medycyny fizykalnej w osobach: konsultanta krajowego, prezesa Towarzystwa oraz lekarzy naczelných uzdrowisk (prof. P. Majcher zwrócił uwagę, że te osoby wchodzi w skład zespołu przy ministrze zdrowia, który opracowuje rekomendację do nowej ustawy o uzdrowiskach)
- dr R. Sapuła przedstawił sprawozdanie z prac Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej na rzecz rehabilitacji i medycyny fizykalnej
- Ministerstwo Zdrowia i AOTMiT widzą problem w finansowaniu rehabilitacji osób niepełnosprawnych w Polsce (pieniądze są rozproszone, podzielone na wiele instytucji i należy znaleźć jedno źródło, które będzie dysponowało środkami na rehabilitację: dyskutowano nad sposobem przeprowadzenia zmian w tym zakresie)
- prof. P. Majcher złożył wniosek formalny o utworzenie Sekcji Rehabilitacji Uzdrowiskowej przy PTReh, zaznaczając, że jest to kontynuacja inicjatywy Zarządu Głównego z zebrania z 23 marca 2017 roku, a powołanie sekcji pozwoli na dalsze prace wcześniej powołanej komisji, również na polu naukowym (wniosek został przyjęty, a na przewodniczącą powołano prof. Martę Woldańską-Okońską); w kwestii powołania Sekcji zostanie przygotowana uchwała do zatwierdzenia na kolejnym zebraniu ZG PTReh
- prezes dr hab. J. Durmała zwrócił uwagę, że w pracy Komisji ds. Nadawania Patronatów zaangażowana jest jedynie dr Iwona Maciąg-Tymecka, poddał

więc propozycję, aby komisję rozwiązać i sprawy patronatów przekazać do decyzji ścisłego prezydium ZG PTReh.

20-21 PAŹDZIERNIKA

Członkowie PTReh brali udział w III Sympozjum „Rehabilitacja w chorobach nerek i układu moczowego” w Krakowie zorganizowanym przez Wydział Rehabilitacji Ruchowej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, Fundację Amicus Renis, Grupę Roboczą ds. Rehabilitacji przy Polskim Towarzystwie Nefrologicznym oraz Fresenius Medical Care.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 17 czerwca zmarł dr hab. n. med. Stanisław Bakuła, prof. ucz. (ur. 8.12.1946), kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, członek PTReh.

Po odbyciu w latach 1965-1971 studiów na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku podjął w 1971 roku pracę jako asystent w I Klinice Chorób Wewnętrznych AMG kierowanej przez prof. Mariana Górskiego. Uzyskał tam w 1974 roku specjalizację pierwszego stopnia z zakresu chorób wewnętrznych. Po reorganizacji Klinika pod kierownictwem doc. Witolda Zegarskiego otrzymała nazwę I Klinika Chorób Wewnętrznych i Ostrych Zatruc. W roku 1977 obronił pracę doktorską i objął stanowisko adiunkta. W latach 1979-1981 w ramach urlopu bezpłatnego pracował na kontrakcie w Libii. Następnie w roku 1990 habilitował się w zakresie medycyny i toksykologii doświadczalnej. W 1992 roku przeszedł do I Kliniki Chorób Serca, gdzie pracował do roku 1998, kiedy to objął funkcję kierownika Katedry i Zakładu Rehabilitacji AMG. W roku 2002 został powołany w Uczelni na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W latach 1990-1993 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Chorób Wewnętrznych, później także zastępcy dyrektora Państwowego Szpitala Klinicznego nr 1. Zakładem, a potem utworzoną w 2005 roku Kliniką Rehabilitacji kierował nieprzerwanie do końca roku 2012. Był specjalistą drugiego stopnia w zakresie chorób wewnętrznych (1981), toksykologii klinicznej (1990) i rehabilitacji medycznej (2002). Położył duże zasługi dla rozwoju rehabilitacji w gdańskiej Uczelni, zabiegając z sukcesem o utworzenie w 2005 roku obok Zakładu także Kliniki Rehabilitacji i ulokowanie jej w nieistniejącym już dziś budynku na terenie dawnego PSK-1, mieszczącym Sanatorium Usprawniania Leczniczego dla Dzieci. W styczniu 2013 roku po przeniesieniu Kliniki do budynku dawnego Szpitala Studenckiego zachował stanowisko kierownika Katedry.

W 2014 roku przeszedł na emeryturę, kontynuując zatrudnienie jako kierownik Katedry. Pełnił w latach 1999-2002 z wyboru funkcję prodziekana Wydziału Lekarskiego, a następnie prorektora ds. klinicznych AMG w latach 2002-2005. Był pełnomocnikiem rektora do organizacji studiów pielęgniarstwa oraz na kierunku fizjoterapia, jak też Wydziału Nauk o Zdrowiu. W 2006 roku został powołany na kierownika Regionalnego Ośrodka Rehabilitacji Kardiologicznej dla województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego. Za działalność akademicką został odznaczony w roku 2002 Srebrnym Krzyżem Zasługi.

ROK 2018

21 KWIETNIA

W Sosnowcu na terenie Centrum Targowo-Konferencyjnego Expo Silesia podczas Targów REHexpo 2018 odbyło się VII posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji.

Prezes ZG PTReh, dr hab. Jacek Durmała powitał wszystkich zebranych, dokonał otwarcia zebrania oraz poinformował o zamiarze przetłumaczenia *Białej Księgi* na język polski.

Zarząd przyjął regulaminy nowych sekcji (wcześniej przesłane pocztą elektroniczną) – Rehabilitacji Uzdrowiskowej (przewodnicząca prof. Marta Woldańska-Okońska) oraz Rehabilitacji Pulmonologicznej (przewodniczący prof. Dariusz Jastrzębski). Plan działań sekcji Towarzystwa na najbliższe miesiące obejmuje opracowanie standardów zlecania procedur fizjoterapeutycznych w uzdrowiskach oraz opracowania wytycznych dotyczących zastosowania rehabilitacji pulmonologicznej, przesłanie ich do AOTMiT jako standardu i MZ z zamiarem ogłoszenia w formie obwieszczenia ministra zdrowia.

Doktor Piotr Tederko zwrócił uwagę na najbliższą publikację wydawnictwa Europejskiej Rady Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji, która dotyczyć ma roli i zadań lekarza rehabilitacji w rehabilitacji pulmonologicznej, natomiast

prof. Małgorzata Łukowicz zwróciła uwagę na opracowany przez KIF dokument: standardy badania fizjoterapeutycznego.

Prezes dr hab. J. Durmała:

- przedstawił dr hab. Ewę Zamyśłowską-Szmytkę: przewodniczącą Sekcji Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów
- podał informację o organizacji XIX Sympozjum PTReh w dniach 4-6 października 2018 roku w Kamieniu Pomorskim; temat wiodący to „Robotyka i wirtualna rzeczywistość w rehabilitacji”; organizacji podjęła się prof. Beata Tarnacka
- poinformował o odwołaniu przez ministra zdrowia dotychczasowego konsultanta krajowego prof. Krystyny Książepolskiej-Orłowskiej i powołanie na jej miejsce prof. Marka Józwiaka; zmiana ta odbyła się bez powiadomienia i opiniowania przez PTReh.

Doktor J. Jabłońska-Brudło:

- przedstawiła informację na temat Kongresu PTReh w 2019 roku; zaprezentowała ofertę na organizację od firmy Med-Media Materna; ustalono datę i miejsce Kongresu (12-14 września 2019 roku w Gdańsku) oraz miejsce obrad (Centrum Biologii Medycznej GUMed); przyjęto tytuł wiodący Kongresu: „Choroby cywilizacyjne i choroby rzadkie wyzwaniem rehabilitacji XXI wieku” oraz ramowy program; podano skład komitetu organizacyjnego i komitetu naukowego – Zarząd przyjął przedstawione propozycje
- poinformowała o uruchomieniu w najbliższym czasie studiów podyplomowych specjalista ds. zarządzania rehabilitacją; opracowano już model kształcenia na ww. studiach.

Skarbnik ZG PTReh lek. Jolanta Janowska-Fabianowicz przedstawiła sprawozdanie finansowe za okres od 14 października 2016 roku do 31 marca 2018 roku.

Przedstawiono wzór umowy na organizację Sympozjum z firmą Med-Media, który zostanie sprawdzony przez prawnika Towarzystwa. Z firmą tą planowane jest także podpisanie umowy na organizację Kongresu w 2019 roku oraz wydanie podręcznika rehabilitacji Brandona.

6-9 WRZEŚNIA

Delegaci Naczelnej Rady Lekarskiej i PTReh prof. J. Kujawa i dr P. Tederko brali udział w zgromadzeniach ogólnych ESPRM oraz UEMS-PRM w Sztokholmie.

20 WRZEŚNIA

W Łodzi podczas Targów Rehabilitacja odbyło się VIII posiedzenie Zarządu Głównego PTReh.

Posiedzenie prowadził prezes dr hab. J. Durmała. W trakcie posiedzenia:

- w głosowaniu jawnym przyjęto regulamin pracy nowej sekcji Towarzystwa: Sekcji Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów
- dr P. Tederko omówił, w zastępstwie nieobecnej dr hab. B. Tarnackiej, przewodniczącej komitetu organizacyjnego XIX Sympozjum PTReh w Kamieniu Pomorskim, stan przygotowań do XIX Sympozjum; przedstawił skład komitetu naukowego, komitetu organizacyjnego oraz program Sympozjum (tematykę wykładów, warsztatów i osoby prowadzące)
- podjęto uchwałę o wymogu czynnego udziału w działaniach PTReh wszystkich osób będących w okresie specjalizacji z rehabilitacji medycznej
- zebrani zapoznali się z rekomendacją PTReh i poparli przyznanie nagrody na targach Rehabilitacji w Łodzi firmie „dr Komfort” Kalmed z Poznania za obuwie stosowane w terapii i profilaktyce
- dr P. Tederko przedstawił sprawozdanie ze zgromadzenia ogólnego Zarządu Europejskiego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (ESPRM) i Sekcji Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji Europejskiej Unii Lekarzy Specjalistów (UEMS-PRM), które odbyły się we wrześniu w Sztokholmie.

4-6 PAŹDZIERNIKA

W Kamieniu Pomorskim odbyło się XIX Sympozjum PTReh pt. „Robotyka i wirtualna rzeczywistość w rehabilitacji”.

Celem Sympozjum była wymiana informacji, doświadczeń i poglądów związanych z rozwojem robotyki, wirtualnej rzeczywistości i telemedycyny we współczesnej rehabilitacji. Sympozjum

stanowiło okazję do dyskusji o aktualnym stanie wiedzy i możliwościach zastosowania nowoczesnych technologii przy udziale wielu znamienitych gości z zagranicy i z Polski. Ponieważ wciąż przybywa nowych rozwiązań i nie sposób poznać samodzielnie wszystkie rodzące się możliwości, organizatorzy Sympozjum chcieli pomóc w nawiązaniu współpracy różnych środowisk zajmujących się tą dynamicznie rozwijającą się dziedziną.

W pierwszym dniu Sympozjum, 4 października, od godz. 8.00 rozpoczęto warsztaty, w trakcie których dr E. Wally i prof. M. Józwiak omówili problemy diagnostyki laboratoryjnej chodu oraz wykorzystania robotów w terapii chodu. Te trudne dla klinicystów techniczne sprawy obaj wykładowcy przedstawili w sposób przystępny i bardzo praktyczny.

Tego samego dnia w godzinach popołudniowych miało miejsce posiedzenie Zarządu Głównego, a potem uroczyste otwarcie Sympozjum. O urządzeniach zaprojektowanych pierwotnie dla potrzeb wojska, które znalazły także zastosowanie w medycynie cywilnej, poinformowali krótko płk. Tomasz Czerwiński oraz dr Bogumił Korczyński. Profesor Thierry Lejeune wygłosił interesujący wykład na temat użyteczności robotyki w terapii kończyny górnej. Następnie uczestnicy zostali zaproszeni na koncert organowy w Katedrze pw. Jana Chrzciciela w Kamieniu Pomorskim, potem na uroczystą kolację w Rybokartach.

W piątek 5 października od wczesnych godzin porannych do wieczora trwały wykłady poświęcone biomechanice chodu. Wykładowcy to uznane polskie i zagraniczne autorytety w tej dziedzinie. Swoimi doświadczeniami w zakresie metod leczenia spastyczności, bólów krzyża, zaburzeń seksualnych u osób ze schorzeniami neurologicznymi podzielili się także lekarze, fizjoterapeuci, psychologowie i pacjenci. Przedstawiono historię robotyki oraz różne jej aspekty do wykorzystania w praktyce u dorosłych i dzieci.

W ostatnim dniu obrad, 6 października, omawiano metody komputerowe wykorzystywane w rehabilitacji oraz wykorzystanie wirtualnej rzeczywistości.

7 LISTOPADA

W Warszawie odbyło się IX posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji. Posiedzenie prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. J. Durmała.

Prezes przedstawił informacje dotyczące:

- ukazania się publikacji Kodeksu Dobrej Praktyki Krioterapii Ogólnoustrojowej
- raportu Zespołu ds. opracowania koncepcji zmian systemu leczenia uzdrowiskowego opublikowanego 31 grudnia 2017 roku, przyjętego w październiku 2018 roku (lekarz specjalista rehabilitacji medycznej uwzględniony w leczeniu uzdrowiskowym)
- rekrutacji recenzentów do czasopisma „Journal of the International Society of Physical and Rehabilitation Medicine” (JISPRM).

Skarbnik lek. J. Janowska-Fabianowicz przedstawiła sprawozdanie finansowe.

Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Kongresu PTReh organizowanego w dniach 12-14 września 2019 roku w Gdańsku dr J. Jabłońska-Brudło przedstawiła informacje o składzie komitetu naukowego.

W trakcie posiedzenia podjęto także następujące decyzje:

- przyjęto zmiany w statucie dotyczące opłacania składek, możliwości zakładania tylko jednego oddziału w województwie, składu Zarządu Głównego i trwania kadencji oraz powoływania do Zarządu prezesów poprzednich kadencji
- przyjęto propozycję przygotowania zasad organizacji konferencji i sympozjów PTReh, które opracują dr Katarzyna Hojan i dr Rafał Sapuła

- uznano konieczność ustalenia priorytetów w rehabilitacji medycznej, opracowanie powierzono prof. J. Kujawie i dr Kamili Gworys
- przedłużono mandat dla prof. J. Kujawy jako reprezentantki PTReh w strukturach europejskich.

26 LISTOPADA

W Lublinie odbyło się X posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji.

Posiedzenie prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. J. Durmała, który rozpoczął dyskusję dotyczącą organizacji Kongresu w 2019 roku w Gdańsku. Bieżące prace organizacyjne przedstawiła dr hab. Dominika Szalewska, informując:

- o zmianie miejsca otwarcia kongresu (uroczyste otwarcie w Dworze Artusa)
- o propozycji nowych członków komitetu naukowego Kongresu (łącznie 27 osób)
- o uzupełnieniu składu komitetu naukowego przez włączenie do niego przewodniczącej komitetu organizacyjnego dr J. Jabłońskiej-Brudło (propozycje przyjęto).

Skarbnik lek. J. Janowska-Fabianowicz przedstawiła sprawozdanie finansowe. Przyjęto propozycję Prezesa o zarządzaniu finansami Towarzystwa zgodnie ze zmieniającymi się przepisami prawnymi.

Doktor R. Sapała przedstawił informację dotyczącą uprawnień lekarza ubezpieczenia zdrowotnego związanych z wypisywaniem zlecenia na zabiegi fizjoterapeutyczne – dopuszcza się, aby lekarze wystawiali pełne skierowania (z propozycją rodzaju zabiegów, liczby i okolicy ciała), lecz nie jest to obligatoryjne. Także na posiedzeniu komisji senioralnej jej członkowie stwierdzili, że nie można dopuścić do ograniczenia dostępu osób starszych do lekarzy specjalistów rehabilitacji.

Zarząd podjął decyzję o konieczności zmiany treści porozumienia z AWF Warszawa dotyczącego wydawania „Postępów Rehabilitacji”.

Profesor J. Kujawa poruszyła problemy związane ze współpracą z towarzystwami europejskimi, uzasadniając konieczność kontynuowania wspólnych działań. Omówiła bieżące działania ESPRM i ISPRM. Przyjęto wniosek dotyczący

formalnego wyboru kandydata do Komitetu Spraw Klinicznych Unii Europejskich Specjalistów Rehabilitacji Medycznej. Wybrano dr. hab. D. Jastrzębskiego.

Na posiedzeniu prof. J. Kujawa wygłosiła prelekcję *Działalność międzynarodowych towarzystw naukowych na rzecz rozwoju medycyny*, omawiając aktywność delegatów PTReh w ESPRM. Profesor J. Kujawa przedstawiła strukturę organizacyjną UEMS-PRM, władze i działalność sekcji. Uzasadniła, że do najważniejszych spraw z punktu widzenia PTReh należy promocja badań mających na celu poprawę efektywności programów rehabilitacji w ramach europejskiej sieci Jakości Opieki Zdrowotnej we współpracy z krajowymi i międzynarodowymi towarzystwami naukowymi. Profesor J. Kujawa jest delegatem PTReh do ESPRM, członkiem Komitetu Wykonawczego ESPRM, przewodniczącą Komitetu Informacji i Komunikacji ESPRM oraz bierze udział w pracach komitetów naukowych: Rehabilitacja osób w wieku podeszłym i Evidence Based Medicine. Doktor P. Tederko jest delegatem PTReh, członkiem Komitetu Rehabilitacji Osób z Chorobami Układu Ruchu, bierze udział w pracach komitetów naukowych: Rehabilitacja osób z uszkodzeniem rdzenia kręgowego oraz Rehabilitacja osób z chorobami układu mięśniowo-szkieletowego.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 4 czerwca zmarł prof. dr hab. n. med. Bogusław Frańczuk (ur. 24.05.1947). Specjalista rehabilitacji i ortopedii, profesor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, twórca kierunku fizjoterapia na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Medycznych Akademii, kierownik Katedry Ortopedii, Traumatologii i Rehabilitacji. Współorganizator reaktywowanych izb lekarskich, członek Komitetu Rehabilitacji, Adaptacji Społecznej i Kultury Fizycznej PAN.

ROK 2019

8 KWIETNIA

W Lublinie odbyło się XI posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji. Posiedzenie prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. Jacek Durmała. W trakcie posiedzenia:

- w głosowaniu jawnym jednogłośnie uchwalono przyjęcie rocznego sprawozdania finansowego za rok 2017
- ustalono dofinansowanie za rok 2018 współpracy z czasopismem „Postępy Rehabilitacji”
- powołano zespół do opracowania zmian w statucie w składzie: prof. Piotr Majcher, dr hab. Dominika Szalewska, dr Iwona Maciąg-Tymecka, dr hab. Katarzyna Hojan (zespół opracuje rekomendacje, które przedstawi do zaopiniowania ZG PTReh)
- dr Joanna Jabłońska-Brudło złożyła sprawozdanie z przygotowań do X Kongresu w Gdańsku we wrześniu 2019 roku
- prof. Jolanta Kujawa przedstawiła sprawozdanie ze Zgromadzeń Ogólnych ESPRM i Sekcji UEMS-PRM (21-23 marca 2019)
- omawiano sprawy ogólne i członkowskie.

12 WRZEŚNIA

W Gdańsku odbyło się XII posiedzenie Zarządu Głównego PTReh X Kadencji.

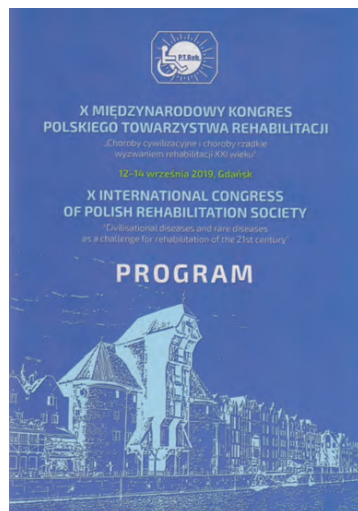
Posiedzenie otworzył i prowadził Prezes ZG PTReh dr hab. J. Durmała:

- w głosowaniu jawnym Zarząd uchwalił przyjęcie rocznego sprawozdania finansowego za rok 2018; dyskutowano nad sprawą przekazywania 35% składek z Oddziałów do Zarządu Głównego
- Prezes stwierdził, że nie ma w Towarzystwie systemu powoływania prezesa elekta, a ze względu na stan zdrowia nie będzie kandydował na następną kadencję; po dyskusji przedstawiono kandydaturę na prezesa PTReh prof. P. Majchera, który wyraził zgodę, prosząc równocześnie o wsparcie w działaniach dwóch wiceprezesów, szczególnie w Ministerstwie Zdrowia

- dr Rafał Sapała podał informację o aktualnych pracach Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej Sejmu RP dotyczących rehabilitacji medycznej
- dr J. Jabłońska-Brudło przedstawiła informację o stanie ostatnich przygotowań do Kongresu PTReh, a także podziękowała wszystkim kolegom z Oddziału Pomorskiego oraz wszystkim osobom, które wspierały ją w organizacji Kongresu
- dr J. Jabłońska-Brudło przedstawiła sylwetki lekarzy-kandydatów na członków honorowych: dr Barbarę Wojewską-Wójcik oraz dr Wiesławę Nykę (Zarząd w jawnym głosowaniu jednogłośnie przyjął te kandydatury, a ze względu na fakt, że większość członków kapituły była obecna i jest szansa na ich spotkanie, po uroczystej inauguracji Kongresu mogło się odbyć formalne głosowanie)
- udzielono patronatu honorowego konferencjom:
 - 1) XIII Sympozjum Naukowe pt. „Kluczowe elementy postępowania w skoordynowanej opiece rehabilitacyjnej w chorobie zwyrodnieniowej stawu biodrowego”, organizowane przez Centrum Kompleksowej Rehabilitacji, która odbędzie się w 22 listopada 2019 roku w Konstancinie-Jeziornie
 - 2) Światowy Zjazd Europejskiej Akademii Niepełnosprawności Dziecięcej, który odbędzie się w dniach 16-20 czerwca 2020 roku w Poznaniu
 - 3) II Międzynarodowe Sympozjum pt. „Urazy przeciążeniowe tkanek miękkich oraz złamania przeciążeniowe w sporcie”, organizowane przez Polskie Towarzystwo Mięśni, Ścięgien i Węzadeł, które odbędzie się w dniach 12-14 grudnia 2019 roku
- prof. J. Kujawa zwróciła uwagę na zakładkę „organizacje międzynarodowe” na stronie internetowej Towarzystwa, którą redaguje dr Piotr Tederko, gdzie znajdują się aktualne informacje i m.in. przetłumaczone teksty komunikatów organizacji międzynarodowych; za tę pracę prof. J. Kujawa serdecznie podziękowała oraz wnioskowała, aby nowy Zarząd Główny Towarzystwa wystosował list gratulacyjny do dr. P. Tederko z powiadomieniem miejsca jego pracy – dr P. Tederko jest także zastępcą sekretarza UEMS PRM BOARD, aktywnym i poważanym członkiem tego gremium; w jawnym głosowaniu zebrani przegłosowali wniosek.

12-14 WRZEŚNIA

W Gdańsku odbył się X Międzynarodowy Kongres PTReh pod honorowym patronatem Ministra Zdrowia prof. dr hab. Łukasza Szumowskiego, Rektora GUMed prof. dr. hab. Marcina Gruchały, Prezydenta Miasta Gdańska Aleksandry Dulckiewicz, Wojewody Pomorskiego Dariusza Drelichy, Marszałka Województwa Pomorskiego Mieczysława Struka. Temat wiodący „Choroby cywilizacyjne i choroby rzadkie wyzwaniem rehabilitacji XXI wieku”.

Organizatorem był Zarząd Główny PTReh, współorganizatorami Klinika Rehabilitacji Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Oddział Pomorski PTReh. Uroczyste otwarcie odbyło się w Dworze Artusa w historycznym centrum Gdańska, reprezentacyjnym miejscu, gdzie odbywają się najwyższej rangi uroczystości naukowe. Obrady prowadzono w Centrum Biologii Medycznej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Komitet naukowy Kongresu pracował w 26-osobowym składzie pod przewodnictwem dr. hab. J. Durmały, komitet organizacyjny składał się z 12 osób pod przewodnictwem dr J. Jabłońskiej-Brudło.

W X Międzynarodowym Kongresie PTReh w Gdańsku uczestniczyło 9 członków honorowych PTReh. Zaproszenie przyjęło 53 wykładowców, w tym: prof. Luc Vanhees z Leuven, prof. Agnieszka Mawlichanów z Krakowa, prof. Anna Kostera-Pruszczyk z Warszawy, dr Tomasz Potaczek z Zakopanego, dyr. Anna Sójka z ZUS z Warszawy, mgr Joanna Długokęcka z Departamentu ds. Programów PFRON z Warszawy, 23 członków komitetu naukowego i 30 naukowców Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, przewodniczyli oni także sesjom plenarnym lub je współprowadzili, a część z nich prowadziła warsztaty. Gośćmi Kongresu byli także przedstawiciele trzech fundacji reprezentujących pacjentów z chorobami rzadkimi i ich rodziny: Parent Project, Uniqua, fundacja SMA. W piątek w sesjach poświęconych chorobom rzadkim uczestniczyła grupa rodziców dzieci z chorobami rzadkimi.

Ilustracja 155. Baner Kongresu

Ilustracja 156. Dwór Artusa – Rektor GUMed prof. M. Gruchała i przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr J. Jabłońska-Brudło podczas otwarcia Kongresu

Ilustracja 157. Profesor P. Majcher, prof. A. Ronikier, dr M. Krasuski, prof. K. Księżopolska-Orłowska, dr hab. J. Durmała, prof. A. Kwolek oraz prof. J. Kujawa

Ilustracja 158. Dwór Artusa – uczestnicy Kongresu

Ilustracja 159. Dwór Artusa – dr J. Jabłońska-Brudło, prof. P. Majcher, dr B. Wojewska-Wójcik, prof. A. Ronikier

Ilustracja 160. Otwarcie obrad w Centrum Biologii Medycznej – dr hab. D. Szalewska, prof. T. Zdrojewski

Ilustracja 161. Centrum Biologii Medycznej GUMed

Ilustracja 162. Profesor P. Majcher i dr J. Jabłońska-Brudło w Radiu Gdańsk

Ilustracja 163. Doktor J. Jabłońska-Brudło w Panoramie Gdańskiej

Ilustracja 164. Profesor J. Kujawa na gdańskim starym mieście

W pierwszym dniu obrad Kongresu, 12 września, odbywało się siedem równolegle prowadzonych warsztatów, których tematyka obejmowała głównie problemy rehabilitacji w chorobach rzadkich, ale omawiano także położeniowe zawroty głowy, diagnostykę laboratoryjną chodu, stosowanie hyperbarii.

Uroczyste otwarcie Kongresu nastąpiło w Dworze Artusa o godz. 17.00. Przewodnicząca komitetu organizacyjnego przywitała członków honorowych PTReh, zaproszonych gości i uczestników Kongresu oraz przekazała życzenia owocnych obrad od patronów honorowych Kongresu. Wystąpienia okolicznościowe przedstawili Prezes PTReh dr hab. J. Durmała oraz Wiceprezes PTReh dr hab. P. Majcher, a następnie wykłady inauguracyjne wygłosili: prof. Marcin Gruchała (GUMed) *Epidemia XXI wieku – niewydolność serca* oraz prof. Janusz Limon (GUMed) *Choroby genetyczne i wady rozwojowe człowieka w sztuce*.

Wieczorem członków Zarządu oraz gości honorowych zaproszono na kolację do restauracji Kubickiego, zabytkowego, działającego od 100 lat lokalu, miejsca spotkań Polonii gdańskiej w okresie międzywojennym, który zachował wystrój i styl z początku XX wieku. Była tam okazja do rozmów dotyczących Kongresu oraz odbyło się posiedzenie kapituły honorowego członkostwa i zatwierdzenie uchwały Zarządu przyznającej ten tytuł dr W. Nyce i dr B. Wojewskiej-Wójcik.

W ciągu kolejnych dni Kongresu obrady odbywały się równolegle – w piątek w trzech, a w sobotę w dwóch salach wykładowych Centrum Biologii Medycznej GUMed.

W drugim dniu Kongresu, 13 września, obrady były prowadzone równolegle w trzech salach wykładowych i poświęcone były głównym tematom Kongresu – chorobom cywilizacyjnym i chorobom rzadkim oraz tematom wolnym.

W Sali wykładowej im. Prof. Stanisława Hillera odbyły się sesje:

- Choroby układu krążenia wyzwaniem rehabilitacji XXI wieku
- Neurorehabilitacja w XXI wieku
- Co nowego w rehabilitacji pacjentów z chorobami onkologicznymi?

W Sali wykładowej im. Prof. Michała Reichera sesje:

- Dystrofia mięśniowa Duchenne’a: nowoczesne standardy kompleksowej diagnostyki, oceny, leczenia oraz rehabilitacji (część 1-2)
- Rdzeniowy zanik mięśni jako przyczyna niepełnosprawności.

W Sali wykładowej im. Prof. Włodzimierza Mozołowskiego przedstawiano tematy wolne.

W piątek 13 września w godzinach 13.00-14.00 w sali im. Prof. Michała Reichera odbył się panel konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej pod tytułem: „Rehabilitacja lecznicza – konieczność zmian czy zmiana konieczna do dostosowania do obecnych potrzeb pacjentów?”, który prowadził dr Arkadiusz Szalewski, a gośćmi specjalnymi byli:

- Jerzy Gryglewicz (ekspert ds. zdrowia, Uczelnia Łazarskiego w Warszawie)
- Jakub Kraszewski (dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku)
- Zbigniew Król (były podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia)
- Piotr Majcher (konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji medycznej)
- Jarosław Pinkas (Główny Inspektor Sanitarny, krajowy konsultant w dziedzinie zdrowia publicznego)
- Waldemar Wierzba (dyrektor Departamentu Zdrowia MSWiA).

W piątek 13 września w godzinach poobiednich odbyło się Walne Zebranie Członków PTReh, na którym wybrano nowe władze – prezesem PTReh został dr hab. P. Majcher, prof. ucz., a tytuły honorowych członków PTReh otrzymały dr B. Wojewska-Wójcik oraz dr W. Nyka.

W trzecim dniu Kongresu, w sobotę 14 września w godzinach porannych odbyły się cztery równoległe sesje plakatowe, w których zaprezentowano 30 prac.

W dwóch salach trwały obrady plenarne rozpoczęte od wykładu wprowadzającego dotyczącego tlenoterapii hiperbarycznej i jej zastosowania w rehabilitacji, przedstawionego przez dr. hab. Jacka Kota, kierownika Kliniki Medycyny Hiperbarycznej i Ratownictwa Medycznego GUMed i Krajowego Ośrodka Medycyny Hiperbarycznej Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni. Następnymi tematami obrad były: choroby cywilizacyjne, zespoły bólowe kręgosłupa jako przyczyna niepełnosprawności, choroby rzadkie, tematy wolne. Szerzej omawiano zagadnienia kompleksowej rehabilitacji.

W Kongresie uczestniczyło około 400 osób – lekarzy specjalistów z różnych dziedzin medycyny, fizjoterapeutów, psychologów, neuropsychologów, dietetyków, specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją, naukowców z Politechniki Gdańskiej,

studentów Wydziału Lekarskiego i Wydziału Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz członków fundacji i wystawców. W przyjaznej atmosferze mieli oni możliwość interdyscyplinarnej dyskusji i nawiązania kontaktów osobistych i naukowych, a także integracji podczas kolacji w piątek 13 września w Piwnicy Rajców przy Długim Targu w Gdańsku. Część z uczestników pozostała w Gdańsku do niedzieli, aby zwiedzić to piękne miasto.

Zakończenie Kongresu odbyło się w godzinach popołudniowych w Sali wykładowej im. Prof. Michała Reichera. Podziękowano członkom komitetu naukowego i organizacyjnego, sponsorom i uczestnikom. Komitet naukowy przyznał nagrody i wyróżnienia prac prezentowanych w czterech sesjach plakatowych:

Choroby Cywilizacyjne 1

Nagroda – pierwsze miejsce:

- M. Piwnik, J. W. Raczkowski (Łódź) *Dna moczanowa bez hiperurykemii*

Wyróżnienia:

- A. Hadamus, D. Białoszewski, A. J. Kowalska, E. Urbaniak, K. Wydra, R. Boratyński, A. Kobza, M. Selegrat, W. Marczyński (Warszawa, Otwock) *Znaczenie treningu równowagi w wirtualnej rzeczywistości u pacjentów po endoprotezoplastyce stawu biodrowego na wybrane parametry równowagi*
- M. Olszewska-Karaban, A. Permoda-Białożorczyk, D. Szalewska (Gdańsk) *Kontrola posturalna i proprioceptywna u pacjentów z zespołem bólowym kręgosłupa lędźwiowego*

Choroby cywilizacyjne 2

Nagroda – pierwsze miejsce:

- D. Janikowska-Hołoweńko, M. Hołoweńko (Gdańsk, Gdynia) *Wsparcie społeczne jako istotny czynnik oceny jakości życia i satysfakcji z życia pacjentów z ortopedycznymi schorzeniami przed zabiegiem operacyjnym i po rehabilitacji*

Wyróżnienia:

- P. Tederko, K. Ugniewski, K. Bobecka-Wesołowska, B. Tarnacka (Warszawa) *Znajomość problematyki dysrefleksji autonomicznej wśród fizjoterapeutów i studentów fizjoterapii*

- T. Stefaniak, D. Szklarska, J. Ożga, D. Szplit, J. Krefft, S. Barsow, D. Szalewska (Gdańsk, Jantar) *Jazda konna jako aktywność poprawiająca przystawanie do kardiologicznej telerehabilitacji hybrydowej: ocena wykonalności Projektu*

Choroby rzadkie

Nagroda – pierwsze miejsce:

- W. Wojnicz, M. Chodnicki, J. Jabłońska-Brudło, A. Sobierajska-Rek, M. Mazur, E. Wittbrodt, K. Forysiak, A. Jednachowska, M. Kaczmarczyk (Gdańsk) *Ocena funkcji kończyny górnej chorych z dystrofią mięśniową Duchenne’a na potrzeby budowy egzoszkieletu aktywnego kończyny górnej*

Wyróżnienia:

- P. Turczyn, O. Zajączkowska, B. Tarnacka (Warszawa, Łomianki) *Zespół Baló. Ocena postępów rehabilitacji w warunkach domowych u pacjenta z atypowym SM w kontekście modyfikacji leczenia choroby podstawowej*
- M. Grabda, B. Góralska, J. Jabłońska-Brudło (Gdańsk) *Zarządzanie rehabilitacją chorego z Chorobą Pompego*

Sesja plakatowa studencka

Nagroda – pierwsze miejsce:

- J. Orrego Castellanos, A. Patel, L. Makena, S. Barre, E. Bryl (Gdańsk) *Hand grip test association with stress and exercises among medical students*

Wyróżnienia:

- D. Kitkowska, A. Sobierajska-Rek (Gdańsk) *Terapia kraniosakralna w migrenach*
- M. Grulkowski, A. Sobierajska-Rek, M. Mikietyńska, J. Jabłońska-Brudło (Gdańsk) *Występowanie zależności pomiędzy zaburzeniami w obrębie narządu żucia a bólami głowy*
- B. Łomowski, J. Jabłońska-Brudło, H. Tomczak (Gdańsk) *Znajomość ergonomii korzystania ze smartfona wśród uczniów i studentów*
- B. Wilczyński, K. Zorena (Gdańsk) *Wpływ ćwiczeń kończyn dolnych na dynamiczną równowagę i koślawość kolan u młodych sportowców*
- Z. Barcikowska, A. Sobierajska-Rek, K. Zorena (Gdańsk) *Wpływ rozluźniania przepony oraz mięśni brzucha na bolesne miesiączkowanie: studium przypadków.*

W celu promocji medialnej Kongresu w środę 11 września dr hab. D. Szalewska, ordynator Kliniki Rehabilitacji UCK GUMed, i przewodnicząca komitetu

organizacyjnego dr J. Jabłońska-Brudło wystąpiły w TVP3 Gdańsk, a w czwartek 12 września konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji, wiceprezes PTR dr hab. P. Majcher oraz przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr J. Jabłońska-Brudło wzięli udział w godzinnej audycji „Bądź Zdrow” w Radiu Gdańsk. Informacja o X Międzynarodowym Kongresie PTReh została opublikowana w uczelnianej „Gazecie GUMed” oraz w „Pomorskim Magazynie Lekarskim”.

W trakcie Kongresu odbyło się 13 września I posiedzenie Zarządu Głównego PTReh XI Kadencji. Zebranie otworzył Prezes ZG PTReh. dr hab. P. Majcher, prof. ucz. Witając zebranych, przedstawił cel zebrania – ukonstytuowanie Zarządu Głównego XI kadencji. Na wniosek Prezesa wybrano dwóch wiceprezesów: dr hab. Iwonę Sarzyńską-Długosz i dr. R. Sapułę oraz zastępcę sekretarza Zarządu Głównego PTReh dr I. Maciąg-Tymecką.

5 GRUDNIA

W Warszawie odbyło się II posiedzenie Zarządu Głównego PTReh XI Kadencji. Zebranie otworzył Prezes ZG PTReh dr hab. P. Majcher, witając zebranych i przedstawił program zebrania. Przyjęto protokół z poprzedniego posiedzenia. W trakcie zebrania:

- poinformowano o rozwiązaniu umów za porozumieniem stron z dniem 31 października 2019 roku z poprzednim radcą prawnym i księgową oraz o zawarciu nowej umowy z kancelarią prawną-księgową z dniem 1 listopada 2019 roku (wartość opłaty za usługi opiewa na kwotę zbliżoną do uiszczanej w poprzedniej kadencji)
- omówiono dokumenty przygotowane przez firmę Materna, do której zwrócono się o rozliczenie finansowe kosztów X Kongresu PTReh w Gdańsku oraz XIX Sympozjum w Kamieniu Pomorskim; rozliczenie finansowe, które przesłała firma Materna, pomimo trudności finansowo-rozliczeniowych tej firmy jest rozliczeniem plusowym; podsumowując, Prezes podkreślił, że występują pewne niejasności finansowe związane z Kongresem i zostaną podjęte kroki w celu uzyskania jasnego sprawozdania finansowego
- dyskutowano nad szerszym zastosowaniem emg i żywienia pozajelitowego oraz szkolenia w tym zakresie

- poinformowano o podpisaniu umowy partnerskiej z firmą Ptak Warsaw Expo, firmą, która organizuje Targi w Warszawie-Nadarzynie; w roku 2020 odbędą się po raz pierwszy Międzynarodowe Targi Rehabilitacji i Opieki Medycznej (partnerstwo umożliwi organizację dwóch sympozjów naukowych PTReh w 2020 i 2021 roku, które odbędą się na terenie Targów)
- dyskutowano o możliwości specjalizowania się lekarzy medycyny ratunkowej w rehabilitacji medycznej
- dyskutowano o Narodowym Planie Leczenia Chorób Rzadkich, który w niedługim czasie będzie dostępny, a obejmuje on 4 filary, z których jednym jest rehabilitacja

Prezes poinformował:

- o pozytywnych rezultatach abolicji składkowej w postaci wpłat na konto Towarzystwa, podziękował szczególnie Oddziałowi Mazowieckiemu
- o środkach zaradczych podjętych w związku z trudną sytuacją finansową Towarzystwa i koniecznością zapewnienia bieżącego funkcjonowania przez ZG PTReh XI kadencji – zostały podpisane umowy partnerskie, które zapewnią nie tylko finansowe wsparcie Towarzystwa, ale dadzą pewne możliwości związane z rozwojem naukowym Towarzystwa
- o wypowiedzeniu umowy przez firmę Biznes Service Galo (od stycznia nowy informatyk będzie administratorem strony internetowej za tę samą cenę)
- o zaproszeniu do współpracy w V Kongresie Onkologii Polskiej (poproszono o patronat i czynny udział), który odbędzie się w dniach 14-17 października 2020 roku we Wrocławiu
- o ponownym przekazaniu kierowania Sekcją Historyczną dr. Bogumiłowi Przeździakowi ze względu na fakt, że przez ostatnie 3 lata nie była prowadzona w sposób satysfakcjonujący (dr B. Przeździak wystąpił z prośbą o wsparcie finansowe planowanej do wydania monografii z okazji 30-lecia PTReh, a Prezes wyraził zdanie, że ze względu na przeszłość i tradycje taka kronika trzydziestolecia Towarzystwa w roku 2020 powinna być wydana)
- o swoim udziale w panelu dotyczącym zagrożeń cywilizacyjnych i roli rehabilitacji w trakcie Kongresu Zdrowia Polaków, który odbył się w Warszawie dwa tygodnie wcześniej.

Profesor Jerzy Kiwerski zwrócił się do zebranych, by rozważyć stwierdzenie „kompleksowa rehabilitacja”, gdyż obejmuje ona rehabilitację społeczną i ekonomiczną – wyraził w związku z tym wątpliwość, czy może ona być prowadzona w uzdrowiskach; Prezes rozwił wątpliwości Profesora przedstawiając realizowany w Uzdrowisku Nałęczów projekt pilotażowy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który obejmuje rehabilitację kompleksową. W ramach projektu w uzdrowisku leczeni są pacjenci po świeżych urazach, są po zabiegach operacyjnych poddawani rehabilitacji i następnie po ocenie mają dobierane możliwości kontynuacji pracy zawodowej. Ostatecznie w jawnym głosowaniu (głosów przeciw nie było, dwie osoby wstrzymały się od głosu) przyjęto następujący temat Sympozjum: „Rola leczenia uzdrowiskowego w kompleksowej rehabilitacji”.

Profesor J. Kujawa:

- zwróciła się z prośbą do zebranych o rekomendację PTReh do stosowania zestawu rehabilitacyjnego w praktyce
- pogratulowała prof. Bartoszowi Molikowi dobrej organizacji Jubileuszu Wydziału Rehabilitacji AWF w Warszawie; złożyła wniosek, aby PTReh złożyło list gratulacyjny *post factum* dla AWF (prof. Krystyna Księżopolska-Orłowska poinformowała zebranych dodatkowo, iż prof. B. Molik został profesorem zwyczajnym)
- przedstawiła prośbę o rekomendację PTReh dla 2 projektów naukowych:
 - 1) Wykorzystanie narzędzia ICF przy rehabilitacji po urazie rdzenia (badanie międzynarodowe obejmujące 22 kraje)
 - 2) Wykorzystanie sztucznej inteligencji w pomocy w pracy fizjoterapeuty z pacjentami z zaburzeniami funkcji kręgosłupa szyjnego.

Zobowiązała się przy tym do przesłania możliwych do przekazania szczegółów projektów drogą mailową.

Profesor B. Molik poinformował zebranych, iż „Postępy Rehabilitacji” zmieniają nazwę na angielską „Advances in Rehabilitation”, co pozwoli zwiększyć wartość punktową czasopisma, oraz o tym, że z numerem 4 zakończono publikować wersję papierową czasopisma.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 25 lutego zmarł dr n. med. Maciej Czarnecki (ur. 6.08.1932), członek honorowy PTReh, członek założyciel PTReh, członek Zarządu Głównego PTReh. Twórca i wieloletni Ordynator Oddziału Rehabilitacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego, wychowawca kilku pokoleń lekarzy [więcej w rozdziale: Członkowie honorowi].

ROK 2020

21 STYCZNIA

Wiceprezes dr hab. Iwona Sarzyńska-Długosz przesłała pismo Konferencji Prezesów Towarzystw Lekarskich o możliwości wyrażenia poparcia dla pisma, które zarząd Polskiego Towarzystwa Kardio-Torakochirurgów skierował do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w sprawie działań mediów publicznych dyskredytujących prof. Tomasza Grodzkiego.

7 LUTEGO

Profesor Jolanta Kujawa, kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, przesłała wniosek o rekomendację VRneck okulary do diagnostyki i terapii rehabilitacji osób z dysfunkcją i uszkodzeniem części szyjnej kręgosłupa. Kierownikiem projektu jest prof. J. Kujawa, a wykonawcami są dr Tomasz Adamczewski, adiunkt w Klinice Rehabilitacji, i mgr Gabriela Figas, fizjoterapeutka, asystentka w Klinice Rehabilitacji.

20-21 LUTEGO

W Rzeszowie odbyły się XII Międzynarodowe Dni Rehabilitacji pod patronatem honorowym rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz PTReh organizowane przez dr hab. Teresę Pop z licznym udziałem wykładowców i uczestników. Temat wiodący Dni: „Potrzeby i standardy współczesnej rehabilitacji”. Wygłoszono 35 prelekcji,

wystawiono 37 plakatów, w dwu sesjach studenckich było 18 wystąpień. Z zagranicy przybyli goście z Niemiec, Ukrainy i Słowacji.

Podczas Dni Rehabilitacji 20 lutego odbyło się III posiedzenie Zarządu Głównego PTReh XI Kadencji. Otwarcia III posiedzenia i przedstawienia porządku obrad dokonał prezes dr hab. Piotr Majcher. Na zebranie przybyło 22 uprawnionych do głosowania. Porządek obrad jednogłośnie został przyjęty. W trakcie zebrania:

- przyjęto protokół z II posiedzenia Zarządu Głównego PTReh XI kadencji z 5 grudnia 2019 roku
- przyjęto przedstawione przez dr Joannę Jabłońską-Brudło sprawozdanie z X Międzynarodowego Kongresu PTReh „Choroby cywilizacyjne i choroby rzadkie wyzwaniem rehabilitacji XXI wieku”, który odbył się w dniach 12-14 września 2019 roku w Gdańsku
- rozpatrywano dwa wnioski o członkostwo honorowe w Europejskim Stowarzyszeniu Lekarzy Rehabilitacji Medycznej dla prof. Jerzego Kiwerskiego oraz prof. Andrzeja Kwolka (oba wnioski zostały przyjęte jednogłośnie)
- głosowano za przyjęciem na honorowego członka PTReh prof. Krzysztofa Klukowskiego (wniosek przyjęto jednogłośnie)
- do zespołu roboczego zajmującego się ICF powołane zostały następujące osoby: prof. J. Kujawa, dr hab. Krystyna Księżopolska-Orłowska, dr Piotr Tederko, dr Iwona Maciąg-Tymecka, dr Marek Krasuski, dr hab. P. Majcher, prof. ucz.
- do zespołu roboczego zajmującego się koszykiem świadczeń gwarantowanych zostały powołane następujące osoby: dr Rafał Sapuła, dr hab. Marta

Woldańska-Okońska, dr Krzysztof Czernicki, dr Wiesław Rycerski, dr hab. Lidia Perenc oraz dr hab. P. Majcher, prof. ucz. (Prezes zasygnalizował, iż KIF złożyła propozycję, aby fizykoterapię usunąć z koszyka świadczeń gwarantowanych)

- dr hab. Beata Tarnacka przedstawiła sprawozdanie finansowe i merytoryczne z XIX Sympozjum PTReh, które odbyło się w dniach 4-5 października 2018 roku w Kamieniu Pomorskim
- dr J. Jabłońska-Brudło przedstawiła wstępne sprawozdanie finansowe z X Międzynarodowego Kongresu PTReh „Choroby cywilizacyjne i choroby rzadkie wyzwaniem rehabilitacji XXI wieku”, które odbyło się w dniach 12-14 września 2019 roku w Gdańsku
- sekretarz lek. Dorota Hałasa-Majchrzak przedstawiła zebranim kandydatury osób chcących wstąpić do PTReh (osoby uprawnione głosowały za przyjęciem nowych członków)
- skarbnik lek. Agnieszka Dacko poinformowała, iż z powodu niewpisania obecnego Zarządu Głównego PTReh do KRS-u Zarząd nadal korzysta z pomocy poprzedniego skarbnika dr Jolanty Janowskiej-Fabianowicz w wykonywaniu przelewów finansowych; skarbnik przedstawiła też obecną sytuację finansową Towarzystwa
- dr Jolanta Taczała wspomniała o proponowanym i przegłosowanym internetowo zestawie rehabilitacyjnym i dylematach dotyczących zastosowania go u niemowląt i małych dzieci oraz o konieczności jego modyfikacji i dostosowania do aktualnych potrzeb
- dr P. Tederko przedstawił genezę utworzenia przez międzynarodowe gremia opisów zestawu rehabilitacyjnego, który jest rekomendowany przez WHO (zarekomendowano modyfikację pediatryczną przez zmianę w opisie „nie dotyczy dzieci”)

Prezes ZG PTReh:

- przedstawił informację o przygotowaniach do XX Sympozjum Naukowego PTReh oraz Międzynarodowych Targów Rehabilitacji i Opieki Medycznej na terenie Ptak Warsaw Expo
- w związku z uchwałą podjętą na poprzednim zebraniu przeczytał list gratulacyjny dla prof. Bartosza Molika i zobowiązał się do przekazania tego listu osobie podczas kolejnego zebrania

- poinformował, iż został stworzony program ramowy XX Sympozjum Naukowego PTReh oraz Międzynarodowych Targów Rehabilitacji i Opieki Medycznej na terenie Ptak Warsaw Expo; propozycję składu komitetu naukowego rozesłaną drogą e-mailową przyjęto w głosowaniu jednogłośnie; zaznaczono, iż w przypadku gdy Towarzystwo Balneologii nie będzie organizowało własnego sympozjum, wówczas zostanie zaproszone do organizacji jednej z sesji w ramach Sympozjum PTReh (członkowie Polskiego Towarzystwa Balneologii zostaną zaproszeni do komitetu naukowego Sympozjum PTReh); w przypadku organizacji tego wydarzenia, podobnie jak w Kamieniu Pomorskim, nie będzie odpowiedzialny oddział Towarzystwa, lecz wyznaczone osoby; w skład komitetu organizacyjnego weszli dr hab. P. Majcher, prof. ucz., dr P. Tederko, dr R. Sapuła; zaproponowano wstępnie dwa panele, jeden zorganizowany wspólnie przez przedstawicieli NFZ, przedstawicieli uzdrowisk i PTReh; drugi panel miałby wychodzić od uzdrowisk: 4-5 wystąpień osób pracujących w uzdrowiskach i zajmujących się rehabilitacją uzdrowiskową; zgodnie z tradycją utrzymano sesję studencką i doktorancką; w czwartek na otwarciu Targów powinni być obecni przedstawiciele ZG PTReh i mają odbyć się zebrania konsultanta krajowego oraz ZG PTReh; walne zgromadzenie zaplanowano na piątek w godzinach popołudniowych; zaproponowano również możliwość sesji plakatowej; wykład inauguracyjny (ok. 40 min) będzie nosił tytuł: „Globalna, indywidualna perspektywa starzenia się w ramach kompleksowej rehabilitacji”, autorami będą prof. J. Kujawa, dr Bartłomiej Szrajber i prof. K. Klukowski; zdecydowano, iż tytuły propozycji prac przesyłane będą e-mailowo do Prezesa do 25 lutego 2020 roku, abstrakty zaś do końca marca
- poinformował, iż prof. J. Kujawa w dniu wczorajszym została przewodniczącą Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Adaptacji Społecznej PAN
- poinformował o tym, iż z dniem 1 marca 2020 roku korzystanie z rehabilitacji ambulatoryjnej wyklucza korzystanie z rehabilitacji domowej i na odwrót (Prezes wspomniał o działaniach mających na celu w przyszłości rozdzielenie zakresu i pojęć rehabilitacja i fizjoterapia: działania takie mają na celu zapobieganie nadużywaniu sformułowania rehabilitacja przez fizjoterapeutów)
- przedstawił informacje konsultanta krajowego o kursie atestacyjnym dla „starego trybu” (odbędzie się w dniach 15-26 czerwca oraz od 30 listopada do 11 grudnia 2020 roku); o kursie atestacyjnym dla trybu modułowego

(nadal nie został zaplanowany w związku z trwającym przetargiem w CMKP w Warszawie); w tej sesji wiosennej egzamin testowy specjalizacyjny miało zdawać w poniedziałek 9 marca w Centrum Egzaminów Medycznych w Łodzi 27 lekarzy, egzamin ustny w dniu 30 marca w trzech komisjach w Lublinie; w sesji jesiennej egzamin testowy zaplanowano na dzień 12 października (w Łodzi), a ustny na 19 października (w Zakładzie Rehabilitacji i Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie).

Konsultant krajowy został zaproszony przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę na spotkanie interdyscyplinarne „Strategia i co dalej” dotyczące Narodowej Strategii Onkologicznej.

Dni Rehabilitacji w Rzeszowie były jedyną konferencją naukową na początku 2020 roku z osobistym udziałem uczestników. Zdając sobie sprawę z niebezpieczeństwa związanego z epidemią, Zarząd PTRCh odwołał organizację XX Sympozjum Naukowego mającego odbyć się w maju 2020 roku w Warszawie. Zmieniły swój charakter także konferencje naukowe przechodząc na organizowane on-line.

5 MARCA

Prezes dr hab. P. Majcher, prof. ucz. rozesłał informację o zmianie terminu zebrania ZG PTRCh. W związku z sytuacją epidemiologiczną w Polsce i koniecznością zachowania bezpieczeństwa wszystkich uczestników zarząd Ptak Warsaw Expo podjął decyzję o zmianie terminu Targów zaplanowanych na 28-30 maja 2020 roku na nowy termin 26-28 lutego 2021 roku. W związku z tym nowy termin XX Sympozjum Naukowego PTRCh to 26-27 lutego 2021 roku. Nie odbędzie się także zaplanowane Zebranie ZG PTRCh.

Wobec powyższego kolejne zebranie ZG PTRCh oraz Walne Zgromadzenie Członków PTRCh w tym roku, jak wynika ze Statutu PTRCh, planowane było w trakcie trwania Targów Rehabilitacyjnych w Łodzi w dniach 8-9 października 2020 roku. Dokładne informacje na ten temat miały być przesłane w późniejszym terminie po uzgodnieniu z organizatorem Targów i sytuacją epidemiologiczną w Polsce.

17 MARCA

Prezes Zarządu Głównego PTReh, konsultant krajowy dr hab. P. Majcher, prof. ucz. przesłał odezwę do wszystkich pracowników rehabilitacji:

„Szanowni Państwo, Konsultanci Wojewódzcy, Członkowie Zarządu Głównego i Członkowie Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Koleżanki i Koledzy, Lekarze Rehabilitacji

W obecnej chwili jesteśmy w zmienionej rzeczywistości wynikającej z pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. W większości Szpitali planowe przyjęcia pacjentów na Oddziały Rehabilitacji stacjonarnej zostały wstrzymane do odwołania. Planowe przyjęcia nie wiadomo kiedy będą ponownie realizowane. Część pacjentów, niepokojąc się o swój stan zdrowia, chce wypisu i powrotu do domu do swoich bliskich, także odwiedziny chorych zostały wstrzymane. Na Oddziały Rehabilitacji stacjonarnej możemy obecnie przyjmować jedynie pacjentów z innych oddziałów tego samego szpitala, np. z ortopedii czy neurologii lub kardiologii.

W nadchodzącym czasie może istnieć konieczność wypisania wszystkich pacjentów ze Szpitali w celu zabezpieczenia łóżek szpitalnych na potrzeby hospitalizacji osób zarażonych koronawirusem SARS-CoV-2. Takie postępowanie jest w gestii Ministra Zdrowia, Wojewodów i Sztabów Kryzysowych. Jesteśmy lekarzami i rozumiemy wszystkie potrzeby wynikające z obecnej sytuacji sanitarno-epidemiologicznej, która nie jest do przewidzenia, dlatego musimy być przygotowani na różne scenariusze.

Jako Ordynatorzy czy Kierownicy Oddziałów, Klinik jesteśmy odpowiedzialni za zabezpieczenie całego Zespołu Rehabilitacyjnego przed kontaktem lub zarażeniem koronawirusem. Dlatego musimy zadbać o środki zapobiegawcze, maski, okulary ochronne lub przyłbice, fartuchy, środki do dezynfekcji itp. Przede wszystkim odpowiednie szkolenie podległego personelu medycznego w prawidłowym zachowaniu się z pacjentem z kontaktu lub mam nadzieję, że w wyjątkowych przypadkach, z pacjentem zarażonym i chorym. Obecnie najważniejsze jest przestrzeganie zasad higieny, mycie rąk, dezynfekcja powierzchni, aparatów czy urządzeń do rehabilitacji/fizjoterapii, klamek oraz przestrzeganie zachowania się bezpiecznego w czasie kaszlu lub kichania. To są zwykłe, konieczne zachowania, ale obecnie mają one kolosalne znaczenie.

Wszyscy Państwo dostaliście szczegółowe instrukcje i zasady postępowania w obecnej sytuacji od Dyrekcji Szpitali i Służb sanitarno-epidemiologicznych. Należy je bezwzględnie przestrzegać.

Oddziały/Ośrodki Rehabilitacji dziennej oraz świadczeniodawcy realizujący fizjoterapię ambulatoryjną lub domową nie powinny przyjmować nowych pacjentów, jedynie zakończyć proces rehabilitacji tych pacjentów, którzy wyrażają taką wolę. Pacjenci bez konsekwencji mogą zaprzestać kontynuację rehabilitacji czy fizjoterapii.

Poradnie Rehabilitacyjne powinny ograniczyć przyjmowanie pacjentów, chyba że udzielać porad po wcześniejszym ustaleniu telefonicznym jej terminu realizacji lub w formie teleporady.

Wszystkie kolejne turnusy pacjentów w uzdrowiskach, realizujące świadczenia uzdrowiskowe czy rehabilitacyjne, przewencji rentowej ZUS lub KRUS w formie stacjonarnej lub ambulatoryjnej zostały wstrzymane, a pacjenci będący obecnie w trakcie realizacji świadczeń, także bez konsekwencji, mają zdecydować o ich zakończeniu lub ich dokończeniu. Ma to w najbliższym czasie dotyczyć także świadczeń realizowanych w ramach PFRON-u.

Na koniec o kosztach wynikających z tej zaistniałej sytuacji. Mamy zapewnienia o regularnej realizacji wypłat wynikających z posiadanych kontraktów z NFZ, pomimo nierealizowania świadczeń w całości lub części. Ma się to odbywać poprzez realizację wypłat 1/12 kontraktów z NFZ.

Egzamin specjalizacyjny PES, część ustna, został odwołany. Kursy w ramach specjalizacji z rehabilitacji medycznej zostały także czasowo odwołane. Przygotowujemy się do uruchomienia ich drogą internetową na odpowiednich platformach learningowych.

Cała Nasza wspólna siła polega na jedności i zrozumieniu sytuacji. Ja jestem do Państwa dyspozycji telefonicznej lub internetowej. Pozdrawiam serdecznie i życzę wszystkim zdrowia oraz powodzenia”.

22 MARCA

Korespondencja Prezesa PTReh z Zastępcą Dyrektora Departamentu Świadczeń Opieki Zdrowotnej NFZ:

„Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z komunikatem Departamentu Świadczeń Opieki Zdrowotnej NFZ dotyczącego realizacji świadczeń z zakresu rehabilitacji stacjonarnej bardzo proszę o rozważenie doprecyzowania, że w oddziałach rehabilitacji stacjonarnej leczeniem powinni być objęci pacjenci w ramach ciągłości i kontynuacji leczenia z oddziałów tzw. ostrej fazy choroby. Pacjenci powinni być przenoszeni na oddziały rehabilitacji stacjonarnej w obrębie tego samego Szpitala lub bezpośrednio transportem sanitarnym z innych Szpitali po ustaleniu terminu i miejsca. Pacjent w trybie przenoszenia

z innego Szpitala nie powinien przebywać ani jednego dnia w domu lub w innej placówce Ochrony Zdrowia. Dlatego np. w przypadku rehabilitacji neurologicznej przepis mówiący o 14 lub 30 dniach w których ma być przyjęty pacjent powinien być ograniczony do przyjęć bezpośrednich. To samo dotyczy ograniczenia przyjęcia pacjenta po leczeniu operacyjnym lub szpitalnym. Pacjenci ci powinni być także przenoszeni bezpośrednio na oddziały rehabilitacji stacjonarnej po wcześniejszym uzgodnieniu miejsca i terminu przyjęcia. Tryb taki ograniczy możliwość kontaktu lub narażenia na zakażenie koronawirusem i zapewni bezpieczeństwo pacjentom oraz lekarzom i innemu personelowi medycznemu. Kolejnym problemem jest brak włączenia Poradni Rehabilitacyjnych do systemu udzielania teleporad. Bardzo proszę o rozważenie takiej możliwości. Niepełnosprawni i osoby w trakcie zdrowienia mogliby w tej bezpiecznej formie uzyskać poradę lekarską. Dotyczy to także telewizyt fizjoterapeutycznych, gdzie doświadczony fizjoterapeuta mógłby udzielać telefonicznego instruktażu pacjentom do wykonywania ćwiczeń w domu”.

Odpowiedź

„Szanowny Panie Profesorze,

Realizacja świadczeń rehabilitacji leczniczej w warunkach stacjonarnych powinna odbywać się na dotychczasowych zasadach, z uwagi na stan zdrowia, stan funkcjonalny pacjentów u których brak tego rodzaju świadczenia może doprowadzić do m.in. zaniku mięśni, odleżyn. Czas przyjęcia na rehabilitację określony w rozporządzeniu MZ, kwalifikacja na oddział, warunki przyjęcia powinny być każdorazowo indywidualnie rozpatrywane i zależeć od decyzji świadczeniodawcy, jego wewnętrznych regulacji, poprzez wytyczne personelu bezpośrednio pracującego w oddziale przy przyjęciu winno się rozważyć następujące aspekty:

- czy pacjent przyjmowany jest bezpośrednio z innego oddziału czy z domu;
- jaki jest jego stan ogólny;
- ryzyko, że pacjent może być zakażony COVID-19, oceniane na podstawie aktualnych zaleceń GIS;
- jak brak rehabilitacji lub jej przesunięcie w terminie wpłynie na jego stan zdrowia i pogorszenie sprawności.

Te wyżej wymienione aspekty stanowią minimum zabezpieczenia wymaganego zarówno dla pacjentów, jak i personelu udzielającego świadczeń w obecnym stanie zagrożenia epidemiologicznego. Odpowiednie pismo z ww. wytycznymi w dniu 17.03.2020 r. zostało wysłane do OW Funduszu.

Mając powyższe na uwadze oraz biorąc pod uwagę ograniczenia wynikające z zapisów rozporządzenia świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej, nie należy ograniczać dostępności do oddziałów rehabilitacji stacjonarnej zachowując wszystkie zalecenia i środki ostrożności wynikające z sytuacji epidemiologicznej.

W obecnych przepisach i wytycznych brak jest podstaw do realizacji teleporad lekarza poradni rehabilitacyjnej oraz telewizyt fizjoterapeutycznych.

Świadczeniodawcy, którzy mają możliwość umieszczenia na stronach internetowych swoich podmiotów leczniczych instruktarzy, czy krótkich filmów z podstawową formą rehabilitacji dostosowaną do potrzeb pacjentów np. zakres podstawowych ćwiczeń możliwych do wykonania samodzielnie przy bólach dolnego odcinka kręgosłupa mogą skorzystać z takiej formy kontaktu ze świadczeniobiorcą i wesprzeć działania związane z ograniczeniem dostępności do świadczeń rehabilitacyjnych. Należy zauważyć, że wielu świadczeniodawców realizujących ambulatoryjne świadczenia rehabilitacyjne czasowo już zawiesiło swoją działalność.

Barbara Adamczyk

Z upoważnienia Z-cy Dyrektora lek. Macieja Karaszewskiego, Departament Świadczeń Opieki Zdrowotnej, Centrala NFZ"

24 MARCA

Zaproszenie na III Ogólnopolską Konferencję Rehabilitacji (Neuro)Ortopedii i Komunikacji Medycznej przekazała dr hab. Marta Woldańska-Okońska, prof. ucz. Konferencja odbyła się w formule on-line w dniach 23-24 kwietnia 2020 roku. Organizatorem konferencji było Studenckie Koło Naukowe Fizjoterapii w Neuroortopedii i Komunikacji Medycznej działające przy Klinice Rehabilitacji i Medycyny Fizykalnej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (dr n. med. Kamil Koszela i dr n. hum. Sylwia Krukowska). Tematyka konferencji nie została ściśle określona, mile widziane były bowiem referaty z pogranicza, np. prezentujące aspekty prawne, psychologiczne, oczywiście komunikację, neuroortopedię i rehabilitację *per se*. Konferencja została objęta patronatem PTReh.

27 MARCA

Doktor P. Tederko rozesłał informację dotyczącą zagadnienia: COVID-19 i rehabilitacja, uzupełnioną materiałami ilustrującymi podejście do tego problemu w różnych krajach:

- stanowisko SIMFER (Włoskiego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji) udostępnione przez prof. Paolo Boldriniego (byłego przewodniczącego SIMFRR, sekretarza generalnego ESPRM)
- rekomendacje Komitetu Doradczego Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji przy Ministerstwie Zdrowia Republiki Słowenii udostępnione przez dr. Klemena Grabljeveca z University Rehabilitation Institute w Lublanie
- wytyczne fizjoterapii oddechowej w COVID-19 na podstawie zasobów Cochrane i BMJ
- poradnik Zhejiang University School of Medicine (kompilacja ogólna dla fachowców ochrony zdrowia zajmujących się pacjentami z COVID-19)
- rekomendacje z Singapuru na podstawie „Archives of Physical Rehabilitation Medicine”
- artykuł opisujący odległy efekt ARDs
- wytyczne fizjoterapii oddechowej w COVID-19 z Lancashire Teaching Hospital (UK)
- stanowisko UEMS
- postępowanie w okresie następującym po fazie ostrej COVID-19: rehabilitacja i opieka paliatywna.

31 MARCA

Opublikowano w Dzienniku Ustaw RP. (poz. 566) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. W związku z tym dokumentem prezes dr hab. P. Majcher, prof. ucz. rozesłał informację:

„Weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 566).

Rozporządzenie utrzymuje ograniczenie w zakresie udzielania świadczeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz wprowadza nowe czasowe ograniczenia

m.in. wykonywania działalności leczniczej, w tym polegające na zaprzestaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej, zarówno w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych) komercyjnie, jak i związanych umową z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Z zakazu wyłączone zostały przypadki, gdy:

- zaprzestanie rehabilitacji groziłoby poważnym pogorszeniem stanu zdrowia pacjenta;
- świadczenia udzielane są za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
- świadczenia udzielane są w ramach kardiologicznej telerehabilitacji hybrydowej;
- dotyczy świadczeń stacjonarnych finansowanych ze środków publicznych udzielanych w ramach ciągłości i kontynuacji leczenia pacjentom przeniesionym bezpośrednio z ośrodka leczenia ostrej fazy choroby (tj. oddziału zajmującego się leczeniem choroby będącej podstawą skierowania pacjenta do rehabilitacji stacjonarnej);
- dotyczy to świadczeń rehabilitacji leczniczej udzielanych w warunkach stacjonarnych finansowanych ze środków publicznych rozpoczętych najpóźniej w dniu 1 kwietnia 2020 r., do dnia zakończenia udzielania tych świadczeń (świadczenia stacjonarne rozpoczęte najpóźniej w dniu 1 kwietnia 2020 r. mogą być kontynuowane na dotychczasowych zasadach i nie stosuje się do nich warunku przeniesienia bezpośrednio z ośrodka leczenia ostrej fazy choroby).

Zatem rozporządzenie nakazuje zaprzestanie prowadzenia świadczeń rehabilitacyjnych (realizowanych w trybie ambulatoryjnym, domowym, dziennym i stacjonarnym) udzielanych bezpośrednio, z wyłączeniem sytuacji, w których rehabilitacja jest bezwzględnie wymagana z uwagi na stan zdrowia pacjenta. Alternatywą ma być udzielanie świadczeń za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności”.

28 KWIEŹNIA

Doktor P. Tederko przesłał zaproszenie do udziału w anonimowym badaniu w sprawie szczepień ochronnych przeciw COVID-19. Była to kolejna edycja badania przeprowadzonego w 2018 roku przez Komisję Europejską dzięki zaangażowaniu The Vaccine Confidence Project, która następnie opublikowała raport *State of vaccine confidence in the European Union* oceniający zaufanie do szczepień ochronnych wśród populacji ogólnej i pracowników ochrony zdrowia

w 28 państwach członkowskich UE, w którym Polska jest wymieniona wśród krajów wykazujących rosnący sceptycyzm wobec szczepień.

MAJ

Wpłynął wniosek o udzielenie patronatu naukowego przez PTReh II Ogólnopolskiej Konferencji „Leczenie nieoperacyjne schorzeń narządu ruchu” planowanej na 16-17 października 2020 roku w Toruniu, organizowanej przez Agora Konferencje z Poznania. Tematyka konferencji dotyczyła następujących zagadnień: leczenie nieoperacyjne skręceń stawu skokowego, leczenie nieoperacyjne entezopatii stawu łokciowego, leczenie nieoperacyjne urazów sportowych, leczenie nieoperacyjne dolegliwości odcinka szyjnego kręgosłupa, dyskusja okrągłego stołu. Podsumowanie Spotkania Ekspertów 2019. Załączono szczegółowy program.

3 MAJA

Opublikowane zostały wytyczne Ministerstwa Zdrowia dla placówek rehabilitacyjnych w prowadzeniu terapii COVID-19 (dostępne w Internecie: <https://www.gov.pl/web/rozwoj/rehabilitacja>), przesłane następnie przez Prezesa PTReh, konsultanta krajowego do wiadomości i stosowania.

20 MAJA

Doktor P. Tederko rozesłał informacje:

- o naborze na egzamin z medycyny fizykalnej i rehabilitacji stwarzający szansę na otrzymanie tytułu Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine (FEBPRM); tytuł ten oznacza osiągnięcie kompetencji zawodowych w dziedzinie medycyny fizykalnej i rehabilitacji na poziomie europejskim (do egzaminu przystąpić mogą lekarze z tytułem specjalisty rehabilitacji medycznej; egzamin odbędzie się jednocześnie w krajach członkowskich lub stowarzyszonych sekcji UEMS-PRM; do zdania egzaminu konieczne jest udzielenie prawidłowej odpowiedzi na przynajmniej 60 ze 100 pytań wielokrotnego wyboru, których zakres odpowiada podstawie programowej kształcenia podyplomowego w medycynie fizykalnej i rehabilitacji; materiały edukacyjne przydatne w trakcie przygotowania do egzaminu dostępne są po zalogowaniu na stronie internetowej); miejsce i data egzaminu – Narodowy Instytut

Reumatologii, Geriatrii i Rehabilitacji ul. Spartańska 1, 02-637, Warszawa, 27 listopada 2020 roku

- o organizowanym z inicjatywy Międzynarodowego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (ISPRM) spotkaniu zdalnym (webinarze) na temat rehabilitacji pulmonologicznej w COVID-19, które odbędzie się dnia 21 maja w godz. 14.00-15.00. Wykładowcy: Richard Novitch MD, specjalista pulmonolog, dyrektor Rehabilitacji Pulmonologicznej w Burke Hospital w Nowym Jorku oraz Federica Gamna, specjalista rehabilitacji medycznej, kierownik Oddziału Kompleksowej Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w San Luigi Gonzaga Hospital w Turynie.

25 MAJA

Korespondencja prezesa dr hab. P. Majchera, prof. ucz. z ZUS:

„Szanowny Panie Profesorze,

Szanowni Państwo,

W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną związaną z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i planowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownym uruchomieniem programów rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej w trybie ambulatoryjnym i stacjonarnym dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, układu oddechowego, układu krążenia, narządu głosu, po leczeniu operacyjnym nowotworu gruczołu piersiowego, schorzeniami psychosomatycznymi i ośrodkowego układu nerwowego, zwracam się do Członków Zarządu Głównego Towarzystwa z uprzejmą prośbą o wydanie rekomendacji dotyczących realizowania poszczególnych zabiegów z zakresu kinezyterapii i fizykoterapii w celu zminimalizowania ryzyka transmisji wirusa. W szczególności proszę o Państwa opinię, czy w trakcie realizacji programu rehabilitacji leczniczej mogą być stosowane wymagane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszystkie wymienione poniżej aktywności i zabiegi:

- zakresu kinezyterapii – ćwiczenia indywidualne i grupowe prowadzone w salach gimnastycznych i w basenie,
- z zakresu fizykoterapii – laseroterapia, magnetoterapia (czy można stosować pole o wysokiej i/lub niskiej częstotliwości, biorąc pod uwagę możliwość niekorzystnego oddziaływania pola magnetycznego na naczynia płucne u bezobjawowych nosicieli lub u osób, które przebyły zakażenie wirusem SARS-CoV-2), elektroterapia, hydroterapia

(masaż podwodny oraz wirowy kończyn górnych i dolnych), krioterapia miejscowa i ogólnoustrojowa w kriokomorze, światłolecznictwo, ciepłolecznictwo, inhalacje i nebulizacje, masaż leczniczy (w tym masaż limfatyczny).

Ponadto zwracam się z uprzejmą prośbą o opinię w następujących zagadnieniach:

- czy należy wyłączyć z bodźcowania w trakcie zabiegów fizykalnych okolice klatki piersiowej,
- czy zabiegi fizykoterapeutyczne są bezpieczne dla bezobjawowej osoby, u której istnieje ryzyko rozwoju w niedługim czasie objawów zakażenia SARS-CoV-2,
- czy znany jest albo badany w Polsce lub na świecie wpływ zabiegów fizykoterapeutycznych na ewentualny przebieg zakażeń wirusowych,
- jeśli istnieją jakieś wątpliwości co do stosowania fizykoterapii, to proszę o wyszczególnienie zabiegów o najniższym ryzyku na przebieg ewentualnej infekcji wirusem SARS-CoV-2 oraz zabiegi, które mogą wpłynąć negatywnie na przebieg choroby zakaźnej,
- czy są inne, istotne uwarunkowania dotyczące realizacji procesu rehabilitacji osób w okresie pandemii SARS-CoV-2.

Ze względu na planowane uruchomienie realizacji usług rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS oraz koniecznością przygotowania stosownych wytycznych dla ośrodków współpracujących z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz osób kierowanych na rehabilitację uprzejmie proszę o możliwie szybką odpowiedź w przedmiotowej sprawie.

Członek Zarządu Dorota Bienias

Odpowiedź

„W odpowiedzi na pismo 992000/410/208/2020 z dnia 25 maja 2020 roku dotyczące obecnej sytuacji epidemiologicznej związanej z zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 i planowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownym uruchomieniem programów rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej w trybie ambulatoryjnym i stacjonarnym dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, układu oddechowego, układu krążenia, narządu głosu, po leczeniu operacyjnym nowotworu piersi, schorzeniami psychosomatycznymi i ośrodkowego układu nerwowego oraz prośbą o wydanie rekomendacji dotyczących realizacji poszczególnych zabiegów z zakresu kinezyterapii i fizykoterapii w celu zminimalizowania ryzyka transmisji ww. wirusa w przedmiotowej sprawie przedstawiamy poniżej nasze stanowisko.

W oparciu o dostępną bazę aktów prawnych wydanych przez Prezesa Rady Ministrów, Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącą informacji i rekomendacji związanych z pandemią wirusa SARS-CoV-2 w Polsce Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji w związku z planowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownym uruchomieniu programów rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej w trybie ambulatoryjnym i stacjonarnym zaleca, co następuje:

1. Osoba skierowana na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej w trybie ambulatoryjnym i stacjonarnym, dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, układu oddechowego, układu krążenia, narządu głosu, po leczeniu operacyjnym nowotworu piersi, schorzeniami psychosomatycznymi i ośrodkowego układu nerwowego, powinna mieć ujemny test w kierunku COVID-19 wykonany metodą molekularną rRT-PCR. Test ten powinien być wykonany w ciągu ostatnich 72 godzin przed przybyciem do ośrodka realizującego ww.
2. Przyjęcie pacjenta do ośrodka realizującego ww. świadczenia powinno odbywać się z zachowaniem procedury triażu (triage).
3. W ośrodkach realizujących ww. rehabilitację leczniczą powinny być zachowane wszelkie wymogi sanitarno-epidemiologiczne aktualnie obowiązujące i zamieszczane w aktach prawnych w wydawanych przez PRM, MZ i GIS w danym okresie, w którym są realizowane te świadczenia.
4. Każdego dnia zabiegowego pacjent powinien mieć kontrolowaną temperaturę ciała, przed przystąpieniem i na zakończenie (po 30 minutach od zakończenia ostatniego zabiegu) cyklu terapeutycznego.
5. Personel realizujący ww. świadczenia powinien mieć wykonany pomiar temperatury ciała oraz powinien być zaopatrzony w przyłbice i stosować rękawiczki. Po każdym pacjencie przyłbicę należy dezynfekować i zmienić rękawiczki oraz zdezynfekować ręce przed założeniem nowej pary. Powinna obowiązywać zasada, że jeden pracownik realizujący świadczenia z danym pacjentem przez cały cykl zabiegowy w danym dniu.
6. Ćwiczenia indywidualne powinny być wykonywane w miarę możliwości w osobnych pomieszczeniach lub na sali do kinezyterapii z zastosowaniem ekranów, ścianek lub parawanów oddzielających. Ćwiczenia grupowe na sali gimnastycznej lub sali do kinezyterapii powinny być prowadzone w miarę możliwości z zastosowaniem przeźroczystych ekranów lub pacjenci powinni być w odstępach pomiędzy sobą, co najmniej 2-metrowej odległości z każdej strony. Ćwiczenia w basenie również powinny być prowadzone z zachowaniem ww. odległości

pomiędzy osobami ćwiczącymi. Preferowana jest hydroterapia indywidualna z wykorzystaniem wirówek, wanien, tanków.

7. Z zakresu fizykoterapii, w tym hydroterapii, mogą być wykonywane zabiegi, oczywiście zgodnie z ich wskazaniami i przeciwwskazaniami dla danego pacjenta i jego jednostek chorobowych, na które cierpi, z zachowaniem od dawna obowiązujących reguł sanitarnych związanych z koniecznością każdorazowego dezynfekowania tych urządzeń i aparatów po każdym pacjencie. Dezynfekcja ta dotyczy także leżanek i stołów zabiegowych wraz z koniecznością zmiany jednorazowych podkładów lub prześcieradeł jednorazowych, co precyzują od dawna przepisy obowiązujące w zakresie realizacji świadczeń z rehabilitacji leczniczej.
8. U pacjenta z gorączką i/lub objawami infekcji, bez względu na etiologię, zabiegi do czasu wyjaśnienia etiologii infekcji lub wyleczenia, nie powinny być kontynuowane, a pacjent powinien być izolowany. Po kontakcie telefonicznym z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną należy wykonać u takiego pacjenta test w kierunku COVID-19 metodą molekularną rRT-PCR. Przy pozytywnym teście po kontakcie telefonicznym należy pacjenta przewieźć do Oddziału/Kliniki Chorób Zakaźnych specjalnym transportem sanitarnym.
9. Kolejne pytania dotyczące zależności infekcji wirusowych a stosowania zabiegów fizykalnych, w tym bodźcowych: należy stwierdzić, że według wyników aktualnego przeglądu systematycznego nie ma dowodów na twierdzenie, że zabiegi wykorzystywane w rehabilitacji leczniczej, w szczególności nebulizacja i fizjoterapia oddechowa zwiększają ryzyko transmisji SARS. Z drugiej strony istnieją przesłanki naukowe na przydatność metod stosowanych w balneoterapii w zakresie redukcji ryzyka infekcji SARS-CoV-2 poprzez stymulację odpowiedzi swoistej zarówno komórkowej, jak i humoralnej, pod warunkiem przestrzegania wymogów higienicznych”.

28 MAJA

Stanowisko w powyższej sprawie dr hab. M. Woldańskiej-Okońskiej, prof. ucz.:

„Uwagi poczynione w otrzymanym od Członka Zarządu ZUS piśmie są nieprofesjonalne. Przyjmowanie założeń, że jakkolwiek forma fizjoterapii może być szkodliwa dla rekonwalescentów lub chorych z powodu infekcji COVID-19, jest nieprawdziwe. Jeżeli stosuje się zabiegi zgodnie ze wskazaniami i po uwzględnieniu przeciwwskazań np. faza ostra infekcji, wysoka

temperatura, ciężki stan ogólny, to żadne ćwiczenie, masaż czy fizykoterapia zastosowane zgodnie ze znajomością działania metod fizykalnych nie będą szkodliwe. Co więcej jest wiele artykułów świadczących o tym, że fizjoterapia (bez wdawania się w szczegóły) przyspiesza proces rekonwalescencji i zdrowienia w chorobach wirusowych. Może też działać profilaktycznie przez stymulację odporności. Stan zapalny, spowodowany wirusem w tkance płucnej przypomina wiele innych schorzeń, gdyż kaskada zapalenia jest zawsze taka sama. Uruchamiane są w wyniku działania wirusa te same mechanizmy odporności nieswoistej. Przytoczę tutaj wnioski z badań na poziomie immunologicznych prac naukowych, świadczących o wzroście odporności w wyniku stosowania pól magnetycznych oraz zmniejszeniu wydzielania niekorzystnie działających czynników, takich jak np. TNF- α czy IL-8.

Wnioski:

Pole magnetyczne w magnetostymulacji wywiera immunokorekcyjny wpływ, poprawiając obronne funkcje systemu immunologicznego i w ten sposób wspomagając funkcjonowanie układu odpornościowego.

Homogenne pole magnetyczne o niskiej częstotliwości (magnetostymulacja i magnetoterapia) pobudza proces grasiczozależnego dojrzewania limfocytów T, a także obniżenie stężenia czynników prozapalnych (interleukina 1beta, IL-1 β) i wzrost czynników przeciwzapalnych (interleukina 10, IL-10), poprawiając obronną sprawność układu odpornościowego. Korzystne wyniki zastosowania magnetostymulacji w leczeniu wtórnych niedoborów odpornościowych u dzieci są rezultatem pobudzenia grasiczozależnego procesu dojrzewania limfocytów T i uzupełnienia niedoborów tej populacji komórkowej w układzie odpornościowym. Poprawę kliniczną u badanych dzieci po leczeniu magnetostymulacyjnym należy przypisać immunokorekcyjnym wpływom magnetostymulacji. Badania *in vitro* potwierdzają immunokorekcyjne działanie magnetostymulacji obserwowane w postaci zmniejszenia stężenia prozapalnych cytokin TNF- α oraz IL-8. Magnetostymulacja nie zaburza cykli dobowych związanych z wydzielaniem melatoniny, co ma kluczowe znaczenie dla naturalnej odporności.

Skutki oboczne: brak informacji.

Działania niepożądane: brak informacji.

Wyniki badań przedstawiono w załączonych 9 publikacjach”.

29 MAJA

Wpłynęła informacja od dr. P. Tederko o kolejnym seminarium Międzynarodowego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (ISPRM) na temat rehabilitacji osób z uszkodzeniem rdzenia kręgowego w okresie pandemii COVID-19, które odbędzie się w formule on-line w dniu 19 czerwca 2020 roku w godz. 14.00-15.00 z następującym programem:

- Carlote Kiekens MD (Belgia/Włochy)
Wpływ pandemii Covid-19 na sytuację osób z URK we Włoszech
Obraz kliniczny zakażenia SARS-Cov-2 u osób z URK
Testowanie pacjentów z URK w kierunku Covid-19
- Marinella Galea MD (USA)
Epidemiologia COVID-19 w USA i jej implikacje dla osób z URK
Doświadczenie James J. Peters VAMC Spinal Cord Injury Unit podczas pandemii COVID-19
Cechy i kluczowe problemy kliniczne osób z URK z COVID-19

6 WRZEŚNIA

Do prezesa ZG PTReh wpłynęła prośba od dr. hab. Pawła Matusika, kierownika Oddziału Pediatrii i Edokrynologii Dziecięcej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach o objęcie patronatem honorowym PTReh organizowanej Konferencji Naukowej pt. „Otyłość dziecięca – od poczęcia do dorosłości”, która odbyła się w dniach 2-4 października 2020 roku. Zaproponowano bezpłatny dostęp do wydarzenia dla członków PTReh, a dr I. Maciąg-Tymecka przyjęła zaproszenie do wygłoszenia wykładu na Konferencji.

14 PAŹDZIERNIKA

Prezes dr hab. P. Majcher, prof. ucz. przekazał informacje:

- o konieczności odwołania zaplanowanego na 19 października w Lublinie IV posiedzenia Zarządu Głównego PTReh XI Kadencji z powodu dodatniego wyniku na COVID-19 dwóch członków Zarządu oraz kwarantanny trzeciego
- o prawdopodobnym odwołaniu ustnej części PES i o zmniejszeniu liczby komisji egzaminujących do jednej ze względu na fakt, że egzamin testowy zdało jedynie 26 lekarzy.

17 PAŹDZIERNIKA

Wspólne zebranie naukowo-szkoleniowe Oddziałów PTReh Pomorskiego i Mazowieckiego odbyło się w formule on-line (od godz. 9.30); temat wiodący: „Analiza ruchu i postawy z wykorzystaniem pomiarów optycznych”. Program zebrania:

- P. Liberadzki (Zakład Technik Rzeczywistości Wirtualnej Wydziału Mechatroniki Politechniki Warszawskiej) *System 4DBody do pomiaru geometrii ciała człowieka w ruchu*
- W. Wojnicz, A. Sobierajska-Rek, J. Jabłońska-Brudło, B. Zagrodny, M. Ludwicki (Politechnika Gdańska, Gdański Uniwersytet Medyczny, Politechnika Łódzka) *Wykorzystanie systemów analizy ruchu w procesie tworzenia prototypu egzoskieletu do wspomagania funkcji kończyny górnej*
- Dyskusja.

23 PAŹDZIERNIKA

Doktor Bogumił Przeździak skierował do prezesa ZG PTReh wniosek o uporządkowanie zasad upamiętniania zmarłych członków PTReh.

Pismo dr. B. Przeździaka do dr hab. P. Majchera, prof. ucz. (e-mail 2020.10.23):

„Szanowny Panie Profesorze,

Pisząc do kol. Urszuli Knitter-Aleksiejew, dowiedziałem się niespodziewanie, że zmarła w sierpniu br. Dowiedziałem się też, że młodszy koledzy z Oddziału w Koszalinie oraz dyrekcja szpitala „nie zauważyli” tego faktu. Kol. Aleksiejew była aktywnym członkiem PTReh, uczestniczyła w sympozjach i kongresach, organizowała liczne szkolenia w Koszalinie. Od około 10 lat miała powikłania żyłaków kończyn dolnych oraz przeżyła 3 mikroudary mózgu i udar był przyczyną zgonu. Wydaje mi się, że jest sprawą stosowną opublikowanie nekrologu na stronie PTReh. Przygotowałem krótką notatkę ze zdjęciem z X Sympozjum i podpisałem siebie, aby koledzy z Koszalina, może i inne osoby, zrozumieli, że to było ich zadanie. Gdyby Pan Profesor chciał wnieść poprawki (łącznie z moim podpisem), to daję pełne upoważnienie. Przy okazji rozmowy o śmierci lek. Aleksiejew z dr Joanną Jabłońską-Brudło wnosimy propozycję, aby na specjalnej stronie internetowej Towarzystwa zatytułowanej „Z żałobnej karty” (tak zatytułowany jest rozdział w przygotowywanej Kronice) umieszczać informacje,

nawet nieco szersze niż nekrolog, o śmierci członków PTReh. Jako przewodniczący Sekcji Historycznej wnoszę to jako wniosek do Prezesa i członków Zarządu z prośbą o powiadomienie przewodniczących Oddziałów”.

26 PAŹDZIERNIKA

Prezes dr hab. P. Majcher, prof. ucz. rozesłał informację o piśmie premiera dotyczącym rehabilitacji, przekazując, że rehabilitacja lecznicza nie zostaje całkowicie zamknięta, gdyż tak jak na wiosnę może być prowadzona u osób wymagających kontynuacji leczenia po chorobach ostrej fazy, u osób, u których nieprowadzenie rehabilitacji doprowadzi do pogorszenia stanu zdrowia i nasilenia niepełnosprawności, także u osób po przebytym koronawirusie.

22 GRUDNIA

Wpłynął wniosek o przyjęcie uchwały Zarządu Głównego PTReh z dnia 28 grudnia 2020 roku w przedmiocie odstąpienia od obowiązku odbycia wymaganej liczby posiedzeń Zarządu Głównego w roku kalendarzowym 2020 i 2021.

„Działając na podstawie art. 10 ust. 1a-1e ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2019 r. poz. 713 z późn. zm.) w zw. z § 30 ust. 2 i 3 Statutu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji postanawia, co następuje:

§ 1

Mając na względzie uwarunkowania prawne wynikające ze zmian w przepisach prawa powszechnie obowiązującego wprowadzonych w 2020 r., a związanych z ogłoszeniem, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji odstępuje od obowiązku odbycia w roku kalendarzowym 2020 wymaganej, określonej w treści § 39 ust. 1 Statutu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, liczby posiedzeń Zarządu Głównego.

§ 2

Wskazuje się, iż odstąpienie od wymaganej liczby posiedzeń Zarządu Głównego nie wpłynie w żaden sposób na dalsze funkcjonowanie Towarzystwa, w tym na wypełnienie nałożonych przez prawo obowiązków (głównie z zakresu sprawozdawczości, realizacji zobowiązań itd.). Odstąpienie od odbycia wymaganej liczby posiedzeń nie wpłynie nadto

w żaden sposób na ograniczenie samorządności i autonomiczności Towarzystwa, a także nie zrodzi, względem członków Zarządu Głównego, odpowiedzialności statutowej i prawnej.

§ 3

Ustala się także, iż w razie uzasadnionej potrzeby posiedzenia Zarządu Głównego odbywać się będą przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, w sposób określony w przepisach art. 10 ust. 1a-1e ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 5

Uchwała została podjęta, za uchwałą oddano 35 głosów na 45 członków uprawnionych”.

28 GRUDNIA

W przesłanym piśmie Prezes poinformował:

- o wyniku głosowania o nadaniu tytułu członka honorowego PTReh prof. K. Klukowskiemu („za” głosowało 10 członków kapituły)
- o zawarciu porozumienia z firmą Materna w sprawie kosztów organizacji X Kongresu w Gdańsku.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 4 sierpnia zmarła lek. Urszula Knitter-Aleksiejew (ur. 31.07.1941). Specjalista rehabilitacji i neurologii, były kierownik Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej w Koszalinie, organizator leczenia rehabilitacyjnego na terenie dawnego województwa koszalińskiego. Aktywny członek PTReh, członek założyciel Oddziału Koszalińskiego PTReh i przewodnicząca kilku kadencji. Po przejściu na emeryturę zmagająca się z długotrwałą, ciężką chorobą, która wyłączyła ją z czynnej działalności zawodowej i społecznej. Zasługuje na wspomnienie i pamięć.

† 24 sierpnia zmarła w wieku 74 lat lek. Aleksandra Dobrzańska. Lekarz specjalista rehabilitacji medycznej, członek Oddziału Pomorskiego PTReh. Pogrzb odbył się 29 sierpnia 2020 roku na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku.

ROK 2021

16 STYCZNIA

Oddziały Pomorski i Oddział Mazowiecki PTRCh zorganizowały wspólne zebranie naukowo-szkoleniowe on-line od godz. 9.30

Program zebrania:

- D. Szalewska (GUMed) *Rehabilitacja kardiologiczna w dobie COVID-19*
- J. Czech (NIGRiR) *Zaburzenia funkcjonalne u osób po przebyciu COVID-19*
- K. Wesołowski (NIGRiR i WUM) *Aspekty psychologiczne COVID-19 i następstw*
- P. Tederko, B. Tarnacka (NIGRiR i WUM) *Marginalizacja potrzeb osób niepełnosprawnych w trakcie pandemii COVID-19. Przegląd literatury i prezentacja przypadku*
- Dyskusja.

14 STYCZNIA

Ukazało się Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu pandemii (Dz. U. 2021 poz. 91), w którym o rehabilitacji leczniczej traktują następujące przepisy:

Po § 13 dodaje się § 13a w brzmieniu:

§ 13a. 1. Świadczeniobiorca, który w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii przerwał rehabilitację leczniczą realizowaną w warunkach stacjonarnych przed upływem czasu określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, może ją kontynuować u świadczeniodawcy, u którego nastąpiło jej przerwanie, na podstawie dotychczasowego skierowania na rehabilitację leczniczą, o którym mowa w art. 59 tej ustawy.

2. Kontynuacja rehabilitacji leczniczej, o której mowa w ust. 1, odbywa się na dotychczasowych warunkach realizacji świadczenia opieki zdrowotnej, przy uwzględnieniu liczby zrealizowanych, przed przerwaniem tej rehabilitacji, zabiegów lub osobodni.

3. Świadczeniodawca, u którego świadczeniobiorca przerwał rehabilitację leczniczą, o której mowa w ust. 1, uzgadnia ze świadczeniobiorcą termin rozpoczęcia kontynuacji tej rehabilitacji.

4. W przypadku, w którym przerwanie rehabilitacji leczniczej, o której mowa w ust. 1, grozi poważnym pogorszeniem stanu zdrowia, świadczeniobiorca może kontynuować tę rehabilitację u innego świadczeniodawcy.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, rehabilitacja lecznicza jest kontynuowana na podstawie zaświadczenia o konieczności jej kontynuowania wystawionego przez świadczeniodawcę, u którego rozpoczęto rehabilitację leczniczą, o której mowa w ust. 1, informacji o skierowaniu, o którym mowa w ust. 1, oraz o zrealizowanych zabiegach lub osobodniach.

6. Świadczeniodawca kontynuujący rehabilitację, o którym mowa w ust. 4, umieszcza w harmonogramie przyjęć świadczeniobiorcę, wyznaczając termin udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej w sposób, o którym mowa w art. 19a ust. 2 pkt 2 i art. 20 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

7. Informacje o:

- 1) planowanej kontynuacji rehabilitacji, o której mowa w ust. 1,
- 2) zrealizowanych świadczeniach opieki zdrowotnej, o których mowa w ust. 1 – świadczeniodawca niezwłocznie przekazuje właściwemu oddziałowi wojewódzkiemu Narodowego Funduszu Zdrowia”.

26 STYCZNIA

Doktor Piotr Tederko podał informację dotyczącą najbliższego Europejskiego Egzaminu z Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji, który odbędzie się 19 czerwca 2021 roku. Do egzaminu przystąpić mogą lekarze z tytułem specjalisty rehabilitacji medycznej oraz lekarze w trakcie specjalizacji, po upływie minimum trzech lat specjalizacji. Egzamin odbędzie się jednocześnie w krajach członkowskich lub stowarzyszonych Sekcji UEMS-PRM.

5 LUTEGO

Przewodnicząca Oddziału Pomorskiego PTReh dr Joanna Jabłońska-Brudło podała informację dotyczącą szkolenia w zakresie rehabilitacji pacjentów z COVID-19 przygotowanego przez WHO. Szkolenie odbywa się w języku angielskim, kończy się testem i możliwością uzyskania certyfikatu.

11 LUTEGO

Minister Zdrowia Adam Niedzielski podał plan odbudowy zdrowia Polaków, który obejmuje: Krajową Sieć Onkologiczną, Krajową Sieć Kardiologiczną, zniesienie limitów w dostępie do lekarzy specjalistów, opiekę i rehabilitację pocovidową oraz program profilaktyki dla osób 40 plus.

22 MARCA

W Lublinie odbyło się IV posiedzenie Zarządu Głównego PTReh XI Kadencji.

Zebranie otworzył Prezes ZG PTReh dr hab. P. Majcher, prof. ucz., witając zebranych na pierwszym zebraniu w formie hybrydowej, w której uczestniczą członkowie Zarządu Głównego PTReh na miejscu oraz on-line. W zebraniu uczestniczyło 26 członków i gości zaproszonych w tym 11 osób on-line. Porządek obrad jednogłośnie został przyjęty. W trakcie zebrania:

- przyjęto uchwałę nr 3/2020 o konieczności zmniejszenia ilości posiedzeń Zarządu Głównego PTReh w roku 2020 i 2021 w związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2 (kolejne spotkanie planowane jest na dzień 9 września 2021 roku w trakcie trwania planowanego XX Sympozjum PTReh)
- przyjęto informację Prezesa o ugodzie przedsądowej z firmą Materna, czego skutkiem jest wpłata przez firmę na konto PTReh należności za Kongres w Gdańsku (ugodę przedsądową podpisano po analizie prawniczej i stwierdzeniu braku szans wygrania sprawy w sądzie ze względu na błędy w podpisanej umowie; podobna sytuacja dotyczy umowy dotyczącej sympozjum w Kamieniu Pomorskim, w związku z tym Prezes poinformował, iż nie będzie wnioskował w sprawie weryfikacji finansowania i zysków z tego wydarzenia – brak należytej dokumentacji finansowej oraz sprawozdania z tego wydarzenia uniemożliwia obecnemu Zarządowi Głównemu podjęcie jakichkolwiek kroków prawnych; obecnie sporządzane umowy w imieniu PTReh są dokładnie oceniane pod kątem skuteczności tych umów)
- przyjęto informację o planowanym rozwiązaniu umowy za porozumieniem stron z Ptak Warsaw Expo ze względu na brak możliwości telefonicznego kontaktu z osobą kierującą tą firmą i brak informacji co do dalszego jej

funkcjonowania (dotychczasowe zobowiązania finansowe przez firmę zostały uregulowane)

- przyjęto informację o prośbie o patronat honorowy PTReh nad targami rehabilitacyjnymi, z którą do Prezesa zwróciła się Firma Targ w Krakowie, a także o rozmowach dotyczących organizacji w trakcie tych targów XX Sympozjum Naukowego PTReh, w tym o warunkach finansowych
- podjęto decyzję o organizacji XX Sympozjum PTReh w Krakowie w formie stacjonarnej podczas Targów Reha Innovation w dniach 10-11 września 2021 roku; temat Sympozjum: „Kompleksowa rehabilitacja w dobie pandemii SARS-CoV2”
- przyjęto informację o trwających negocjacjach w sprawie możliwości przepisywania zaopatrzenia ortopedycznego w trakcie hospitalizacji na oddziałach rehabilitacji stacjonarnej
- przyjęto informację o trwających pracach nad Kroniką 30-lecia PTReh (koszt wydania oszacowano na ok. 40 tys. zł., w razie braku sponsora do rozważenia będzie finansowanie ze środków Towarzystwa)
- przyjęto informację o współpracy z firmami Ibsen, Materna, Technomex oraz Fundacją Nutricia; omówiono plany współpracy z firmą Meden Inmed
- przyjęto informację Prezesa o zmianach w rozporządzeniu dotyczącym programu lekowego leczenia toksyną botulinową kończyny górnej i/lub dolnej (uzyskano zapis, że konsultant wojewódzki w dziedzinie rehabilitacji może wydać zgodę na wykonywanie iniekcji lekarzowi po szkoleniu, a we wcześniejszych zapisach była mowa tylko o konsultancie wojewódzkim z dziedziny neurologii; podjęto działania mające zlikwidować zapis o koniecznym rocznym doświadczeniu, który jest niemożliwy do osiągnięcia; przesłane do Ministerstwa Zdrowia pismo w sprawie zmiany tego zapisu na dwa szkolenia rekomendowane przez Polskie Towarzystwo Rehabilitacji lub Polskie Towarzystwo Neurologiczne podpisane zostało przez dwóch konsultantów krajowych w dziedzinie neurologii i rehabilitacji oraz dwóch prezesów towarzystw neurologicznego i rehabilitacyjnego
- skarbnik lek. Agnieszka Dacko złożyła sprawozdanie z bieżącej sytuacji finansowej Towarzystwa

- sekretarz lek. Dorota Hałas-Majchrzak przedstawiła zebranim kandydatury osób chcących wstąpić do PTReh (osoby uprawnione jednogłośnie za głosowały za przyjęciem nowych członków)
- dr P. Tederko przedstawił sprawozdanie z działalności towarzystw międzynarodowych.

Informacje przekazane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie Rehabilitacji Medycznej dr hab. P. Majchera, prof. ucz.:

- egzaminy w sesji jesiennej w 2020 roku zdało 26 lekarzy (na 41 zdających 15 osób nie zdało egzaminu testowego), w sesji wiosennej roku 2021 z kolei zdawało 31 lekarzy, a 6 osób nie zdało
- według nowych przepisów do egzaminu można przystąpić przed ukończeniem stażu w ostatnim roku specjalizacji po wyrażeniu zgody przez kierownika specjalizacji, co znacznie ułatwi dostęp do egzaminu osobom z pogranicza sesji
- na rok 2022 przesunięto utworzenie banku pytań, w przyszłości wiąże się to z dość dużym wyzwaniem, bo 25% pytań co roku musi być zmienionych
- planowane jest finansowanie ministerialne na sprzęt do rehabilitacji neurologicznej, urządzenia będą finansowane do limitu 140 tys. zł bez wpłaty własnej; ponownie planowane jest finansowanie sprzętu w ośrodkach rehabilitacji onkologicznej; finansowanie będzie kontynuowane w przyszłych latach.

9 CZERWCA

Agnieszka Andrysiak z Technomex przysłała zaproszenie na webinar „Robotyka w rehabilitacji chodu – od plastyczności mózgu po wykorzystanie w Twoim Centrum Rehabilitacji”, który odbędzie się 24 czerwca 2021 roku. W trakcie webinaru dr hab. Beata Tarnacka, neurolog i lekarz rehabilitacji medycznej oraz kierownik Kliniki Rehabilitacji WUM w Warszawie, podzieli się swoim doświadczeniem w wykorzystaniu robotyki w rehabilitacji szerokiego zakresu pacjentów neurologicznych ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów po urazie rdzenia kręgowego. W webinarze będzie można znaleźć odpowiedzi na pytania: 1) Jak wygląda plastyczność mózgu w kontekście robotyki? 2) Dlaczego powinniśmy wykorzystywać robotykę? Podstawy i przegląd badań naukowych. 3) Jakich pacjentów kwalifikować do zrobotyzowanej rehabilitacji chodu? 4) Czym jest problem pacjentów „ambitnych”?

Doktor P. Tederko poinformował o naborze do tegorocznej edycji kursu Europejskiej Szkoły Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji w Marsylii „Motor Disabilities: Posture and Movement Analysis, Rehabilitation, Neurophysiology”. Jest to cyklicznie urządzone renomowane wydarzenie edukacyjne przeznaczone dla lekarzy specjalizujących się w rehabilitacji medycznej, akredytowane przez Europejską Radę Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (European Board of Physical and Rehabilitation Medicine – EBPRM) i Europejskie Towarzystwo Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (European Society of Physical and Rehabilitation Medicine – ESPRM). Szkolenie, które w tym roku organizowane jest jako kurs w całości on-line w dniach 5-9 lipca, jest dostępne bezpłatnie dla czterech kandydatów z każdego kraju członkowskiego UEMS-PRM.

LIPIEC

Prezes rozesłał zaproszenia na XX Sympozjum Naukowe, które miało odbyć się w formie stacjonarnej w dniach 10-11 września 2021 roku w Krakowie w trakcie trwania wydarzenia „Reha INNOVATIONS” organizowanego przez Targi w Krakowie Sp. z o.o. W liście towarzyszącym zaproszeniu podkreślono znaczenie dyskusji o zadaniach realizowanych w trakcie pandemii oraz osobistej wymiany doświadczeń i poglądów.

10 WRZEŚNIA

Wpłynęło zaproszenie na Jubileusz 100-lecia urodzin prof. Mariana Weissa

Program obchodów:

- Otwarcie Jubileuszu (J. Kiwerski, P. Tederko)
- J. Kiwerski *Wspomnienie o Prof. Marianie Weissie*
- D. Białoszewski, P. Tederko *Publikacje Prof. Mariana A. Weissa: o czym pisał i gdzie publikował?*
- B. Tarnacka, J. Kiwerski, M. Krasuski, P. Tederko *60 lat Kliniki Rehabilitacji Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*
- M. Krasuski *Historia Oddziału Paraplegii, geneza jego powstania i rola w leczeniu osób po urazie kręgosłupa*
- A. Ronikier *Prof. Marian Weiss jako założyciel Zakładu Gimnastyki Leczniczej Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie*

- P. Majcher *Znaczenie prof. Mariana Weissa dla Polskiej Szkoły Rehabilitacji*
- P. Tederko, J. Kujawa *Myśl prof. Mariana Weissa, a współczesna koncepcja rehabilitacji lansowana przez WHO*
- M. Syczewska *Idea kompleksowej rehabilitacji Prof. Mariana Weissa, uwzględniającej paradygmat Evidence Based Medicine realizowana w Instytucie Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka*
- M. Krasuski *Prof. Marian Weiss i Jego osiągnięcia w rehabilitacji i chirurgii kręgosłupa*
- B. Weiss, A. Elsaftawy *Nowoczesne metody chirurgiczne usprawniania ręki osoby z tetraplegią w kontekście badań prowadzonych w tym kierunku w latach 70. XX wieku w STOCER*
- Panel wspomnień o Prof. Marianie Weissie.

Komitet naukowy: przewodniczący prof. J. Kiwerski, wiceprzewodniczący dr hab. D. Białoszewski, dr M. Krasuski, prof. J. Kujawa, dr hab. P. Majcher, prof. ucz., prof. A. Ronikier, prof. M. Syczewska, dr hab. B. Tarnacka, dr P. Tederko, lek. B. Weiss. Komitet organizacyjny obejmował dziesięć osób, przewodniczył mu dr P. Tederko.

12 GRUDNIA

Prezes dr hab. P. Majcher, prof. ucz. zwrócił się z prośbą o udział w głosowaniu nad uchwałą o zmianie adresu siedziby PTReh. Było to konieczne, gdyż nie można było używać nadal adresu 1 Wojskowego Szpitala w Lublinie w związku z decyzją komendanta szpitala. Nowym adresem został adres miejsca pracy Prezesa: Katedra i Zakład Rehabilitacji i Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

- † 15 września zmarła dr hab. n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska, prof. nadzw. AWF im. E. Piaseckiego w Poznaniu (ur. w roku 1939). Członek założyciel PTReh. Organizatorka i pierwsza przewodnicząca Oddziału Wielkopolskiego PTReh. Pracowała w Akademii Medycznej w Poznaniu od roku 1968 i w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Wieloletni członek Zarządu Głównego PTReh z funkcją zastępcy Prezesa ZG. W pracy zawodowej zajmowała się problematyką kliniczną i naukową w zakresie rehabilitacji dzieci z przepukliną oponowo-rdzeniową, mózgowym porażeniem dziecięcym, bocznym skrzywieniem kręgosłupa. W 1977 roku opublikowała pracę *Występowanie wad postawy u dzieci*, prezentując własną metodę punktowej oceny stopnia zaawansowania wad.

Zainteresowania naukowe rozwijała, uczestnicząc w pracach Zakładu Patofizjologii Narządu Ruchu AM w Poznaniu, czego efektem była rozprawa doktorska (w roku 1976) i habilitacyjna (w roku 1998). W latach 1978-1997 pełniła funkcję kierownika Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej w Poznaniu, utrzymując półetatowe zatrudnienie w Klinice Rehabilitacji. Piastowała funkcję specjalisty wojewódzkiego ds. rehabilitacji województwa wielkopolskiego. Jest autorką monografii *Zespół Post Polio w świetle badań elektrofizjologicznych i klinicznych*, która była podstawą Jej habilitacji. W 2000 roku rozpoczęła pracę na stanowisku profesora nadzwyczajnego AWF w Poznaniu, a od 2001 roku – w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Kaliszu. Od 1 września 2005 roku pełniła funkcję Kierownika Zakładu Kinezyterapii i zastępcy dyrektora Instytutu Rehabilitacji AWF. Jest autorką bądź współautorką około 100 publikacji, w tym współautorką podręcznika pod redakcją A. Szulca i W. Marciniaka *Wiktora Degi Ortopedia i rehabilitacja*, podręcznika *Rehabilitacja medyczna* pod red. A. Kwolka, a także autorką unikatowego podręcznika *Podstawowe problemy rehabilitacji i etyka*, wydane przez wydawnictwo AWF Poznań w 2004 roku. Była członkiem Komitetu Rehabilitacji Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN.

ROK 2022

28 LUTEGO

† Zmarł nagle Prezes PTReh dr hab. P. Majcher, prof. ucz. (więcej na s. 274).

3 MARCA

W trybie nadzwyczajnym odbyło się on-line nieformalne posiedzenie Zarządu Głównego PTReh w składzie: dr Krzysztof Czernicki, lek. Agnieszka Dacko, prof. Jacek Durmała, dr Jacek Głodzik, lek. Dorota Hałasa-Majchrzak, prof. Katarzyna Hojan, dr Joanna Jabłońska-Brudło, dr Krystian Kałużny, lek. Małgorzata Karpeta-Olech, prof. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. Jolanta Kujawa, prof. Małgorzata Łukowicz, dr Iwona Maciąg-Tymecka, dr Edyta Matusik, dr Grzegorz Mąkosa, prof. Elżbieta Miller, prof. Bartosz Molik, prof. Lidia Perenc, lek. Agnieszka Piekarska, dr Bogumił Przeździak, prof. Aleksander Ronikier, dr Wiesław Rycerski, dr Rafał Sapała, prof. Tomasz Saran, prof. Iwona Sarzyńska-Długosz, lek. Piotr Siwik, dr Jolanta Taczała, dr Jarosław Tałałaj, dr Piotr Tederko, lek. Agata Trafalska.

Obradowano bez porządku obrad. Posiedzenie otworzyła wiceprezes PTReh prof. I. Sarzyńska-Długosz. Zaznaczyła na wstępie, iż posiedzenie zwołane z powodu nagłej śmierci prezesa dr hab. P. Majchera, prof. ucz. ma charakter nieformalny, ponieważ nie zostało zachowane wymagane siedem dni od zawiadomienia do realizacji spotkania. W związku z tym, na tym spotkaniu nie ma prawnej mocy w podejmowaniu uchwał. Spotkanie w trybie nagłym on-line zostało zwołane w związku z trudną sytuacją, w jakiej znalazło się PTReh z powodu nagłej śmierci Prezesa. Profesor I. Sarzyńska-Długosz poprosiła o minutę ciszy dla uczczenia pamięci zmarłego. Przedstawiono, iż zgodnie ze Statutem – jeśli do końca kadencji danego zarządu jest mniej niż 12 miesięcy – jedna z trzech osób, tj. jeden z wiceprezesów lub sekretarz, obejmuje funkcję prezesa. Profesor I. Sarzyńska-Długosz ogłosiła, iż wspólnie wiceprezesi i sekretarz zdecydowali, iż funkcję p.o. prezesa będzie pełnił dr R. Sapała, który ze względu na bliskość współpracy ze śp. prof. P. Majcherem zapewni najlepszą ciągłość pracy PTReh. W trakcie spotkania:

- p.o. prezesa dr R. Sapała przedstawił najpilniejsze problemy do rozwiązania (egzamin specjalizacyjny, który będzie miał miejsce 28 marca; przedstawienie ministerstwu w trybie pilnym rekomendacji PTReh na stanowisko konsultanta krajowego; Kongres, który ma się odbyć w dniach 12-14 maja w Krakowie)
- p.o. prezesa dr R. Sapała zaprosił na kolejne spotkanie Zarządu PTReh, które odbędzie się w formie hybrydowej 4 kwietnia po części ustnej egzaminu specjalizacyjnego w Zakładzie Rehabilitacji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie około godz. 13.00
- omówiono sprawy związane z samym pogrzebem prof. P. Majchera (zakup wieńca w imieniu PTReh, napis na szarfię, poczęstunek po pogrzebie i zaproszenie członków Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, mowy pogrzebowe – dr R. Sapała w imieniu PTReh, prof. J. Kujawa w imieniu PAN)
- jako kandydata na konsultanta krajowego wskazano prof. T. Sarana oraz ustalono, że głosowanie w sprawie przedstawienia tej kandydatury ministerstwu odbędzie się w formie on-line (ustalono także na 4 marca termin zgłaszania drogą elektroniczną ewentualnych innych kandydatur).

4 MARCA

Zarząd Główny PTReh wybrał kandydata na stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji – dr. hab. n. med. T. Sarana, specjalistę rehabilitacji medycznej, balneologii i medycyny fizykalnej, chorób wewnętrznych, kierownika Kliniki Rehabilitacji i Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej Instytutu Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie.

5 MARCA

Oddział Mazowiecki PTReh zaprosił na swoje posiedzenie naukowe – ośrodek prezentujący: Wyższa Szkoła Rehabilitacji w Warszawie (rektor: prof. dr hab. med. J. Kiwerski), które odbyło się na platformie Microsoft Teams. Temat wiodący: „Wielodyscyplinarne podejście do pacjenta z COVID-19”.

Program:

- M. Wiciński, A. Jóźwik (Collegium Medicum UMK, Wyższa Szkoła Rehabilitacji w Warszawie, Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN) *COVID-19: ocena skuteczności leczenia w aspekcie prowadzonych badań klinicznych*

- M. Łyp, I. Stanisławska, P. Chyliński, M. Kram (Wyższa Szkoła Rehabilitacji w Warszawie, Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie) *Zmiany w narządzie ruchu po przebyciu COVID-19. Opis przypadku*
- A. Chruścikowska (Centrum Terapii Dzieci, Młodzieży i Rodzin Allenort, Wyższa Szkoła Rehabilitacji w Warszawie) *Telemedycyna jako narzędzie wsparcia dietetycznego pacjentów w czasie pandemii COVID-19*
- E. Trylińska-Tekielska, M. Drewnik, I. Stanisławska, K. Słomski, L. Nowińska (Wyższa Szkoła Rehabilitacji w Warszawie) *Wpływ pandemii COVID-19 na sferę psychiczną i fizyczną pracowników służby zdrowia*
- Dyskusja.

4 KWIETNIA

W trybie hybrydowym (stacjonarnie w Lublinie oraz on-line) odbyło się VI posiedzenie Zarządu Głównego PTRCh XI Kadencji.

Program zebrania:

- otwarcie VI posiedzenia Zarządu Głównego PTRCh XI Kadencji i przedstawienie porządku obrad (dr R. Sapuła, p.o. prezesa PTRCh)
- zatwierdzenie porządku obrad
- przyjęcie protokołu z V posiedzenia Zarządu Głównego PTRCh XI kadencji z dnia 25 października 2021 roku w Lublinie, przyjęcie protokołu z nieformalnego, nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu Głównego odbytego on-line w dniu 3 marca 2022 roku
- informacje dotyczące X Kongresu PTRCh, 12-14 maja 2022 roku w Krakowie
- sprawy bieżące
- sprawy członkowskie
- sprawy różne i wolne wnioski.

12 MAJA

W Krakowie w Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym EXPO Kraków odbyło się VII posiedzenie Zarządu Głównego PTRCh XI Kadencji.

Program zebrania:

- otwarcie posiedzenia i przedstawienie porządku obrad (dr R. Sapuła, p.o. prezesa PTReh)
- zatwierdzenie porządku obrad
- przyjęcie protokołu z VI posiedzenia Zarządu Głównego PTReh XI kadencji z dnia 4 kwietnia 2022 roku w Lublinie
- sprawy bieżące
- sprawy członkowskie
- sprawy różne i wolne wnioski.

13-14 MAJA

W Krakowie odbył się XI Kongres PTReh. Temat kongresu to „Kompleksowa rehabilitacja w dobie pandemii COVID-19”.

Tematami wiodącymi Kongresu były aktualne problemy kliniczne specjalizacji m.in. związanych z rehabilitacją neurologiczną oraz nowym programem Ministerstwa Zdrowia oraz leczenie spastyczności przy wykorzystaniu toksyny botulinowej. Ponadto odbywały się sesje poświęcone rehabilitacji w cukrzycy, chorobach wewnętrznych, geriatrii i onkologii. Wiele miejsca poświęcono zagadnieniom związanym z rehabilitacją osób po przebytym COVID-19.

Pierwszego dnia Kongresu, 13 maja, odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Członków PTReh. Otwarcia Zgromadzenia dokonał w drugim terminie (z powodu braku kworum) p.o. prezesa dr R. Sapuła. Po przedstawieniu sprawozdań władz poprzedniej kadencji (prezesa, sekretarza, skarbnika, redaktora naukowego, komisji rewizyjnej i sądu koleżeńckiego) wszystkie zostały przyjęte, a ustępujący zarząd uzyskał absolutorium.

W głosowaniu tajnym wybrano władze XII kadencji w składzie: prezes dr Rafał Sapuła, wiceprezesa dr hab. Iwona Sarzyńska-Długosz i dr hab. Tomasz Saran, sekretarz mgr Ewa Mazurkiewicz, zastępca sekretarza lek. Dorota Hałas-Majchrzak, skarbnik mgr Anna Naklicka, redaktor naczelny „Advances in Rehabilitation” prof. Bartosz Molik. Członkami zarządu zostali: prof. Elżbieta Miller, dr hab. Katarzyna Hojan, dr hab. Małgorzata Łukowicz, dr hab. Lidia Perenc, dr Krzysztof Czernicki, dr Jarosław Szczygieł, oraz prof. Jacek Durmała

jako Prezes ZG X kadencji 2016-2019. Sąd koleżeński tworzyli: dr Grzegorz Mąkosa (przewodniczący), dr hab. Iwona Rotter, dr Joanna Jabłońska-Brudło, dr Wiesław Rycerski, lek. Sławomir Zaborek. W skład komisji rewizyjnej weszli: dr hab. Dariusz Białoszewski (przewodniczący), dr Marek Krasuski, lek. Krystyna Gamecka-Stanisławek, lek. Piotr Mazurkiewicz, lek. Jarosław Tomaszewski.

Ilustracja 165. Doktor R. Sapuła

Przeprowadzono także głosowanie nad zgłoszoną przez przewodniczącego Oddziału Mazowieckiego dr hab. P. Tederko kandydaturą płk. prof. Krzysztofa Klukowskiego na członka honorowego PTReh – w głosowaniu jawnym jednogłośnie zaakceptowano kandydaturę.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

† 28 lutego zmarł nagle dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz. (ur. 22.10.1964), konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji medycznej, prezes PTReh. Nabożeństwo żałobne odprawiono w kościele parafialnym w miejscowości Motycz (woj. lubelskie) dnia 7 marca 2022 roku.

Piotr Majcher urodził się 22 października 1964 roku w Lublinie, ukończył Liceum Ogólnokształcące w Lublinie im. St. Staszica w 1983 roku i podjął studia w Akademii Medycznej w Lublinie, na Wydziale Lekarskim, ukończył je w 1989 roku z tytułem zawodowym lekarza. W 1996 uzyskał z wyróżnieniem stopień doktora nauk medycznych, a w 1997 roku ukończył z wyróżnieniem specjalizację II stopnia z rehabilitacji medycznej. Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych otrzymał w 2010 roku.

W latach 1989-2004 pracował w Katedrze i Klinice Rehabilitacji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Od roku 2004 był kierownikiem Zakładu Rehabilitacji i Fizjoterapii Katedry Rehabilitacji, Fizjoterapii i Balneoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. W latach 2006-2017 kierował Ośrodkiem Rehabilitacji Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana z Dukli w Lublinie, gdzie zajmował się przede wszystkim rehabilitacją onkologiczną, rozwijając tę gałąź rehabilitacji w Polsce. Od października 2017 do listopada 2021 roku kierował Oddziałem Rehabilitacji 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką w Lublinie.

W latach 2012-2015 był konsultantem wojewódzkim w dziedzinie rehabilitacji medycznej dla województwa lubelskiego, a 5 lipca 2018 roku został powołany przez ministra zdrowia na stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej.

Od 1990 roku był aktywnym członkiem PTReh, gdzie od 2010 roku pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Rehabilitacji Onkologicznej. Od 2013 roku pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego, a 13 września 2019 roku został wybrany na stanowisko prezesa PTReh.

Pełnił wiele funkcji doradczych i edukacyjnych jako: konsultant medyczny i pełnomocnik ds. rozwoju naukowo-dydaktycznego uzdrowiska w Nałęczowie, członek Krajowej Rady Onkologii przy ministrze zdrowia, wiceprzewodniczący Narodowej Rady Rehabilitacji Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie, członek Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w dziedzinie rehabilitacji medycznej, ekspert w zespole ds. opracowania koncepcji nowej ustawy o leczeniu uzdrowiskowym, ekspert Ministerstwa Zdrowia do spraw Map Potrzeb Zdrowotnych, członek Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN.

Jako lekarz i ekspert w swojej dziedzinie był także biegłym sądowym. Profesor P. Majcher jest autorem 359 publikacji naukowych (165 prac oryginalnych) oraz promotorem dziesięciu rozpraw doktorskich. Był członkiem rad naukowych i konsultantem czasopism naukowych „Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja”, „Przegląd Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego” i „Polski Przegląd Rehabilitacji”.

Uznaliśmy, że publikację można zakończyć na wyborze prezesa Towarzystwa i nowego Zarządu Głównego oraz krótkiej informacji o XI Kongresie PTReh w Krakowie w dniach 13-14 maja 2022 roku. Wpłynęły jednak informacje o śmierci czterech osób, które zasługują na wspomnienie. Są to:

29 WRZEŚNIA 2022

† Zmarł prof. dr hab. inż. Roman Paśniczek (ur. 8.01.1931), bliski współpracownik prof. Mariana Weissa, ekspert głęboko zaangażowany w naukę i dydaktykę. Profesor R. Paśniczek był absolwentem studiów magisterskich na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej. Asystent-stażysta w Katedrze Budowy Aparatów Elektromedycznych PW, konstruktor oraz starszy konstruktor w dziedzinie elektronicznej aparatury medycznej, kierownik Pracowni Elektromedycznej w 2 Centralnym Szpitalu Klinicznym WAM w Warszawie. Od 1967 roku związany z Kliniką Rehabilitacji Akademii Medycznej w Warszawie: zorganizował Pracownię Elektroniczną w Stołecznym Zespole Rehabilitacji w Konstancinie, gdzie prowadził badania nad odtwarzaniem czynności porażonych kończyn w przypadkach paraplegii i tetraplegii. Od 1988 roku uczestniczył w pracach Komisji Inżynierii Rehabilitacyjnej Komitetu Rehabilitacji PAN. W latach 80. przeprowadził badania w zakresie odtwarzania czynności porażonych kończyn. W 1994 roku rozpoczął pracę w Instytucie Inżynierii Precyzyjnej i Biomedycznej Politechniki Warszawskiej, kierując jednocześnie Pracownią Elektroniczną Centrum Rehabilitacji i Kliniki Rehabilitacji AM w Konstancinie. Decyzją Prezesa PKN został mianowany członkiem Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 1 ds. Osób Niepełnosprawnych, w pracach której uczestniczył czynnie do roku 2010, opracowując polskie normy na sprzęt usprawniający dla osób niepełnosprawnych. Głównymi obszarami jego zainteresowań naukowych były zastosowania urządzeń technicznych w rehabilitacji chorych z porażeniem kończyn górnych i dolnych oraz po amputacjach kończyn. Był uznanym specjalistą w środowisku naukowym i uważano go za jedną z pierwszoplanowych postaci w kraju w zakresie wspomagania czynności układu ruchowego u osób z porażeniem ośrodkowego układu nerwowego. Jest autorem i współautorem ok. 100 publikacji naukowych, 18 patentów i wzorów użytkowych, z których 4 zostały wdrożone i wprowadzone do stosowania w polskiej służbie zdrowia. Za osiągnięcia w dziedzinie twórczości wynalazczej i wzorową postawę społeczną otrzymał tytuł i odznakę „Racjonalizatora Produkcji” nadane przez Rektora Akademii Medycznej w Warszawie.

Jako nauczyciel akademicki wypromował kilkunastu magistrów oraz czterech doktorów nauk technicznych. W 2005 roku za osiągnięcia w tej

dziedzinie został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, a w roku 2010 Medalem Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

22 LUTEGO 2023

- † Zmarł dr hab. n. med. Ryszard Kinałski, prof. ucz. (ur. 27.02.1929), członek honorowy PTReh, specjalista w zakresie neurologii i rehabilitacji, organizator oddziału rehabilitacji szpitala wojewódzkiego Białymstoku, kierownik Katedry i Zakładu Neurofizjologii Klinicznej Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy [więcej w rozdziale Członkowie honorowi].

20 LIPCA 2023

- † Zmarł dr n. med. Leonard Januszko (ur. 26.05.1938), członek honorowy PTReh, specjalista neurologii, rehabilitacji oraz organizacji ochrony zdrowia, organizator Oddziału Warmińsko-Mazurskiego PTReh [więcej w rozdziale Członkowie honorowi].

4 PAŹDZIERNIKA 2023

- † Zmarł prof. dr hab. n. kult. fiz. Aleksander Ronikier (ur. 13.02.1942), członek honorowy PTReh, członek założyciel PTReh, wieloletni prezes i członek honorowy Akademickiego Związku Sportowego, nauczyciel akademicki i działacz Polskiego Komitetu Olimpijskiego [więcej w rozdziale Członkowie honorowi].

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI

1. Jadwiga Bojanowicz	25. Bogumił Przeździak
2. Janusz Cwanek	26. Jerzy Przybylski
3. Maciej Czarnecki	27. Aleksander Ronikier
4. Albin Czech	28. Stanisław Rudnicki
5. Wiktor Górski	29. Alicja Sawicka
6. Stanisław Grochmal	30. Jolanta Sępkowska-Jaszczołt
7. Wojciech Grzegorzczak	31. Andrzej Skwarcz
8. Jan Haftek	32. Józef Slatnik
9. Krystyna Jankowiak	33. Irena Sosińska-Małyszko
10. Leonard Januszko	34. Anna Studenna
11. Aleksander Kabsch	35. Maria Suwalska
12. Wojciech Kasprzak	36. Kazimierz Szawłowski
13. Ryszard Kinalski	37. Gerwazy Świdorski
14. Jerzy Kiwerski	38. Włodzimierz Tabjan
15. Henryk Kuś	39. Tadeusz Urban
16. Andrzej Kwolek	40. Maria Ussowska
17. Kazimiera Milanowska	41. Grażyna Wasilewska
18. Tadeusz Myśliborski	42. Grzegorz Wesołowski
19. Zbigniew Nadolski	43. Janusz Wirski
20. Józef Nowak	44. Barbara Wojewska-Wójcik
21. Janusz Nowotny	45. Irena Wojtas
22. Irena Orłowska-Sawionek	46. Andrzej Wolny
23. Jerzy Parczyński	47. Zdzisław Zagrobelny
24. Adam Pąchalski	48. Grażyna Żurawska-Bergiel

ODDZIAŁY TERENOWE POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI

ODDZIAŁ BYDGOSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 26 października 1990 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Dobrochna Śniegocka (organizator Oddziału, specjalistka rehabilitacji medycznej, uczennica prof. Wiktora Degi, wieloletni kierownik Zakładu Rehabilitacji w Wojewódzkim Szpitalu w Bydgoszczy, oddany lekarz, wspaniały pedagog i wychowawca wielu młodych lekarzy i fizjoterapeutów)
- Oddział zorganizował: III Sympozjum PTReh w 1993 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego lek. D. Śniegocka) oraz IV Kongres w 2001 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. Jan Talar)
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: prof. Wojciech Hagner (info z 2022 r.)
- siedziba: Uniwersyteckie Centrum Rehabilitacji

ODDZIAŁ DOLNOŚLĄSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 18 maja 1995 roku
- pierwszy przewodniczący: dr Zbigniew Hora
- Oddział zorganizował: IX Sympozjum PTReh w 2002 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr Irena Pasternak-Mładzka)
- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: lek. Agata Trafalska (info z 2022 r.)
- siedziba: Oddział Rehabilitacji, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu

ODDZIAŁ LUBELSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 26 października 1990 roku
- pierwszy przewodniczący: prof. Andrzej Skwarcz

- Oddział zorganizował: II Sympozjum PTReh w 1991 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. A. Skwarcz) oraz XI Sympozjum PTReh w 2005 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. Piotr Majcher)
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: dr hab. Tomasz Saran
- siedziba: Klinika Rehabilitacji z Oddziałem Rehabilitacji Neurologicznej, Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie

ODDZIAŁ LUBUSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 21 listopada 2001 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Irena Sosińska-Małyszko
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: lek. Piotr Madoń (info z 2022 r.)
- siedziba: Oddział Rehabilitacji Nowy Szpital w Kostrzynie

ODDZIAŁ ŁÓDZKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 3 marca 1994 roku
- pierwszy przewodniczący: prof. Jan Czernicki
- Oddział zorganizował: VI Sympozjum PTReh w 1997 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. J. Czernicki), VI Kongres PTReh w 2007 roku i VII Kongres w 2010 roku (przewodnicząca obu komitetów organizacyjnych dr hab. Jolanta Kujawa)
- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: lek. Justyna Laskowska
- siedziba: Klinika Rehabilitacji i Medycyny Fizykalnej z Oddziałem Dziennego Pobytu Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Łodzi

Zarząd Oddziału w Łodzi

ODDZIAŁ MAŁOPOLSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 20 lutego 1990 roku
- pierwszy przewodniczący: prof. Adam Pąchalski

Z powodu trudności organizacyjnych Oddział zawiesił swoją działalność w roku 1991, reaktywacja nastąpiła w 2000 roku. Przewodniczącym i rewitalizującym oddział został dr Janusz Bromboszcz, lekarz specjalista w kardiologii i rehabilitacji medycznej.

- Oddział zorganizował: I Sympozjum PTReh w 1990 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. A. Pąchalski), XII Sympozjum PTReh w 2006 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr Tadeusz Mazur), XI Kongres PTReh w 2022 roku
- przewodniczący Oddziału w roku 2019: dr Jacek Głodzik
- siedziba: Wydział Rehabilitacji Ruchowej AWF w Krakowie

ODDZIAŁ MAZOWIECKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 24 czerwca 1990 roku jako **Oddział Warszawski**, zmiana nazwy na obecną nastąpiła w 2013 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Maria Ginał
- Oddział zorganizował: X Sympozjum Naukowe PTReh w 2003 roku (przewodniczący komitetu naukowego dr Marek Krasuski)
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: dr hab. Piotr Tederko (info z 2022 r.)
- siedziba: Centrum Kompleksowej Rehabilitacji, Konstancin-Jeziorna

ODDZIAŁ PODLASKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 12 listopada 1997 roku
- pierwsza przewodnicząca: dr Irena Rutkowska
- Oddział zorganizował: VII Sympozjum PTReh w 1999 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr I. Rutkowska)
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: dr Jarosław Tałałaj (info z 2022 r.)
- siedziba: Oddział Rehabilitacji, Wojewódzki Szpital Zespolony, Białystok

ODDZIAŁ POMORSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 3 marca 1994 roku jako **Oddział Gdańsko-Elbląski**, w związku z reformą administracyjną państwa nazwę zmieniono na Pomorski w 2001 roku
- pierwsza przewodnicząca: dr Barbara Wojewska-Wójcik
- Oddział zorganizował: VIII Sympozjum Naukowe PTRCh w 2000 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr Bogumił Przeździecki) oraz X Międzynarodowy Kongres PTRCh w 2019 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr Joanna Jabłońska-Brudło)
- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: dr J. Jabłońska-Brudło
- siedziba: Klinika Rehabilitacji, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

ODDZIAŁ RZESZOWSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 12 maja 1990 roku
- pierwszy przewodniczący: dr Andrzej Kwolek
- Oddział zorganizował: IV Sympozjum PTRCh w 1994 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr Janusz Cwanek), V Kongres PTRCh w 2004 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego lek. Elżbieta Wieliczko), XVIII Sympozjum w 2017 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr Lidia Perenc); Oddział jest też organizatorem uznanych w Polsce i zagranicą Dni Rehabilitacji
- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: dr Olga Wolińska
- siedziba: Szpital Wojewódzki nr 2, Rzeszów

ODDZIAŁ ŚLĄSKI

- powołany został uchwałą Zarządu Głównego 30 marca 1990 roku, podjął działalność w 1992 roku
- pierwszy przewodniczący: dr Józef Opara
- Oddział zorganizował: III Kongres PTRCh (Ustroń/Cieszyn) w 1998 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr hab. Józef Opara), XIV Sympozjum PTRCh w Katowicach w 2011 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr hab. Jacek Durmała), IX Kongres PTRCh w Katowicach w 2016 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr hab. J. Durmała)

- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: dr Edyta Matusik (info z 2022 r.)
- siedziba: Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 7 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Górnośląskie Centrum Medyczne im. prof. Leszka Gieca, Oddział Rehabilitacji

ODDZIAŁ ŚWIĘTOKRZYSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 3 września 1992 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Maria Ussowska
- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: lek. Małgorzata Karpeta-Olech
- siedziba: Oddział Rehabilitacji, Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach

ODDZIAŁ TORUŃSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 19 maja 1993 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Irena Orłowska-Sawionek

W 1999 roku Oddział zamknął swoją działalność, dokumentację przekazano do Oddziału Bydgoskiego.

ODDZIAŁ WARMIŃSKO-MAZURSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 24 marca 1993 roku
- pierwszy przewodniczący: dr Leonard Januszko (organizator Oddziału i jego przewodniczący przez trzy kadencje)
- Oddział zorganizował V Sympozjum PTReh w 1996 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego dr L. Januszko).
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: lek. Piotr Siwik (info z 2022 r.)
- siedziba: Katedra i Klinika Rehabilitacji, Wydział Nauk Medycznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ODDZIAŁ WIELKOPOLSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 3 marca 1994 roku
- pierwsza przewodnicząca: dr hab. Grażyna Cywińska-Wasilewska (organizatorka Oddziału)
- oddział zorganizował: II Kongres PTReh w 1995 roku (przewodnicząca komitetu organizacyjnego prof. Kazimiera Milanowska), VIII Kongres PTReh w 2013 roku (przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. Marek Józwiak)

- przewodnicząca Oddziału w 2019 roku: dr Katarzyna Hojan
- siedziba: Wielkopolskie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział Rehabilitacji Diennej, Poznań

ODDZIAŁ ZACHODNIOPOMORSKI

- powołany uchwałą Zarządu Głównego 27 listopada 1998 roku
- pierwsza przewodnicząca: lek. Urszula Knitter-Aleksiejew
- przewodniczący Oddziału w 2019 roku: lek. Krzysztof Ratajczak
- siedziba: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszczynie

HISTORIA ODDZIAŁU MAZOWIECKIEGO

Historia, kształtowanie i rozwój Oddziału Warszawskiego PTReh są nierozzerwalne z Konstancinem, Stołecznym Centrum Rehabilitacji w Konstancinie (STOCER), utworzoną na jego bazie Kliniką Rehabilitacji Akademii Medycznej (AM) w Warszawie, Wydziałem Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego (AWF) w Warszawie, z Centrum Kompleksowej Rehabilitacji (CKR) w Konstancinie, a także związanymi z Mazowszem postaciami twórców, nauczycieli, autorytetów i organizatorów rehabilitacji – uhonorowanych tytułem członków honorowych PTReh.

W 1946 roku do willowych budynków Konstancina, podwarszawskiego miasta cieszącego się od 1917 roku statusem uzdrowiska, przeniesiono ze zrujnowanej Warszawy Szpital św. Ducha. W okresie powojennym potrzeby osób z niepełnosprawnością w wyniku wydarzeń wojennych, a także epidemii polio były impulsem do szybkiego rozwoju i wzrostu znaczenia rehabilitacji w systemie opieki zdrowotnej w Polsce, a węższym kontekście – ośrodków rehabilitacyjnych w Konstancinie, z których przez wiele lat najważniejszy był STOCER. Od początku istnienia ośrodek ten związany był z nazwiskami wielkich polskich ortopedów: prof. Adama Grucy i od 1949 roku z doktorem, później profesorem Marianem Weissem, jednym z twórców polskiej rehabilitacji, który w latach 60. i 70. XX wieku jako ekspert Światowej Organizacji Zdrowia i członek pierwszego komitetu wykonawczego The International Rehabilitation Medicine Association skutecznie promował polski model rehabilitacji w Europie.

Na bazie Szpitala św. Ducha w Konstancinie w 1948 roku utworzono samodzielny szpital chirurgii kostnej, który w 1949 roku przekształcono w stołeczny ośrodek rehabilitacji. W 1950 roku powstał w Konstancie Zakład Rehabilitacji Leczniczej związany z AWF i od tego czasu STOCER uczestniczy w kształceniu instruktorów gimnastyki leczniczej, później fizjoterapeutów. Profesor M. Weiss włącza chirurgię rekonstrukcyjną w kompleksowe postępowanie rehabilitacyjne, co staje się nowością zaakceptowaną w wielu ośrodkach rehabilitacji w Polsce i na świecie. Lata 60. to dla STOCER-u powstanie nowych obiektów i okres intensyfikacji działalności naukowo-dydaktycznej i powiększanie zaplecza badawczo-dyagnostycznego, m.in. w postaci pracowni elektrofizjologicznej, dynamometrycznej i energometrycznej, wprowadzenie analizy chodu. Dochodzi do zacieśnienia współpracy z AWF (m.in. Katedrą Fizjologii) i AM. W 1961 roku została powołana na bazie STOCER Katedra i Klinika Rehabilitacji AM. Jej kierownikiem w latach 1961-1981 był prof. M. Weiss. Współpraca Kliniki i STOCER-u owocuje szeroką współpracą międzynarodową, zyskaniem przez ośrodek rangi centrum dydaktycznego i naukowego o znaczeniu światowym, kształceniem studentów i lekarzy medycyny w dziedzinie rehabilitacji medycznej, licznymi osiągnięciami naukowymi i rozwojem akademickich karier wybitnych osobowości w polskiej rehabilitacji jak:

- prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski urodzony w 1937 roku, specjalista ortopedii i rehabilitacji medycznej, związany z STOCER-em od 1965 roku, od 1973 roku ordynator oddziału urazów rdzenia kręgowego STOCER, autor licznych wdrożeń pionierskich metod leczenia w Polsce, takich jak zasady kompleksowej rehabilitacji osób z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, w tym metod przywracających funkcję porażonej ręki u osoby z tetraplegią (elektrostymulacja czynnościowa, transpozycje nerwów, stymulacja rdzenia kręgowego, stabilizacja złamań zęba kręgu obrotowego śrubą dociskową wg Böhlera), wdrożenie do chirurgii kręgosłupa wszczepów z ceramiki korundowej, dekompresja tętnic kręgowych zmodyfikowanym sposobem Junga. Profesor J. Kiwerski w latach 1982-1986 był członkiem Komisji Urazów Układu Nerwowego Komitetu Neurofizjologii PAN, w latach 1982-1991 członkiem Krajowego Zespołu Specjalistycznego w dziedzinie rehabilitacji, w latach 1982-2002 konsultantem regionalnym ds. rehabilitacji dla województwa warszawskiego, od 1988 roku członkiem honorowym Światowej Federacji Chirurgów Kręgosłupa.

Od 1993 roku prof. J. Kiwerski pracował w Komitecie Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, w którym w latach 1996-1999 był wiceprzewodniczącym Sekcji Inżynierii Medycznej, a w latach 1999-2007 – przewodniczącym. W latach 1982-2007 prof. J. Kiwerski był kierownikiem Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie, zaś od 2007 roku rektorem Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie. W 1995 roku prof. J. Kiwerski został przyjęty do New York Academy of Sciences. Za swe zasługi Profesor został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1974), otrzymał nagrody Ministra Zdrowia I stopnia (1975 i 1982 – zespołowe, 1976, 1981, 1989 i 1994 – indywidualne), odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1979), Medalem Za Zasługi dla Warszawy (1979), wyróżniony Nagrodą Prezydenta Warszawy (1980), Odznaką Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia (1982), Medalem im. Adama Grucy (1994), Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem (1985), odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2015). W dniu 12 czerwca 2020 roku prof. J. Kiwerski został odznaczony honorowym członkostwem Europejskiego Towarzystwa Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (European Society of Physical and Rehabilitation Medicine – ESPRM).

- prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki (1929-2014), uczeń prof. Zdzisława Askanasa, specjalista chorób wewnętrznych i rehabilitacji medycznej, asystent i adiunkt Kliniki Rehabilitacji w latach 1962-1979, twórca pierwszych programów i modeli kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej, kierownik Zakładu Rehabilitacji Instytutu Kardiologii AM w Warszawie w latach 1968-1974; związany z Instytutem Kardiologii w Warszawie m.in. jako zastępca dyrektora ds. profilaktyki i leczenia (1980-1983), od 1980 roku kierownik Kliniki i Zakładu Rehabilitacji Kardiologicznej; współpracował również z ośrodkami w Konstancinie jako Kierownik Szpitala Rehabilitacji Kardiologicznej od 1975 i od 1977 roku jako lekarz naczelny Uzdrowiska Konstancin, a także doradca w Europejskim Biurze Regionalnym WHO.
- doc. dr hab. n. med. Janusz Wirski (1931-1997) był kierownikiem Kliniki Rehabilitacji CMKP, wieloletnim konsultantem wojewódzkim ds. rehabilitacji w woj. siedleckim, docentem Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie. Głównym przedmiotem jego zainteresowania było praktyczne znaczenie elektrodiagnostyki w diagnostyce zaburzeń neurologicznych i diagnostyce chorób i urazów

kręgosłupa. Jego publikacje dotyczyły znaczenia diagnostycznego odruchu Hoffmana, zachowania się tego odruchu u osób po urazie rdzenia kręgowego w okresie wczesnym (szoku rdzenia) i w okresie późnym, oceny napięcia mięśniowego u osób starszych i po leczeniu operacyjnym w tym transpozycjach mięśni.

- dr n. med. Mieczysław Kowalski (1928-2015) specjalista ortopedii, traumatologii, rehabilitacji medycznej, pediatra, uczestnik Powstania Warszawskiego, więzień hitlerowskich obozów Gross Rosen i Dora. Studia medyczne rozpoczął we Wrocławiu, a ukończył wydział pediatriczny w Warszawie. W latach 1957-1964 pracował w Oddziale Chirurgiczno-Urazowym Szpitala Miejskiego nr 8 w Warszawie (do 1963 roku pracował pod kierownictwem prof. Zygmunta Ambrosa), a od 1965 roku ordynator w STOCER. W 1966 i 1970-1971 był stypendystą Ministerstwa Spraw Zagranicznych we Francji, stażystą w Instytucie Calcotta w Berk Plage pod opieką prof. J. Cauchoix. Po powrocie z Francji dr M. Kowalski wprowadził w STOCER w leczeniu operacyjnym dysplazji bioder u dzieci technikę operacyjną osteotomii miednicy wg Saltera. W latach 1971-1985 adiunkt Kliniki Rehabilitacji AM, w latach 1985-1999 kierownik Kliniki Ortopedii i Rehabilitacji Dzieci w Instytucie Matki i Dziecka w Warszawie, doradca Departamentu Opieki Zdrowotnej i Rehabilitacji Ministerstwa Zdrowia. Głównie zajmował się ortopedią i rehabilitacją wieku dziecięcego. W latach 1992-1999 był dyrektorem medycznym Centrum Rehabilitacji STOCER.

Doktor M. Kowalski posiadał specjalizację w pediatrii, chirurgii urazowej i ortopedii oraz rehabilitacji medycznej. Piastował wiele funkcji doradczych w Ministerstwie Zdrowia. Był członkiem Zespołu Specjalistycznego w zakresie rehabilitacji medycznej przy Ministrze Zdrowia. Za swoją działalność w PTReh został wyróżniony przez Walne Zgromadzenie Członków tytułem członka honorowego PTReh.

- dr n. med. Marek Krasuski, urodzony 1952 roku w Szczecinie, specjalista chirurgii ortopedycznej i traumatologicznej oraz rehabilitacji medycznej, Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine, zatrudniony od 1978 roku w Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mariana Weissa w Konstancinie, początkowo w Oddziale Urazów Kręgosłupa, następnie w latach 1979-1983 w Oddziale Urazowym i Ortopedycznym, w latach 1983-1997 zastępca

Ordynatora Oddziału Urazów Kręgosłupa i Rdzenia Kręgowego, w okresie 1997-2011 ordynator Oddziału II Leczenia Chorych ze Schorzeniami Kręgosłupa i Chorobami Zwyródnieniowymi Narządu Ruchu (oddział zlikwidowano po prywatyzacji szpitala). Od 1979 roku pracujący w Klinice Rehabilitacji Akademii Medycznej w Warszawie, od 1993 roku jako adiunkt, po obronie rozprawy doktorskiej „Krytyczna ocena wyników leczenia złamań zęba kręgu obrotowego” w latach 2008-2014 kierownik Kliniki Rehabilitacji Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Uczeń i bliski współpracownik prof. J. Kiwerskiego. Współpracował z Profesorem w opracowywaniu i wdrażaniu koncepcji terapeutycznych leczenia urazów i schorzeń kręgosłupa, m.in. elektrostymulacji rdzenia kręgowego, elektrostymulacji funkcjonalnej w celu poprawy funkcji ręki osoby z porażeniem czterokończynowym (zastosowanie nowatorskie w skali światowej), transpozycji nerwu mięśniowo-skórnego na pośrodkowy w celu poprawy funkcji ręki osób z porażeniem czterokończynowym z poziomu C5, upowszechnieniu w Polsce operacji kręgosłupa w odcinku szyjnym z dostępu przedniego, przedniej stabilizacji kręgosłupa szyjnego sposobem Clowarda z użyciem autogennych przeszczepów kostnych, wprowadzeniu do chirurgii kręgosłupa wszczepów ceramicznych, wprowadzeniu w Polsce zabiegów stabilizacji zęba kręgu obrotowego śrubą dociskową metodą Bohlera, wprowadzeniu śródoperacyjnego sposobu reponowania zwichnięć kręgosłupa, wprowadzeniu w Polsce dekompresji tętnicy kręgowej sposobem Junga, wykonywaniu pionierskich operacji odbarczania jamy syringomielicznej. Doktor M. Krasuski w latach 1999-2007 pełnił funkcję Sekretarza Naukowego Komitetu Rehabilitacji, Integracji Społecznej i Kultury Fizycznej PAN, od 2007 roku jest członkiem Komisji Ekspertkiej w dziedzinie rehabilitacji medycznej Agencji Ochrony Technologii Medycznych, w latach 2000-2008 był ekspertem Komisji ds. Akredytacji Oddziałów Rehabilitacji Ministerstwa Zdrowia. W okresie 2002-2008 powołany na stanowisko konsultanta Regionu Mazowsze w dziedzinie rehabilitacji medycznej. W latach 2008-2011 pełnił z powołania ministra zdrowia funkcję konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Jako konsultant krajowy wystąpił z inicjatywą i rozpoczął staranie o utworzenie Narodowego Programu Rehabilitacji i standaryzacji usług w rehabilitacji medycznej. 6 grudnia 2010 roku powstała przy współudziale grupy eksperckiej PTReh wersja ostateczna wytycznych

krajowego konsultanta w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Wytyczne te uzyskały pozytywną opinię Komitetu Rehabilitacji PAN, dokument został przesłany do Ministerstwa Zdrowia. Od roku 2000 członek komitetu redakcyjnego kwartalnika „Postępy Rehabilitacji”, od roku 2005 członek rady naukowej kwartalnika „Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja”. Od roku 1999 biegły sądowy Sądu Okręgowego w Warszawie w zakresie chirurgii ortopedycznej i traumatologii.

STOCER pozostaje w ścisłej współpracy z Kliniką Rehabilitacji AM (później Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – WUM) i do 2012 roku stanowi jej siedzibę.

Po tragicznej śmierci prof. M. Weissa w 1981 roku dyrektorem STOCER-u zostaje prof. dr hab. n med. Jan Haftek, urodzony w 1928 roku, wybitny neurochirurg i specjalista rehabilitacji, uprzednio związany ze STOCER-em w latach 1963-1970, uczeń prof. Jerzego Choróbskiego, prof. Herberta Seddona z Londynu, a także neurochirurgów z Instytutu Chirurgii im. Polenowa w Leningradzie, w latach 1970-1982 kierownik Kliniki i Katedry Neurochirurgii w WAM w Łodzi, wybitny neurochirurg i specjalista rehabilitacji, kawaler Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski (1989), laureat najwyższego wyróżnienia Światowej Federacji Towarzystw Neurochirurgicznych i Międzynarodowej Federacji Towarzystw Chirurgii Ręki; członek honorowy Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów oraz specjalista krajowy w dziedzinie rehabilitacji medycznej.

Wydział Rehabilitacji AWF został utworzony w 1984 roku. Pierwszym dziekanem Wydziału Rehabilitacji AWF w latach 1984-1987 był prof. Andrzej Seyfried, uczeń prof. Wiktora Degi, jeden ze współtwórców polskiej szkoły rehabilitacji, wieloletni kierownik Katedry Rehabilitacji AWF, założyciel Ośrodka Rehabilitacji w Połczynie Zdroju (1953), Sanatorium Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego w Zagórzu (1954), Zakładu Rehabilitacji w Instytucie Reumatologii w Warszawie, od 1963 roku kierujący m.in. międzynarodową ekipą WHO w Algierii, a ekspert w Biurze Regionalnym WHO regionie Południowo-Wschodnim na terenie Indii i Ceylonu, a także w Biurze Regionalnym WHO Zachodni Pacyfik. Z Wydziałem Rehabilitacji warszawskiego AWF-u związani są znakomici przedstawiciele warszawskiego środowiska rehabilitacji, m.in. prof. Aleksander Ronikier i prof. Krzysztof Klukowski.

- Profesor A. Ronikier, urodzony w 1942 roku, wybitny ekspert w dziedzinie fizjoterapii, naukowiec, sportowiec, zasłużony członek PTReh: magister rehabilitacji (1963), magister biologii (1971), doktor nauk o kulturze fizycznej ze specjalnością w zakresie fizjologii człowieka (1972), doktor habilitowany nauk o kulturze fizycznej ze specjalnością w zakresie fizjologii wysiłku (1983), profesor tytularny nauk o kulturze fizycznej (1992), członek Zarządu PTReh – redaktor naukowy, członek Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej, członek Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, członek Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN, członek Komitetu Nauk o Kulturze Fizycznej PAN, członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członek Prezydium Polskiego Komitetu Olimpijskiego, ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej Ministerstwa Edukacji i Sportu, członek redakcji czasopism naukowych: „Postępy Rehabilitacji”, „Fizjoterapia”, „Medycyna Sportowa”, „Wychowanie Fizyczne i Sport”, kierownik Katedry Biologicznych Podstaw Rehabilitacji Wydziału Rehabilitacji AWF, prezes Zarządu Głównego Akademickiego Związku Sportowego AWF w latach 1988-1996, członek Komitetu Wykonawczego ENGSO (European Non-Governmental Sports Organisation) w latach 1994-2000, członek Komisji „Sport w Unii Europejskiej” European Olympic Committees, członek Komitetu Wykonawczego FISU (International University Sport Federation) w latach 1998-1995, członek Zespołu CAFDIS (Concerted Action in the Fight Against Doping in Sport) Unii Europejskiej, profesor fizjologii i wychowania zdrowotnego w Ahmadu Bello University w Zarii (Nigeria) w latach 1980-1984, profesor na Wydziale Rehabilitacji AWF w Warszawie w latach 1984-2002, dziekan Wydziału Rehabilitacji (1987-1992), rektor Wyższej Szkoły Turystyki i Rekreacji w Warszawie (1995-2013), mistrz Polski w koszykówce w 1963 roku juniorów i w 1967 seniorów, członek kadry narodowej w tej dyscyplinie sportu. W latach 1994-1998 wiceprezes Polskiego Związku Koszykówki, od 1997 r. wiceprezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego, od 2002 roku ekspert Ministerstwa Zdrowia do spraw programów i planów nauczania na kierunkach fizjoterapii, recenzent licznych projektów badawczych Komitetu Badań Naukowych, przewodniczący Senackiej Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Pomocy Dydaktycznych oraz Komisji ds. Sportu, przewodniczący Komisji PKOL-u ds. Sportu Studenckiego.

- Profesor K. Klukowski, urodzony w 1945 roku w Przemyśle, lekarz specjalista medycyny lotniczej, medycyny sportowej i rehabilitacji medycznej. Ukończył Wydział Lekarski WAM w Łodzi w 1969 roku i Wydział Wychowania Fizycznego AWF w Warszawie w 1971 roku. W 1971 roku rozpoczął pracę w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej. Obronił doktorat w roku 1974, habilitację uzyskał w roku 1984, zaś od 1994 roku jest profesorem tytularnym. W Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej piastował stanowiska m.in. kierownika Pracowni Badań Wysiłkowych, kierownika Zespołu Odnowy Biologicznej, profesora Zakładów Naukowo-Badawczych, zastępcy komendanta ds. naukowych w latach 1995-1997, komendanta Instytutu w latach 1997-2002. W warszawskim AWF-ie w latach 2003-2011 był zatrudniony jako profesor zwyczajny w Instytucie Turystyki i Rekreacji na Wydziale Wychowania Fizycznego, był w okresie 2003-2005 prorektorem ds. sportu i promocji, zaś w latach 2005-2006 kierownikiem Katedry Fizjologii i Biochemii oraz Samodzielnej Pracowni Fizjologii i Medycyny Skrajnych Warunków Środowiska Wydziału Wychowania Fizycznego. W roku 2007 objął kierownictwo Katedry Fizjoterapii na Wydziale Rehabilitacji. Jest profesorem, członkiem Rady Programowo-Naukowej w Wyższej Szkole Fizjoterapii we Wrocławiu i profesorem na Wydziale Fizjoterapii Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. Józefa Rusieckiego w Olsztynie oraz w Zakładzie Technologii Optoelektronicznych Instytutu Optoelektroniki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. W latach 1997-2000 pełnił funkcje konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny lotniczej, zaś w okresie 2001-2003 konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny transportu. Od 1991 roku jest członkiem Międzynarodowej Rady Sportu Wojskowego, od 1992 zagranicznym egzaminatorem medycznym pilotów lotnictwa cywilnego Kanady, od 1994 roku jest delegatem Komisji Fizjologiczno-Medycznej Międzynarodowej Federacji Lotniczej (FAI), od 1997 członkiem Rady ds. Medycyny i Farmacji Wojskowej, od 1998 członkiem Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki MON oraz członkiem Sekcji Zdrowia Publicznego i Kultury Fizycznej Komitetu Badań Naukowych, zaś od 1998 roku członkiem Stałej Komisji Medycyny Sportowej. W latach 2001-2016 był członkiem rzeczywistym Międzynarodowej Akademii Medycyny Lotniczej i Kosmicznej (IASAM). Jest także wieloletnim członkiem państwowych komisji egzaminacyjnych w specjalizacjach: rehabilitacja medyczna, medycyna

sportowa, medycyna transportu, medycyna lotnicza. W PAN w latach 1987-1993 wchodzi w skład Komitetu Nauk o Kulturze Fizycznej, w okresie 1987-1989 oraz od 1996 jest członkiem Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych PAN, od 1997 przewodniczącym Komisji Biologii i Medycyny Kosmicznej. Od 2017 roku jest przewodniczącym Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej V Wydziału Nauk Medycznych PAN. Od 1995 jest prezesem Sekcji Wojskowej Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej, w latach 1994-1996 piastował stanowisko wiceprzewodniczącego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej, a w okresie 2003-2005 był jego przewodniczącym, zaś od 2013 roku jest jego członkiem honorowym. Jest także członkiem komitetów redakcyjnych „Polskiego Przeglądu Medycyny i Psychologii Lotniczej”, „Biology of Sport”, „Medycyny Sportowej”, „Antropomotoryki”, „Kultury Fizycznej”, „Medicina Sportiva”, „Polish Journal of Physiotherapy”, „Studies in Physical Culture & Tourism”. Zakres zainteresowań badawczych prof. K. Klukowskiego obejmuje m.in. modyfikację i dobór testów sprawności fizycznej stosowanych w ocenie zdolności pilotów do służby, badania nad czynnikami ryzyka chorób cywilizacyjnych u pilotów o małej aktywności i wydolności fizycznej, opracowanie zasad wytrzymałościowego treningu zdrowotnego dla pilotów, długofalowe badania zmian zdolności wysiłkowej z wiekiem, ocenę badań spondylogoniometrycznych pilotów w aspekcie zmian przeciążeniowych kręgosłupa. Do osiągnięć naukowych należy opracowanie i aktualizacja norm wydolności fizycznej pilotów, opracowanie metodyki doboru obciążeń wysiłkowych w testach submaksymalnych, opracowanie metodyki badań wysiłkowych w umiarkowanym niedotlenieniu wysokościowym z wykorzystaniem sprzężenia zwrotnego, opracowanie zasad odnowy biologicznej dla personelu latającego, opracowanie metod i realizacji kompleksu badań i treningów specjalistycznych polskich kandydatów na kosmonautów. Do innych ważnych i ciekawych osiągnięć należy pełnienie opieki medycznej nad polskimi kandydatami na kosmonautów (WIML, Gwiazdne Miasteczko) i prowadzenie unikalnych eksperymentów naukowych w czasie lotów kosmicznych i oryginalnych obserwacji reakcji fizjologicznych organizmu człowieka w ekstremalnych warunkach. Za osiągnięcia prof. K. Klukowski został odznaczony Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Medalem Komisji

Edukacji Narodowej, Medalem Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej oraz licznymi odznaczeniami resortowymi. Jest laureatem honorowego wyróżnienia „Błękitne Skrzydła” za wybitne osiągnięcia w lotnictwie polskim. Został wyróżniony medalem honorowym „Allard Lecture” na International Congress of Aviation and Space Medicine (Warszawa, 2005), Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, Medalem za Zasługi dla Rozwoju Rehabilitacji (2019). W 2013 roku został uhonorowany doktoratem *honoris causa* Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. W 2023 roku został członkiem honorowym PTReh.

W gronie wywodzących się z terenu Mazowsza członków założycieli PTReh obok prof. J. Haftka znalazł się szereg osób związanych ze STOCER-em – dr Wiktor Górski, prof. J. Kiwerski, dr Włodzimierz Tabjan, i doc. dr hab. J. Wirski, a także prof. A. Ronikier, dr Maciej Czarnecki, twórca i pierwszy ordynator Oddziału Rehabilitacji w ówczesnym Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Radomiu, prof. S. Rudnicki, mgr Maria Suwalska, przewodnicząca Warszawskiej Sekcji Towarzystwa Walki z Kalectwem w latach 1963-1968, członek Komitetu Wykonawczego Światowej Konfederacji Fizjoterapii w latach 1978-1988, doradczyni Departamentu Opieki Zdrowotnej i Rehabilitacji Ministerstwa Zdrowia.

Oddział Warszawski, utworzony decyzją Zarządu Głównego PTReh z dnia 24 czerwca 1990 roku, był jednym z pierwszych oddziałów terenowych Towarzystwa. Zarząd Główny I kadencji miał w swym składzie następujące osoby pochodzące z Mazowsza: prof. J. Haftek (prezes), prof. S. Rudnicki (wiceprezes), dr M. Kowalski (sekretarz), prof. J. Kiwerski (członek zarządu), mgr M. Suwalska, prof. Jerzy Grossman, dr Ryszard Smolis (członkowie komisji rewizyjnej), dr M. Czarnecki (przewodniczący sądu koleżeńskiego). Członkami pierwszego składu komisji statutowej PTReh byli dr M. Czarnecki oraz prof. A. Ronikier.

Siedzibą Oddziału było Stołeczne Centrum Rehabilitacji STOCER w Konstancinie. W dniu 4 grudnia 1990 roku wybrano Zarząd Oddziału Warszawskiego I kadencji w składzie: przewodnicząca lek. Maria Ginał, sekretarz mgr Zenon Grzegorz Balik, skarbnik mgr Andrzej Magiera, członkowie prof. J. Grossman, dr R. Smolis, komisja rewizyjna: prof. Zbigniew Lew-Starowicz (przewodniczący), lek. Alicja Gajewska, lek. Halina Wojciechowska. Maria Ginał przewodniczyła Oddziałowi przez trzy kadencje.

W roku 1990 prof. J. Kiwerski wybrany został do Komitetu Rehabilitacji PAN, gdzie w latach 1996-1999 roku pełnił funkcję wiceprzewodniczącego, a od 1999 roku – przewodniczącego Komitetu.

W 1991 roku prof. J. Kiwerski został naczelnym dyrektorem Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mariana Weissa i pełnił tę funkcję do 1998 roku.

W dniach 20-23 września 1992 roku odbył się na terenie AWF w Warszawie I Kongres PTReh, który współorganizują Wydział Rehabilitacji AWF w Warszawie, STOCER, Instytut Kariologii w Warszawie. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. A. Ronikier, zaś wiodącą problematyką obrad była rehabilitacja pacjentów z urazami narządu ruchu. W trakcie II walnego zgromadzenia członków wybrano nowe władze Towarzystwa: wśród osób wywodzących się z Oddziału Warszawskiego w skład Zarządu Głównego weszli: prof. J. Kiwerski (prezes), prof. S. Rudnicki (wiceprezes), dr M. Kowalski (sekretarz), dr M. Krasuski (zastępca sekretarza). Członkami zarządu zostali prof. J. Haftek i prof. A. Ronikier jako redaktor naukowy „Postępów Rehabilitacji”. W Zarządzie Głównym III kadencji wybranym w maju 1995 roku nie braknie również reprezentantów Oddziału Warszawskiego. Są nimi prof. J. Kiwerski (ponownie wybrany na prezesa), dr M. Krasuski (sekretarz), dr J. Rzeźnicki (skarbnik), prof. A. Ronikier (redaktor naukowy), prof. J. Haftek i dr M. Kowalski jako członkowie zarządu.

Po ustąpieniu ze stanowiska przewodniczącej Oddziału Warszawskiego lek. M. Ginał w latach 1998-2001 zwierzchnictwo nad Oddziałem obejmuje dr hab. Krystyna Książopolska-Orłowska, profesor Instytutu Reumatologii, specjalistka rehabilitacji medycznej, ortopeda i traumatolog, uczennica m.in. prof. A. Seyfrieda, wieloletni ordynator Oddziału Rehabilitacji Reumatologicznej Instytutu Reumatologii im. Eleonory Reicher w Warszawie, w latach 2011-2017 konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Siedzibą Oddziału i miejscem regularnych spotkań naukowych staje się w tym okresie Instytut Reumatologii w Warszawie.

W skład Zarządu Głównego PTReh IV kadencji wybranego we wrześniu 1998 roku weszli m.in. prof. S. Rudnicki (wiceprezes), dr M. Krasuski (sekretarz), dr J. Rzeźnicki (skarbnik), zaś jako członkowie zarządu: prof. J. Haftek, dr M. Czarnecki, lek. M. Ginał i prof. J. Kiwerski.

W 1998 roku prof. J. Kiwerski został delegatem Polski w Europejskiej Radzie Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (EB-PRM) oraz w Sekcji Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji Europejskiej Unii Lekarzy Specjalistów (UEMS-PRM) i pełnił tę funkcję do 2008 roku. W 1999 roku prof. J. Haftek uzyskał honorowe członkostwo Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów i został doktorem *honoris causa* Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi.

W 1999 roku dr M. Krasuski objął funkcję sekretarza naukowego Komitetu Rehabilitacji, Integracji Społecznej i Kultury Fizycznej PAN, którą piastował do 2007 roku.

19 czerwca 1999 roku odbyło się spotkanie jubileuszowe z okazji 50-lecia Centrum Rehabilitacji w Konstancinie, organizowane przez Centrum, Oddział Warszawski PTReh przy współudziale Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Ortopedii i Traumatologii oraz dyrekcji Centrum Rehabilitacji w Konstancinie.

W 2000 roku prof. S. Rudnicki przeszedł na emeryturę. W tym samym roku prof. J. Kiwerski otrzymał, jako pierwszy lekarz w Polsce, tytuł Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine (FEBPRM).

W dniach 29 września 2001 – 20 listopada 2005 trwa piąta kadencja Zarządu Oddziału Warszawskiego. W jej skład wchodzi: przewodniczący – dr M. Krasuski, skarbnik – lek. Izabella Nyka, sekretarz – lek. Anna Dubielis, oraz prof. A. Seyfried, lek. Jerzy Gładysz, prof. Włodzisław Kuliński, dr Janina Barbara Michałowska-Mrozek jako członkowie zarządu. Komisja rewizyjna pracuje w składzie: dr Barbara Goraj-Szczypiorowska, lek. Teresa Klonowska-Stajniak, lek. Halina Miler.

31 sierpnia 2001 roku rozpoczął się w Konstancinie IV Kongres PTReh zainaugurowany sesją historyczną poświęconą prof. M. Weissowi. W trakcie dalszej części Kongresu w Bydgoszczy dokonano wyboru Zarządu Głównego PTReh V kadencji (wrzesień 2001) do władz Towarzystwa wchodzi z Oddziału Warszawskiego: prof. S. Rudnicki jako wiceprezes, oraz jako członkowie zarządu: dr M. Czarnecki, prof. J. Kiwerski, dr K. Księżopolska-Orłowska, dr hab. Anna Wilmowska-Pietruszyńska, oraz prof. A. Ronikier jako redaktor naukowy „Postępów Rehabilitacji”.

W dniu 4 kwietnia 2002 roku Oddział Warszawski wystąpił jako współorganizator Obchodów 40-lecia Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie. Z tego powodu ukazała się publikacja okolicznościowa pod redakcją dr. M. Krasuskiego *40-lecie Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie*, wydana przez Komitet Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN, Konstancin 2002.

W roku 2002 prof. J. Kiwerski został konsultantem krajowym w dziedzinie rehabilitacji medycznej z powołania ministra zdrowia i pełnił tę funkcję do 2008 roku. W tym czasie dr M. Krasuski powołany został na stanowisko konsultanta Regionu Mazowsze w dziedzinie rehabilitacji medycznej. W latach 2002-2003 Oddział Warszawski przy wsparciu firmy Gedeon Richter organizuje społeczny program edukacyjny „Ruch na rzecz zdrowych pleców”.

14 czerwca 2002 roku Oddział Warszawski zorganizował w Siedlcach I Ogólnopolską Sesję Naukową „Leczenie usprawniające osób po endoprotezoplastyce stawu biodrowego w chorobie zwyrodnieniowej i stanach po urazach”. 19 października 2002 roku profesorowie J. Haftek, J. Kiwerski i S. Rudnicki otrzymali członkostwo honorowe PTReh. W 2003 roku prof. A. Seyfried został członkiem Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN i pełnił tę funkcję do 2007 roku.

W dniach 5-7 czerwca 2003 roku Oddział Warszawski organizuje w Warszawie X Sympozjum Naukowe PTReh na temat aspektów rehabilitacji w schorzeniach i urazach szyjnego odcinka kręgosłupa oraz problemów leczenia usprawniającego u pacjentów z chorobą niedokrwienną serca. Sympozjum poprzedziła konferencja prasowa w dniu 4 czerwca, zaś uroczyste otwarcie oraz sesja plenarna odbyły się w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Tematy wykładów sesji plenarnej: prof. Romuald Będziński *Biomechanika odcinka szyjnego kręgosłupa*; prof. J. Kiwerski *Etiopatogeneza schorzeń odcinka szyjnego kręgosłupa*, prof. S. Rudnicki *Perspektywy rehabilitacji kardiologicznej w XXI wieku*. Otwarcie uświetnił Zespół Tańca Integracyjnego Swing Duet i Zespół Perfekt. Obrady odbywały się w Centrum Hotelowo-Konferencyjnym „Gromada” w Warszawie. Wygłoszono 63 referaty w 9 sesjach tematycznych. W Sympozjum udział wzięło 280 uczestników. W trakcie Sympozjum odbyło się zebranie Zarządu Głównego PTReh oraz Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze członków Towarzystwa. W składzie Zarządu Głównego PTReh VI Kadencji wybranym w dniu 4 września 2004 roku

znaleźli się dr M. Krasuski jako prezes, lek. A. Dubielis jako sekretarz, lek. I. Nyka jako skarbnik, prof. A. Ronikier jako redaktor naukowy oraz prof. J. Kiwerski, dr K. Księżopolska-Orłowska i prof. S. Rudnicki jako członkowie zarządu.

21 stycznia 2005 roku w Falentach dr M. Krasuski zorganizował jubileuszowe sympozjum naukowe z okazji 15-lecia PTReh poświęcone historii powstania i wyzwaniom stojącym przed PTReh oraz organizacji, zarządzaniu i finansowaniu rehabilitacji w Polsce. Zaproszony na obrady podsekretarz stanu Ministerstwa Zdrowia dr W. Masłowski wygłosił referat *Organizacja i finansowanie rehabilitacji w Polsce u progu XXI wieku*, a dr M. Krasuski *Polskie Towarzystwo Rehabilitacji – jego powstanie i dalsze działania na rzecz Polskiej Szkoły Rehabilitacji*. Sympozjum towarzyszyło wydanie okolicznościowej publikacji *15 lat Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji* pod redakcją M. Krasuskiego, wraz z płytą CD.

W dniach 1-2 czerwca 2005 roku odbył się w Siedlcach jubileusz 5-lecia Oddziału Rehabilitacji w Siedlcach jako uroczysta sesja jubileuszowa Oddziału Warszawskiego PTReh. Tematem wiodącym jest krioterapia.

Podczas sympozjum naukowego PTReh w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą w dniach 8-10 września 2005 roku odbyła się uroczystość nadania członkostwa honorowego dr. M. Kowalskiemu i prof. A. Ronikierowi.

VI Kadencja Zarządu Oddziału Warszawskiego rozpoczęła się 20 listopada 2005 roku wyborami nowego Zarządu w składzie: przewodniczący lek. Jan Dudek, sekretarz lek. Zbigniew Szymczak, skarbnik lek. Katarzyna Lorenz-Nejno. Członkowie zarządu: dr Elżbieta Woźniak, lek. J. Gładysz, dr hab. Dariusz Białoszewski, lek. Iwona Garwacka-Jodzis, lek. Witold Witkowski, dr Bogusław Skórzak.

W 2005 roku prof. J. Haftek zostaje uhonorowany Gold Medal of Honor i zostaje laureatem dyplomu „Zasłużonemu” Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, dr Piotr Tederko zostaje przedstawicielem PTReh w Komisji Wyrobów Medycznych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. W latach 2012-2017 był sekretarzem, zaś od 2017 roku – wiceprzewodniczącym Komisji.

W dniu 23 września 2006 roku prof. Andrzej Seyfried otrzymał honorowe członkostwo PTReh.

W dniu 27 września 2007 roku w trakcie walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego do władz VII kadencji Zarządu Głównego Towarzystwa wchodziły następujące osoby z Oddziału Warszawskiego: dr M. Krasuski jako prezes, lek. I. Nyka jako sekretarz, prof. A. Ronikier jako redaktor naukowy i redaktor „Postępów Rehabilitacji” oraz członkowie zarządu: prof. J. Kiwerski, dr hab. K. Księżopolska-Orłowska oraz dr Ignacy Mackiewicz. Władze Oddziału Warszawskiego VII Kadencji zostają wybrane w dniu 8 grudnia 2007 roku w składzie: przewodniczący lek. J. Dudek, sekretarz lek. Z. Szymczak, skarbnik lek. K. Lorenz-Nejno, członkowie dr E. Woźniak, lek. J. Gładysz, dr hab. D. Białoszewski, lek. I. Garwacka-Jodzis, lek. W. Witkowski, dr B. Skórzak; komisja rewizyjna: dr B. Goraj-Szczypiorowska, lek. Waldemar Szymanik, lek. T. Klonowska-Stajniak.

W 2007 roku prof. J. Kiwerski odszedł ze stanowiska kierownika Kliniki Rehabilitacji AM, uczestniczył w tworzeniu i objął stanowisko rektora Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie, zaś kierownikiem Kliniki Rehabilitacji AM został dr M. Krasuski. Od 2007 roku Oddział Warszawski bierze udział w organizacji cyklicznej imprezy Wiosna z Fizjoterapią organizowanej przez Studenckie Koło Naukowe Fizjoterapii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z inicjatywy dr hab. med. D. Białoszewskiego, aktywnego członka Oddziału Warszawskiego.

23 marca 2008 roku Klinika Rehabilitacji AM została przemianowana na Klinikę Rehabilitacji Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (WUM). W 2008 roku dr M. Krasuski zaczął pełnić funkcję konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Jako konsultant krajowy wystąpił z inicjatywą i rozpoczął starania o utworzenie Narodowego Programu Rehabilitacji i standaryzacji usług w rehabilitacji medycznej.

5 stycznia 2009 roku zmarł prof. A. Seyfried. W 2009 roku dr med. P. Tederko został wydelegowany na przedstawiciela PTReh w Sekcji Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji Unii Europejskich Lekarzy Specjalistów (Secion and Board of Physical and Rehabilitation Medicine), od 2011 jest z rekomendacji zarządu Głównego PTReh oficjalnym delegatem Naczelnej Rady Lekarskiej do Europejskiej

Rady Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji (European Board of Physical and Rehabilitation Medicine – EBPRM) i menedżerem Rady na obszar Polski. W okresie 2013-2017 był członkiem komisji rewizyjnej Sekcji UEMS-PRM i EBPRM, zaś w 2018 roku został wybrany na stanowisko zastępcy sekretarza Sekcji.

W dniach 10-13 września 2009 roku ma miejsce I Międzynarodowy Kongres „Rehabilitacja Polska”. Jest on zorganizowany z inicjatywy dr. M. Krasuskiego, który wystąpił w tej sprawie do przedstawicieli Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Adaptacji Społecznej PAN prof. Marka Woźniewskiego i dr Marka Kiljańskiego, prezesa Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii. Uroczystość inauguracji Kongresu odbyła się 10 września 2009 roku w Filharmonii Narodowej w Warszawie. W programie inauguracji miały miejsce wystąpienia Prezesów PTReh i PTF, wystąpienia oficjalne gości, wykład inauguracyjny dr. Rona Hruska oraz część artystyczna z występem Grzegorza Markowskiego z zespołu Perfekt, kongresowi towarzyszyły jubileusze 60-lecia Centrum Rehabilitacji w Konstancinie, 20-lecia Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji i 20-lecia Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii.

27 lipca 2010 roku dr M. Krasuski otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej, zaś w dniu 24 września 2010 roku uhonorowany zostaje tytułem członka honorowego PTReh.

VIII Kadencja władz Oddziału Warszawskiego przypada na okres 6 listopada 2010 – 13 kwietnia 2013 roku. Władze Oddziału stanowią w tym okresie: dr P. Tederko – przewodniczący, lek. I. Nyka – sekretarz, lek. Justyna Frasuńska, członkowie zarządu: dr hab. D. Białoszewski, dr Lidia Darda-Ledzion, lek. A. Dubielis, lek. Z. Szymczak. W skład komisji rewizyjnej weszli: dr B. Goraj-Szczypiorowska, lek. T. Klonowska-Stajniak.

W trakcie wyborów do Zarządu Głównego VIII Kadencji we wrześniu 2010 roku do zarządu Głównego zostały wybrane następujące osoby z Oddziału Warszawskiego: dr M. Krasuski jako wiceprezes i jako członkowie zarządu: dr hab. K. Księżopolska-Orłowska, prof. J. Kiwerski, prof. A. Ronikier i dr hab. Bartosz Molik.

W 2010 roku prof. J. Kiwerski otrzymuje Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz tytuł Senior Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine.

6 grudnia 2010 roku powstała z inicjatywy ówczesnego konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej, dr. M. Krasuskiego, przy współudziale grupy eksperckiej PTReh wersja ostateczna wytycznych krajowego konsultanta w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Wytyczne te uzyskały pozytywną opinię Komitetu Rehabilitacji PAN, dokument został przesłany do Ministerstwa Zdrowia. W 2011 roku na stanowisko konsultanta krajowego do spraw rehabilitacji medycznej została powołana prof. K. Księżopolska-Orłowska – ortopeda, specjalista rehabilitacji medycznej. Od 1984 roku pracownik Instytutu Reumatologii (od 2015 roku Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie; w latach 2009-2018 kierownik Kliniki Rehabilitacji i członek Naukowej Rady Instytutu, później konsultant w Klinice Rehabilitacji Kardiologicznej), w latach 2009-2018 zatrudniona w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym – członek Rady II Wydziału Lekarskiego – oraz w Wyższej Szkole Rehabilitacji w Warszawie. W latach 2011-2017 powołała i kierowała zespołem ds. opracowania programu modułowego z zakresie rehabilitacji medycznej i uczestniczyła w tworzeniu projektu rozporządzenia w sprawie standardów organizacyjnych postępowania medycznego w zakresie rehabilitacji leczniczej, była ekspertem powołanym przez ministra zdrowia w wielu zespołach realizujących ustawy, umowy międzynarodowe, uczestniczyła w posiedzeniach Sejmowej Komisji Zdrowia oraz była przewodniczącą zespołu ds. opracowywania świadczeń gwarantowanych w rehabilitacji leczniczej przy AOTMiT. Jako konsultant krajowy dwa razy w roku prowadziła kursy atestacyjne, doskonalące oraz organizowała egzaminy specjalizacyjne w zakresie specjalizacji z rehabilitacji, skupiając wybitnych specjalistów tej dziedziny. Była członkiem zespołu eksperckiego opracowującego rehabilitację zawodową przy Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych Uniwersytetu Warszawskiego (w 2013 roku), członkiem wielodyscyplinarnego zespołu opracowującego zasady kompleksowej rehabilitacji (medycznej, społecznej i zawodowej) z siedzibą Centrali ZUS w Warszawie (w 2015 roku) oraz od 2017 roku jest liderem części medycznej modelu kompleksowej rehabilitacji mającego na celu wypracowanie i wdrożenie kompleksowej rehabilitacji umożliwiające podjęcie lub powrót do pracy, ekspertem w zakresie rehabilitacji w zespole powoływanym przez: Centralny Instytut Medycyny Pracy i Badań naukowych (CIOPiPB), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Narodowy Funduszu Zdrowia

(NFZ), ekspertem do spraw realizacji umowy między Ministerstwem Zdrowia i WHO dotyczącej wdrożenia Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) w Polsce. Profesor K. Książępolska-Orłowska jest w trakcie swej kariery naukowej i praktyki klinicznej zaangażowana w badania naukowe w dziedzinie rehabilitacji medycznej (przede wszystkim w zakresie chorób reumatycznych, zagadnienia związane z krioterapią, diagnostyką i leczeniem osteoporozy, termoregulacją), co zaowocowało autorstwem i współautorem 180 doniesień naukowych w recenzowanych czasopismach polsko- i anglojęzycznych. Jest również autorem 20 rozdziałów w książkach obejmujących tematykę rehabilitacji medycznej oraz redaktorem naukowym dwóch pozycji książkowych w wydawnictwie PZWL. Profesor K. Książępolska-Orłowska jest członkiem rady naukowej czasopism: „Ortopedia, Traumatologia i Rehabilitacja”, „Przegląd Medyczny” oraz „Fizjoterapia Polska i Niepełnosprawność”, jak również redaktorem i recenzentem książek i artykułów zgłoszonych do czasopism naukowych z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii. Prócz działalności w Oddziale Warszawskim i Zarządzie Głównym PTReh prof. K. Książępolska-Orłowska jest aktywna w Polskim Towarzystwie Osteoartrologii, Wielodyscyplinarnym Forum Osteoporotycznym, Polskim Towarzystwie Reumatologicznym, Lekarskim Towarzystwie Terapii Manualnej, Osteoarthritis Research Society International (OARSI), Komitecie N-T FSNT-NOT Ergonomii, Ochrony Pracy oraz Techniki w Medycynie. W 2016 roku otrzymała nagrodę Srebrne Pióro w czasopiśmie „Reumatologia”. W 2017 roku otrzymała statuetkę za działalność na rzecz lecznictwa uzdrowiskowego i rehabilitacji. W 2017 roku otrzymała tytuł członka honorowego PTReh. Posiada odznaczenia: Odznakę Honorową „Za Zasługi Dla Ochrony Zdrowia” (24.10.2007), Złoty Krzyż Zasługi przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (31.08.2011).

Od 2012 roku przy zarządzie Oddziału działa rada naukowa. Jej skład: dr hab. D. Białoszewski, lek. Krystyna Bobrowska, dr L. Darda-Ledzion, lek. A. Dubielis, lek. Krystyna Gamecka-Stanisławek, prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski, prof. K. Książępolska-Orłowska, lek. Izabella Leszczyńska, dr Adam Ogonowski.

Lekarz J. Frasuńska weszła w 2012 roku do Zespołu ds. Opracowania Standardów Postępowania w Rehabilitacji Medycznej przy Ministerstwie Zdrowia.

W dniu 1 października 2012 roku zmieniona została siedziba Kliniki Rehabilitacji WUM i Oddziału Warszawskiego PTReh. Od tej chwili zarząd Oddziału ma siedzibę w Warszawie przy ul. Pory 78, w siedzibie Kliniki. W tym czasie doszło do nawiązania ściślejszej współpracy Oddziału Warszawskiego z innym konstancińskim ośrodkiem rehabilitacji, jakim jest Centrum Kompleksowej Rehabilitacji (CKR). Do 2009 roku rozwinięcie tego skrótu brzmiało Centrum Kształcenia i Rehabilitacji. Historia ośrodka sięga 1977 roku, kiedy z inicjatywy prof. M. Weissa powstaje w Konstancinie zakład pracy chronionej z zasadniczą szkołą zawodową z internatem wybudowany przez Spółdzielnię Inwalidów Saturn. Zadaniem ośrodka była początkowo głównie edukacja zawodowa i rehabilitacja skupiona głównie na aspektach readaptacji socjalnej i zawodowej. W okresie przemian systemowych, jakim podlegały polska ekonomia i system opieki zdrowotnej, wraz z rozwojem nowych kierunków kształcenia doszło do szybkiego rozwoju leczniczego profilu działalności ośrodka. Późniejszy i obecny dynamiczny rozwój do rangi wiodącego ośrodka ortopedycznego i rehabilitacyjnego na Mazowszu CKR zawdzięcza prezesowi mgr. Jerzemu Karwowskiemu, jak również doświadczonym specjalistom wywodzącym się ze środowiska STOCER-u i Oddziału Warszawskiego PTReh jak dr Adam Szurek czy dr Leszek Krzyżosiak, a także dr M. Krasuski. Od 2012 roku CKR stał się oficjalnym miejscem regularnie odbywających się posiedzeń naukowych Oddziału Warszawskiego, zaś od 2017 roku siedzibą Oddziału i gospodarzem strony internetowej Oddziału o adresie: <https://ckr.pl/omptreh>. Niektóre spotkania odbywają się w siedzibie ośrodków przygotowujących program naukowy poszczególnych posiedzeń. Do tych ośrodków należą Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego, Instytut Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Instytut Reumatologii (później Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji), firma Mark-Protetik w Konstancinie, Mazowieckie Centrum Rehabilitacji w Konstancinie, siedziba firmy Otto-Bock w Warszawie, Szpital Bielański, Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Św. Anny, Wyższa Szkoła Rehabilitacji (corocznie zapraszająca w marcu członków Oddziału Mazowieckiego do swojej siedziby), Zakład Rehabilitacji II Wydziału Lekarskiego WUM. Od maja 2020 roku z powodu szczególnej sytuacji epidemiologicznej związanej z pandemią SARS-CoV-2, odbywają się również wirtualne posiedzenia naukowe realizowane na platformach konferencyjnych.

W dniu 30 marca 2012 roku na podstawie decyzji Prezydium ORL w Warszawie Oddział Warszawski PTReh został wpisany na listę podmiotów prowadzących szkolenie podyplomowe lekarzy. W dniu 24 listopada 2012 roku w Warszawie, w siedzibie Kliniki Rehabilitacji, ma miejsce pierwszy w Polsce egzamin specjalizacyjny Europejskiej Rady Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji.

Od 2013 roku wprowadzono m.in. monitorowanie jakości wystąpień naukowych poprzez anonimowe ankiety i rozstrzygany corocznie konkurs na najlepsze prace wygłaszane w trakcie posiedzeń naukowych. W trakcie corocznych walnych zebrań członków autorzy najlepszych referatów nagradzani są dyplomami oraz nagrodami książkowymi. Od 2016 roku nagrody dla laureatów funduje Kanclerz Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie.

W dniu 5 stycznia 2013 roku w trakcie zebrania sprawozdawczego Oddziału Warszawskiego prof. A. Ronikier zgłosił wniosek o przemianowanie Oddziału Warszawskiego na Oddział Mazowiecki. Inicjatywa została zgłoszona do Zarządu Głównego 11 lutego, decyzja o zmianie nazwy Oddziału została zatwierdzona w dniu 5 września 2013 roku.

W dniu 13 kwietnia 2013 roku podczas walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego w CKR w Konstancinie wybrany został zarząd Oddziału Warszawskiego IX kadencji w składzie: przewodniczący dr P. Tederko, sekretarz lek. I. Nyka, skarbnik lek. J. Frasuńska, członkowie zarządu dr hab. D. Białoszewski, dr hab. Iwona Sarzyńska-Długosz, dr Anna Pacholec, dr hab. Beata Tarnacka, zaś w komisji rewizyjnej zasiedli dr B. Goraj-Szczypiorowska i lek. T. Klonowska-Stajniak. W skład rady naukowej wybranej w 2013 roku weszli: dr hab. D. Białoszewski, lek. K. Gamecka-Stanisławek, dr B. Goraj, prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski, prof. A. Ronikier, dr hab. I. Sarzyńska-Długosz. Dnia 6 września 2013 roku do władz Zarządu Głównego IX kadencji zostają wybrane następujące osoby z Oddziału Warszawskiego: dr hab. K. Księżopolska-Orłowska, prof. J. Kiwerski, prof. A. Ronikier oraz prof. B. Molik jako redaktor naukowy „Postępów Rehabilitacji”. Doktor M. Krasuski został przewodniczącym komisji rewizyjnej, zaś lek. K. Gamecka-Stanisławek zasiadła w sądzie koleżeńskim.

W 2013 roku prof. J. Kiwerski zostaje uhonorowany odznaczeniem „Zasłużony dla Polskiej Ortopedii i Traumatologii” i Medalem Pamiątkowym „Pro Masovia”.

22 listopada 2013 roku odbywa się w Konstancinie Sympozjum Naukowe CKR (zorganizowane przy współpracy Kliniki Rehabilitacji WUM, poświęcone jubileuszowi 50-lecia pracy w zawodzie lekarza i 60-lecia pracy w służbie zdrowia prof. J. Kiwerskiego.

W dniu 5 stycznia 2014 roku zmarł prof. S. Rudnicki.

Podczas XVI Sympozjum Naukowo-Szkoleniowego PTReh w Zamościu organizowanego w dniach 11-13 września 2014 Odznakę Jubileuszową 25-lecia Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji przyznano m.in. dr. M. Czarneckiemu, prof. J. Haftkowi, prof. J. Kiwerskiemu, prof. K. Klukowskiemu, dr. M. Kowalskiemu, dr M. Krasuskiemu, dr hab. K. Księżopolskiej-Orłowskiej, lek. I. Nyka, dr. P. Tederko, dr hab. A. Wilmowskiej-Pietruszyńskiej. W 2015 roku nadano tę odznakę także dr K. Gameckiej-Stanisławek.

W 2014 roku dr M. Krasuski, a w 2015 roku dr P. Tederko otrzymał tytuł Fellow of European Board of Physical and Rehabilitation Medicine. Podczas posiedzenia naukowego w dniu 2 kwietnia 2014 roku w centrum kompleksowej rehabilitacji w Konstancinie uroczyste obchodzono jubileusz 50-lecia pracy zawodowej prof. A. Ronikiera i mgr Wojciecha Chydzńskiego.

8 kwietnia 2015 roku zmarł dr M. Kowalski.

W dniach 9-10 maja 2015 w Radomiu i w Jedlni odbyło się uroczyste posiedzenie jubileuszowe z okazji 30-lecia Oddziału Rehabilitacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego w Radomiu przygotowane z inicjatywy dr K. Gameckiej-Stanisławek. Tematy wiodące trzech sesji naukowych zorganizowanych w trakcie spotkania to komunikacja zastępcza osób z afazją, nowoczesne technologie w leczeniu osób po udarze mózgu i kontrowersje wokół fizykoterapii.

W dniu 24 maja 2015 roku zmarł dr R. Smolis, członek założyciel PTReh, długoletni pracownik Wydziału Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, od 1975 roku związany ze szpitalem Rehabilitacji Kardiologicznej w Konstancinie, od 1976 roku z Instytutem Kardiologii w Aninie (do 2014 roku kierownik działu fizjoterapii w Katedrze Rehabilitacji), bliski współpracownik prof. S. Rudnickiego, zaangażowany w tworzenie modelu rehabilitacji kardiologicznej w Polsce.

W dniu 16 czerwca 2015 roku, podczas Międzynarodowego Kongresu PTReh w Poznaniu, prof. J. Kiwerski został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a dr M. Krasuski Srebrnym Krzyżem Zasługi.

9 grudnia 2015 roku zmarł prof. J. Haftek.

14 maja 2016 roku podczas walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego odbyła się Sesja Jubileuszowa poświęcona XXXV-leciu pracy dydaktycznej dr M. Krasuskiego. W części pierwszej autorzy: J. Kujawa, P. Tederko, I. Nyka i B. Tarnacka przedstawili 35 lat pracy oraz osiągnięcia dr. M. Krasuskiego w nauczaniu rehabilitacji. W części drugiej Jubilat wygłosił referat *Wczoraj, dziś i jutro rehabilitacji medycznej*. Były gratulacje, życzenia oraz uhonorowanie Jubilata dyplomem Oddziału Mazowieckiego PTReh.

Oddział Mazowiecki

Uczestnicy zebrania wybrali Zarząd Oddziału Mazowieckiego X kadencji w składzie: przewodniczący dr P. Tederko, sekretarz lek I. Nyka, skarbnik lek. J. Frasuńska, członkowie zarządu dr L. Krzyżosiak, dr hab. B. Tarnacka, dr hab. D. Białoszewski, lek K. Gamecka-Stanisławek; komisja rewizyjna: dr B. Goraj-Szczypiorowska, dr Hanna Więclawek-Wasserman. Skład rady programowej: dr hab. D. Białoszewski, lek. K. Gamecka-Stanisławek, dr B. Goraj-Szczypiorowska, prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski, dr L. Krzyżosiak, prof. A. Ronikier, dr hab. I. Sarzyńska-Długosz.

W 2016 roku w Zarządzie Głównym PTRh X kadencji w wyniku wyborów znaleźli się następujący członkowie Oddziału Mazowieckiego: dr hab. Małgorzata Łukowicz, prof. nadzw. (redaktor naukowy), dr hab. K. Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw., dr hab. I. Sarzyńska-Długosz, dr hab. B. Tarnacka (członkowie Zarządu Głównego), prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski (członkowie Zarządu Głównego – byli prezesi), lek. K. Gamecka-Stanisławek (członek sądu koleżeńskiego), lek. I. Nyka i lek. Paweł Leśniewski (członkowie komisji rewizyjnej).

21 stycznia 2017 roku odbyły się wybory uzupełniające na stanowisko sekretarza zarządu Oddziału Mazowieckiego wskutek faktu, że lek. I. Nyka nie mogła

dalej pełnić funkcji sekretarza Oddziału, będąc jednocześnie członkiem Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego X kadencji. W wyniku wyborów Sekretarzem zostaje pełniąca dotychczas funkcję skarbnika i p.o. sekretarza lek. J. Frasuńska, natomiast w kolejnych wyborach uzupełniających na stanowisko skarbnika zostaje wybrana lek. Barbara Dobies-Krześniak.

Od 2017 roku rozpoczyna się tradycja spotkań interdyscyplinarnych łączących lokalne oddziały towarzystw naukowych: 25 kwietnia 2017 roku Oddział Mazowiecki PTReh wraz Oddziałem Mazowieckim Polskiego Towarzystwa Geronologicznego (PTG) zorganizowały w Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej spotkanie pt. „Rehabilitacja i geriatryka, możliwości i perspektywy”. 17 marca 2018 roku w siedzibie Kliniki Ortopedii WUM miało miejsce spotkanie łączące Oddziały Mazowieckie PTReh, PTG i Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego pt. „Złamania osteoporotyczne kręgosłupa u osób starszych Problem interdyscyplinarny”, zaś 18 stycznia 2020 roku w Instytucie Głuchoniemych w Warszawie zorganizowano posiedzenie naukowe Oddziałów Mazowieckich PTReh, PTG i Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi pt. „Zawroty głowy u seniorów – podejście interdyscyplinarne”.

21 września 2018 roku posiedzenie naukowe Oddziału Mazowieckiego odbyło się w Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku. Tematem spotkania była opieka koordynowana w stwardnieniu rozsianym: stan aktualny i możliwości realizacji.

25 lutego 2019 roku zmarł dr. M. Czarnecki, członek założyciel PTReh, twórca i pierwszy ordynator Oddziału Rehabilitacji w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Radomiu, także były dyrektor tego Szpitala. W imieniu Zarządu Głównego PTReh prof. K. Księżopolska-Orłowska pożegnała dr. M. Czarneckiego.

13 kwietnia 2019 roku wybrano zarząd Oddziału Mazowieckiego XI kadencji w składzie: przewodniczący dr P. Tederko, sekretarz lek. J. Frasuńska, skarbnik lek. B. Dobies-Krześniak; członkowie zarządu dr hab. D. Białoszewski, lek. K. Gamecka-Stanisławek, dr L. Krzyżosiak, prof. B. Tarnacka; komisja rewizyjna: dr B. Goraj-Szczypiorowska, lek. Krystyna Kałużyńska; rada konsultacyjna Oddziału Mazowieckiego: dr hab. D. Białoszewski, lek. K. Bobrowska,

lek. K. Gamecka-Stanisławek, dr B. Goraj-Szczypiorowska, lek. K. Kałużyńska, prof. J. Kiwerski, dr M. Krasuski, dr L. Krzyżosiak, lek. P. Leśniewski, prof. A. Ronikier, dr hab. I. Sarzyńska-Długosz, prof. B. Tarnacka, lek. W. Witkowski.

W skład Zarządu Głównego PTReh XI kadencji wybranego w dniu 13 września 2019 roku weszli następujący członkowie Oddziału Mazowieckiego: redaktor naukowy prof. B. Molik, członkowie zarządu: dr hab. M. Łukowicz, dr hab. K. Książopolska-Orłowska, lek. I. Nyka. Jako członkowie zarządu – prezesi Zarządu Głównego poprzednich kadencji dr M. Krasuski, prof. J. Kiwerski. Członkiem komisji rewizyjnej została lek. K. Gamecka-Stanisławek.

Członkowie honorowi PTReh wywodzący się z terenu Mazowsza to:

- 1) śp. dr M. Czarnecki
- 2) śp. prof. J. Haftek
- 3) prof. J. Kiwerski
- 4) śp. dr M. Kowalski
- 5) dr M. Krasuski
- 6) dr hab. K. Książopolska-Orłowska, prof. nadzw.
- 7) prof. A. Ronikier
- 8) śp. prof. S. Rudnicki
- 9) śp. prof. A. Seyfried.

HISTORIA ODDZIAŁU POMORSKIEGO (ZARYS)

Przemiany społeczne i polityczne, jakie nastąpiły w Polsce w 1989 roku, pozwoliły na możliwość zrzeszania się w wielu zawodach, także lekarzom i fizjoterapeutom. Odpowiedzią na te nowe możliwości była inicjatywa prof. Jana Haftka powołania Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji – 8 grudnia 1989 roku w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie na pierwszym walnym zgromadzeniu wyborczym dokonano powołania zarządu PTReh. Wśród 48 członków-założycieli znajdowali się przedstawiciele z Gdańska: Kazimierz Szawłowski, Barbara Wojewska-Wójcik, Bogumił Przeździak i Grzegorz Wesołowski.

Tytuł członka honorowego PTReh z Oddziału Pomorskiego posiadają: prof. Kazimierz Szawłowski (nadany 19 maja 1994 roku), dr Bogumił Przeździak

(nadany 3 września 2004 roku), dr Wiesława Nyka (nadany 13 września 2019 roku), dr Barbara Wojewska-Wójcik (nadany 13 września 2019 roku).

Lekarze i fizjoterapeuci z ówczesnego województwa gdańskiego podjęli inicjatywę organizacji oddziału PTReh i 3 marca 1993 roku zgłoszono ją do Zarządu Głównego, wniosek został zaakceptowany 24 marca 1993 roku. Walne Zebranie Wyborcze Oddziału Gdańsko-Elbląskiego odbyło się 5 listopada 1993 roku i wybrano na nim pierwszy zarząd w składzie: przewodnicząca dr B. Wojewska-Wójcik, sekretarz lek. G. Wesołowski, skarbnik lek. Grażyna Radecka, członkowie dr W. Nyka, lek. Teresa Król, Hanna Cichosz-Skarbek, dr Anna Mołczanow-Drzewiecka, mgr Z. Felińska.

Zarząd Oddziału w pierwszym okresie swojej pracy liczył 34 członków. W 1994 roku prowadzono systematyczną działalność naukowo-szkoleniową dotyczącą metod leczenia i usprawniania chorych po amputacji kończyn, amputacji piersi, diagnostyce i terapii dzieci z uszkodzeniem OUN, urazów kręgosłupa oraz orzecznictwa lekarskiego w rehabilitacji. Liczba członków zwiększyła się do 77 osób.

W dalszych latach zajmowano się tematyką leczenia dzieci i młodzieży z bocznym skrzywieniem kręgosłupa, uszkodzenia splotu barkowego, znaczenia integracji dzieci z MPD. Zorganizowano uroczyste sesje poświęcone działalności najstarszej placówki – Sanatorium Usprawniania Leczniczego i Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej w Gdańsku.

Tragiczny wypadek – pożar w hali Stoczni Gdańskiej 24 listopada 1994 roku spowodował konieczność prowadzenia w nienotowanej dotychczas skali leczenia następstw oparzeń. W wypadku poparzonych zostało 300 osób, w większości bardzo młodych, 250 wymagało hospitalizacji. Następstwa poparzeń spowodowały też poważne następstwa socjalne i społeczne.

W 1995 roku odbyły się również uroczyste sesje naukowe poświęcone historii gdańskiej rehabilitacji z okazji 50-lecia Akademii Medycznej w Gdańsku oraz dla uczczenia pamięci nestora polskiej rehabilitacji prof. Wiktora Degi.

Członkowie Zarządu uczestniczyli systematycznie w pracach komisji egzaminacyjnych specjalizacji lekarzy i fizjoterapeutów oraz komisji konkursowych na stanowiska ordynatorów w placówkach rehabilitacyjnych.

Na posiedzeniach omawiano: metodę Weroniki Sherborne w rozwoju psychoruchowym dziecka, leczenie zespołu Sudecka, choroby zwyrodnieniowej stawów kończyn, problemy socjalne chorych z przewlekłymi zaburzeniami narządów ruchu, profilaktykę i leczenie stopy cukrzycowej, usprawnianie chorych po amputacji naczyniowej.

Członkowie Oddziału brali czynny udział w kongresach i sympozjach naukowych, przedstawiając referaty i doniesienia plakatowe, a interesujące prace z sympozjów były referowane na zebraniach.

Zorganizowano specjalną sesję poświęconą 45-leciu Wojewódzkiego Oddziału Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży, w trakcie której szerzej omawiano problematykę rehabilitacyjną u dzieci. W 1997 roku minęło 25 lat od powołania Katedry i Zakładu Rehabilitacji AM w Gdańsku. Tej rocznicy poświęcono uroczystą sesję podsumowującą osiągnięcia naukowe, a przedstawiali je pracownicy Zakładu.

Inne posiedzenia obejmowały tematykę kliniczną, diagnostykę obrazową, problemy psychologiczne, stres pourazowy. Posiedzenia organizowano wspólnie z towarzystwami naukowymi innych specjalności – ortopedii, neurologii, fizjoterapii, zapraszano również firmy farmaceutyczne oraz producentów sprzętu rehabilitacyjnego. Odbyły się posiedzenia wyjazdowe w Elblągu i Dzierżążnie.

W dniu 28 maja 1998 roku odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Gdańsko-Elbląskiego, na którym wybrano nowe władze w składzie: przewodniczący dr B. Przeździak, sekretarz lek. G. Wesołowski, skarbnik dr A. Mołczanow-Drzewiecka (pełniła tę funkcję od października 1997 roku w zastępstwie zmarłej G. Radeckiej). Członkami zarządu zostali dr W. Nyka, lek. Wanda Król, lek. Bogumiła Jonas, lek. Bogumiła Grabowska. W skład komisji rewizyjnej weszli lek. Anna Rusin (przewodnicząca), lek. Barbara Bazela, mgr Teresa Komosa.

W okresie od listopada 1993 do maja 1998 roku zorganizowano łącznie 32 posiedzenia naukowo-szkoleniowe. Przewodniczącymi kolejnych kadencji byli dr B. Przeździak i dr W. Nyka.

Dnia 31 maja 1999 roku zmarł prof. K. Szawłowski, twórca gdańskiej szkoły rehabilitacji, organizator i inicjator wielu działań w Polsce. Organizator i pierwszy

kierownik Katedry i Zakładu Akademii Medycznej w Gdańsku. Był jednym z pierwszych specjalistów rehabilitacji i ordynatorem najstarszej placówki w Polsce Północnej. Członek honorowy PTReh.

W dniach 29-30 września 2000 roku odbyło się w Gdańsku VIII Sympozjum Naukowe PTReh. Protektorat Honorowy objął Rektor AM w Gdańsku prof. Wiesław Makarewicz. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr B. Przeździak. Jako temat wiodący wybrano problemy rehabilitacji w chorobach metabolicznych, w szczególności dotyczące cukrzycy, osteporozy i zaburzeń lipidowych oraz powikłań tych schorzeń. Miejscem obrad było Collegium Biomedicum Akademii Medycznej.

Choroby metaboliczne stwarzają, poza terapią, liczne problemy o wymiarze społecznym. Z tego powodu zwrócono uwagę w przedstawianych referatach na sprawy profilaktyki, terapii farmakologicznej i rehabilitacji. Uroczyste otwarcie, na które przybyli przedstawiciele władz województwa, Trójmiasta, prorektor Akademii Medycznej, kierownicy klinik i przewodniczący towarzystw naukowych, nastąpiło w godzinach poobiednich. Po oficjalnych przemówieniach odbyła się sesja plenarna, przewodniczyli jej Prezes Towarzystwa prof. Andrzej Kwolek i dr B. Przeździak. Omawiano kolejno schorzenia metaboliczne wymagające interdyscyplinarnego, wielokierunkowego postępowania leczniczego. Wśród wyróżnionych prac było doniesienie dr Hanny Tomczak z Gdańska.

Podczas IV Międzynarodowego Kongresu Rehabilitacji w 2001 roku w Bydgoszcy przyznano nagrody zespołom z Gdańska: Stanisław Bakuła, Joanna Jabłońska-Brudło, Jolanta Zajt-Kwiatkowska oraz Hannie Tomczak.

W 2015 r. rezygnację złożyła przewodnicząca Oddziału dr W. Nyka i stanowisko objęła dr J. Jabłońska-Brudło, początkowo jako wiceprzewodnicząca, po wyborach w 2016 roku już jako przewodnicząca.

Oddział nadal prowadził posiedzenia szkoleniowo-naukowe przeciętnie siedem razy w roku. Z prelekcjami zapraszano uznanych naukowców z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz z ośrodków w Polsce. Spotkania cieszyły się zainteresowaniem i czynnym udziałem słuchaczy w dyskusjach.

W 2019 roku odbył się w Gdańsku X Międzynarodowy Kongres PTReh, przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr J. Jabłońska-Brudło. Znaczący udział miała też dr hab. Dominika Szalewska, kierownik Kliniki Rehabilitacji GUMed. Wśród prezentowanych na kongresie prac wyróżniono 11 zespołów z Gdańska.

Zarząd Oddziału Pomorskiego, 2019

30-lecie Kliniki Rehabilitacji, 15.10.2015

SEKCJE POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI

Członkowie Towarzystwa mają ukierunkowane i bardziej szerokie zainteresowania w problematyce rehabilitacji, dlatego celem ich realizacji powstawały sekcje powoływane przez Zarząd Główny PTReh. Sekcje mają swoje regulaminy oraz powoływani są ich przewodniczący.

SEKCJA HISTORYCZNA

Sekcja została powołana w 2001 roku, pierwszym przewodniczącym był dr n. med. Bogumił Przeździak. Jej celem miało być:

- przygotowywanie do druku w pismach naukowych publikacji dotyczących historii rozwoju rehabilitacji w Polsce i na świecie
- systematyczne informowanie na zjazdach Towarzystwa oraz w czasopismach naukowych o powoływaniu nowych członków honorowych PTReh
- opracowywanie doniesień o charakterze historycznym dotyczących placówek rehabilitacyjnych oraz osób zasłużonych dla rehabilitacji z tego regionu
- gromadzenie informacji o osobach zasłużonych dla polskiej rehabilitacji
- propagowanie badań nad historią placówek rehabilitacyjnych w Polsce
- pogłębianie wiedzy historycznej w zakresie nauk związanych z rehabilitacją
- przygotowywanie doniesień o tematyce historycznej na sympozja i zjazdy PTReh oraz innych towarzystw naukowych.

Realizacja tego planu nie miała charakteru dynamicznego, ale jeszcze przed powołaniem Sekcji autorzy z Gdańska opracowali na rocznicę 25-lecia Gdańskiego Centrum Rehabilitacji historię tej placówki i przedstawili w 1996 roku na V Sympozjum w Waplewie. Na kolejnych sympozjach przedstawiane były

pojedyncze doniesienia o charakterze historycznym oraz przygotowano publikacje wspomnień w pismach zajmujących się problematyką rehabilitacyjną, m.in. o profesorach Wiktorze Dedrze, Stanisławie Grochmalu, Kazimierze Milanowskiej, Kazimierzu Szawłowskim.

W 2001 roku (31 sierpnia), pierwszego dnia IV Kongresu PTReh w Konstancinie miała miejsce sesja historyczna poświęcona pamięci prof. Mariana Weissa. Sesję zorganizował dr Marek Krasuski. Kilka publikacji i doniesień o tematyce historycznej było przygotowanych przez prof. Ireneusza Kowalskiego na zjazdach oraz na zorganizowanej Konferencji dotyczącej tej placówki w 2001 roku.

W roku 2004 na V Kongresie PTReh w Rzeszowie odbyła się sesja historyczna, na której przedstawiono sylwetki członków honorowych PTReh, doniesienia o historii metod terapeutycznych i stosowanego zaopatrzenia protetyczno-ortotycznego. Wyróżniona została praca autorstwa Anny Kwolek z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W latach 2006-2008 opracowana została obszernie historia PTReh, planowana jej publikacja nie została zrealizowana ze względów finansowych. W roku 2008 opracowano historię rehabilitacji w województwie pomorskim od lat 40. Opracowanie to zostało wykorzystane na zebraniach szkoleniowych Oddziału oraz opublikowane w streszczeniu w *Kronice rocznika 1953-2003 na rocznicę 50-lecia dyplomu*.

Doktor B. Przeździak w 2003 roku przygotował rozdział zatytułowany *Historia rehabilitacji w Polsce i na świecie*, opublikowany w podręczniku *Rehabilitacja medyczna* pod redakcją A. Kwolka (II wydanie w roku 2012). Autor ten podał rys historyczny protetyki i ortotyki w podręcznikach: *Zaopatrzenie rehabilitacyjne* (Via Medica 2003), *Zastosowanie kliniczne protez ortoz i środków pomocniczych* (Via Medica 2008) oraz *Wyroby medyczne* (PZWL 2016). Ze współautorem M. Krasuskim przygotowali dwa rozdziały dotyczące historii PTReh w monografii *Rehabilitacja polska 1945-2009* (Ossolineum 2009). Bogumił Przeździak opublikował też monografię *Historia protetyki, ortotyki i pomocy lokomocyjnych* (EUH-E 2011) oraz *Historia medycyny: Pasjonujące dzieje protez i ortez* w czterech kolejnych numerach *Medical Tribune* w 2019 roku.

Przez kolejne lata kontynuowane było zbieranie materiałów dotyczących PTReh z zamiarem ich opublikowania.

W poszczególnych kadencjach Zarządu Głównego przewodniczącymi tej sekcji byli dr Maria Staniszeńska, lek. Jacek Bućko, a od 2019 r. ponownie dr B. Przeździak. Sekcja nie ma stałych członków, ale w jej działaniu uczestniczyło dość liczne grono członków PTReh, które włączało się ze swoimi doniesieniami o tematyce historycznej. Bogatym materiałem fotograficznym dysponował zawsze dr Eugeniusz Rudczyk.

SEKCJA REHABILITACJI DZIECI I MŁODZIEŻY

Sekcja została powołana w czerwcu 2002 roku, pierwszym przewodniczącym została prof. Ludwika Sadowska, a następnie od roku 2005 pozostaje nim dr Jolanta Taczała.

Zarząd i członkowie Sekcji podjęli bardzo intensywne działania szkoleniowe z udziałem lekarzy specjalistów z całej Polski, organizowano po kilka konferencji w roku, zebrania szkoleniowe oraz kursy, także dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. Zarząd Sekcji włączał się do organizowanych przez PTReh ogólnopolskich i międzynarodowych sympozjów oraz kongresów z problematyką rehabilitacji dzieci w wydzielonych sesjach lub z indywidualnymi wystąpieniami.

W 2006 roku Zarząd Sekcji przygotował list do swoich członków z prośbą o określenie potrzeb w zakresie organizowanych szkoleń, kursów i konferencji. W następstwie sugestii przekazanej przez prof. Marka Józwiaka zwrócono większą uwagę na przygotowywanie programów o bardziej naukowym charakterze. W dyskusji członków Zarządu stwierdzono, że tematyka potrzeb rehabilitacji jest szeroka, wielospecjalistyczna i wymaga nawiązania kontaktów z lekarzami innych specjalności zajmującymi się problemami dzieci. Zwrócono również uwagę na warunki kontraktowania usług rehabilitacyjnych przez NFZ, które są niezgodne z najnowszą wiedzą medyczną, nieuzasadnione ekonomicznie i wymagają nawiązania kontaktu z Funduszem celem omówienia tych spraw.

Zarząd Sekcji podjął działania w sprawie prowadzenia wczesnego usprawniania dzieci. Zwrócono uwagę, że w systemie rehabilitacji dzieci w Polsce brakuje działań terapeutycznych w pierwszym roku życia. Dlatego należy organizować też wczesną diagnostykę i terapię indywidualną. Prowadzone usprawnianie winno być wieloprofilowe, poprawić należy opiekę pedagogiczną, organizować

pomoc także dla rodziców oraz szeroko uświadamiać rolę grupy społecznej. Potwierdzeniem tych spostrzeżeń było bardzo duże zainteresowanie zorganizowaną przez Sekcję konferencją naukowo-szkoleniową w maju 2006 roku w Lublinie pt. „Możliwości diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi i porażeniem mózgowym” oraz podobną konferencją we wrześniu 2006 roku.

Przedsięwzięciem o dużym znaczeniu naukowym, szkoleniowym oraz organizacyjnym było nawiązanie od 2003 roku kontaktów z Fundacją Wandafonds z Holandii. Prezesem Fundacji była dr Eva Kooyman-Piskorz (zmarła 16 października 2016 roku), a przewodniczącym komitetu naukowego prof. Jules Becher. Zadaniem Fundacji jest niesienie pomocy w zakresie terapii i rehabilitacji dla dzieci z porażeniem mózgowym oraz organizacja szkoleń dla interdyscyplinarnych zespołów. Od 2011 roku organizowane były w Polsce kursy składające się z wykładów i warsztatów, obejmujące szeroki zakres wiedzy potrzebny dla prowadzenia dzieci z MPD. W kursach brali udział równolegle lekarze, fizjoterapeuci i technicy ortopedzi oraz w specjalnej sesji informacyjnej rodzice dzieci z MPD.

W kolejnych latach członkowie Sekcji brali czynny udział w konferencjach, sympozjach i kongresach PTReh, gdzie odbywały się często sesje poświęcone rehabilitacji dzieci. Sesje te cieszyły się dużym zainteresowaniem także osób niebędących członkami Sekcji Dzieci i Młodzieży.

W latach 2016-2019 na konferencjach i sympozjach omawianymi tematami były kierunki rehabilitacji niemowląt z uszkodzeniem mózgu, sprawozdanie z konferencji w Sztokholmie, skale oceny jakości życia dzieci z MPD zgodne z ICF-CY, wpływ bólu i stresu na rozwój psychoruchowy, zasady kwalifikacji do rehabilitacji dzieci przedwcześnie urodzonych i wspieranie ich rozwoju, dzieci z niedowładem połowiczym, rehabilitacja dzieci z artrogrypozą, rehabilitacja w chorobach rzadkich u dzieci, rozwój dzieci po leczeniu hipotermią.

Doktor J. Taczała działała w Zespole Eksperckim Konsultanta Krajowego w latach 2016-2018, uczestniczyła w opracowywaniu opinii dotyczących wieku rozwojowego dla Parlamentarnego Zespołu Organizacji Ochrony Zdrowia, aktywnie działała w organizacji interdyscyplinarnych kursów leczenia dzieci z MPD.

Kierunek dalszych działań Sekcji Dzieci i Młodzieży obejmuje:

- udział przedstawicieli sekcji w planowanej Międzynarodowej Konferencji EACD w Poznaniu
- opracowanie rekomendacji PTReh dla kursów wieloprofilowej rehabilitacji dzieci z porażeniem mózgowym
- publikowanie wyników badań dotyczących zadań lekarza rehabilitacji w zakresie wczesnej diagnozy i terapii niemowląt z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego.

SEKCJA REHABILITACJI ONKOLOGICZNEJ

Sekcja została powołana w 2009 roku, pierwszym przewodniczącym wybrano dr. Piotra Majchera, który pełnił tę funkcję do niespodziewanej, tragicznej śmierci 28 lutego 2022 roku.

Tematyka onkologii w rehabilitacji od wielu lat budziła zainteresowanie. Podczas V Kongresu w Rzeszowie w 2004 roku tematowi temu poświęcono jedną z sesji, a doniesienie z tej sesji zostało wyróżnione. Podobnie na I Kongresie „Rehabilitacja Polska” w 2009 roku także odbyła się odrębna sesja. W 2010 roku zorganizowano Sympozjum – Ustrońskie spotkania rehabilitacji onkologicznej, któremu rekomendacji udzieliło PTReh. Zarząd Sekcji wybrany 23 września 2010 roku z przewodniczącym prof. P. Majcherem wybrał aktualne, ważne zagadnienia do realizacji w najbliższych latach:

- dążenie do zmian zasad kontraktowania świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji ogólnoustrojowej, w której są realizowane także świadczenia z rehabilitacji onkologicznej
- konieczność odrębnego kontraktowania świadczeń z rehabilitacji onkologicznej
- opracowanie standardów rehabilitacji onkologicznej, ponieważ brak jest jednoznacznych wytycznych postępowania z pacjentami z chorobami nowotworowymi (związane jest to z małą liczbą badań naukowych opartych na EBM i małą liczbą publikacji w renomowanych czasopismach naukowych).

Na XV Sympozjum w Bydgoszczy w 2012 roku odbyła się kolejna sesja wzbudzająca zainteresowanie. W 2013 roku prof. P. Majcher dwukrotnie był zapraszany z wykładami dotyczącymi rehabilitacji onkologicznej na sympozja innych specjalności, a w 2014 roku przewodniczący Sekcji i jej członkowie uczestniczyli

czynnie w dziesięciu spotkaniach naukowych łącznie z XVI Sympozjum PTReh w Zamościu, gdzie odbyła się sesja „Aktualne problemy rehabilitacji w onkologii”. W latach 2014-2016 przewodniczący i członkowie uczestniczyli czynnie w sympozjach i kursach PTReh oraz innych specjalności.

W listopadzie 2015 roku na posiedzeniu Krajowej Rady ds. Onkologii w Ministerstwie Zdrowia, której prof. P. Majcher był członkiem, został powołany na przewodniczącego Zespołu ds. Rehabilitacji Onkologicznej. W skład tego zespołu weszli także profesorowie Maciej Krzakowski, Marek Woźniewski, Krystyna Księżopolska-Orłowska, Jacek Durmała i dr Joanna Filipowska. Zadaniem Zespołu było opracowanie licznych problemów z zakresu terapii i organizacji w rehabilitacji onkologicznej dla pracowników medycznych, a także edukacji społeczeństwa w dziedzinie rehabilitacji onkologicznej i propagowanie zachowań prozdrowotnych.

W lutym 2017 roku Rada ds. Onkologii podjęła uchwałę w sprawie rekomendowania pakietu rozwiązań systemowych w zakresie rehabilitacji żywienia medycznego w onkologii. Rehabilitacja i żywienie mają być integralnymi częściami kompleksowego postępowania u chorych na nowotwory. Obie procedury będą finansowane z publicznych środków w stawkach za osobodni dla rehabilitacji w szpitalach lub zakładach rehabilitacji.

Profesor P. Majcher zalecił prowadzenie szkolenia przez oddziały PTReh z zakresu żywienia dojelitowego i pozajelitowego chorych onkologicznych.

W 2018 roku prof. P. Majcher uczestniczył w spotkaniu Zespołu ds. Koncepcji Powstania Narodowego Instytutu Onkologii, gdzie rehabilitacja została wpisana jako integralna część leczenia onkologicznego.

SEKCJA REHABILITACJI UZDROWISKOWEJ

Sekcję powołano 13 października 2017 roku, przewodniczącą została dr hab. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.

W planie działania Sekcji jest inicjowanie i popieranie badań naukowych nad rehabilitacją uzdrowiskową, propagowanie najnowszych zdobyczy nauki wśród

członków PTReh oraz innych środowisk, a także podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych w placówkach uzdrowiskowych.

SEKCJA OSÓB Z ZABURZENIAMI NARZĄDÓW ZMYŚŁÓW

Sekcję powołano 21 kwietnia 2018 roku, przewodniczącą została dr hab. Ewa Zamysłowska-Szmytke.

Przewodnicząca przygotowała warsztaty szkoleniowe, które odbyły się podczas X Kongresu PTReh w Gdańsku we wrześniu 2019 roku.

Opracowana została publikacja książkowa pod redakcją E. Zamysłowskiej-Szmytke i J. Durmały *Zawroty głowy – atlas ćwiczeń*.

SEKCJA REHABILITACJI PULMONOLOGICZNEJ

Sekcję powołano 21 kwietnia 2018 roku, przewodniczącym został dr hab. Dariusz Jastrzębski.

SEKCJA REHABILITACJI W CHOROBY CYWILIZACYJNYCH

Sekcję powołano w 2023 roku, przewodniczącym został dr hab. Tomasz Saran.

Sekcja została utworzona celem inicjowania badań naukowych, działań edukacyjnych i promujących rolę rehabilitacji w chorobach osób dorosłych wynikających z postępu cywilizacyjnego. Choroby te są wynikiem kombinacji czynników, w tym genetyki, fizjologii, środowiska i zachowań zdrowotnych, a w szczególności nieprawidłowej diety, braku aktywności fizycznej, nadmiernego stresu oraz uzależnień. Wśród tych schorzeń znajdują się takie, jak cukrzyca i jej powikłania, otyłość, miażdżyca, dna moczanowa, osteoporoza, choroby psychiczne.

SEKCJA WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Przewodnicząca: prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa.

SEKCJA DIAGNOSTYKI I OCENY FUNKCJONALNEJ W REHABILITACJI

Przewodnicząca: prof. dr hab. med. Małgorzata Łukowicz.

CZŁONKOWIE HONOROWI POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI

Działalność i osiągnięcia towarzystw naukowych ocenia się głównie poprzez dokonania naukowe i dydaktyczne oraz wypracowane wzorce organizacyjne. Przyznanie członkowska honorowego w PTReh jest formą szczególnego uznania dla osobistego, wybitnego udziału w takich dokonaniach w dziedzinie rehabilitacji i najwyższym wyróżnieniem w Towarzystwie. Nadanie tego tytułu jest nie tylko wyróżnieniem dla uhonorowanej osoby, ale działa również nobilitująco na samo Towarzystwo oraz buduje jego historyczny wizerunek. Procedura w PTReh wymaga akceptacji zgłoszenia przez kapitułę, kandydatura przedstawiana jest przez Zarząd Główny na walnym zgromadzeniu i poddawana głosowaniu.

Od 1989 roku w PTReh przyznano godność członka honorowego 26 osobom.

Prof. dr hab. n. med. Wiktor Dega (7.12.1896-16.02.1995), uczony światowej sławy, chirurg ortopeda, twórca polskiej i współtwórca światowej rehabilitacji, człowiek o wielkiej wrażliwości społecznej i wyjątkowo bogatym życiorysie. Doktorat w 1924, habilitacja w 1933, profesura nadzwyczajna w 1946, profesura zwyczajna w 1950 roku.

Wiktor Dega

W 1913 roku włączył się do podziemnego ruchu skautowego. W 1915 roku został wcielony do armii pruskiej i wysłany na front wschodni. Uczestnik Powstania

Wielkopolskiego. W 1920 roku podjął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego, które kontynuował na Uniwersytecie Poznańskim. Od roku 1924 asystent w Klinice Ortopedii UP, odbył liczne staże zagraniczne. Doktoryzował się w 1924, habilitował zaś w 1933 roku po badaniach nad etiologią wrodzonego zwichnięcia stawu biodrowego. Organizator i ordynator oddziału ortopedycznego w Bydgoszczy. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku, potem był ordynatorem oddziału w Warszawie, jako lekarz uczestniczył w Powstaniu Warszawskim. W 1945 roku objął kierownictwo Kliniki Ortopedycznej Uniwersytetu Poznańskiego. W 1948 roku stworzył oddział rehabilitacji w Poznaniu, od 1949 roku współpracował z prof. Howardem Ruskiem nad organizacją metod rehabilitacji i kształceniem fachowego personelu. Punktem zwrotnym w działaniach organizacyjnych rehabilitacji w Polsce była dla Profesora epidemia polio w 1951 roku. Został krajowym specjalistą ds. rehabilitacji. Podejmował liczne działania nad rehabilitacją chorych po polio, a następnie organizował i nadzorował rozwój placówek rehabilitacyjnych w Polsce. W roku 1960 otworzył pierwszą Polskę Klinikę Rehabilitacji Instytutu Ortopedii i Rehabilitacji Akademii Medycznej. Uczestniczył czynnie w kongresach na całym świecie, prowadził prace naukowe i pedagogiczne.

We wrześniu 1967 roku Profesor przeszedł formalnie na emeryturę, ale pozostał nadal bardzo czynny jako lekarz i naukowiec, podejmował inicjatywy społeczne. Był twórcą Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, pełnił funkcje w komisjach PAN i Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia, był członkiem licznych towarzystw naukowych. Otrzymał najwyższe odznaczenia państwowe i resortowe, tytuły doktora *honoris causa*, wyróżnienia i nagrody towarzystw naukowych. Ogłosił ponad 300 prac naukowych. Jest autorem pierwszego podręcznika z rehabilitacji (*Ortopedia i rehabilitacja*), w którym szczegółowo przedstawił prócz leczenia jednostek chorobowych założenia i funkcjonowanie rehabilitacji. Do ostatnich dni pozostawał znaczącym autorytetem naukowym i moralnym.

Doc. dr hab. n. med. Janina Tomaszewska (9.09.1911-26.10.1998), specjalista pediatrii i rehabilitacji, którą otrzymała jako jedna z pierwszych w Polsce; doktorat w 1950, habilitacja w 1964 roku.

Absolwentka Studium Wychowania Fizycznego przy Wydziale Lekarskim oraz Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Wieloletni współpracownik prof. Wiktora Degi. Od 1948 roku asystent w Klinice Ortopedycznej, organizowała Oddział Leczniczego Usprawniania, potem kierownik Kliniki Rehabilitacji Instytutu Ortopedii i Rehabilitacji AM w Poznaniu (1961-1978). Od 1960 roku kierownik Ośrodka Szkoleniowego w zakresie rehabilitacji Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie dla lekarzy i fizjoterapeutów, mieszczącego się w Instytucie w Poznaniu. Pełniła funkcję konsultanta wojewódzkiego. Zajmowała się zagadnieniami metodyki rehabilitacji, leczenia dzieci z bocznym skrzywieniem kręgosłupa, usprawnianiem chorych po złamaniach kręgosłupa z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, chorych po amputacji kończyn dolnych oraz leczenia usprawniającego w schorzeniach reumatycznych. Opublikowała 110 prac w czasopismach naukowych.

Była członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, członkiem Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego. Posiadała wysokie odznaczenia państwowe, resortowe, towarzystw naukowych oraz województwa poznańskiego i miasta Poznania.

Prof. dr hab. n. med. Kazimierz Szawłowski (8.01.1924-31.05.1999), specjalista pediatrii i rehabilitacji; doktorat w 1964, habilitacja w 1971, profesura nadzwyczajna w 1979, profesura zwyczajna w 1988 roku.

Absolwent AM w Gdańsku. Twórca gdańskiej szkoły rehabilitacji, organizator i inicjator wielu działań w Polsce. Był jednym z pierwszych specjalistów rehabilitacji i ordynatorem najstarszej placówki w Polsce północnej (od roku 1954). Organizator i pierwszy kierownik Katedry i Zakładu Rehabilitacji AM w Gdańsku od 1971 roku do czasu przejścia na emeryturę w roku 1994. Przez wiele lat prowadził zajęcia na Wydziale Fizjoterapii Medycznego Studium Zawodowego. Pełnił funkcje konsultanta wojewódzkiego i regionalnego. Był członkiem Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Rehabilitacji od 1983 roku. Na uznanie zasługuje praca dydaktyczna i organizacyjna Profesora, który przyczynił się do powstania licznych poradni i oddziałów rehabilitacji na Wybrzeżu, wyszkolenia kadry specjalistów oraz jako autora założeń programowych, opinii, wniosków i informatorów. Członek założyciel PTReh.

Od czasów studenckich angażował się w działalność stowarzyszeń samorządowych (Bratnia Pomoc) i organizacji społecznych. Nie pełnił nigdy funkcji wymagających opowiedzenia się politycznego. Wychowany w rodzinie o tradycjach patriotycznych – pradziad był dowódcą chorągwi w odsieczy wiedeńskiej, ojciec zmuszony do emigracji do USA w ucieczce przed poborem do armii carskiej powrócił do Polski z rodziną w 1920 roku. Sam był więźniem NKWD. Warunki te ukształtowały osobowość Profesora i filozofię życiową – miał nieugiętą postawę, bardzo dużo wymagał od siebie i swoich współpracowników.

30 lat pracy naukowej i zawodowej poświęcił dzieciom niepełnosprawnym. Był konsultantem oddziałów dla dzieci po polio, zajmował się problemami chorych z porażeniem mózgowym. U dorosłych koncentrował się na następstwach uszkodzeń układu nerwowego, krążenia i oddychania. Opublikował ponad 150

prac naukowych, w tym kilka podręczników, wygłosił 120 referatów na zjazdach naukowych. Do ostatniego wydania swojego podręcznika *Rehabilitacja* w 1998 roku zaprosił do współpracy wszystkich swoich uczniów oraz lekarzy, z którymi łączyła go praca zawodowa. Opracował liczne udoskonalenia sprzętu rehabilitacyjnego. Zawsze zwracał szczególną uwagę na podmiotowość osób niepełnosprawnych.

Profesor wykształcił liczne grono specjalistów rehabilitacji, których cechuje swoisty styl pracy, a ich liczba i poziom wykształcenia pozwala na wyodrębnienie gdańskiej szkoły rehabilitacji.

Prof. dr hab. n. med. Kazimiera Milanowska (28.02.1926-24.01.2018), specjalista rehabilitacji; doktorat w 1950, habilitacja w 1966, profesura nadzwyczajna w 1984, profesura zwyczajna w 1991 roku.

Studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego ukończyła w 1949 roku. W 1948 roku została asystentem początkowo w Studium Wychowania Fizycznego, a potem jeszcze w tym samym roku asystentem w Klinice Ortopedii Akademii Medycznej.

Bardzo blisko współpracowała z prof. Wiktorem Degą. Była pierwszym obok doc. Janiny Tomaszewskiej specjalistą rehabilitacji w Polsce. W roku 1953 została mianowana przez ówczesne Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej na stanowisko specjalisty w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Wieloletni sekretarz Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Rehabilitacji. W latach 1960-1996 pracowała w Katedrze i Klinice Medycyny Rehabilitacyjnej AM w Poznaniu. Kierownik Kliniki Rehabilitacji AM w Poznaniu w latach 1978-1996. Pracownik naukowy AWF w Poznaniu. Już podczas studiów na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego była asystentem prof. Eugeniusza Piaseckiego w Studium Wychowania Fizycznego, gdzie poznała metody gimnastyki leczniczej. Uczestniczyła w pracach szkoleniowych personelu oraz metod rehabilitacji

podczas epidemii polio w Polsce w 1951 roku. W czasie epidemii była kierownikiem Ambulatorium Ortopedycznego po Chorobie Heinego-Mediny przy Centralnej Wojewódzkiej Poradni Ochrony Macierzyństwa i Zdrowia Dziecka w Poznaniu. Potem także zajmowała się opracowywaniem programu rehabilitacji w Polsce, programów specjalizacji z rehabilitacji dla lekarzy i fizjoterapeutów, nauczania podstawowego studentów akademii medycznych i akademii wychowania fizycznego. Pełniła funkcje konsultanta wojewódzkiego oraz konsultanta krajowego ds. rehabilitacji. Od 1956 roku zaangażowana w prace PAN – pełniła funkcję sekretarza w zespole problemowym „Badania nad fizjologicznymi i społecznymi podstawami rehabilitacji”. W latach 1965-1988 sekretarz Komisji Rehabilitacji i Terapii Doświadczalnej, od 1988 roku przewodnicząca Komitetu Rehabilitacji przy Wydziale VI PAN. Była doradcą ds. rehabilitacji WHO. Członek założyciel PTReh. Była członkiem licznych towarzystw naukowych.

Profesor K. Milanowska była współtwórcą i pierwszym rektorem (do roku 2015) Wyższej Szkoły Edukacji i Terapii, która powstała jako pierwsza niepubliczna uczelnia wyższa w Poznaniu kształcąca fizjoterapeutów, a została utworzona w lutym 2005 roku. W czerwcu 2015 roku Profesor stała się patronką tej Uczelni. Opublikowała ponad 200 prac naukowych, w tym 38 książek. Była laureatem nagród państwowych i uczelnianych. Wyróżniona przez Międzynarodowe Centrum Biograficzne w Cambridge tytułem Kobiety Roku 2000/2001 za zasługi w dziedzinie medycyny. Jeszcze w latach 80. prof. K. Milanowska nawiązała kontakty z przyjeżdżającymi do Instytutu Ortopedii i Rehabilitacji w Poznaniu z pomocą charytatywną członkami ruchu Lion's International ze Szwecji. 9 marca 1991 roku założyła Lion's Club Poznań Patria. Był to pierwszy żeński klub Lion's w Polsce, a zarazem w pierwszy w Europie Środkowo-Wschodniej.

Wielokrotnie odznaczana i nagradzana. Pięciokrotne indywidualne nagrody Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, dwukrotnie indywidualna nagroda przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu, medal okolicznościowy „Twórcy Polskiej Rehabilitacji”, „Medal Honorowy 2000 Nowego Milenium” za działalność na rzecz ludzkości świata przyznany przez Amerykański Instytut Biograficzny, Medal im. Jędrzeja Śniadeckiego przyznany przez PAN w 2003 roku za szczególne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne w dziedzinie rehabilitacji oraz popularyzację osiągnięć polskiej szkoły

rehabilitacji w kraju i na świecie, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, odznaczenie „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”.

Założycielka i członkini Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, członkini zarządu Komisji Medycznej Międzynarodowego Towarzystwa Rehabilitacji, członkini zarządu i przedstawicielka Polski w Międzynarodowym Towarzystwie Medycyny Rehabilitacyjnej, członkini zarządu Europejskiej Federacji do Badań Naukowych w Rehabilitacji.

Prof. dr hab. n. med. Stanisław Grochmal (13.04.1911-17.04.1995), specjalista neurologii, rehabilitacji, fizjologii, medycyny sportowej; doktorat w 1937, habilitacja w 1962, profesura w 1968 roku.

W 1937 roku powołany do czynnej służby wojskowej. Walczył w kampanii wrześniowej jako naczelný lekarz 16 Pułku 6 Dywizji Piechoty Armii Kraków, odznaczony Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari. Podczas okupacji był oficerem Armii Krajowej, pełnił funkcję Szefa Sanitarnego Inspektoratu AK w Tarnowie. Za tę działalność odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi z mieczami, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej i innymi odznaczeniami bojowymi.

Jeszcze podczas studiów pracował w Katedrze Fizjologii Uniwersytetu Poznańskiego, opublikował pierwsze prace naukowe, które zostały zauważone i nagrodzone. Po zakończeniu wojny pracował jako lekarz chorób wewnętrznych. W latach 1952-1962 pracował w Klinice Chorób Nerwowych, a równocześnie był pracownikiem naukowym w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego. Zainteresowania rehabilitacją doskonalił w USA oraz w Anglii w 1957 i 1958 roku. Po powrocie kierował zakładami naukowymi Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego, w latach 1965-1968 był rektorem tej uczelni. Nadal prowadził prace naukowe dotyczące neurorehabilitacji, neuropsychiatrii, fizjologii ruchu i rehabilitacji w Klinice Neurologicznej AM w Krakowie. Autor ponad 200 prac

naukowych, monografii oraz podręczników o wysokiej wartości i nowatorskich koncepcji naukowych.

Za pracę naukową otrzymał liczne odznaczenia i nagrody resortowe oraz od towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych.

Profesor prowadził także szeroką działalność społeczną w licznych stowarzyszeniach, związkach i fundacjach. Miał szerokie zainteresowania humanistyczne. Jest autorem interesujących wierszy, pozostawił ciekawe prace malarskie. Zawsze był człowiekiem skromnym, ale dystygowanym i do końca życia intelektualnie aktywnym.

Prof. dr hab. n. med. Jan Roman Haftek (8.11.1928-9.12.2015), doktor *honoris causa* WAM w Łodzi, specjalista neurochirurgii i rehabilitacji; doktorat w 1963, habilitacja w 1970, profesura nadzwyczajna w 1978, profesura zwyczajna w 1987 roku.

Po ukończeniu Gimnazjum i Liceum im. Władysława Jagiełły w Przeworsku i zdaniu egzaminów rozpoczął studia medyczne na Uniwersytecie Warszawskim w 1947 roku. Dyplom lekarza uzyskał w 1952 roku. Pracę na uczelni medycznej rozpoczął już w czasie studiów. Po ukończeniu uczelni był młodszym asystentem najpierw w Katedrze Anatomii (1950-1953); był asystentem w Klinice Neurochirurgii, potem adiunktem w Klinice Rehabilitacji AM w Warszawie. Kierownik Kliniki Neurochirurgii WAM w Łodzi (1970-1982). W Centrum Rehabilitacji w Konstancinie był ordynatorem oddziału i dyrektorem Centrum (1982-1990). Pełnił funkcję przewodniczącego Krajowego Zespołu ds. Rehabilitacji. Członek Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN od 1999 roku, członek Komitetu Nauk Neurologicznych PAN, przewodniczący Komisji Urazów Układu Nerwowego.

Na posiedzeniu Krajowego Zespołu Specjalistycznego w marcu 1989 roku jako przewodniczący wystąpił z wnioskiem o powołanie PTReh. Wniosek został przyjęty i 14 grudnia 1989 roku na kolejnym posiedzeniu w Centrum Rehabilitacji w Konstancinie odbyło się zebranie założycielskie – przyjęto statut oraz dokonano wyboru władz: pierwszym prezesem został prof. Jan Haftek.

Profesor jest autorem ponad 100 publikacji naukowych dotyczących mechanizmów uszkodzenia nerwów obwodowych, regeneracji nerwów obwodowych, urazów mózgu i rdzenia kręgowego oraz neuroprotekcji rdzenia kręgowego. Jako neurochirurg wykonał liczne zabiegi operacyjne nerwów obwodowych i splotów nerwowych, zajmował się chirurgią kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz rehabilitacją chorych po uszkodzeniach obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego.

Jednym z największych osiągnięć Profesora było postawienie w Polsce na wysokim poziomie chirurgii nerwów obwodowych, w tym także przeszczepów, oraz chirurgii kręgosłupa. Pierwszy w Polsce, 40 lat temu, dokonał dojścia przedniego w pewnych operacjach kręgosłupa w odcinku szyjnym.

Profesor był zapalonym myśliwym, lubił poezję i muzykę poważną.

Od 2004 roku pracował w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu. Otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień w tym: Gold Medal of Honor (Marrakesz, 2005); najwyższe wyróżnienie World Federation of Neurosurgical Societies (prof. Haftek jest pierwszym i jak dotąd jedynym Polakiem, który je otrzymał); tytuł Pioneer of Hand Surgery, najwyższe wyróżnienie Międzynarodowej Federacji Towarzystw Chirurgii Ręki (Sydney, 2007; tytuł ten otrzymało trzech polskich chirurgów); honorowe członkostwo Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów (1999), a także dyplom „Zasłużonemu” nadany przez PTL (2005) oraz Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1989). W roku 1999 WAM w Łodzi przyznała Profesorowi doktorat *honoris causa*.

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Edward Kiwerski, (ur. 24.06.1937), specjalista ortopedii i rehabilitacji; doktorat w 1971, habilitacja w 1975, profesura w 1984 roku.

Studia na wydziale lekarskim ukończył w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie w 1963 roku; pracę rozpoczął już na studiach początkowo jako laborant, zastępca asystenta w Zakładzie Anatomii Prawidłowej PAM (1954-1962). Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Warszawie jako asystent Zakładu Anatomii Patologicznej Instytutu Matki i Dziecka, (1962-1964); staż lekarski po studiach odbył w Szpitalu Czerniakowskim (1963-1964). Był pracownikiem Centrum Rehabilitacji w Konstancinie od 1965 roku kolejno jako asystent, adiunkt, ordynator oddziału urazów kręgosłupa, dyrektor Centrum. W latach 1981-2007 kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie. Od roku 2007 rektor Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie, kierownik Zespołu Dydaktycznego Zakładu Rehabilitacji Działu Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego WUM. Pełnił funkcję konsultanta wojewódzkiego dla Mazowsza w latach 1982-2002, a od 2002 do 2008 roku był konsultantem krajowym ds. rehabilitacji. Członek założyciel PTReh. Prezes PTReh II i III kadencji (1992-1998). Autor ponad 700 prac naukowych (w tym 27 książek i podręczników) publikowanych w kraju i za granicą, dotyczących problemów kompleksowej rehabilitacji w urazach i schorzeniach obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego, diagnostyki w urazach rdzenia kręgowego, nerwów obwodowych i splotu ramiennego, zastosowania funkcjonalnej elektrostymulacji, kompleksowego leczenia schorzeń kręgosłupa. Wykonał ponad 4500 zabiegów operacyjnych na kręgosłupie, rdzeniu i nerwach obwodowych. Ma duże osiągnięcia dydaktyczne jako promotor prac doktorskich (27) i habilitacyjnych (4), magisterskich (130), licencjackich (220), kierownik specjalizacji (65 rehabilitacji i 17 ortopedii), autor wniosków i recenzji. Przewodniczący Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, członek Komitetu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN. Członek wielu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych, wiceprzewodniczący Polskiego

Towarzystwa Inżynierii Biomedycznej (od roku 2010); ekspert Narodowego Centrum Nauki (od roku 2011).

Wyróżniony złotą odznaką Polskiego Towarzystwa Medycyny Manualnej (2006), Expert in Medical Rehabilitation – IBC (2007), medalem „Za zasługi dla Wydziału Lekarskiego” AM w Warszawie (2008), Senior Fellow of European Board of Physical and Medical Rehabilitation (2010) – uhonorowany jako pierwszy lekarz w Polsce; Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2015); Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1979); Złotym Krzyżem Zasługi (1974); Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2010); odznaką honorową „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” (1982); odznaką honorową „Za Zasługi dla Warszawy” (1979); Medalem Pro Masovia (2013); Medalem im. Adama Grucy (1994); Złotą Odznaką Towarzystwa Walki z Kalectwem; Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii; odznaką Zasłużony dla Polskiej Ortopedii i Traumatologii (2013); Medalem 50-lecia Akademii Medycznej w Warszawie; Medalem 50-lecia Polskiej Akademii Nauk. Otrzymał nagrody ministra zdrowia I stopnia (1975 i 1982 – zespołowe, 1976, 1981, 1989 i 1994 – indywidualne); nagrodę Prezydenta Warszawy (1980); 10 nagród I i II stopnia JM Rektora.

Prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki (8.05.1929-5.01.2014), specjalista chorób wewnętrznych i rehabilitacji; doktorat w 1968, habilitacja w 1977, profesura w 1985 roku.

Egzamin maturalny zdał w 1949 roku w Gimnazjum i Liceum im. Władysława IV w Warszawie, studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu im. Karola w Pradze, uzyskując w 1958 roku dyplom lekarza. W latach 1969-1979 był stypendystą w IV Klinice Chorób Wewnętrznych AM w Warszawie pod kierunkiem prof. Zdzisława Askanasa. Potem, do roku 1979, pracował w Klinice Rehabilitacji i w Instytucie Kardiologii AM W Warszawie. W latach 1977-2000 był kierownikiem Kliniki i Zakładu

Rehabilitacji Kardiologicznej Instytutu Kardiologii w Warszawie, a od 1975 do 2000 roku pełnił funkcję lekarza naczelnego Uzdrawiska Konstancin. Jest twórcą podstaw rehabilitacji w kardiologii. Był głównym wykonawcą programu naukowo-badawczego w ramach współpracy polsko-amerykańskiej nt. rehabilitacji chorych po świeżym zawale serca; koordynatorem problemu resortowego i problemu węzłowego: choroby układu krążenia; międzynarodowym koordynatorem programów badawczych „Kompleksowa rehabilitacja i prewencja wtórna chorób układu krążenia”. Jest autorem 270 publikacji naukowych dotyczących problemów klinicznych, zagadnień prewencji wtórnej i różnych aspektów rehabilitacji w kardiologii na wszystkich etapach – szpitalnym, poszpitalnym i ambulatoryjnym. Promotor czterech doktoratów. Był członkiem krajowych zespołów specjalistycznych rehabilitacji i kardiologii.

Był wykładowcą wielu uczelni, w tym Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu (2003-2012) oraz AWF w Warszawie. Po przejściu na emeryturę w 2000 roku pozostał pracownikiem naukowym w Instytucie Kardiologii w Warszawie, na Wydziale Rehabilitacji AWF w Warszawie oraz w Olsztyńskiej Szkole Wyższej. Członek założyciel PTReh i zastępca prezesa w czasie kilku kadencji. Był członkiem komitetów PAN ds. Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej oraz Nauk o Kulturze Fizycznej. Członek Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Przewodniczący Komisji Rehabilitacji Towarzystwa Internistów Polskich, członek Europejskiej Federacji Towarzystwa Kardiologicznego, członek honorowy towarzystw: Czechosłowackiego Towarzystwa Kardiologicznego im. J. E. Purkyniego, Słowackiego Towarzystwa Kardiologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Skwarcz (13.08.1930-25.03.2005), specjalista rehabilitacji oraz ortopedii i traumatologii narządów ruchu; doktorat w 1965, habilitacja w 1980, profesura w 1997 roku.

Pracując jako nauczyciel akademicki w Klinice Ortopedii AM w Lublinie, przeszedł wszystkie szczeble od asystenta do stanowiska docenta. Od 1986 roku do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego w 2000 roku był kierownikiem Katedry i Kliniki Rehabilitacji AM w Lublinie.

Autor 157 publikacji naukowych, w tym współautor 3 wydawnictw książkowych oraz 3 patentów. W pracy naukowej zajmował się szczególnie problemami patologii kręgosłupa, zwłaszcza u dzieci – leczeniem wad, chorób, zniekształceń i urazów. Prowadził kompleksowe leczenie bocznych skrzywień kręgosłupa, operacyjne i zachowawcze. Aktywny w działalności społecznej na rzecz dzieci niepełnosprawnych, członek Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Członek Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem. Członek Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego, pełnił funkcje sekretarza oraz prezesa Oddziału Wojewódzkiego w Lublinie. Członek założyciel PTReh, wieloletni przewodniczący Oddziału Lubelskiego PTReh, członek Zarządu Głównego PTReh podczas kilku kadencji, pełnił funkcję przewodniczącego sądu koleżeńkiego. Członek Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN. Członek European Spinal Deformities Society od 1993 roku. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Odznaczany i nagradzany za działalność społeczną i naukową.

Dr n. med. Bogumił Przeździak
(ur. 15.05.1934), specjalista pediatrii,
rehabilitacji i organizacji ochrony zdrowia;
doktorat w 1970 roku.

Egzamin maturalny zdał w Gimnazjum i Liceum im. Władysława IV w Warszawie w 1952 roku, ukończył studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku w 1958 roku, potem podjął pracę w Sanatorium Usprawniania Leczniczego w Gdańsku, gdzie stanowisko ordynatora pełnił wówczas dr Kazimierz Szawłowski. Od 1970 roku do czasu przejścia na emeryturę w 1999 roku był dyrektorem Gdańskiego Centrum Rehabilitacji, potem do 2009 roku dyrektorem Zakładu Ortopedycznego w Gdańsku.

Opublikował ponad 55 prac naukowych z różnych dziedzin klinicznych rehabilitacji i organizacji ochrony zdrowia. Jest autorem 2 oraz współautorem 3 podręczników rehabilitacji. Pełnił funkcję konsultanta wojewódzkiego ds. rehabilitacji w Koszalinie (1977-1997) i w Gdańsku (1983-1999) oraz konsultanta regionalnego (1995-2000).

Prowadził czynną działalność dydaktyczną jako kierownik specjalizacji lekarzy i magistrów fizjoterapii, wykładowca w Akademii Medycznej (potem Gdański Uniwersytet Medyczny) i w AWF-iS w Gdańsku. Zajmował się organizacją placówek rehabilitacyjnych i szkoleniem pracowników na terenie dawnych województw koszalińskiego, słupskiego, elbląskiego i gdańskiego. Opracowywał programy dla placówek rehabilitacyjnych oraz opiniował projekty budowy obiektów służby zdrowia, zwłaszcza rehabilitacji. Działał w instytucjach samorządowych Gdańska.

Aktywnie działa na rzecz osób niepełnosprawnych w różnych stowarzyszeniach, m.in. w Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem był członkiem zarządu głównego, zarządu wojewódzkiego w Gdańsku, przewodniczącym zarządu wojewódzkiego dwóch kadencji.

Członek założyciel PTReh. Z przerwami w kadencjach jest członkiem zarządu głównego, w czasie dwóch kadencji był przewodniczącym Oddziału Pomorskiego PTReh. Pełni funkcję przewodniczącego Sekcji Historycznej PTReh. Odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaczeniami resortowymi.

Dr n. med. Leonard Januszko (26.05.1938-20.07.2023), specjalista neurologii, rehabilitacji oraz organizacji ochrony zdrowia; doktorat w 1979 roku.

Absolwent Wydziału Lekarskiego AM w Białymstoku. Odbывał staże specjalizacyjne w kraju i zagranicą, m.in. w Brukseli, Toronto, Detroit. Od 1971 roku był członkiem Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Rehabilitacji. Pełnił funkcję konsultanta wojewódzkiego ds. rehabilitacji. Autor 31 publikacji naukowych. Był organizatorem oddziałów rehabilitacyjnych w Giżycku, Olsztynie, Szpitalu MSWiA, Ełku, Bartoszycach, Węgorzewie, Morągu i Działdowie oraz Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego w Górowie Iławeckim i Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce. Prowadził szkolenia dla fachowego personelu rehabilitacji w województwie warmińsko-mazurskim oraz dla lekarzy w Mongolii w 1986 roku jako ekspert WHO. Był kierownikiem specjalizacji 32 lekarzy i magistrów rehabilitacji. Zorganizował pięć zjazdów naukowych. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem od 1965 roku, prezesem Oddziału Wojewódzkiego TWK, a także członkiem Rehabilitation International i dziekanem Wydziału Fizjoterapii Olsztyńskiej Szkoły Wyższej. Członek założyciel PTReh. Przewodniczył Komitetowi Organizacyjnemu V Sympozjum PTReh w 1996 roku.

Za wieloletnią pracę lekarską L. Januszko został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, nagrodzony przez wojewodę białostockiego za pracę doktorską. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego w 2016 roku odznaczyło go tytułem Ambassador SM. Był aktywnym

działaczem środowiska medycznego, w tym w Ośrodku Historii Warmińsko-Mazurskiej Medycyny.

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek (ur. 10.03.1942), specjalista neurologii i rehabilitacji; doktorat w 1971, habilitacja w 1995, profesura w 2007 roku.

Po ukończeniu I Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze-Rokietnicy, które ukończył w 1966 roku. Członek założyciel PTReh, prezes IV i V kadencji PTReh w latach 1998-2004. Dziekan Wydziału Medycznego Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego, zastępca kierownika Katedry Fizjoterapii w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu. Członek Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN od 1997 roku, przewodniczący Komisji Rehabilitacji Medycznej tego Komitetu od 2003 roku. Konsultant krajowy ds. rehabilitacji w latach 2000-2002. Członek Zespołu Ekspertów Narodowego Programu Profilaktyki i Leczenia Udaru Mózgu. Ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Od 2002 roku wojewódzki konsultant ds. rehabilitacji w Rzeszowie.

W latach 1964-1973 pracował w Śląskiej Akademii Medycznej, pełniąc funkcję asystenta w Zakładzie Anatomii. W latach 1966-1970 pracował jako lekarz w tarnogórskim pogotowiu ratunkowym, zaś w roku 1976 związał swoje losy z Górniczym Centrum Rehabilitacji Leczniczej i Zawodowej „Repty” (Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. gen. J. Ziętka). W okresie 1976-1983 był ordynatorem oddziału rehabilitacji schorzeń układu nerwowego, a w latach 1981-1982 dyrektorem Centrum „Repty”. W okresie przełomu sierpniowego roku 1980 był inicjatorem utworzenia pierwszego w zakładzie opieki zdrowotnej na Śląsku Komitetu Założycielskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”.

W wyniku działań represyjnych ówczesnych władz został zwolniony z pracy w szpitalu na początku roku 1983. Przeniósł się wraz z rodziną do Rzeszowa. Tworzył od podstaw oddziały rehabilitacji w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym, a następnie w Szpitalu Wojewódzkim. W latach 1990-1994 pełnił funkcję dyrektora tej placówki.

Autor ponad 230 prac naukowych, redaktor podręcznika *Rehabilitacja medyczna* (Urban&Partner, 2003). Redaktor naukowy publikacji „Zamojskie Studia i Materiały”. Za pracę zawodową, organizacyjną i społeczną otrzymał wiele wyróżnień i odznaczeń m.in. Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż za Zasługi dla ZHP, Złotą Odznakę AZS, odznaczenia i nagrody resortowe. Z okazji 25-lecia NSZZ „Solidarność” został wyróżniony Złotym Medalem Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”.

Dr n. med. Mieczysław Kowalski
(23.09.1928-8.04.2015), specjalista
ortopedii, traumatologii i rehabilitacji
medycznej, pediatra.

Urodził się w Warszawie i jako harcerz brał udział w Powstaniu Warszawskim. Od października 1944 do kwietnia 1945 więziony w obozach koncentracyjnych Gross-Rosen i Dora. Po wojnie ukończył liceum Rejtana w Warszawie i rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu we Wrocławiu. W trakcie studiów przeniósł się do Warszawy (studiował na Wydziale Pediatrycznym) i w 1955 roku otrzymał dyplom lekarza. W okresie 1953-1955 był wolontariuszem na etacie felczera w Oddziale Chirurgiczno-Urazowym Szpitala Miejskiego nr 1 w Warszawie. Po studiach pracę zaczął także w Szpitalu Miejskim nr 1 w Warszawie. W latach 1957-1964 pracował w Oddziale Chirurgiczno-Urazowym Szpitala Miejskiego nr 8 w Warszawie. Do 1963 roku pracował pod kierownictwem prof. Zygmunta Ambrosa. W 1956 roku pracował we Francji, stypendysta Ministerstwa Spraw Zagranicznych Francji. W roku 1964 pracował jako lekarz kontraktowy w Algierii.

W 1965 roku rozpoczął pracę w STOCER, obejmując funkcję ordynatora Oddziału Dziecięcego. W 1966 roku był stypendystą we Francji w zakresie ortopedii dzieci. Od 1967 roku rozpoczął też pracę w Klinice Rehabilitacji AM w Warszawie, która była rozwinięta na bazie STOCER. W latach 1970-1971 był na stażu naukowym w szpitalu Calota w Berck Plage we Francji pod opieką prof. Jeana Cauchoix. Po powrocie z Francji dr M. Kowalski wprowadził w STOCER w leczeniu dysplazji bioder u dzieci technikę operacyjną według Saltera. W latach 1977-1980 pracował jako ordynator i konsultant Oddziału Ortopedyczno-Urazowego w szpitalu w Trypolisie (Libia). Po powrocie do Polski powrócił do pracy w STOCER, zostając ordynatorem oddziału ortopedii. W latach 1985-1999 zorganizował i został kierownikiem Kliniki Ortopedii i Rehabilitacji Dzieci Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie. Klinika stworzona została na bazie łóżek Oddziału Dzieci w Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mariana Weissa w Konstancinie-Jeziornie. W latach 1992-1999 dyrektor ds. medycznych STOCER; w latach 1965-1975 doradca Departamentu Opieki Zdrowotnej i Rehabilitacji Ministerstwa Zdrowia, konsultant w Instytucie Hematologii; od 1983 do 1991 członek Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Rehabilitacji.

Aktywny członek Polskiego Towarzystwa Ortopedii i Traumatologii, wybierany do zarządu głównego PTOiTr, (skarbnik, przewodniczący komisji rewizyjnej), sekretarz Warszawskiego Zarządu Wojewódzkiego PTOiTr. Od roku 1989 był członkiem PTReh, w którym w I i II kadencji zarządu głównego pełnił funkcję sekretarza.

Autor ponad 70 publikacji, w tym współautor podręcznika *Schorzenia i urazy kręgosłupa*, (PZWL, 1997, 2001 – wznowienie); autor rozdziałów w podręczniku *Rehabilitacja medyczna*, (red. J. Kiwerski, PZWL 2005). Otrzymał liczne nagrody resortowe, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Syrenki Warszawskiej.

Prof. dr hab. n. o kult. fiz. Aleksander Jan Ronikier, hr.* z Korytnicy herbu Gryf (13.02.1942-4.10.2023), specjalista rehabilitacji i fizjologii człowieka; doktorat w 1972, habilitacja w 1983, profesura w 1992 roku.

Ukończył w roku 1963 AWF ze specjalizacją rehabilitacja, a w roku 1971 UMCS w Lublinie ze specjalizacją fizjologia człowieka.

Od 1963 roku był pracownikiem akademickim AWF w Warszawie. Pracę zawodową rozpoczął w Katedrze Anatomii i Fizjologii, w latach 1984-2002 profesor na Wydziale Rehabilitacji, od 1995 do 2009 kierownik Katedry Biologicznych Podstaw Rehabilitacji Wydziału Rehabilitacji, od 2009 roku kierownik Zakładu Fizjologii Człowieka tej Katedry. W latach 1987-1992 pełnił funkcję dziekana Wydziału Rehabilitacji.

W latach 1980-1984 profesor Fizjologii i Wychowania Zdrowotnego w Ahmadu Bello University w Zarii (Nigeria), a od 1995 do 2013 rektor Wyższej Szkoły Turystyki i Rekreacji im. Mieczysława Orłowicza w Warszawie (obecnie Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji w Warszawie).

Należał do wielu towarzystw naukowych i organizacji zawodowych, głównie w zakresie sportu i rekreacji, w tym do: Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej, Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN, Prezydium Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Komitetu Wykonawczego ENGSO (European Non-Governmental Sports Organisation) w latach 1994-2000, Komisji „Sport w Unii Europejskiej” EOC (European Olympic Committees), Zespołu CAFDIS Unii Europejskiej (Concerted Action in the Fight Against Doping in Sport), Komitetu Wykonawczego FISU (International University Sport Federation) w latach 1988-1995.

Ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej Ministerstwa Edukacji i Sportu w latach 2000-2005. W latach 1994-1998 pełnił funkcję wiceprezesa Polskiego Związku Koszykówki, a od roku 1997 wiceprezesa Polskiego Komitetu

Olimpijskiego. Od roku 2002 ekspert Ministerstwa Zdrowia do spraw programów i planów nauczania na kierunkach fizjoterapii. Członek redakcji czasopism: „Fizjoterapia”, „Medycyna Sportowa”, „Wychowanie Fizyczne i Sport”. W okresie 1989-2013 był redaktorem naukowym „Postępów Rehabilitacji” w zarządzie głównym PTReh, pełnił później inne funkcje w Zarządzie. Członek założyciel PTReh.

W dorobku naukowym i metodycznym ma ponad 60 publikacji, w tym 4 podręczniki akademickie. Recenzent licznych projektów badawczych Komitetu Badań Naukowych, prac doktorskich i habilitacyjnych oraz nominacji profesorskich.

Poza karierą naukową był aktywnym sportowcem, potem działaczem sportowym. Mistrz Polski w koszykówce juniorów w 1963 roku i seniorów w 1967 roku, członek kadry narodowej w tej dyscyplinie sportu.

* tytuł hrabiowski *Sacri Imperii Romani* został przyznany Ronikierom w roku 1596, powtórzony w Austrii 18 marca 1783, i w Rosji 8 marca 1850

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Seyfried (27.07.1922-5.01.2009), doktor *honoris causa* AWF w Warszawie; doktorat w 1950, habilitacja w 1970, profesura w 1980 roku.

Uczeń prof. Wiktora Degi, jeden ze współtwórców polskiej szkoły rehabilitacji. Zajmował się m.in. opracowaniem oryginalnej metodyki oceny zmian patologicznych w obrębie układu ruchu, mechanizmami umożliwiającymi kompensację istniejących dysfunkcji, określeniem czynników determinujących wyniki rehabilitacji kompleksowej, zasadami rehabilitacji zawodowej, zagadnieniami poprawy funkcji ręki reumatoidalnej, fizjoterapią dzieci z chorobami nerwowo-mięśniowymi.

Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego z roku 1949. Od 1984 roku nauczyciel akademicki w AWF Józefa Piłsudskiego w Warszawie, pierwszy dziekan Wydziału Rehabilitacji tejże Uczelni (1984-1987), wieloletni

kierownik Katedry Rehabilitacji, członek Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN (2003-2007). Założyciel Ośrodka Rehabilitacji w Połczynie Zdrój (1953), a także Sanatorium Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego w Zagórzu koło Warszawy (1954). W 1962 roku utworzył Zakład Rehabilitacji w Instytucie Reumatologii w Warszawie (na stanowisku kierownika do roku 1984). W 1963 roku został powołany na stanowisko Eksperta ds. Rehabilitacji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Przez dwa lata kierował międzynarodową ekipą WHO w Algierii, ekspert w Biurze Regionalnym WHO Południowo-Wschodnim na terenie Indii i Cejlonu, a także w Biurze Regionalnym WHO Zachodni Pacyfik.

Za zasługi w dziedzinie leczenia polio został mu przyznany przez WHO Certificate of Appreciation – zasłużony w leczeniu polio w Polsce i w Europie. Jego badania naukowe dały podwaliny pod nowoczesną patobiomechanikę. Opracował i wprowadził do praktyki klinicznej szereg testów czynnościowych i funkcjonalnych, które są dziś szeroko stosowane w rehabilitacji. Profesor A. Seyfried jako światowy autorytet w dziedzinie rehabilitacji współpracował z większością wydziałów medycznych na uniwersytetach europejskich. Wygłaszał wykłady na Bliskim Wschodzie i w Stanach Zjednoczonych. Gościł u siebie wiele sław światowej rehabilitacji i ortopedii (m.in. prof. Howard Rusk, prof. Adrian E. Flatt, prof. Claude Hamonet, prof. Hartwig Mathies). Współpracował z prof. Karelem Hewittem, prof. Christianem Muchą. Autor ponad 100 prac opublikowanych w polskich i angielsko-, niemiecko- i francuskojęzycznych czasopismach, a także rozdziałów w podręcznikach (m.in. *Rehabilitacja medyczna, Choroby reumatyczne, Zarys reumatologii, Choroby narządu ruchu, Reumatologie: Heutiger Stand und Zukunftsperspektiven, Rehabilitation nach orthopaedisch-chirurgischen Eingriffen bei Cox-und Gonarthrose, Rheumatologie, Reumatologie-Entzündliche Gelenk- und Wirbelsaulen-erkrankungen*). Wychował i wykształcił wielu znakomitych fizjoterapeutów. Ceniony i szanowany przez studentów i współpracowników za swój profesjonalizm, serce i zaangażowanie. Zaliczał się do nestorów polskiej rehabilitacji.

Uczestnik Powstania Warszawskiego, pseudonim Bąbel.

Lek. Dobrochna Śniegocka
(27.05.1927-12.04.2015), specjalista
w ortopedii i rehabilitacji narządu ruchu.

Studiowała na Wydziale Lekarskim UMCS w Lublinie (następnie AM w Lublinie), w roku 1953 otrzymała dyplom AM w Szczecinie; od 1953 roku asystent Oddziału Ortopedyczno-Urazowego w Bydgoszczy, od 1959 zastępca ordynatora Oddziału Ortopedyczno-Urazowego dla Dzieci; w latach 1962-1988 organizator i kierownik Oddziału Rehabilitacji Szpitala im.

dr A. Jurasza w Bydgoszczy; w latach 1972-1974 kierownik Poradni Zaopatrzenia Ortopedycznego w Bydgoszczy, pracownik Przychodni Rehabilitacyjnej Wad Postawy przy Poradni Sportowo-Lekarskiej w Bydgoszczy; w latach 1972-1976 wykładowca Wydziału Terapii Zajęciowej Medycznego Studium Zawodowego w Toruniu; w latach 1974-1978 inicjatorka utworzenia i wykładowca Studium Fizjoterapii przy Medycznym Studium Zawodowym w Bydgoszczy; w latach 1989-2002 organizator i kierownik Zakładu Rehabilitacji w Wojewódzkim Szpitalu Dziecięcym w Bydgoszczy; od 1989 roku inicjatorka i stały wykładowca Szkoły Masażu w Ośrodku Rehabilitacji i Szkolenia Zawodowego Polskiego Związku Niewidomych w Bydgoszczy; w roku 1990 inicjatorka utworzenia, a do 1996 roku pierwszy prezes Oddziału Bydgoskiego PReh. Kierownik specjalizacji w zakresie rehabilitacji 23 lekarzy, promotor ponad 20 magistrów wychowania fizycznego na I i II st. rehabilitacji ruchowej oraz wychowawca wielu fizjoterapeutów; inicjatorka powstania rehabilitacji onkologicznej i kardiologicznej w Bydgoszczy. Jest autorem i współautorką 8 pionierskich prac naukowych ogłoszonych drukiem nt. nerwów obwodowych, zagadnień onkologicznych i zabiegów fizykalnych w różnych schorzeniach, m.in. w hemofilii. Wyróżniona odznaką Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia, odznaką honorową Za Zasługi dla Miasta Bydgoszczy, odznaką honorową Za Zasługi dla Województwa Bydgoskiego, Złotym Krzyżem Zasługi.

Dr n. med. Maciej Czarnecki
(6.08.1932-25.02.2019), specjalista
chirurgii i rehabilitacji medycznej.

Studia na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej rozpoczął w roku 1951, dyplom lekarza uzyskał w 1957 i w tym samym roku podjął pracę w szpitalu Kowarach, gdzie uzyskał specjalizację z chirurgii ogólnej, zajmował stanowisko ordynatora oddziału (1961-1966) i równocześnie dyrektora szpitala. W latach 1966-1976 ordynator Oddziału Chirurgii Szpitala w Hrubieszowie. W roku 1974 uzyskał specjalizację z zakresu rehabilitacji medycznej, w roku 1976 rozpoczął pracę w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Radomiu. Organizował i tworzył zręby rehabilitacji na ziemi radomskiej. W 1985 roku dzięki jego staraniom powstał jedyny w ówczesnym województwie radomskim oddział rehabilitacji, którego był ordynatorem w latach 1985-1999. Utworzył Poradnię, a następnie Oddział Rehabilitacji w Szpitalu Rejonowym w Pionkach. Członek założyciel PTReh. Pierwszy przewodniczący sądu koleżeńskiego PTReh, następnie członek zarządu głównego. Współtwórca statutu PTReh. Wielokrotnie uhonorowany odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Dr hab. n. med. Ryszard Kinałski,
prof. nadzw. (27.02.1929-22.02.2023),
specjalista neurologii i rehabilitacji;
doktorat w 1969, habilitacja w 1979,
profesura nadzwyczajna w 2000 roku.

Urodził się we Lwowie, gdzie ukończył szkołę powszechną i rozpoczął średnią; naukę kontynuował na tajnych kompletach, maturę uzyskał w 1946 roku, został też przyjęty na Wydział Lekarski Uniwersytetu we Lwowie, wówczas

już im. Iwana Franko. W listopadzie 1946 roku w ramach ekspatriacji trafił do Wrocławia. Po egzaminie uzupełniającym lwowską maturę odbył 3-letnie studia wyższe w Studium Wychowania Fizycznego Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wrocławskiego (od 1948 roku Studium stało się Wyższą Szkołą Wychowania Fizycznego).

W 1950 roku zamieszkał w Białymstoku, gdzie był organizatorem i pierwszym kierownikiem oraz wykładowcą w Studium Wychowania Fizycznego AMB. W tym czasie zorganizował AZS w Białymstoku, którego został pierwszym prezesem, jak też trenerem narciarskim.

Równolegle w latach 1950-1955 studiował na Wydziale Lekarskim AMB, uzyskując dyplom lekarza nr 74/56 wśród absolwentów pierwszego rocznika Akademii. W latach 1956-1961 pracował jako asystent w Oddziale Neurologii Wojewódzkiego Szpitala im. J. Śniadeckiego w Białymstoku, który stanowił bazę Kliniki Chorób Nerwowych AMB. W 1959 roku został specjalistą I stopnia w zakresie neurologii.

Był organizatorem Oddziału Rehabilitacji Leczniczej tego Szpitala, który stał się wówczas pierwszą w Polsce placówką tego typu na szczeblu wojewódzkim. W latach 1963-1995, po uzyskaniu II stopnia specjalizacji w zakresie rehabilitacji, pełnił funkcję ordynatora tego oddziału, który pod jego kierownictwem reprezentował wkrótce wysoki poziom pod względem leczenia, dydaktyki i pracy naukowej.

W latach 1983-1995 prowadził przedmiot rehabilitacja w ramach Zespołu Nauczania Klinicznego AMB. Od 1967 roku był specjalistą wojewódzkim ds. rehabilitacji dla województw białostockiego i suwalskiego. Prawie wszystkie powstające w tym czasie zakłady rehabilitacji i fizykoterapii w Białymstoku i województwie zostały zorganizowane przy udziale doc. R. Kinałskiego.

Do najbardziej spektakularnych jego osiągnięć należała organizacja rehabilitacji w latach 1978-1979 w Mongolii (głównie w Ułan Bator) oraz prowadzenie tam kursu z ramienia WHO. Od 1988 roku był członkiem Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej PAN. W latach 1998-2005 był kierownikiem Katedry i Zakładu Neurofizjologii Klinicznej UMK, Collegium Medicum w Bydgoszczy. Od 2005 roku pełnił też dydaktyczno-naukowe funkcje w zakresie neurofizjologii klinicznej i fizjoterapii w Wyższej Szkole Ochrony Zdrowia w Białymstoku.

Opublikował ponad 200 doniesień naukowych z zakresu rehabilitacji medycznej i neurofizjologii klinicznej, jest też autorem podręczników i rozdziałów w książkach z tego zakresu. Wśród licznych odznaczeń państwowych, resortowych i regionalnych, którymi go wyróżniono, w szczególny sposób cenił Medal prof. Wiktora Degi.

Dr n. med. Marek Krasuski (ur. 13.03.1952), specjalista chirurgii urazowo-ortopedycznej oraz rehabilitacji; doktorat w 1993 roku.

Absolwent Wydziału lekarskiego PAM w Szczecinie i Podyplomowego Studium Doskonalenia Dydaktycznego AM w Warszawie. W 2015 roku uzyskał godność Fellow of the European Board of PRM (FEBPRM). Od 1978 roku asystent w STOCER, zajmował stanowiska zastępcy ordynatora i ordynatora, potem adiunkt Kliniki Rehabilitacji AM w Warszawie.

W latach 2008-2014 pełnił funkcję kierownika Kliniki Rehabilitacji WUM.

W okresie 1999-2007 sekretarz naukowy Komitetu Rehabilitacji, Integracji Społecznej i Kultury Fizycznej PAN. Od 2002 do 2008 roku konsultant regionu Mazowsze w dziedzinie rehabilitacji medycznej, a w latach 2008-2011 konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Aktywny członek PTReh od chwili jego powstania, członek założyciel. Pełnił wiele funkcji w zarządzie głównym PTReh – przez dwie kadencje jego prezes.

Jest członkiem komitetów redakcyjnych „Postępów Rehabilitacji”, „Ortopedii Traumatologii i Rehabilitacji”. Brał udział w 9 programach naukowych z zakresu schorzeń kręgosłupa, osteoporozy i innych schorzeń narządu ruchu. Jest autorem lub współautorem nowych metod leczenia operacyjnego i zachowawczego kręgosłupa i nerwów obwodowych, diagnostyki oraz wytycznych w sprawie organizacji i postępowania w rehabilitacji.

Autor i współautor ponad 200 prac opublikowanych w fachowych pismach polskich i zagranicznych; wygłosił ponad 150 referatów, w tym kilkanaście na zaproszenie na kongresach polskich i zagranicznych. Referaty i prace głównie z zakresu ortopedii i rehabilitacji. Współautor 2 podręczników oraz autor rozdziałów w 5 podręcznikach. Współautor skryptu dla studentów z zakresu rehabilitacji. Autor 2 poradników dla pacjentów. Ekspert AOTM i Ministerstwa Zdrowia w zakresie rehabilitacji medycznej. Kierownik naukowy, organizator i wykładowca kursów specjalizacyjnych CMKP dla lekarzy. W latach 2002-2007 uczestnik 4 międzynarodowych badań klinicznych. Członek European Society of Physical and Rehabilitation Medicine.

Odnaczony Medalem Edukacji Narodowej, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką Jubileuszową 25-lecia PTReh. Wyróżniony nagrodą zespołową Ministra Zdrowia za opracowanie podręcznika *Schorzenia i urazy kręgosłupa* (1998) oraz nagrodą naukową zespołową drugiego stopnia przyznaną przez Rektora Akademii Medycznej w Warszawie za podręcznik *Rehabilitacja medyczna* (2006). Kilka nagród kongresowych (PTOiTr, PTReh).

Prof. dr hab. n. med. Aleksander Kabsch
(ur. 21.01.1928), specjalista ortopedii
i rehabilitacji medycznej; doktorat w 1961,
habilitacja w 1967, profesura w 1978 roku.

Ukończył AM w Poznaniu w 1952 roku. Jest autorem 186 prac oryginalnych, autorem lub współautorem 6 patentów, był promotorem 18 doktoratów. Wybrany na stanowisko rektora AWF w Poznaniu w latach 1981-1984, ale został pozbawiony tej funkcji ze względów politycznych. Kierownik Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej w latach 1968-1971. W AWF w Poznaniu był organizatorem i kierownikiem Katedry Biomechaniki (1990-2000) oraz dyrektorem Instytutu Rehabilitacji (1993-1999). Działał w szeregu instytucji naukowych: w PAN członek, potem wiceprzewodniczący Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Społecznej

(1984-1999), członek, potem przewodniczący Komitetu Ergonomii od roku 1987, a od 2007 honorowy przewodniczący. Członek założyciel PTReh, wiceprzewodniczący i członek zarządu głównego Towarzystwa. Członek założyciel Polskiego Towarzystwa Biomechaniki, był członkiem Zarządu Głównego PTB kilku kadencji, jest członkiem honorowym. Członek zwyczajny Polskiej Akademii Olimpijskiej. W Sejmie I Kadencji był ekspertem Sejmowej Komisji Młodzieży, Kultury Fizycznej i Sportu oraz ekspertem Komitetu Rady Ministrów ds. Narodowego Programu Zdrowia w latach 1992-1993. Pełnił funkcje konsultanta wojewódzkiego ds. rehabilitacji w okresie 1958-1975. Jest inicjatorem i organizatorem sportu dla osób niepełnosprawnych, współzałożycielem Wielkopolskiej Społecznej Rady Programowej ds. Osób Niepełnosprawnych, był przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Zasłużony dla Miasta Poznania, Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, Złotą Odznaką TKKF.

Prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa
(ur. 3.11.1955), specjalista rehabilitacji
medycznej; doktorat w 1998, habilitacja
w 2004, profesura nadzwyczajna w 2006,
profesura zwyczajna w 2014 roku.

Urodziła się w Łodzi i tam cały czas kształciła się począwszy od szkoły podstawowej. Studiowała na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Łodzi (1974-1981). Ukończyła Studium Podyplomowe z Informatyki dla Służby Zdrowia (Politechnika Łódzka, 1994)

oraz odbyła w latach 1992-2000 kursy doskonalące, nabywając m.in. uprawnienia w terapii manualnej, laserów w medycynie i krioterapii. Pracowała jako asystent (1981-1989), potem starszy asystent (1989-2001) w Wojewódzkiej Poradni Zaopatrzenia Ortopedycznego w Łodzi, kierownik (1989-1994) Poradni Rehabilitacyjnej ZOZ, kierownik (1994-2001) Zakładu Rehabilitacji Leczniczej

ZOZ, od 1989 do 2005 roku pracowała na kolejnych stanowiskach w Akademii Medycznej w Łodzi, a od 2005 roku kierownik Kliniki Rehabilitacji Medycznej; prodziekan ds. dydaktyki Wydziału Wojskowo-Lekarskiego na kierunku fizjoterapia (2006-2008 i 2012-2016) Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Od 2006 roku członek zespołu ekspertów Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Była promotorem 5 rozpraw doktorskich i 26 prac magisterskich. Recenzowała 3 rozprawy doktorskie i 31 prac magisterskich. Sprawowała kierownictwo specjalizacji w zakresie rehabilitacji. Prowadzi wykłady i seminaria naukowo-szkoleniowe oraz zajęcia specjalistyczne w innych uczelniach i na kursach doskonalących. Pełniła funkcję konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie rehabilitacji dla województwa łódzkiego (2013-2018). Aktywnie uczestniczy w zjazdach, kongresach, konferencjach organizowanych przez towarzystwa naukowe. Współpracuje z Instytutem Biofizyki Uniwersytetu Łódzkiego, Katedrą i Kliniką Rehabilitacji Collegium Medicum UMK w Toruniu oraz Centrum Techniki Laserowej w Warszawie. Uczestniczyła w opracowaniu *Informatora Nauki Łódzkiej 2005; Informatora Nauki Polskiej 2006; Uniwersytet Medyczny w Łodzi: skład osobowy: kadencja 2003-2006; Bibliografii publikacji pracowników Uniwersytetu Medycznego w Łodzi za lata 2002-2006; Who is who w Polsce.*

W pracy naukowej zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi mechanizmów działania w terapii czynników fizykalnych, szczególnie promieniowania laserowego i fali ultradźwiękowej. Dorobek naukowy obejmuje ponad 140 publikacji, w tym 25 pozycji stanowi oryginalne opublikowane prace twórcze zamieszczone w czasopismach medycznych krajowych i zagranicznych, 30 rozdziałów w podręcznikach, 12 prac poglądowych, współautorstwo 1 filmu naukowego oraz 95 komunikatów zjazdowych i prac poglądowych wygłoszonych na kongresach i zjazdach naukowych, w tym 15 na konferencjach międzynarodowych.

Członek PTReh od roku 1989, była przewodniczącą Oddziału Łódzkiego PTReh, pełniła funkcję prezesa zarządu głównego w latach 2010-2013 i 2013-2016, potem członek zarządu głównego. Jest członkiem Sekcji Spondyloortopedii Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego, Polskiego Towarzystwa Lekarskiego Medycyny Manualnej, Polskiego Towarzystwa Informatyki Medycznej, Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (od roku 2006); w latach 2007-2019 członek Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej

PAN. Od 2010 roku jest delegatem Naczelnej Rady Lekarskiej z rekomendacji PTReh do UEMS PRM Section & Board. Udziela się czynnie w European Academy of Rehabilitation Medicine od roku 2017, International Society of Physical and Rehabilitation Medicine od roku 2012, w Komitecie Wykonawczym ESPRM w latach 2015-2019, przewodnicząca Komitetu Informacji i Komunikacji ESPRM w latach 2015-2019, członek komisji Medycznej Polskiego Komitetu Olimpijskiego w latach 2013-2017.

Wielokrotnie nagradzana za działalność naukowo-badawczą na kongresach w kraju i zagranicą oraz nagrodzona przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego, nagrodami Naczelnej Organizacji Technicznej – zespołowa za laserowy zestaw terapeutyczny wspomagany polem magnetycznym i falą ultradźwiękową II stopnia (2002), JM Rektora UM naukowa II stopnia (2005), zespołowa I stopnia – za cykl publikacji (2005).

Dr hab. n. med. Krystyna Książpolska-Orłowska, prof. nadzw. (ur. 8.02.1951), ortopeda, specjalista rehabilitacji medycznej; doktorat w 1981, habilitacja w 2004 roku.

Od 1984 roku pracownik Instytutu Reumatologii, a od 2015 roku Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie. W latach 2009-2018 była kierowniczką Kliniki Rehabilitacji i członkiem Naukowej Rady Instytutu. Obecnie jest konsultantem w Klinice Rehabilitacji Kardiologicznej NIGRiR.

W latach 2009-2018 była zatrudniona w WUM oraz w Wyższej Szkole Rehabilitacji w Warszawie. Była członkiem Rady II Wydziału Uniwersytetu Medycznego w Warszawie.

W okresie 2011-2017 została powołana przez Ministra Zdrowia na stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Pod jej kierunkiem

powstały między innymi zespoły ds. opracowania programu modułowego z zakresie rehabilitacji medycznej oraz projekt rozporządzenia w sprawie standardów organizacyjnych postępowania medycznego w zakresie rehabilitacji leczniczej.

Przez okres pięciu lat, dwa razy w roku, prowadziła kursy atestacyjne, doskonalące oraz organizowała egzaminy specjalizacyjne w zakresie specjalizacji z rehabilitacji, skupiając wybitnych specjalistów tej dziedziny.

W trakcie pełnienia funkcji konsultanta krajowego była ekspertem powołanym przez ministra zdrowia w wielu zespołach realizujących ustawy, umowy międzynarodowe, uczestniczyła w posiedzeniach Sejmowej Komisji Zdrowia, oraz przewodniczyła zespołowi ds. opracowywania świadczeń gwarantowanych w rehabilitacji leczniczej przy AOTMiT.

Jest ekspertem w zakresie rehabilitacji powoływanym przez: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP PIB), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Narodowy Funduszu Zdrowia (NFZ).

W 2013 roku była członkiem zespołu eksperckiego opracowującego rehabilitację zawodową przy Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych Uniwersytetu Warszawskiego, w 2015 roku członkiem wielodyscyplinarnego zespołu, opracowującego zasady kompleksowej rehabilitacji (medycznej, społecznej i zawodowej) z siedzibą Centrali ZUS w Warszawie oraz od 2017 roku jest liderem części medycznej Modelu Kompleksowej Rehabilitacji mającego na celu wypracowanie i wdrożenie kompleksowej rehabilitacji umożliwiające podjęcie lub powrót do pracy (lider: PFRON, partnerzy: ZUS, CIOP PIB).

Jest ekspertem do spraw realizacji umowy między Ministerstwem Zdrowia i WHO dotyczącej wdrożenia Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) w Polsce.

Zainteresowania naukowe obejmują rehabilitację medyczną przede wszystkim w zakresie chorób reumatycznych, ale również zagadnienia związane z krioterapią, diagnostyką i leczeniem osteoporozy, termoregulacją. Jest autorem i współautorem 180 doniesień naukowych w recenzowanych czasopismach

polsko- i anglojęzycznych, autorem 20 rozdziałów w książkach oraz redaktorem naukowym dwóch pozycji książkowych w wydawnictwie PZWL.

Była powoływana do wielu komitetów naukowych i prowadzenia sesji na kongresach i sympozjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym, w których brała czynny udział, przedstawiając wyniki swoich prac w zakresie rehabilitacji medycznej.

Jest członkiem rady naukowej czasopism: „Ortopedia, Traumatologia i Rehabilitacja”, „Przegląd Medyczny” oraz „Fizjoterapia Polska i Niepełnosprawność”, jak również książek i artykułów zgłoszonych do czasopism naukowych z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii.

Była promotorem i recenzentem prac magisterskich i licencjackich w zakresie fizjoterapii dla WUM i Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie. Jest promotorem 4 rozpraw doktorskich oraz recenzentem 18 rozpraw habilitacyjnych i 19 rozpraw doktorskich z dziedziny rehabilitacji medycznej i fizjoterapii.

Prowadzi działalność w towarzystwach naukowych: PTReh (członek od 1984 roku, członek zarządu Oddziału Warszawskiego od roku 1996, w latach 1998-2001 przewodnicząca Oddziału Warszawskiego, od 2001 członek zarządu głównego), Polskie Towarzystwo Osteoartrologii, Wielodyscyplinarne Forum Osteoporotyczne, Polskie Towarzystwo Reumatologiczne, Lekarskie Towarzystwo Terapii Manualnej, Osteoarthritis Research Society International (OARSI), Komitet N-T FSNT-NOT Ergonomii, Ochrony Pracy oraz Techniki w Medycynie.

W 2016 roku otrzymała nagrodę Srebrne Pióro w czasopiśmie „Reumatologia”. W 2017 roku otrzymała statuetkę za działalność na rzecz leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji.

Otrzymała odznaczenia: Odznaka Honorowa „Za Zasługi Dla Ochrony Zdrowia”, Złoty Krzyż Zasługi.

Prof. dr n. med. Jules G. Becher, specjalista medycyny fizykalnej i rehabilitacji; doktorat w 2000, profesura w 2005 roku.

Ukończył studia na Uniwersytecie w Amsterdamie w 1978 roku, w 1985 roku uzyskał specjalizację z medycyny fizykalnej i rehabilitacji. Jest kierownikiem Katedry Rehabilitacji Medycznej Dzieci Wolnego Uniwersytetu w Amsterdamie. Specjalizuje się w zaburzeniach ośrodkowego układu nerwowego, szczególnie u dzieci, kieruje zespołem holenderskich lekarzy i fizjoterapeutów mających duże doświadczenie w leczeniu mózgowego porażenia dziecięcego. Opracował system klasyfikacji funkcji motorycznych u dzieci z MPD składający się z pięciu poziomów. Każdy z poziomów określa funkcjonalne umiejętności ruchowe dziecka w danym wieku w zależności od stopnia niezależności ruchowej, potrzeby korzystania z pomocy i sprzętu przy chodzeniu, wchodzeniu po schodach i pokonywaniu większych odległości. Zajmuje się też stosowaniem toksyny botulinowej, planowaniem wielopoziomowych operacji w celu poprawy chodu, wykorzystywaniem trójpłaszczyznowej analizy chodu do odpowiednich zabiegów operacyjnych oraz poprawy funkcji chodu po selektywnej tylnej rizotomii. Zagadnienia te przedstawił w kilkudziesięciu doniesieniach naukowych. Ma wieloletnie doświadczenie w dziedzinie programów szkoleniowych w Holandii i zagranicą. Profesor J. Becher od kilkunastu lat poprzez Fundację Wanda (Wandafonds) bierze udział w organizowanych w Polsce kursach i warsztatach dla lekarzy i fizjoterapeutów oraz dla rodziców dzieci z MPD. Kursy otrzymały w latach 2011-2013 akredytację PTReh, Polskiego Towarzystwa Neurologów Dziecięcych oraz Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego. Pomagał w zakupie wyposażenia i sprzętu medycznego dla dzieci z MPD. Brał czynny udział w sympozjach oraz kursach PTReh.

Jest członkiem gremiów naukowych, m.in. Stowarzyszenia Rehabilitacji w Holandii, Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz Analizy Ruchu u Dorosłych i Dzieci, Europejskiej Akademii Niepełnosprawności Dziecięcej,

Międzynarodowego Stowarzyszenia Protetyków i Ortotyków oraz dyrektorem do spraw leczenia MPD ISPO.

Dr n. med. Wiesława Nyka (ur. 30.05.1946), specjalista rehabilitacji medycznej; doktorat w 1979 roku.

Urodziła się w Toruniu, gdzie ukończyła szkołę podstawową. Następnie uczęszczała do I Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku. Studia medyczne odbyła w Akademii Medycznej w Gdańsku, na Wydziale Lekarskim, które ukończyła z wyróżnieniem w 1969 roku, zdobywając dyplom lekarza. Po stażu podyplomowym oraz kierunkowym stażu pediatrycznym (1969-1971), w 1971 roku rozpoczęła specjalizację z rehabilitacji medycznej, początkowo w ramach stypendium wojewody pomorskiego, a od 1972 w ramach etatu naukowo-dydaktycznego w Zakładzie Rehabilitacji AMG (potem GUMed), gdzie pracowała do 2010 początkowo na stanowisku asystenta, następnie starszego asystenta, adiunkta oraz starszego wykładowcy.

Równolegle od 1995 roku rozpoczęła pracę w Wojewódzkim Centrum Onkologii w Gdańsku, gdzie zorganizowała i poprowadziła pierwszy w województwie pomorskim ośrodek rehabilitacji onkologicznej. Ponadto organizowała na terenie województwa pomorskiego rehabilitację oparzonych w oparciu o doświadczenie wynikłe z rehabilitacji ok. 200 dzieci oparzonych w tragicznym pożarze Hali Stoczni Gdańskiej w 1994 roku.

Od początku pracy zawodowej systematycznie doskonaliła swoje umiejętności zawodowe. Specjalizowała się w rehabilitacji medycznej, początkowo pod kierownictwem dr Elżbiety Piełowskiej, w 1974 roku uzyskując specjalizację I st., a następnie pod kierownictwem dr Barbary Wojewskiej-Wójcik w 1977 roku uzyskała II st. specjalizacji. Odbyła także liczne staże szkoleniowe w krajowych ośrodkach rehabilitacyjnych oraz za granicą: w Kolonii, Berlinie i Belgradzie.

Aktywną pracę lekarską łączyła z działalnością organizacyjną i dydaktyczną. Opublikowała 147 pozycji ogłoszonych drukiem w recenzowanych czasopismach, głównie polskich, rozdziałów w monografiach i podręcznikach. Brała czynny udział w zjazdach, sympozjach i kongresach towarzystw naukowych, szczególnie rehabilitacji. Posiada ogromny dorobek dydaktyczny. W czasie pracy w AMG (GUMed) prowadziła zajęcia (seminaria, wykłady i ćwiczenia) dla studentów Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu (kierunek fizjoterapia). Ponadto w latach 2002-2012 prowadziła zajęcia na Wydziale Fizjoterapii AWFis w Gdańsku w ramach stanowiska adiunkta na tej uczelni. Od 2007 roku wykłada w prywatnej Wyższej Szkole Zarządzania w Gdańsku na kierunku fizjoterapia, a od 2010 również na Politechnice Gdańskiej oraz Uniwersytecie Gdańskim (kierunek logopedia).

Przez cztery kadencje pełniła funkcję konsultanta wojewódzkiego ds. rehabilitacji w Gdańsku. Przez 3 kadencje jako członek zarządu głównego PTReh i przewodnicząca Oddziału Pomorskiego PTReh kierowała pracami PTReh na terenie województwa pomorskiego.

Była kierownikiem specjalizacji w dziedzinie rehabilitacji ponad setki lekarzy i magistrów, z którymi nie tylko dzieliła się wiedzą i doświadczeniem, ale również zarażała swoją dociekliwością oraz pasją poznawania najnowszych osiągnięć medycyny. Zajmowała się organizacją placówek i szkoleniem kadr medycznych na terenie województwa pomorskiego.

Aktywnie działała na rzecz osób niepełnosprawnych. W latach 2011-2015 była członkiem Rady Społecznej ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Gdańska, a od 1972 roku aktywnie wspiera Gdańskie Stowarzyszenie „Amazonki”.

W 2014 roku w uznaniu zasług za długoletnią i aktywną pracę na rzecz rozwoju PTReh, działalność naukowo-dydaktyczną i rehabilitacyjną uzyskała Odznakę Jubileuszową 25-lecia PTReh.

Dr n. med. Barbara Wojewska-Wójcik
(ur. 21.09.1933), specjalista neurologii
i rehabilitacji; doktorat w 1973 roku.

Ukończyła Wydział Lekarski AM w Gdańsku w 1958 roku. W 1960 roku podjęła pracę w Klinice Chorób Nerwowych AMG kierowanej przez prof. Zofię Majewską, zajmując się rehabilitacją leczonych tam pacjentów, a następnie od 1972 roku została adiunktem w tworzącym się Zakładzie Rehabilitacji AMG kierowanym przez prof. Kazimierza Szawłowskiego.

W latach 1981-1994 pełniła funkcję ordynatora Wojewódzkiego Oddziału Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży w Gdańsku. We wrześniu 1994 roku objęła stanowisko p.o. kierownika Katedry i Zakładu Rehabilitacji AMG i sprawowała je do czasu przejścia na emeryturę w 1998 roku.

W latach 70. XX w. działała w Gdańsku Sekcja Rehabilitacji przy Polskim Towarzystwie Neurologicznym – dr B. Wojewska-Wójcik od 1972 roku była przewodniczącą Sekcji. Potem Sekcja przeorganizowała się w Oddział Pomorski PTReh, któremu przewodniczyła do 1998 roku. Członek założyciel PTReh oraz członek komisji rewizyjnej I-go Zarządu Głównego PTReh.

Od 1976 roku pełniła funkcję specjalisty wojewódzkiego ds. rehabilitacji województwa śląskiego, a od 1987 roku w województwie elbląskim.

Jest autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych. Doktor B. Wojewska-Wójcik była kierownikiem specjalizacji z rehabilitacji medycznej wielu lekarzy oraz magistrów rehabilitacji. Jest dla swoich uczniów autorytetem nie tylko jako lekarz specjalista, ale także jako człowiek – mądry, wrażliwy i obiektywny. Ceniona jest za kompetencję, doświadczenie zawodowe, szacunek dla pacjentów i współpracowników. Była nauczycielem akademickim o niezwykle rozległej wiedzy, którą chętnie dzieliła się z innymi.

Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Klukowski (ur. 28.09.1945), doktor *honoris causa* AWF we Wrocławiu, specjalista medycyny lotniczej, medycyny sportowej i rehabilitacji medycznej; doktorat w 1974, habilitacja w 1984, profesura w 1994.

Ukończył Wydział Lekarski Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi w 1969 roku i Wydział Wychowania Fizycznego AWF w Warszawie w 1971 roku. W 1971 roku rozpoczął pracę w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej (WIML), w którym konsekwentnie rozwijał karierę naukową.

W WIML piastował stanowiska m.in. kierownika Pracowni Badań Wysiłkowych, kierownika Zespołu Odnowy Biologicznej, profesora Zakładów Naukowo-Badawczych, zastępcy komendanta ds. naukowych w latach 1995-1997, wreszcie komendanta w latach 1997-2002.

Ważnym miejscem aktywności naukowej, badawczej i dydaktycznej prof. K. Klukowskiego jest warszawska AWF, gdzie w latach 2003-2011 był zatrudniony jako profesor zwyczajny w Instytucie Turystyki i Rekreacji na Wydziale Wychowania Fizycznego; był prorektorem ds. sportu i promocji w okresie 2003-2005, kierownikiem Katedry Fizjologii i Biochemii oraz Samodzielnej Pracowni Fizjologii i Medycyny Skrajnych Warunków Środowiska Wydziału Wychowania Fizycznego w latach 2005-2006, w roku 2007 objął kierownictwo Katedry Fizjoterapii na Wydziale Rehabilitacji. Na stanowisku profesora zwyczajnego jest członkiem Rady Programowo-Naukowej w Wyższej Szkole Fizjoterapii we Wrocławiu. Jest również profesorem zwyczajnym na kierunku rehabilitacji w Puławskiej Szkole Wyższej, profesorem zwyczajnym na Wydziale Fizjoterapii Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. Józefa Rusieckiego w Olsztynie oraz głównym specjalistą ds. technologii biomedycznych w Zakładzie Technologii Optoelektronicznych Instytutu Optoelektroniki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie.

W latach 1997-2000 pełnił funkcję konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny lotniczej, zaś w okresie 2001-2003 konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny transportu.

Profesor K. Klukowski wykazywał się dużą aktywnością w krajowych i zagranicznych gremiach eksperckich. W latach 1991-2000 był członkiem Stałej Komisji Medycyny Sportowej w Międzynarodowej Radzie Sportu Wojskowego (CISM), w latach 1994-2001 delegatem Komisji Fizjologiczno-Medycznej Międzynarodowej Federacji Lotniczej (FAI). W latach 2001-2016 był członkiem rzeczywistym Międzynarodowej Akademii Medycyny Lotniczej i Kosmicznej (IASAM). Jest ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej (ocena kierunków fizjoterapii). Jest także wieloletnim członkiem państwowych komisji egzaminacyjnych w specjalizacjach: rehabilitacja medyczna, medycyna sportowa, medycyna transportu, medycyna lotnicza.

Na uwagę zasługuje działalność prof. K. Klukowskiego w Polskiej Akademii Nauk: w latach 1987-1993 wchodził w skład Komitetu Nauk o Kulturze Fizycznej, w okresie od 1987 do 1996 roku był członkiem Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych (przewodniczącym Komisji Biologii i Medycyny Kosmicznej), od 2002 roku jest członkiem Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej, a od roku 2017 – przewodniczącym.

Członek PTReh, International Academy of Aviation and Space Medicine i Międzynarodowego Towarzystwa Kinetyki Sportu, Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej (w latach 1994-1996 wiceprzewodniczący, w okresie 2003-2005 przewodniczący, zaś od 2013 roku członek honorowy), w latach 1995-2001 był prezesem Sekcji Wojskowej Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej.

Promotor 60 prac licencjackich, 100 prac magisterskich, 7 obronionych prac doktorskich (2 przewody doktorskie otwarte), recenzent 35 prac doktorskich, 10 monografii habilitacyjnych (i autor opinii o dorobku), w 8 postępowaniach o tytuł profesora, a także recenzent PZWL podręczników do fizjoterapii, Centralnej Komisji ds. Tytułów i Stopni w sprawie nadania uprawnień do prowadzenia postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego na Wydziale Fizjoterapii AWF we Wrocławiu. Dorobek publikacyjny prof. K. Klukowskiego

to 205 publikacji naukowych, redakcja naukowa 10 książek naukowych i autorstwo 15 rozdziałów w podręcznikach i monografiach (w tym *Wybrane zagadnienia tolerancji wysiłku fizycznego*; *Sport osób niepełnosprawnych*; *Rehabilitacja w chorobach naczyń obwodowych*; *Rehabilitacja po urazach głowy – wybrane zagadnienia*). Profesor K. Klukowski jest autorem wiodącym *Słownika fizjoterapii* (PZWL 2014), *Medycyny sportowej* (Medical Tribune, tom 1: 2011; tom 2: 2012, tom 3: 2017). Członek komitetów naukowych wielu kongresów, sympozjów i konferencji w obszarze rehabilitacji, fizjoterapii i traumatologii sportowej.

Członek komitetów redakcyjnych czasopism naukowych: „Polski Przegląd Medycyny i Psychologii Lotniczej”, „Biology of Sport”, „Medycyna Sportowa”, „Antropomotoryka”, „Kultura Fizyczna”, „Medicina Sportiva”, „Polish Journal of Physiotherapy”, „Studies in Physical Culture & Tourism”. Jako redaktor działu medycyny sportowej (z elementami fizjoterapii, rehabilitacji, traumatologii) w czasopiśmie „Medical Tribune” w latach 2006-2017 jest autorem licznych komentarzy merytorycznych.

Zakres zainteresowań badawczych prof. K. Klukowskiego obejmuje m.in. modyfikację i dobór testów sprawności fizycznej stosowanych w ocenie zdolności pilotów do służby, badania nad czynnikami ryzyka chorób cywilizacyjnych u pilotów o małej aktywności i wydolności fizycznej, opracowanie zasad wytrzymałościowego treningu zdrowotnego dla pilotów, długofalowe badania zmian zdolności wysiłkowej z wiekiem, ocenę badań spondylogoniometrycznych pilotów w aspekcie zmian przeciążeniowych kręgosłupa, odnowę biologiczną pilotów sportowych uprawiających akrobacje lotnicze, opracowanie systemu profilaktyki zespołów przeciążeniowych kręgosłupa u pilotów cywilnych i wojskowych. Do osiągnięć naukowych prof. K. Klukowskiego należy opracowanie i aktualizacja norm wydolności fizycznej pilotów, opracowanie metodyki doboru obciążeń wysiłkowych w testach submaksymalnych, opracowanie metodyki badań wysiłkowych w umiarkowanym niedotlenieniu wysokościowym z wykorzystaniem sprzężenia zwrotnego, opracowanie zasad odnowy biologicznej dla personelu latającego, opracowanie metod i realizacji kompleksu badań i treningów specjalistycznych polskich kandydatów na kosmonautów (pełnił opiekę medyczną nad polskimi kandydatami na kosmonautów – WIML, Gwiazdne Miasteczko – i miał okazję zapoznać się z unikatowymi badaniami

reakcji fizjologicznych organizmu człowieka w ekstremalnych warunkach lotów kosmicznych).

Odznaczony Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej oraz licznymi odznaczeniami resortowymi. Jest laureatem honorowego wyróżnienia „Błękitne Skrzydła” za wybitne osiągnięcia w lotnictwie polskim, został wyróżniony medalem honorowym „Allard Lecture” na International Congress of Aviation and Space Medicine (Warszawa 2005), Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, zaś w 2019 roku został odznaczony Medalem za Zasługi dla Rozwoju Rehabilitacji (wyróżnienie Wydziału Rehabilitacji AWF J. Piłsudskiego). W 2013 roku prof. K. Klukowski został uhonorowany doktoratem *honoris causa* AWF we Wrocławiu.

KADENCJE ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA REHABILITACJI

I kadencja: grudzień 1989 – wrzesień 1992; siedziba: Konstancin

prezes	prof. dr hab. n. med. Jan Haftek
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki
sekretarz	dr n. med. Mieczysław Kowalski
zastępca sekretarza	doc. dr n. med. Henryk Knapik
skarbnik	dr n. med. Henryk Kuś
członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Aleksander Kabsch
	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski
	prof. dr hab. n. med. Adam Pąchalski
	doc. dr n. med. Janusz Wirski
komisja rewizyjna (przewodniczący)	dr n. med. Janusz Cwanek
komisja rewizyjna (członkowie)	mgr Maria Suwalska
	prof. dr hab. n. med. Jerzy Grossman
	dr n. o kult. fiz. Ryszard Smolis
	dr n. med. Barbara Wojewska-Wójcik
sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Maciej Czarnecki
sąd koleżeński (członkowie)	dr n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska
	dr n. med. Andrzej Kwolek
	dr n. med. Tadeusz Myśliborski

II kadencja: wrzesień 1992 – maj 1995; siedziba: Warszawa

prezes	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki
sekretarz	dr n. med. Mieczysław Kowalski
zastępca sekretarza	dr n. med. Marek Krasuski
skarbnik	dr n. med. Henryk Kuś
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier

członkowie zarządu

dr n. med. Leonard Januszko
prof. dr hab. n. med. Jan Haftek
prof. dr hab. n. med. Aleksander Kabsch
dr n. o kult. fiz. Czesław Jezierski
dr n. med. Bogumił Przeździecki
mgr rehab. Teresa Pop

komisja rewizyjna (przewodniczący)

dr n. med. Janusz Cwanek

komisja rewizyjna (członkowie)

prof. dr hab. n. med. Jerzy Grossman
dr n. o kult. fiz. Ryszard Smolis
dr n. med. Barbara Wojewska-Wójcik
mgr Maria Suwalska

sąd koleżeński (przewodniczący)

dr n. med. Maciej Czarnecki

sąd koleżeński (członkowie)

prof. dr hab. n. med. Kazimierz Szawłowski
dr n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska
dr n. med. Andrzej Kwolek
dr n. med. Tadeusz Myśliborski

III KADENCJA: maj 1995 – wrzesień 1998; siedziba: Warszawa

prezes

prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski

wiceprezes

prof. dr hab. n. med. Aleksander Kabsch

sekretarz

dr n. med. Marek Krasuski

zastępca sekretarza

dr n. med. Bogumił Przeździecki

skarbnik

dr n. med. Jan Rzeźnicki

redaktor naczelny

prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier

członkowie zarządu

prof. dr hab. n. med. Jan Haftek
prof. dr hab. n. med. Kazimiera Milanowska
dr n. med. Jan Dylewicz
dr n. med. Leonard Januszko
dr n. med. Mieczysław Kowalski
dr n. med. Henryk Kuś

komisja rewizyjna (przewodniczący)

prof. dr hab. n. med. Jerzy Grossman

komisja rewizyjna (członkowie)

dr n. med. Janusz Cwanek
dr n. o kult. fiz. Ryszard Smolis
dr n. med. Barbara Wojewska-Wójcik
mgr Maria Suwalska

sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Maciej Czarnecki
sąd koleżeński (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Kazimierz Szawłowski dr hab. n. med. Andrzej Kwolek dr n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska lek. Maria Ussowska

IV KADENCJA: wrzesień 1998 – wrzesień 2001; siedziba: Rzeszów

prezes	prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki
sekretarz	dr n. med. Marek Krasuski
skarbnik	dr n. med. Jan Rzeźnicki
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier
członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Piotr Dylewicz prof. dr hab. n. med. Jan Haftek prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski dr n. med. Maciej Czarnecki dr n. med. Maria Czekalska dr n. med. Maria Ginał dr n. o kult. fiz. Teresa Pop
komisja rewizyjna (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Jan Czernicki
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. med. Leonard Januszko lek. Jan Dudek lek. Kazimierz Klecz lek. Teresa Oleszczuk
sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Janusz Cwanek
sąd koleżeński (członkowie)	dr n. med. Krzysztof Mataczyński lek. Zbigniew Placek lek. Irena Ussowska lek. Dorota Wanecka

V KADENCJA: wrzesień 2001 – wrzesień 2004; siedziba: Rzeszów

prezes	prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki
sekretarz	mgr fizjoter. Agnieszka Bejer
zastępca sekretarza	dr n. med. Małgorzata Łukowicz
skarbnik	dr n. o kult. fiz. Teresa Pop
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier

członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Piotr Dylewicz prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Anna Wilmowska-Pietruszyńska dr n. med. Maciej Czarnecki dr n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska dr n. med. Bogumił Przeździecki
komisja rewizyjna (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Jan Czernicki
komisja rewizyjna (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Krzysztof Spodaryk dr n. med. Alicja Barwicka lek. Jan Dudek lek. Lucyna Pawlúk
sąd koleżeński (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Andrzej Skwarcz
sąd koleżeński (członkowie)	dr n. med. Wiktor Górski dr n. med. Leonard Januszko dr n. med. Leszek Macula mgr rehab. Katarzyna Zajkiewicz
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Historyczna	dr n. med. Bogumił Przeździecki
Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	prof. dr hab. n. med. Ludwika Sadowska

VI KADENCJA: wrzesień 2004 – wrzesień 2007, siedziba: Konstancin

prezes	dr n. med. Marek Krasuski
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Jan Czernicki
sekretarz	lek. Anna Dubielis
zastępca sekretarza	dr hab. n. med. Marek Jóźwiak
skarbnik	lek. Izabella Nyka
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier
członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Piotr Dylewicz prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek prof. dr hab. n. med. Stanisław Rudnicki prof. dr hab. n. med. Krzysztof Spodaryk dr n. med. Krystyna Księżopolska
komisja rewizyjna (przewodnicząca)	dr n. med. Woldańska-Okońska
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. med. Maciej Czarnecki dr n. med. Leonard Januszko lek. Ignacy Mackiewicz lek. Grzegorz Przysada

sąd koleżeński (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Andrzej Skwarcz
sąd koleżeński (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Krystyna Dobosiewicz
	prof. dr hab. n. med. Marek Woźniewski
	dr n. med. Marek Fatyga
	dr n. med. Eugeniusz Rudczyk

przewodniczący sekcji:

Sekcja Historyczna	dr n. med. Bogumił Przeźdźiak

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczała

VII KADENCJA wrzesień 2007 – wrzesień 2010, siedziba: Konstancin

prezes	dr n. med. Marek Krasuski
wiceprezes	prof. dr hab. n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska
sekretarz	lek. Izabella Nyka
zastępca sekretarza	prof. dr hab. n. med. Marek Józwiak
skarbnik	dr n. o kult. fiz. Teresa Pop
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier
członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski
	dr hab. n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw.
	prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek
	dr n. med. Stanisław Sosnowski
	dr Małgorzata Łazorczyk
	dr n. med. Ignacy Mackiewicz
komisja rewizyjna (przewodnicząca)	dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. med. Maciej Czarnecki
	dr n. med. Grzegorz Mąkosa
	lek. Anna Dubielis
	mgr Janina Włodarczyk
sąd koleżeński (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Jan Czernicki
sąd koleżeński (członkowie)	dr n. med. Leonard Januszko
	dr n. med. Zbigniew Mładzki
	dr n. med. Eugeniusz Rudczyk
	lek. Jerzy Gładysz

przewodniczący sekcji:

Sekcja Historyczna	dr n. med. Maria Staniszevska

Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczała

Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr n. med. Piotr Majcher

VIII KADENCJA wrzesień 2010 – wrzesień 2013, siedziba: Łódź

prezes	dr hab. n. med. Jolanta Kujawa, prof. nadzw.
wiceprezes	dr n. med. Marek Krasuski
sekretarz	dr n. med. Kamila Gworys
zastępca sekretarza	dr hab. n. med. Anna Marchewka, prof. nadzw.
skarbnik	lek. Elżbieta Kowalewska
członkowie zarządu	dr hab. n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska, prof. nadzw. prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Ireneusz Kowalski prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek dr hab. n. med. Krystyna Książopolska-Orłowska, prof. nadzw. dr n. med. Janusz Bromboszcz prof. dr hab. Aleksander Ronikier
redaktor naukowy	dr n. med. Irena Rutkowska
komisja rewizyjna (przewodnicząca)	dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. med. Iwona Maciąg-Tymecka lek. Izabella Nyka
sąd koleżeński (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Jan Czernicki
sąd koleżeński (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Marek Józwiak dr n. med. Maciej Czarnecki dr n. med. Grzegorz Mąkosa lek. Jerzy Gładysz
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Historyczna	dr n. med. Maria Staniszevska
Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczala
Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.

IX KADENCJA wrzesień 2013 – wrzesień 2016; siedziba: Łódź

prezes	dr hab. n. med. Jolanta Kujawa, prof. nadzw.
wiceprezes	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
sekretarz	dr n. med. Kamila Gworys
zastępca sekretarza	dr hab. n. med. Anna Marchewka, prof. nadzw.
skarbnik	lek. Elżbieta Kowalewska

członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek dr hab. n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw. dr n. med. Janusz Bromboszcz dr n. med. Iwona Maciąg-Tymecka dr n. med. Wiesław Rycerski
redaktor naukowy	dr hab. n. med. Bartosz Molik, prof. nadzw.
komisja rewizyjna (przewodniczący)	dr n. med. Marek Krasuski
komisja rewizyjna (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier dr hab. n. med. Grażyna Cywińska-Wasilewska, prof. nadzw. dr n. o kult. fiz. Jolanta Zwolińska lek. Jarosław Tomaszewski
sąd koleżeński (przewodnicząca)	dr n. med. Dorota Warzecha
sąd koleżeński (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Marek Józwiak dr n. med. Grzegorz Mąkosa dr n. med. Irena Rutkowska lek. Krystyna Gamecka-Stanisławek
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Historyczna	dr n. med. Maria Staniszevska
Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczała
Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
Sekcja Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów	dr hab. Ewa Zamyśłowska-Szmytke
Sekcja Rehabilitacji Pulmonologicznej	dr hab. Piotr Jastrzębski
Sekcja Rehabilitacji Uzdrowiskowej	dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.
X KADENCJA: wrzesień 2016 – wrzesień 2019; siedziba: Katowice	
prezes	dr hab. n. med. Jacek Durmała
wiceprezes	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
wiceprezes	dr n. med. Rafał Sapała
sekretarz	dr n. med. Jacek Głodzik
zastępca sekretarza	dr n. med. Iwona Maciąg-Tymecka
skarbnik	lek. Jolanta Janowska-Fabianowicz
redaktor naukowy	dr hab. n. med. Małgorzata Łukowicz, prof. nadzw.

członkowie zarządu	dr hab. n. med. Dariusz Jastrzębski dr hab. n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw. dr hab. n. med. Iwona Sarzyńska-Długosz dr hab. n. med. Dominika Szalewska dr hab. n. med. Beata Tarnacka dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.
członkowie zarządu prezesa Zarządu Głównego PTReh poprzednich kadencji	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek dr n. med. Marek Krasuski
komisja rewizyjna (przewodniczący)	dr n. med. Wiesław Rycerski
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. o kult. fiz. Jolanta Zwolińska lek. Paweł Leśniewski lek. Izabella Nyka lek. Jarosław Tomaszewski
sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Grzegorz Mąkosa
sąd koleżeński (członkowie)	prof. dr hab. n. med. Marek Józwiak dr n. med. Janusz Bromboszcz dr n. med. Joanna Filipowska dr n. med. Kamila Gworys
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Historyczna	lek. Jacek Bućko
Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczała
Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
Sekcja Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów	dr hab. Ewa Zamysłowska-Szmytko
Sekcja Rehabilitacji Pulmonologicznej	dr hab. Piotr Jastrzębski
Sekcja Rehabilitacji Uzdrowiskowej	dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.
XI KADENCJA: wrzesień 2019 – maj 2022; siedziba: Lublin	
prezes	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
wiceprezes	dr hab. n. med. Iwonę Sarzyńska-Długosz
wiceprezes	dr n. med. Rafał Sapała
sekretarz	lek. Dorota Hałasa-Majchrzak
zastępca sekretarza	dr n. med. Iwona Maciąg-Tymecka
skarbnik	lek. Agnieszka Docha

członkowie zarządu	dr hab. n. med. Katarzyna Hojan dr hab. n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw. dr hab. n. med. Małgorzata Łukowicz, prof. nadzw. dr hab. n. med. Dominka Szalewska dr n. med. Krzysztof Czernicki dr n. med. Wiesław Rycerski lek. Izabella Nyka
członkowie zarządu prezesi Zarządu Głównego PTReh poprzednich kadencji	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa dr hab. n. med. Jacek Durmała dr n. med. Marek Krasuski
redaktor naukowy	prof. dr hab. n. med. Bartosz Molik
komisja rewizyjna (przewodniczący)	prof. dr hab. n. med. Aleksander Ronikier
komisja rewizyjna (członkowie)	dr hab. n. med. Elżbieta Miller lek. Krystyna Gamecka-Stanisławek lek. Piotr Mazurkiewicz lek. Jarosław Tomaszewski
sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Grzegorz Mąkosa
sąd koleżeński (członkowie)	dr hab. n. med. Krystyna Księżopolska-Orłowska, prof. nadzw. dr hab. n. med. Tomasz Saran dr n. med. Bogumił Przeździak dr n. med. Eugeniusz Rudczyk
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Historyczna	dr n. med. Bogumił Przeździak
Sekcja Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży	dr n. med. Jolanta Taczała
Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr hab. n. med. Piotr Majcher, prof. ucz.
Sekcja Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów	dr hab. n. med. Ewa Zamysłowska-Szmytke
Sekcja Rehabilitacji Pulmonologicznej	dr hab. n. med. Dariusz Jastrzębski
Sekcja Rehabilitacji Uzdrowiskowej	dr hab. n. med. Marta Woldańska-Okońska, prof. nadzw.

XII KADENCJA: maj 2022 – ...; siedziba: Zamość

prezes	dr n. med. Rafał Sapuła
wiceprezes	dr hab. n. med. Iwona Sarzyńska-Długosz
wiceprezes	dr hab. n. med. Tomasz Saran
sekretarz	mgr Ewa Mazurkiewicz

zastępca sekretarza	lek. Dorota Hałasa-Majchrzak
skarbnik	mgr Anna Naklicka
członkowie zarządu	prof. dr hab. n. med. Elżbieta Miller
	dr hab. n. med. Katarzyna Hojan
	dr hab. n. med. Małgorzata Łukowicz
	dr hab. n. o zdr. Lidia Perenc
	dr n. med. Krzysztof Czernicki
	dr n. med. Jarosław Szczygieł
redaktor naczelny Advances in Rehabilitation	prof. dr. hab. n. med. Bartosz Molik
sąd koleżeński (przewodniczący)	dr n. med. Grzegorz Mąkosa
sąd koleżeński (członkowie)	dr hab. n. med. Iwona Rotter
	dr n. med. Joanna Jabłońska-Brudło
	dr n. med. Wiesław Rycerski
	lek. Sławomir Zaborek
komisja rewizyjna (przewodniczący)	dr hab. n. med. Dariusz Białoszewski
komisja rewizyjna (członkowie)	dr n. med. Marek Krasuski
	lek. Krystyna Gamecka-Stanisławek
	lek. Piotr Mazurkiewicz
	lek. Jarosław Tomaszewski
przewodniczący sekcji:	
Sekcja Diagnostyki Funkcjonalnej w Rehabilitacji	dr hab. n. med. Małgorzata Łukowicz
Sekcja Historyczna	dr n. med. Marek Krasuski
Sekcja Medycyny Regeneracyjnej	lek. Sławomir Zaborek
Sekcja Rehabilitacji Onkologicznej	dr hab. n. med. Katarzyna Hojan
Sekcja Rehabilitacji Osób z Zaburzeniami Narządów Zmysłów	brak informacji
Sekcja Rehabilitacji Pulmonologicznej	brak informacji
Sekcja Rehabilitacji Uzdrowiskowej	brak informacji
Sekcja Rehabilitacji w Chorobach Cywilizacyjnych	dr hab. n. med. Tomasz Saran
Sekcja Współpracy Międzynarodowej	prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

dr hab. Stanisław Bakula, prof. ucz. (1946-2017)	218
dr hab. Grażyna Cywińska-Wasilewska, prof. ucz. (1939-2021)	269
dr Maciej Czarnecki (1932-2019)	241
prof. Wiktor Dega (1896-1995)	31
prof. Krystyna Dobosiewicz (1931-2007)	117
lek. Aleksandra Dobrzańska (1946-2020)	261
prof. Krzysztof Frańczuk (1947-2018)	225
prof. Stanisław Grochmal (1911-1995)	31
prof. Jerzy Grossman (1936-2012)	169
prof. Jan Haftek (1928-2015)	204
dr Leonard Januszko (1938-2023)	277
dr hab. Ryszard Kinałski, prof. ucz. (1929-2023)	277
lek. Urszula Knitter-Aleksiejew (1941-2020)	261
dr Mieczysław Kowalski (1928-2015)	204
dr hab. Piotr Majcher, prof. ucz. (1964-2022)	274
dr Tadeusz Myśliborski (1925-1990)	18
prof. Janusz Nowotny (1940-2016)	212
prof. Roman Paśniczek (1939-2022)	276
lek. Grażyna Radecka (1946-1997)	35
prof. Aleksander Ronikier (1942-2023)	277
prof. Stanisław Rudnicki (1929-2014)	195
prof. Andrzej Seyfried (1922-2009)	139
prof. Andrzej Skwarcz (1930-2005)	105
dr Ryszard Smolis (1939-2015)	204
prof. Krzysztof Spodaryk (1953-2006)	109
prof. Kazimierz Szawłowski (1924-1999)	45
lek. Dobrochna Śniegocka (1927-2015)	204
doc. dr Janina Tomaszewska (1911-1998)	38
lek. Maria Ussowska (1941-2016)	213
doc. dr Janusz Wirski (1931-1997)	35

PIŚMIENNICTWO

DOKUMENTACJA ARCHIWALNA PTReh

Krasuski M., *15 lat Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji* – referat wygłoszony na Jubileuszowym Sympozjum Naukowym z okazji 15-lecia PTReh, Konstancin 21.01.2005.

Materiały kongresów i sympozjów – programy, streszczenia prac.

Ronikier A., Sprawozdania redaktora naukowego Zarządu Głównego PTReh.

Sprawozdania prezesów i sekretarzy Zarządu Głównego PTReh
przygotowywane na zakończenie kadencji.

Sprawozdania przewodniczących komitetów organizacyjnych kongresów
i sympozjów PTReh złożone w Zarządzie Głównym.

Sprawozdania z posiedzeń Zarządu Głównego PTReh.

PUBLIKACJE

I Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji i Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii „Rehabilitacja Polska”, Postępy Rehabilitacji, 2009, t. XXIII, z. 2, s. 5-230.

V Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji – Rehabilitacja w schorzeniach naczyniowych ośrodku układu nerwowego, Postępy Rehabilitacji, 2004, t. XVIII, z. 2, s. 3-171.

VI Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Łódź 27-29.09.2007 – Rehabilitacja medyczna: profilaktyka pierwotna i wtórna niepełnosprawności, Postępy Rehabilitacji, 2007, t. XXI, supl. 5.

VII Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Łódź 23-25.09.2010 – Cywilizacyjne uwarunkowania kierunków rozwoju rehabilitacji medycznej, Postępy Rehabilitacji, 2010, t. XXIV, supl. 8.

- IX Sympozjum Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Wrocław 18-19.10.2002 – Postępy w leczeniu bocznych skrzywień kręgosłupa, Postępy Rehabilitacji, 2002, t. XVI, supl. 3.*
- XII Sympozjum Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Kraków, 22-24.09.2006. Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie – Ocena skuteczności rehabilitacji medycznej oparta na dowodach naukowych, Rehabilitacja Medyczna, 2006, t. 10, nr spec., s. 9-95.*
- Cwanek J., *IV Sympozjum Naukowe Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji. Sprawozdanie, Postępy Rehabilitacji, 1995, t. IX, z. 1, s. 113-114.*
- Czernicki J., *Sprawozdanie z I Sympozjum „Rehabilitacja medyczna – Łódź 94”, Postępy Rehabilitacji, 1995, t. IX, z. 2, s. 149-151.*
- Haftek J., *Przemówienie inauguracyjne I Kongres Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 1994, t. VIII, supl., s. 13-14.*
- Kowalski M., *Sprawozdanie z I Sympozjum Naukowego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 1991, t. V, z. 2, s. 111-112.*
- Kowalski M., *Sprawozdanie z II Kongresu Naukowego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 1996, t. X, z. 1, s. 149-151.*
- Krasuski M., Przeździak B., *Polskie Towarzystwo Rehabilitacji – powstanie i działanie na rzecz rozwoju Polskiej Szkoły Rehabilitacji, [w:] Rehabilitacja Polska 1945-2009, pod red. J. E. Kiwerskiego, A. Kwołka, Z. Śliwińskiego i M. Woźniewskiego, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 2009, s. 61-73.*
- Kujawa J., *Polskie Towarzystwo Rehabilitacji perspektywy 32 lat działalności na rzecz rozwoju kompleksowej rehabilitacji, Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 2021, nr I-II (38-39), s. 269-302.*
- Kwolek A., *Sprawozdanie z IV Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 2001, t. XV, z. 4, s. 93-96.*
- Kwolek A., *Wprowadzenie, Postępy Rehabilitacji, 2004, t. XVIII, z. 3, s. 5-6.*
- Opara J., *Sprawozdanie z III Kongresu Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 1999, t. XIII, z. 4, s. 173.*
- Pasternak-Mlądzka I., *Sprawozdanie z IX Sympozjum Naukowego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Postępy Rehabilitacji, 2002, t. XVI, z. 4, s. 115-117.*

- Przeździak B., *Historia rehabilitacji na świecie i w Polsce*, [w:] *Rehabilitacja medyczna*, t. 1, pod red. A. Kwołka, wyd. 2, Wrocław: Elsevier Urban i Partner, 2012, s. 1-14.
- Przeździak B., *Nasz udział w historii gdańskiej rehabilitacji*, [w:] *Księga pamiątkowa absolwentów Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku, rocznik 1953-1959*, Gdańsk: AMG, 2009, s. 193-198.
- Przeździak B., *Rys historyczny*, [w:] *Wyroby medyczne, zaopatrzenie indywidualne*, red. nauk. K. Gieremek, S. Janicki, B. Przeździak, M. Woźniewski, Warszawa: PZWL, 2016, s. 1-7.
- Przeździak B., Nyka W., *Zastosowanie kliniczne protez, ortoz i środków pomocniczych*, Gdańsk: Via Medica, 2008.
- Ronikier A., *Działalność Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji w 1990 r.*, *Postępy Rehabilitacji*, 1991, t. V, z. 1, s. 67-69.
- Okurowska-Zawada B., Rutkowska I., *Sprawozdanie z VII Sympozjum Naukowego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji*, *Postępy Rehabilitacji*, 1999, t. XIII, z. 4, s. 175-177.
- Szawłowski K., Przeździak B., *Podstawowe wiadomości z fizjopatologii*, [w:] *Rehabilitacja*, pod red. K. Szawłowskiego, Gdańsk: Akademia Medyczna w Gdańsku, 1998, s. 9-11.

INDEKS NAZWISK

- Adamczewski Tomasz 185-186, 241
Adamczyk Barbara 249
Aiona Michael 201
Aleksiejew Urszula
 p. Knitter-Aleksiejew Urszula
Ambros Zygmunt 287, 336
Andrysiak Agnieszka 266
Askanas Zdzisław 286, 330
Aulisa Angelo Gabriele 208
Babij Paweł 111, 144
Baj Zbigniew 142
Bakuła Stanisław 47, 59, 90, 218, 311
Balik Zenon Grzegorz 293
Banasiak Waldemar 156
Banaszek Grażyna 114
Barassi Giovanni 208
Barcikowska Zofia 237
Barnes Michael P. 37
Barre Samira 237
Barsow Sylwia 237
Barwicka Alicja 362
Bauer Anna 157
Bauerfeind Joanna 157
Bazela Barbara 310
Bąkowska I. 177
Becher Jules = Becher Jules G. 177,
 181-182, 201, 316, 351-352
Bejer Agnieszka 52, 59, 124, 361
Będziński Romuald 6 6, 76, 296
Białoszewski D. = Białoszewski Dariusz
 176, 236, 267-268, 274, 297-299,
 301, 303, 306-307, 368
Bieganowski Krzysztof 68
Bienias Dorota 254
Bieniasz W. 88
Biering Sorensen Fin 201
Biernacka A. 90
Bilińska Maria 35
Blicharska-Drobny Beata 157
Bobecka-Wesołowska Konstancja 236
Bobrowska Krystyna 301, 307
Boćkowski L. 43
Bodini Giancarlo 112
Bogucki A. 108
Bojanowicz Jadwiga 278
Boldrini Paolo 250
Boratyński Rafał 236
Borowicz-Bieńkowska S. 108
Boruckowski D. 200
Boyd Rosalyn 198
Bożiłow Władimir 59
Broła Waldemar 35, 112
Bromboszcz Janusz 62, 68-69, 106, 153,
 176, 195, 281, 364-366

- Bruski Rafał 164
 Bryl Ewa 237
 Brzeziński Romuald 13
 Bućko Jacek 214, 315, 366
 Burqarella Flavio 32
 Butkiewicz-Ostrowska Małgorzata 185
 Cabak Anna 124
 Cardelli R. 133
 Cauchoux Jean 287, 337
 Chełmińska Jolanta 142
 Chen Po Jung 198
 Cheneau Jacques 64
 Chockalingam Nachiappan 208
 Chodnicki Marek 237
 Chojna-Duch Elżbieta 129
 Choróbski Jerzy 2 89
 Chruściel T. 20
 Chruścikowska Agnieszka 272
 Chydziański Wojciech 304
 Chyliński Piotr 272
 Cichosz-Skarbek Hanna 309
 Cisowska-Adamiak M. 176
 Croce Anna Maria 112
 Cwanek Janusz 9, 24-25, 63, 278, 282, 359-361
 Cywińska-Wasilewska Grażyna 9, 24-26, 53, 62, 76, 116, 133-134, 149, 269, 283, 359-361, 363-365
 Czajkowska Ewa 77, 90
 Czamara Andrzej 150
 Czarnecki Maciej 8-9, 15, 52, 55, 71, 81, 106-107, 241, 278, 293-295, 304, 307-308, 342, 359-364
 Czech Albin 278
 Czech Julita 114, 262
 Czeka Justyna 102
 Czekańska Maria 361
 Czernicki Jan 24, 27, 34-35, 37, 43, 53, 55, 58, 81-82, 86, 91, 102, 112, 133, 138, 140, 149, 153, 157, 280, 361-364
 Czernicki Krzysztof 243, 270, 273, 367-368
 Czerwiński Tomasz 222
 Członkowska Anna 85
 Czupryna Krzysztof 114
 Czyż Natalia 89
 Dacko Agnieszka 243, 265, 270
 Darda-Ledzion Lidia 299, 301
 Dargiel Agnieszka 114
 Dąbrowski Piotr 140
 Dega Maria 25
 Dega Wiktor 7, 13-15, 20, 24-26, 28, 31, 38, 40, 175, 279, 289, 309, 314, 320-322, 324, 339
 Derdziuk Zbigniew 164
 Dimitrijevic prof. 37
 Długokęcka Joanna 228
 Długosz D. 86
 Dobies-Krześniak Barbara 307
 Dobko M. 108
 Dobosiewicz Krystyna 13, 43, 50, 55, 85, 117, 363
 Dobrzańska Aleksandra 261
 Dobrzańska Joanna 68
 Docha Agnieszka 366
 Domagalska Małgorzata 114
 Domaniecki J. 133
 Domka E. 86
 Domka-Jopek Elżbieta 217
 Drelich Dariusz 228
 Drewnik Monika 272
 Drop Andrzej 99
 Druzbicki Mariusz 90, 108, 114, 161
 Dubielis Anna 91, 295, 297, 299, 301, 362-363

- Duda Andrzej 205, 245
 Duda Jarosław 143
 Dudek Jan 106, 128, 134, 140, 297-298, 361-362
 Dudkiewicz Zbigniew 142
 Dudziński Krzysztof 102
 Duliewicz Aleksandra 228
 Dunin Stefan 55
 Durka Sylwia 157
 Durmała Jacek 133, 140, 157, 207, 209, 211-217, 219-221, 223-224, 226, 228, 230, 234, 270, 273, 282, 318-319, 365, 367
 Duszyński Jerzy 205
 Dylewicz Jan 360
 Dylewicz Piotr 28, 32, 58, 74, 108, 133-134, 361-362
 Dynier-Jama Irena 140
 Dyszkiewicz Andrzej 149
 Dzikusko Andrzej 18
 Elsaftawy Ahmed 268
 Erkol Arif 129
 Falandysz Agnieszka 77, 90
 Fatyga Lucjan 13
 Fatyga M. = Fatyga Marek 77, 89, 363
 Fedak Jolanta 143
 Felińska Z. 309
 Ferenc Tadeusz 79
 Figas Gabriela 241
 Filipowska Joanna 188, 318, 366
 Fisiak Włodzimierz 142
 Fiutko Roman 56
 Flatt Adrian E. 340
 Foik Joanna 157
 Forsberg Hans 201
 Forysiak Katarzyna 237
 Foster Ali 49
 Frańczuk B. = Frańczuk Bogusław 133, 225
 Frasuńska Justyna 217, 299, 301, 303, 306-307
 Frischknecht Rolf 189
 Fronczak Adam 143
 Fronczek Magdalena 114
 Gabryelski Jarosław 157
 Gabrysiak Marzena 77
 Gadowski M. 20
 Gajewska Alicja 37, 293
 Gajos A. 108
 Galea Marinella 258
 Gamecka-Stanisławek Krystyna 88, 274, 301, 303-304, 306-308, 365, 367-368
 Gamna Federica 253
 Garlicki Janusz 55-57
 Garncarek Paweł 149
 Garwacka-Jodzis Iwona 114, 297-298
 Giełżyński Andrzej 12-13
 Gimigliano Raffaele 168
 Ginał Maria 281, 293-294, 361
 Givon Uri 201
 Gładysz Jerzy 63, 96, 295, 297-298, 363-364
 Głodzik Jacek 188, 211, 270, 281, 365
 Głowacka Anna 116
 Głowacki M. 89
 Godula Ewa 157
 Gołębiowski Ignacy 55
 Goraj-Szczypiorowska Barbara 295, 298-299, 303, 306-308
 Góralska Beata 237
 Górski Marian 218
 Górski Paweł 142-143
 Górski Wiktor 20, 278, 293, 362
 Grabda Mateusz 237

- Grabljevec Klemen 250
- Grabowska Adrianna 157
- Grabowska Bogumiła 310
- Grabowska Krystyna 185
- Gracies Jean-Michel 113, 115
- Grobelny Ryszard 172
- Grochmal Stanisław 31, 278, 314,
326-327
- Grochulska W. 108
- Grodzki Tomasz 241
- Gronkiewicz-Waltz Hanna 129
- Grossman Jerzy 9, 20, 25, 43, 53, 63, 72,
81, 90, 94-95, 169, 293, 359-360
- Grotowska-Leder Jolanta 113
- Gruca Adam 284
- Gruchała Marcin 228-229, 234
- Grudzińska Magdalena 77
- Grulkowski Mateusz 237
- Gryglewicz Jerzy 235
- Grzegorzczak Joanna 124
- Grzegorzczak Wojciech 278
- Gutman mgr 52
- Gwizdak Jacek 67
- Gworys Kamila 140, 153, 157, 176-177,
195, 224, 364, 366
- Gworys Przemysław 157
- Hadała Michał 68
- Hadamus Anna 236
- Haftak Izabela 27
- Haftak Jan R. 8-9, 13, 15, 18, 20-21,
24-25, 27-28, 37, 45-46, 53, 56,
68-69, 73, 133, 144, 151, 166, 178,
189, 191, 198-199, 204, 278, 289,
293-297, 304-305, 308, 327-328,
359-361
- Hagner Wojciech 105, 133-134, 137,
153-154, 163, 167, 176, 279
- Haładyna W. 89
- Hałas Ireneusz 188
- Hałasa-Majchrzak Dorota 243, 266, 270,
273, 366, 368
- Hamankiewicz Maciej 143, 205
- Hamonet Claude 340
- Hasa K. 108
- Hewitt Karel 340
- Hodyra Iwona 117
- Hojan Katarzyna 223, 226, 270, 273,
284, 367-368
- Hojdys J. 69
- Hołoweńko Marek 236
- Hook O. 20
- Hora Zbigniew 279
- Hrusk Ron 130, 299
- Huber Juliusz 76, 88-89, 113, 200
- Hulek Aleksander 7, 9, 20
- Idzior Maciej 102
- Iiyama J. 133
- Jabłońska-Brudło Joanna 59, 90, 214,
220, 223-224, 226-229, 231-233,
237-238, 242-243, 259, 263, 270,
274, 282, 311-312, 368
- Jachym Łukasz 68
- Jaczewska Joanna 150
- Jagiełło Agnieszka 124
- Jagodzińska Katarzyna 35
- Jałowiecki Przemysław 207
- Janikowska-Hołoweńko Dorota 236
- Janiszewski Mirosław 43
- Jankowiak Krystyna 278
- Jankowska Ewa A. 156
- Janowska-Fabianowicz Jolanta 211, 214,
217, 220, 223-224, 243, 365
- Januszko Leonard 25, 32, 44, 69, 74, 82,
277-278, 283, 334-335, 360-363
- Jarosińska Danuta 114
- Jasiak-Tyrkalska B. 86

- Jastrzębski Dariusz 214, 219, 225, 319, 366-367
 Jastrzębski Piotr 365-366
 Jednachowska Anna 237
 Jevtic Nikola 208
 Jezierski Czesław 360
 Johansson prof. 38
 Jonas Bogumiła 310
 Jorgensen Henrik S. 38
 Jóźwiak Marek 91, 102, 117, 120, 126-127, 133-134, 153, 184, 201, 220, 222, 283, 315, 362-366
 Jóźwik Artur 271
 Jung S. 176
 Kabata Tomasz 194
 Kabsch Aleksander 9, 18, 28-30, 37, 53, 57, 133, 173, 177, 278, 345-346, 359-360
 Kaczmarczyk Maciej 237
 Kaczmarek Monika 88-89
 Kaczmarek-Borowska B. 176
 Kaczyński Lech 129
 Kalarus Zbigniew 157
 Kałużny Krystian 270
 Kałużyńska Krystyna 307-308
 Kamińska Anna 143
 Karaszewski Maciej 249
 Karkosz A. 90
 Karolewski M. 108
 Karpeta-Olech Małgorzata 270, 283
 Karski T. 25
 Karwowski Jerzy 302
 Kasperczyk T. 25, 133
 Kasprzak Heliodor 119-120
 Kasprzak Wojciech 278
 Kaszyński H. 108
 Kazimierska Barbara 77
 Kaźmierski Radosław 200
 Kenis Vladimir 201
 Kędziora Józef 149
 Kiekens Carlote 207, 258
 Kiljański Marek 118-119, 133, 299
 Kimura prof. 123
 Kinalski Ryszard 37, 43, 57, 67, 73, 107, 116, 133, 277-278, 342-344
 Kitkowska Dagmara 237
 Kiwerski Jerzy E. 9, 20-21, 24-30, 34, 37-38, 44, 50, 53-57, 61-62, 68-70, 72, 76, 78-80, 98-99, 103, 110-112, 114, 119-121, 127, 129-130, 133-136, 140, 145, 151, 166, 172-174, 176, 178, 182, 195, 198-200, 210, 240, 242, 267-268, 271, 278, 285-286, 288, 293-299, 301, 303-306, 308, 329-330, 337, 359-367
 Klecz Kazimierz 361
 Kleiber Michał 142-143, 163
 Kleinkort I. 20
 Klemencki Mateusz 172
 Kloc Wojciech 119-120
 Klonowska-Stajniak Teresa 295, 298-299, 303
 Klukowski Krzysztof 118, 133, 146, 242, 244, 261, 274, 289, 291-293, 304, 355-358
 Kluszczyński Marek 157
 Kmiecik Łukasz 112
 Knapik Henryk 9, 17, 359
 Knitter-Aleksiejew Urszula 44, 75, 82, 259, 261, 284
 Kobza Agnieszka 236
 Kociuga Jerzy 27
 Kocur P. 77
 Koczorowski R. 89
 Kodym-Będział Joanna 37

- Kołodziej Krzysztof 114, 124
 Komorowska Anna 188
 Komorowski Bronisław 142
 Komosa Teresa 310
 Konik Anita 150
 Konopka Wiesław 114
 Kooyman-Piskorz Eva 181, 183, 316
 Kopacz Ewa 129, 142-143, 158, 188
 Korab Dorota 67
 Korczyński Bogumił 222
 Kosim Małgorzata 150
 Kosman B. 88
 Kosmol Andrzej 186
 Kostera-Pruszczyk Anna 228
 Kostka Joanna 149
 Kostyra H. 120
 Koszela Kamil 249
 Kot Jacek 235
 Kotowicz Jerzy 43
 Kotwicki Tomasz 67
 Kowalewska Elżbieta 153, 176-177, 195, 364
 Kowalik Ilona 77
 Kowalska Aleksandra J. 236
 Kowalska-Superla Małgorzata 156
 Kowalski Ireneusz M. 32, 41, 63, 78, 82,
 94, 117-120, 122, 125, 127, 129,
 133-134, 176, 195, 314, 364
 Kowalski M. 176
 Kowalski Mieczysław 8-9, 13, 19-21,
 24-26, 30, 56, 204, 287, 293-294,
 297, 304, 308, 336-337, 359-360
 Kozakiewicz Jacek 207
 Kozakiewicz Mikołaj 130
 Kozłowski Jacek 129
 Krakowiak Helena 59
 Kram Marek 272
 Krasuska Agnieszka 68, 77
 Krasuski Marek 8, 21, 24, 30, 36-37,
 54-56, 59-60, 62, 72, 74-76, 83,
 91-92, 98-100, 103-105, 110,
 112, 114, 116, 118-121, 124-126,
 131, 133-135, 139-141, 143-146,
 148, 151-153, 166-167, 172-173,
 176, 178, 185, 196, 198-199,
 209-210, 230, 242, 267-268, 274,
 281, 287-288, 294-306, 308, 314,
 344-345, 359-368
 Kraszewski Jakub 235
 Krawczyk M. 86
 Krawczyk Marek 205
 Krawczyk Zbigniew 20
 Krefft Jerzy 237
 Król E. 43
 Król Maria 124, 171
 Król Teresa 309
 Król Wanda 310
 Król Zbigniew 235
 Kruczyński Jacek 205
 Krukowska Sylwia 249
 Krupa Marcin 207
 Krupa-Wojciechowska Barbara 47
 Krupski Mirosław 77
 Krupski Witold 77, 89
 Kryszczyńska Joanna 124
 Krzakowski Maciej 318
 Krzemińska Aleksandra 150
 Krzyżosiak Leszek 302, 306-308
 Książek Andrzej 99
 Księżopolska Krystyna
 p. Księżopolska-Orłowska Krystyna

- Księżopolska-Orłowska Krystyna 49, 52, 82, 127, 129, 133, 153, 155, 173, 175, 178, 188, 195, 198, 203, 212, 220, 230, 240, 242, 270, 294-295, 297-301, 303-304, 306-308, 318, 348-350, 362-367
- Księżopolska-Pietrzak Krystyna
p. Księżopolska-Orłowska Krystyna
- Kubacki Janusz 157
- Kuczma W. 77
- Kudrycka Barbara 129
- Kujawa Jolanta 108-109, 111, 128-129, 133-134, 140-141, 144, 152-154, 157, 163-164, 166-168, 172-173, 175-179, 181-182, 188, 190, 193, 195, 198-199, 201, 203, 207, 209, 212-215, 221, 224-227, 230, 233, 240-242, 244, 268, 270-271, 280, 305, 319, 346-348, 364, 366-368
- Kulesa M. 86
- Kulik Teresa 99
- Kuliński K. 133
- Kuliński Włodzisław 75, 89, 134, 295
- Kułak Wojciech 200
- Kuś Henryk 9, 18, 21, 278, 359-360
- Kwieciński Hubert 85
- Kwolek Andrzej 9, 24-25, 37, 39-42, 46-50, 52-53, 55-57, 59-60, 64-65, 67, 70-72, 74, 76, 79-80, 83-86, 88, 90-91, 94-95, 107-108, 112, 114, 124, 126, 129-130, 133-134, 137, 140-141, 151, 153, 161, 166, 173, 178, 195, 198-200, 230, 242, 269, 278, 282, 311, 314, 335-336, 359-366
- Kwolek Anna 89, 314
- Kwolek R. 73
- Laskowska Justyna 280
- Lauge Johannesen I. 133
- Lebiedowska Maria 115
- Lejeune Thierry 222
- Lenart-Domka Ewa 217
- Lesiak Andrzej 88
- Leszczyk K. 108
- Leszczyńska Izabella 301
- Leśniewski Paweł 89, 306, 308, 366
- Lew-Starowicz Zbigniew 17, 133, 293
- Liberadzki Paweł 259
- Limon Janusz 234
- Lindeman Eline 38
- Lisiński Przemysław 88, 173
- Lizak Aleksander 179
- Lorenz-Nejno Katarzyna 297-298
- Lubbe Rob van 200
- Ludwicki Michał 259
- Łakomy A. 88
- Łanda Krzysztof 208
- Łasińska E. 88
- Łazarczyk Małgorzata 117, 156, 363
- Łomowski Bartosz 237
- Łopacińska Elżbieta 142-143
- Łuckiewicz Cezary 102
- Łuczak Elżbieta 27
- Łukasik Maria 200
- Łukowicz Małgorzata 59, 211, 213-214, 220, 270, 273, 306, 308, 319, 361, 365, 367-368
- Łyp Marek 272
- Maciąg-Tymecka Iwona 153, 171-172, 183, 195, 211-212, 217, 226, 238, 242, 258, 270, 364-366
- Mack Andreas 115
- Mackiewicz Ignacy 298, 362-363
- Mackiewicz-Milewska M. 176
- Macula Leszek 362
- Madej Tomasz 188

- Madoń Piotr 280
 Magiera Andrzej 19, 293
 Magoń Grzegorz 124
 Maicki Tomasz 188
 Majcher Piotr 18, 57, 69, 77, 82, 89,
 99-100, 102-103, 125, 129, 153,
 177, 188, 193, 195, 199, 211, 213-
 215, 217, 226, 230-232, 234-235,
 238, 240, 242-247, 250, 253, 258-
 261, 264-268, 270-271, 274-275,
 280, 317-318, 363-367
 Majewska Zofia 354
 Majka M. 88
 Majos A. 108
 Majsterek Ireneusz 149
 Makarewicz Wiesław 47, 311
 Makena Laura 237
 Maksymowicz Wojciech 37, 120
 Malawski Stefan 56
 Malczewska Beata 77
 Malina T. 108
 Malinowska Katarzyna 149
 Małyszko I.
 p. Sosińska-Małyszko Irena
 Marchewka Anna 150, 153, 161, 177, 195,
 364
 Marciniak Witold 269
 Marcinkowska J. 108
 Marczewski K. 86
 Marczyński Wojciech 236
 Markiewicz Lech 20
 Markowicz Agnieszka 90
 Markowski A. 90
 Markowski Grzegorz 130, 299
 Maśłowski W. 297
 Mataczyński Krzysztof 86, 361
 Mathies Hartwig 340
 Matusik Edyta 270, 283
 Matusik Paweł 258
 Mauritz Karl-Heinz 38
 Mawlichanów Agnieszka 228
 Mazur Michał 237
 Mazur Tadeusz 281
 Mazurek B. 89
 Mazurek Krzysztof 32
 Mazurkiewicz Ewa 273, 367
 Mazurkiewicz Piotr 274, 367-368
 Mąkosa Grzegorz 126, 270, 274, 363-368
 Mes Ewa 164
 Mętel Sylwia 188
 Michalak M. 88
 Michalski Grzegorz 49
 Michałowska-Mrożek Janina B. 42, 295
 Miecznik Adam 102
 Mielczarek Marzena 114
 Mielniczuk Anna 20
 Mika Anna 150
 Mika Piotr 86, 150
 Mika Tadeusz 20
 Mikietyńska Magdalena 237
 Mikuła Wojciech 35
 Milanowska Kazimiera 13, 20, 25-26, 28,
 37, 40, 42, 44, 50, 56-57, 73-74,
 133, 278, 283, 314, 324-326, 360
 Miler Halina 295
 Miller Elżbieta 149, 270, 273, 367-368
 Miller Freeman 201
 Mładzka I.
 p. Pasternak-Mładzka Irena
 Mładzki Zbigniew 363
 Młynarczyk Irena 157
 Molenda Aleksandra 157
 Molik Bartosz 177, 180, 185, 195, 240,
 243, 270, 273, 299, 303, 308, 365,
 367-368
 Mołczanow-Drzewiecka Anna 47, 309-310

- Moneta Piotr 150
 Monolikakis G. 41
 Mosiołek A. 176
 Mraz M. 108
 Mrowicka Małgorzata 149
 Mrowicki Jerzy 149
 Mucha Christian 340
 Mueller D. 17
 Myśliborski Tadeusz 9, 12, 18, 278, 359-360
 Nadolska Anna 156
 Nadolski Zbigniew 278
 Nadworna H. 20
 Naklicka Anna 273, 368
 Narayananan Unni 201
 Narolski Mirosław 157
 Negrini Stefano 208
 Nejman Bogdan 37
 Niedzielski Adam 264
 Niemierzycka Agnieszka 185
 Norska-Borówka Irena 114
 Novacheck Tom 201
 Novitch Richard 253
 Nowak Józef 278
 Nowak Magdalena 114
 Nowakowska Katarzyna 156
 Nowińska Lidia 272
 Nowotny Janusz 8, 19, 114, 133, 212, 278
 Nyka Izabella 91, 104, 116, 135, 144, 146, 295, 297-299, 303-306, 308, 362-364, 366-367
 Nyka Wiesława 47, 62, 75, 90, 153, 157, 227, 234-235, 309-311, 352-353
 Oborzyński J. 108
 Ogonowska-Słodownik Anna 185
 Ogonowski Adam 301
 Oleksy Łukasz 150
 Oleszczuk Teresa 361
 Olszewska-Karaban Marzena 236
 Olszewski Jurek 114
 Opala Grzegorz 53, 85
 Opara Józef 27, 37, 133-134, 200, 282
 Orłowska-Sawionek Irena 278, 283
 Orrego Castellanos Juliana 237
 Osiński W. 29
 Ostrzyżek A. 86
 Oszkinis Grzegorz 172
 Otwinowski J. 86
 Ożga Jerzy 237
 Pacholec Anna 303
 Pacześniak-Jost Anita 67
 Palisano Robert 201
 Parczyński Jerzy 278
 Pasierb Jan 150
 Paśławski Marek 77
 Pasternak-Mładzka Irena 55, 64-65, 83, 153, 279
 Paśniczek Roman 276
 Patel Agastyia 237
 Pawlak Helena 102
 Pawluk Lucyna 362
 Pawłowska K. 88, 90
 Pawłowska Marta 179
 Pawłowski Sylwester 143
 Pąchalski Adam 9, 56, 64, 80, 278, 281, 359
 Perenc Lidia 216, 243, 270, 273, 282, 368
 Permoda-Białożorczyk Anna 236
 Piasecki Eugeniusz 324
 Pichot M. 32
 Piecha Bolesław 140
 Piekarska Agnieszka 270
 Piełowska Elżbieta 352
 Pietrzak Jan 134
 Pilch Adam 55
 Pinkas Jarosław 235

- Pitak M. 176
- Piwnik Marcin 236
- Placek Zbigniew 361
- Pluszyński Rafał 149
- Pogorzelec Paweł 171
- Poloński Lech 157
- Ponikowski Piotr 156
- Pop Teresa 59, 62, 67, 69, 73, 82, 85, 108,
114, 116-117, 140, 150, 153, 176,
242, 360-361, 363
- Popiel Hanna 20
- Popko Janusz 42-43
- Potaczek Tomasz 228
- Promińska Elżbieta 20, 37
- Prosnak M. 25
- Protas Jacek 119
- Prządka Wiesław 172
- Przeździak Bogumił 24, 30, 33, 47-48,
60, 75, 83, 91, 103-104, 128, 135,
137, 210, 239, 259, 270, 278, 282,
308, 310-311, 313-315, 333-334,
360, 362-363, 367
- Przybylski Jerzy 19, 66, 278
- Przysada Grzegorz 86, 90, 114, 124, 141,
362
- Przywarska Izabela 49
- Puzder Anna 157, 176-177
- Pyrz B. 88
- Raczkowski Jan W. 113, 236
- Radecka Grażyna 35, 309-310
- Radek Andrzej 27
- Radoszewska-Zielińska Teresa 37
- Radziszewski Piotr 200
- Radziwiłł Konstanty 213, 215
- Ratajczak Krzysztof 284
- Rąpała Kazimierz 56, 119-120
- Rechcińska-Roślak Beata 157, 177
- Rejzner Cezary 37
- Rekowski Witold 20
- Relewski Marek 18
- Religa Zbigniew 111
- Remecker Eugene 201
- Rodowicz Maryla 112
- Rogowska Klaudia 207
- Ronikier Aleksander J. 8-9, 15, 19-21,
30, 37, 54, 59, 77, 82, 84, 91,
110, 116-117, 126-127, 133, 153,
173, 180, 185, 230-231, 267-268,
270, 277-278, 289-290, 293-295,
297-299, 303-304, 306, 308,
338-339, 359-365, 367
- Rotter Iwona 274, 368
- Rózek-Mróz K. 88, 90
- Rudczyk Eugeniusz 81, 83, 126-127, 315,
363, 367
- Rudnicki Stanisław 8-9, 20-21, 25, 32-33,
37, 52-53, 57, 59, 62, 68-74, 76-77,
131, 133, 189, 195, 204, 278, 286,
293-297, 304, 308, 330-331, 359,
361-362
- Rudzińska Eliza 156
- Rusin Anna 310
- Rusk Howard 321, 340
- Rutkowska Irena 42-43, 62-63, 69, 82,
107, 140, 183, 188, 281, 364-365
- Rybicki J. 40, 108
- Rycerski Wiesław 175, 195, 243, 270,
274, 365-368
- Rzeźnicki Jan 30, 37, 59, 294, 360-361
- Rzucidło Katarzyna 68
- Sacharuk Marek 85, 99
- Sadowska Ludwika 63, 89, 315, 362
- Saługa Wojciech 207
- Samojedna-Kobosz Anna 67
- Samusik Jerzy 42

- Sapuła Rafał 185-186, 188, 190, 211,
214-215, 217, 223-224, 227, 238,
242, 244, 270-274, 365-367
- Saraceni Vincenzo M. 168
- Saran Tomasz 270-271, 273, 280, 319,
367-368
- Sarzyńska-Długosz Iwona 237, 241, 270,
273, 303, 306, 308, 366-367
- Sawicka Alicja 278
- Schroeder Sebastian 201
- Seddon Herbert 289
- Selegrat Monika 236
- Seniów J. 88
- Serafin Z. 176
- Seyfried Andrzej 8, 20, 54, 85, 99, 102,
107, 126, 139, 289, 294-296, 298,
308, 339-340
- Sępkowska-Jaszczołt Jolanta 278
- Sideway M. 86
- Siemionow Maria 172, 178
- Sieradzka Magdalena 20
- Sierociński Tadeusz 27
- Sieroń Aleksander 62, 133
- Sikora Anita 150
- Sińczuk Barbara 124
- Siwik Piotr 270, 283
- Skawińska Monika 68
- Skiba Wojciech 129, 142-143
- Skolimowski Tadeusz 66, 133-134
- Skórzak Bogusław 297-298
- Skrzek A. 108
- Skwarcz Andrzej 18, 24, 37, 43,
50, 54-55, 69, 75, 81, 91, 99,
105, 278-280, 332, 362-363
- Słatnik Józef 278
- Słabolepszy Jakub 171
- Słomski Krzysztof 272
- Słupik A. 176
- Smolis Ryszard 9, 20, 204, 293, 304,
359-360
- Smolis-Bąk Edyta 77
- Snela Sławomir 77
- Sobaniec Wojciech 42-43
- Sobiecka Joanna 149, 156
- Sobierajska-Rek Agnieszka 237, 259
- Sokoll G. 57
- Solarz L. 17
- Sołek Dominika 68
- Sołoducha K. 90
- Sołowiej E. 43
- Sosińska-Małyszko Irena 69, 82, 137,
278, 280
- Sosnowski Stanisław 127, 138, 153, 363
- Sozański Henryk 110
- Sójka Anna 228
- Spodaryk Krzysztof 94, 106, 109, 362
- Stanisławska Iwona 272
- Staniszewska Maria 176-177, 315,
363-365
- Stankowski J. 28
- Stawińska Teresa 102
- Stefaniak Tomasz 237
- Stefańczyk L. 108
- Struk Mieczysław 228
- Struzik Adam 129
- Stryła Wanda 25, 50, 76, 90
- Studenna Anna 278
- Stuligrosz Stefan 29
- Suputtitady Areerat 178
- Sussman Michael 198
- Suwalska Maria 9, 75, 278, 293, 359-360
- Syczewska Małgorzata 268
- Szalewska Dominika 214-215, 224, 226,
231, 236-237, 262, 312, 366-367
- Szalewski Arkadiusz 235

- Szawłowski Kazimierz 24, 27, 45, 278,
308, 310, 314, 323-324, 333, 354,
360-361
- Szczegielniak J. 133-134
- Szczygielska-Majewska Maria 102
- Szczygieł Jarosław 273, 368
- Szen Stanisław 55
- Szklarska Dominika 237
- Szmurło M. 200
- Szopa Andrzej 114
- Szostek Mieczysław 56
- Szplit Dariusz 237
- Szpunar Piotr 114, 124
- Szrajber Bartłomiej 244
- Szrejber Małgorzata 18
- Szuba Łukasz 150
- Szubski Krzysztof 110
- Szulc Andrzej 89, 269
- Szulkowska Karolina 114
- Szumowski Łukasz 228
- Szurek Adam 302
- Szydełko M. 86
- Szymanik Waldemar 298
- Szymczak Zbigniew 297-299
- Szymkuć-Bukowska I. 176
- Szypuła Marta 102
- Ściegienna-Zdeb Grażyna 78
- Ślężyński Jan 39
- Śliwa R. 88
- Śliwiński Zbigniew 118, 130, 133-134
- Śmigielski Anna 91
- Śniegocka Dobrochna 22, 105, 107, 204,
279, 341
- Świdorski Gerwazy 278
- Tabjan Włodzimierz 19, 278, 293
- Taczała Jolanta 105, 117, 124-127, 153,
171-172, 176, 183, 243, 270,
315-316, 363-367
- Talar Jan 43, 53-54, 56, 59-60, 279
- Tałałaj Jarosław 270, 281
- Tarnacka Beata 217, 220-221, 236-237,
243, 262, 266-268, 303, 305-308, 366
- Tarpiłowska Magdalena 115
- Tasiemski Tomasz 34, 147-148, 150, 173
- Tederko Piotr 114, 124, 141, 154, 157,
163, 170, 176, 179, 195, 212,
214-215, 219, 221, 225, 227, 236,
242-244, 250-252, 258, 262-263,
266-268, 270, 274, 281, 297-299,
303-307
- Tęcza T. 108
- Tomaszewska córka 26
- Tomaszewska Janina 24, 26, 38, 322, 324
- Tomaszewski Jarosław 274, 365-368
- Tomczak Hanna 50, 59, 237, 311
- Tommelier Christopher 201
- Trafalska Agata 270, 279
- Tretyn Andrzej 163
- Trylińska-Tekielska Elżbieta 272
- Turczyn Paweł 237
- Tylka Jan 32, 133
- Tymczak M. 176
- Tyrawa Jan 164
- Ugniewski Karol 236
- Ulatowski Tadeusz 8
- Ulman J. 17
- Urban Faustyna 102
- Urban Tadeusz 278
- Urbaniak Edyta 236
- Ussowska Maria I. 213, 278, 283, 361
- Van Gijn Jan 37
- Vanhees Luc 228
- Varela Donoso Enrique 208
- Walczak Michał 102
- Wally E. 222
- Walusiak Marek 157

- Wanecka Dorota 361
 Warzecha Dorota 26, 76, 88, 113, 137, 365
 Wasiak Krzysztof 217
 Wasilewska Grażyna 25, 57, 83, 85,
 210, 278
 Wasilewski Robert 68
 Wawrzyńczyk-Kaplińska Grażyna 49
 Weiss Bartek 55-56, 268
 Weiss Maria 55-56
 Weiss Marian 7-8, 55, 267-268, 276,
 284-285, 289, 295, 302, 314
 Wesołowski Grzegorz 33, 278, 308-310
 Wesołowski Krzysztof 262
 Węgrzyn-Bąk M. 86
 Węgrzynowska-Teodorczyk Kinga 156
 Wiciński Michał 271
 Wieczorek Katarzyna 124
 Wieliczko Elżbieta 63, 73, 79, 282
 Wiertel-Krawczuk A. 88
 Wierzba Waldemar 235
 Więclawek-Wasserman Hanna 306
 Wilczyński Bartosz 237
 Wilmowska Anna
 p. Wilmowska-Pietruszyńska Anna
 Wilmowska-Pietruszyńska Anna 49, 54,
 62-63, 71, 196, 200, 295, 304, 362
 Wilski Maciej 156
 Wilusz Agnieszka 76
 Wirski Janusz 9, 25, 35, 278, 286, 293, 359
 Witkowska Alicja 113
 Witold Witkowski 297-298, 308
 Wittbrodt Edmund 237
 Włodarczyk Janina 363
 Wnuk Aleksandra 124
 Wojciechowska Anna 114
 Wojciechowska Halina 293
 Wojciechowski T. 17
 Wojewska-Wójcik Barbara 9, 24-25,
 47, 227, 231, 234-235, 278, 282,
 308-309, 352, 354, 359-360
 Wojnicz Wiktoria 237, 259
 Wojtas Irena 278
 Wojtyra-Michalak W. 88
 Wojtysiak Magdalena 76, 88
 Woldańska Marta
 p. Woldańska-Okońska Marta
 Woldańska-Okońska Marta 34, 53, 58,
 86, 102, 128, 134, 212, 217, 219,
 243, 249, 256, 318, 362-367
 Wolińska Olga 172, 282
 Wolny Andrzej 278
 Woś Kamila 124
 Woś Stanisław 85
 Woźniak Elżbieta 73, 297-298
 Woźniewski Marek 88, 90, 130, 133-134,
 148, 156, 187, 205, 299, 318, 363
 Wójcikowski Czesław 48
 Wójtowicz Katarzyna 114
 Wójtowicz Małgorzata 37
 Wrona A. 176
 Wrzosek Z. 134
 Wszolek Zbigniew 85
 Wycichowska Ewa 177
 Wydra Kamil 236
 Wyndaele Jean Jacques 148
 Wysocki Jacek 172
 Wytrzążek Marcin 113
 Zaborek Sławomir 274, 368
 Zagłoba Aleksandra 113
 Zagrobelny Zdzisław 278
 Zagrodny Bartłomiej 259
 Zajac Adam 207
 Zajączkowska Olga 237
 Zajdziński Marcin 185
 Zajkiewicz Katarzyna 67, 362

- Zajt-Kwiatkowska Jolanta 59, 311
Zalewski D. 35
Załęska Anita 124
Zamysłowska-Szmytke Ewa 220, 319,
365-367
Zarzycki Daniel 41, 43, 66, 120-121
Zavodnik Ilya B. 115
Zawiślak Sławomir 188
Zdrodowska Agnieszka 124, 185
Zdrojewski Tomasz 49, 231
Zegarski Witold 218
Zembaty Andrzej 8
Ziółek Władysław 142-143
Złomaniec Janusz 77
Zorena Katarzyna 237
Zubińska B. 108
Zwolińska Jolanta 217, 365-366
Zygmunt A. 25
Żołyński Krystian 27
Żurawska-Bergiel Grażyna 27, 278
Żybura Krzysztof 68
Żytkowski Andrzej 116

Kronika Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji powstała dla pamięci i dla przyszłości, stanowi zarejestrowany opis działania, oddaje prawdę historyczną i faktograficzną. Z kroniki możemy dowiedzieć się o źródłach oraz trybie powołania PTReh, prześledzić jego funkcjonowanie i działania na rzecz rozwoju rehabilitacji w Polsce.

W książce zaprezentowano w porządku chronologicznym tematykę zebrań Zarządu Głównego, sympozjów i kongresów oraz plany na przyszłość. Przedstawiono także składy osobowe Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. *Kronika* potwierdza potrzebę powołania Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, skupiającego przede wszystkim lekarzy, ale też fizjoterapeutów, psychologów i terapeutów zajęciowych, którzy tworzą podwaliny współczesnej rehabilitacji.

Autorami *Kroniki* są – Bogumił Przeździecki, nestor polskiej szkoły rehabilitacji, zasłużony dla regionu pomorskiego aktywny członek PTReh, Honorowy Członek Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, członek założyciel PTReh, inicjator i wieloletni prezes Sekcji Historycznej PTReh, oraz jego wnuczka, Anna Przeździecka-Stelmach, specjalizująca się w pulmonologii, również członkini PTReh. To jakby przekazanie pałeczki w sztafecie.

z recenzji dr. n. med. Marka Krasuskiego,
specjalisty rehabilitacji medycznej
i chirurgii urazowo-ortopedycznej, członka
European Board of Physical and Rehabilitation Medicine

